
LIBRARIÆ UNIVERS
JAGELL CRACOVI

w tym exemplarzu brakuje 3 Kart, to jest: g i g iiij; s j (Cały exemplarz powinien mieć 105 Kart nieliczb.)

Exercitiū scde partis Alexādri magistri Johannis de Glogouia.

Canty generosa proles totumque per orbem

Sintaxis commendatio.

Alexandri Gallici quē plurimi ordinis minoꝝ ⁊ sacre pagine professorē excellentissimū. cathalogoqꝫ scrōꝝ inscriptū affirmant. Secunda pars doctrinalis sui de artifitiosa dictionū cōstructione. ordineqꝫ ⁊ regimine. cū compendiosa elucidatione ꝓ iunioꝝ institutione per magistrū Johannē Glogouiensem in vniuersitate florigera Cracouiensi breuiter in vnū recollecta.

Artis grāmatice ꝑcepta Alexander ille gallicus quē plurimi ⁊ despectū ⁊ abijciendū somniant in secunda parte doctrinalis sui Artem deniqꝫ regendi. construendi ⁊ ordinandi dictionū elegantissime edocuit. ex ꝓprietatibusqꝫ rerū ⁊ modis essendi vt ex radice precepta ⁊ regulas in dyasinthetica obseruandas conscripsit. vt id qđ artis esset ex natura probaret. Ille eñ nature processus a summo deo institutus noscit. vt in terrenis ⁊ celestibus regimen ⁊ ordo optimaqꝫ rerū vnio inueniret. In numero eñ. pondere. mensura ⁊ ordie omnia cōstituta diuine tradunt litrere. ⁊ vbi ordo nō est oē bonū abest Sic ⁊ in arte que naturā imitat. vt ille Aristoteles omniū philosophātiū ꝑnceps secūdo. phisicoꝝ edocuit fieri oportet. Vt itaqꝫ incipientiū ⁊ iunioꝝ animi in dyasinthetice ꝑceptis ⁊ regulis ⁊ exercitari edoceriqꝫ possent. Ego magister Johānes Glogouiensis alme florētissimeqꝫ vniuersitatis Studij Cracouiensis maioris collegij artistarū collegiatus. pro laude dei. gloria. famaqꝫ vniuersitatis nostre. et pro iunioꝝ studentiū institutione questiones compendiosas cū argumentationibus in secundā partē Alexandri Gallici breuiter recolligere institui. Impressum est aūt hoc opus ad impensas optimi hūmanissimiqꝫ viri dñi Johannis Haller Ciuis Cracouiensis. viroꝝ doctoꝝ fautoris excellētissimi Anno xp̄i Jesu saluatoris currēte. 1510 Nunc xo ꝓpositū in noīe eiusdē saluatoris. eiusqꝫ genitricis. Marie virginis dignissime Feliciter incipio.

Prohemium.

Circa iniciū secunde partis Alexandri Querit pmo. Vtrū secunde partis Alexandri scientia. cui⁹ subiectū est pars orationis ad aliam relata ad dyasintheticā habeat reduci.

Pro intellectiōe questiōis mote Notādū pmo ꝙ q̄stio ista tria q̄rit. Primo querit Vtrū noticia secūde partis alexandri debeat dici scientia. Secundo querit Vtrū pars oratiōis ad aliā relata sit subiectū in sciētia secūde partis Alexandri. Tercio querit Vtrū scientia secūde partis Alexādri pertinet ⁊ reduci habeat ad dyasintheticā. ¶ Pro parte pma questionis intelligenda Sciendū postqꝫ Alexander in pma parte doctrinalis sui determinauit de his que ad ethymologiā ꝑtinent. iā hic recto ordine determinat de his que ꝑtinent ad dyasintheticā. In pma eñ parte determinauit de declinatione noim ⁊ verboꝝ cōiugatiōe. Iā in secūda parte determinat de regimine ⁊ cōstructione quē ordinem seruandū in prohemio ꝓmisit cū dixit. Hinc ꝓposse meo vocū regimen reserabo ⁊c. Et hic in ꝑncipio partis secūde dicit. Hic iubet ordo libri vocū regimen reserari. ¶ Diuidit itaqꝫ hec pars secūda doctrinalis in duo capitula. Primū est de regimine. Secūdū de cōstructione. Primū incipit ibi. Vult intransitio. Secūdū ibi. Est post ꝑfecta cōstructio iure locanda. Ratio aūt ordinis quare prius determinat de regimine q̄ꝫ de cōstructiōe est ista. Juxta eñ Aristotelē primo methaphisice simpliciora sunt priora cōpositis. cōstat aūt ꝙ regimē est ꝓprietas dictionū simpliciū. cōstructio aūt est ꝓprietas dictionū ad inuicē vnitarū ⁊ iunctarū. recto ergo ordine prius determinat de regimine ⁊ postea de cōstructiōe. ¶ Sequit corollarie ꝙ regimen ad cōstructionē habet se vt inferius ad suū superius. vt scilicet regimen sit inferius ⁊ cōstructio sit superius. Ratio. qa vbicūqꝫ est regimē ibi est cōstructio. sed nō ecōuerso. Inter adiectiuū eñ ⁊ substantiuū est cōstructio vt postea dicet. sed inter adiectiuū ⁊ substantiuū nō est regimen vt postea probabitur.

Notandū secūdo. Quia dicit in titulo questionis secūde partis Alexandri sciētia. Scientia capit dupliciter. Vno modo ꝓprie ꝓ habitu speculatiuo q̄ est de rebus a natura cōstantibus.

quarū natura est pncipiū ꝛ causa. ꝛ sic nō capit hic. sed philosophia naturalis sic est sciētia. q̄ est de his reb⁹. que producte ꝛ causate sunt ab ope nature. vt sciētie libri de celo est. ꝛ de motu celi. Scientia libri methauroꝝ est de pluuia. grandine ꝛ terremotu. Ratio aūt hui⁹ quare noticia secūde partis Alexandri nō est scientia ꝓpie. q̄a scientia ꝓpie capta est habitus speculatiuus. vt dicit sexto ethicoꝝ. sed noticia secūde partis Alexandri est habitus practicus. patet q̄a noticia secūde partis Alexandri est de his rebus que fiunt ꝛ cōplent ꝑ liberā nostrā voluntatē ꝛ dependēt ab opere nostri intellectus. vt de regimine dictionū ꝛ cōstructionū. Cōponere aūt dictiōes ad regimē ꝛ cōstructionē est opus intellectus. Dicit eni tercio de aīa. Cōponere ꝛ diuidere est secūda operatio intellectus. Habitus aūt practicus est q̄ est de his rebus que fiūt ꝑ intellectū ꝛ liberā nostrā volūtatē. Alio modo capit sciētia cōmuniter ꝓ habitu speculatiuo vel practico nō curādo an sit de his rebus que ꝯstāt ab opere nature vel ab opere intellectus nostri. ꝛ sic oīs noticia vera dicit sciētia. ꝛ isto modo capit hic. ¶ Sequit corrollarie q̄ originaliter regimē ꝛ cōstructio est a re ꝛ modis essendi. licet cōpletiue sit ab intellectu. Patet pma pars. q̄a regimē ꝛ cōstructio orit ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. vt postea dicetur. Modi aūt significādi causant ex modis intelligendi. sed modi intelligēdi a modis essendi. ergo a pmo ad vltimū regimen ꝛ ꝯstructio mediate ꝛ remote causant a modis essendi. Secūda pars patet. q̄a intellectus est causa efficiēs ꝛ extrīseca regiminis ꝛ cōstructiōis vniēs vnum constructibile cum altero.

Notandū tercio pro secūda parte questiōis intelligēda q̄ pars orationis cōsiderat dupliciter. Uno modo absolute quo ad eius modū significādi essentialē ꝛ accidētalē. nō in habitudine ꝛ i respectū ad alterā dictionē cū qua cōstituit regimē vel cōstructionē. et isto modo pars orationis ptinet ad ethymologiā. In sciētia eni donati que est ethymologie cōsideratiōis subiectū est pars orationis cōsiderata ad ei⁹ modū significādi absolute. Alio modo pars orationis ꝯsiderat in respectu ꝛ habitudine ad aliā dictionē cū qua cōstituit regimen et cōstructionē. ꝛ isto modo cōsiderat hic ꝛ in dyasinthetica. ꝛ sic hic assignat ꝓ subiecto. ¶ Sequit corrollarie q̄ diuerse sciētie possunt ꝯsiderare idē subiectū materialē. sed nō formale. Rō. q̄a sciētie nō distinguunt penes subiecta materialia. sed formalia. modo ratio materie est cōuenire. ratio aūt forme est separe. ꝛ distinguere. ¶ Sequit cor

rollarie secūdo q̄ aliter determinat de parte orationis in sciētia donati ꝛ aliter hic i sciētia secūde ptis alexādri. patet q̄a in sciētia donati determinat de parte orationis absolute quo ad eius modū significādi sed hic in sciētia scōe partis determinat de pte orationis relata ad aliā

Notandū quarto ꝛ vltimo ꝓ tercia parte questiōis intelligenda qua querit. Utrū sciētia secūde partis alexandri habeat reduci ad dyasintheticā. Notādū q̄ dyasinthetica est etiā pars grāmatice. Et describit sic. Dyasinthetica est pars grāmatice artifitialem ꝛ cōgruā cōpositionē dictionū ostendēs. vt ex eis fiat oratio congrua ꝛ pfecta scōm regulas deputatas. Hāc aūt partē grāmatice originaliter ponit Priscianus pmo ꝛ secūdo minoris. Alexāder aūt obrogatū quorūdā qd Priscian⁹ psaice edidit. ipe metrice in vnū collegit. Dicit aūt dyasinthetica a dya in greco. ꝛ q̄a dya in greco duo significat. ergo etiā hoc vocabulū dyasinthetica duplicē habet interptationē. Dia eni cū scribit p i latinū tūc valet tm̄ sicut de. ergo diasinthetica tūc dicit a dia qd est de. ꝛ sin qd ē con. ꝛ thesis cōpositio. quasi sciētia de cōpositiōe suppositi ꝛ appositi. que est pncipalis ꝯstructio in grāmatica. Scribit aūt secūdo dya p grecū y. ꝛ sic dya valet tātū sicut duo. ꝛ sic dyasinthetica dicit a dya qd est duo ꝛ sinthesis ꝯstructio quasi sciētia de cōstructiōe duoꝝ scilicet suppositi cum apposito. ¶ Sequit corrollarie q̄ pncipalis ꝯstructio in grāmatica est ꝯstructio suppositi cū apposito. patet. q̄a sicut est in natura. sic est in arte. Dicit eni secūdo phisicoꝝ. Ars imitat naturā. sed in natura pncipalis cōpositio est ex materia ꝛ forma. Dicit eni. ix. methaphisice. ꝛ secūdo de aīa Ex materia ꝛ forma fit vnū p se. ergo etiā in arte pncipalis cōpositio ꝛ ꝯstructio fit ex supposito. qd habet ꝓportiōnē materie ꝛ ex apposito qd habet ꝓportiōnē ꝛ ratiōnē forme.

Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est cōclusio responsalis ista. Secūde partis alexādri sciētia cuius subiectū est pars orationis ad aliā relata habet reduci ad dyasintheticā. Ueritas hui⁹ conclusiōis ꝓ pma parte scilicet q̄ noticia secūde partis alexādri sit sciēcia. ꝛ hoc capiēdo sciētiā cōmuniter. pbat sic. Ois noticia vera certa ꝛ euidēs eoꝝ que in ipa tradūt est sciētia. sed noticia secunde partis Alexādri est noticia certa vera ꝛ euidēs eoꝝ que tradūt in scientia secūde partis alexādri. ergo noticia secūde partis alexādri est scientia. Maior patet ex secūdo notabili. Minor patet ex ꝓcessu autoris. Unde dicit pmo posterioꝝ. Sciētia est veroꝝ eternoꝝ ꝛ imposs

bilitcr aliter se habentiū. Ueritas aūt cōclusiōis ꝓ secūda parte. sci
licet ꝙ parsoratiōis relata ad aliā sit subiectū secūde partis alexādri
Probat᷑. Illud est subiectū alicui⁹ sciētie qd̄ est p̄mū in illa sciētia: ⁊ sb
cuius ratiōe formali oīa in sciētia cōsiderāt᷑ tali. ⁊ ꝙ ad oīa habēt at
tributionē: sed in noticia secūde partis alexādri parsorationis relata
ad aliam est primum. ⁊ sub cuius ratiōe formali oīa ꝯsiderant᷑: ⁊ ad q̄d
oīa reducūt᷑ in ista sciētia cōsiderata. ergo parsoratōis relata ad aliā
est subiectū secūde partis alexādri: Maior patet ex cōditiōib⁹ sub
iecti. vt patet p̄mo posterioꝝ: Minor patet. q̄a oīa reducūt᷑ ad partē
oratiōis que hic ꝯsiderant᷑. ¶ Ueritas tercie partis ꝯclusiōis scilicet
ꝙ noticia secūde partis alexādri ꝑtinet ad dyasinthetica. Probatur
Dyasinthetica determinat de ꝯpositiōe artificiali ⁊ ꝯgrua dictionū
sed in sciētia secūde partis alexādri determinat᷑ de regimine ⁊ ꝯstru
ctiōe que oriunt᷑ ex ꝯgrua ⁊ artificiali ꝯpositiōe dictionū ad inuicem
vt postea ꝓbabit᷑. Cōcludit᷑ ergo ꝙ sciētia secūde partis alexādri ꝑti
net ad dyasintheticā. Maior patet ex notabili quarto ⁊ vltimo. Mi
nor ꝓbat᷑ in questiōe sequenti. Patet ergo veritas cōclusionis.

¶ Arguit᷑ p̄mo. Secūde partis alexādri noticia nō est sciētia: ergo
cōclusio ꝓ p̄ma parte falsa. ꝓbat᷑ antecedēs. Oīs sciētia est eoꝝ q̄ con
stant a natura ⁊ opere nature. sed noticia secūde partis alexādri est
de his que fabricant᷑ ꝑ intellectū nostrū. ergo noticia secūde p̄tis ale
xādri nō ēst sciētia. Maior q̄a sciētia est de reb⁹ naturalib⁹ quarum
p̄ncipiū est natura. vt ꝓbat᷑ sexto ethicoꝝ. Minor. q̄a noticia secūde
partis alexādri est de regimine ⁊ ꝯstructiōe, modo regimē ⁊ ꝯstructō
depēdēt ab intellectu nostro. Intellect⁹ em̄ noster est causa extrinse
ca efficiēs regiminis ⁊ ꝯstructiōis. vt patebit inferi⁹. Dico verū arg
mentū cōcludit ꝙ sciētia ꝓprie sumpta est de reb⁹ a natura ꝯstātib⁹ n
modo sciētia secūde partis alexādri nō est sciētia. ꝓprie sumpta. sed
cōmuniter. vt probatum est superius.

¶ Arguit᷑ secūdo. Noticia secūde partis Alexādri nō est sciētia. ꝓba
tur sic. Oīnis sciētia est necessarioꝝ. sed noticia secūde partis alexan
dri est ꝯtingentiū. ergo noticia secūde partis alexādri nō est sciētia.
Maior est aristotelis p̄mo posterioꝝ. Minor patet. q̄a noticia secū
de partis Alexādri est de regimine ⁊ ꝯstructiōe. modo regimē ⁊ con
structio sunt res cōtingentes: q̄a possunt esse ⁊ nō esse. Dico verū ar
gumētū cōcludit ꝙ regimē ⁊ ꝯstructio scd̄m se ꝯsiderata absolute sūt
res ꝯtingētes. sed inquātū resoluūt᷑ ⁊ reducūt᷑ in modos essendi rerū
a q̄b⁹ originaliter causant᷑ necessitatē habēt. Dictū em̄ est ante ꝙ re

gimen ⁊ ꝯstructio oriūt᷑ a ꝓportiōe modoꝝ significādi. modi signifi
cādi accipiūt᷑ a modis intelligēdi: modi intelligēdi a modis essendi.
ꝯstat aūt ꝙ modi essendi reꝝ sunt necessarij. ex quo de ipis est sciētia
⁊ naturalis philosophia.

¶ Arguit᷑ tercio. Noticia secūde partis alexādri nō est sciētia. ꝓbat᷑
sic. De vicijs ⁊ incōgruitatib⁹ nō est sciētia. sed noticia secūde partis
alexādri est de vitijs ⁊ incōgruitatib⁹: ergo noticia secūde partis ale
xandri nō est sciētia. Maior. q̄a sciētia excludit ⁊ extirpat vicia. sciē
cia em̄ est habit⁹ ꝯclusiōis scire artificialiter ⁊ recte demōstrate. vt
ꝓbat᷑ sexto ethicoꝝ. vbi aūt est viciū ⁊ incōgruitas nō est aliq̄d recte
⁊ artificialit᷑ demōstratū. Minor. q̄a noticia secūde partis alexādri ē
de figuris cōstructiōis. modo figure ꝯstructiōis includūt aliq̄d viciū
Similiter noticia secūde partis alexādri est de impedimētis vt po
stea in fine patebit. Dico ꝙ verū argumētū ꝯcludit ꝙ noticia secūde
partis alexādri est de vitijs ⁊ incōgruitatib⁹. nō q̄dē p̄ncipalit᷑ ⁊ pri
marie. sed poti⁹ secūdario ⁊ min⁹ p̄ncipaliter. Dicit᷑ em̄ p̄mo de aīa.
Eadē sciētia est recti ⁊ obliq̄. Et sexto topicoꝝ. Eadē est disciplina
oppositoꝝ habit⁹ ⁊ p̄uatiōis. Et sic noticia secūde partis alexandri
est de vitijs. vt melius cognosceret᷑ ꝯgruitas. malū em̄ nō euit᷑ nisi
cognitū.

¶ Arguit᷑ quarto. Parsoratiōis nō est subiectū in sciētia secūde p̄tis
alexādri. ergo secūda pars ꝯclusiōis nō valet. ꝓbat᷑ antecedēs. Nul
lū subiectū debet excedere limites. sed parsoratiōis excedit limites.
igit᷑ nō est subiectū hic. Maior patet ex diffinitiōe subiecti. Et p̄mo
posterioꝝ dicit᷑ ꝙ quelibet sciētia habet ꝓpriū subiectū. Minor patz
in ethimologia etiā ꝯsiderat᷑ de parteoratiōis. sciētia em̄ donati p̄ti
net ad ethimologiā. modo in sciētia donati parsoratiōis est subiectū
Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ in ethimologia etiā ꝯsiderat᷑ de par
te oratiōis. nō tamē eodē modo sicut hic. q̄a in ethimologia determi
nat᷑ de parteoratiōis absolute, quo ad ei⁹ modos significādi absolute
sed hic determinat᷑ de parteoratiōis in habitudine ⁊ in respectu ad
aliud cū quo ꝯstituit orationē congruā ⁊ perfectā.

¶ Arguit᷑ q̄nto. Parsoratiōis relata ad aliā nō est hic subiectū. igit᷑.
Probat᷑ antecedēs. Parsoratiōis regibilis ⁊ ꝯstructibilis est hic sub
iectū. ergo nō parsoratiōis relata ad aliā. Tenet cōsequētia. q̄a eius
dē sciētie est tm̄ vnū subiectū p̄mo posterioꝝ. Minor est Johānis mo
nachi in scripto suo sup secūda parte alexādri. Dico verū argumētum
ꝯcludit ꝙ eiusdē sciētie possunt esse plura subiecta ꝯuertibilia. qualit᷑

est in ꝓposito. q̄a idē est dicere. pars oratiōis relata ad aliā. ⁊ pars ora
tiōis regibilis ⁊ ꝯstructibilis. modo Aristoteles ꝑmo posterioꝝ vult
ꝙ eiusdē sciē nō possunt esse plura subiecta nō ꝯuertibilia ⁊ desꝑata.
¶ Arguit᷑ sexto. Pars oratiōis adhuc nō est subiectū in scientia scd̄e
partis alexādri. ꝓbat᷑. Omne subiectū sciētie debet esse q̄d vnū ⁊ sim
plex. sed pars oratiōis relata ad aliā nō est q̄d vnū ⁊ simplex. ergo. ma
ior est Aristotelis ꝑmo posterioꝝ. ⁊ patet. q̄a subiectū sciētie debet es
se intelligibile. ꝑmo posterioꝝ. sed q̄cq̄d intelligit᷑ sub ratiōe vniꝰ intel
ligit᷑. quarto methaphisice. ergo subiectū sciētie debet esse q̄d vnū. mi
nor. q̄a est ꝯplexū ⁊ ꝯpositū. modo ꝯplexū ⁊ cōpositū nō ē q̄d simplex
Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ subiectū sciētie secūde partis alexan
dri est ꝯplexū quo ad voce. nō tamē quo ad ꝯceptū. ꝓpter eñ penuri
am ⁊ defectū vocabuloꝝ sepius ꝯplexū ponimus pro incomplexo. et
sic contingit in proposito.

¶ Arguit᷑ septimo. Pars oratiōis relata ad aliā nō est hic subiectum
ꝓbat᷑. Vnio vniꝰ partis cū alia est hic subiectū. ergo. Tenet ꝯsequen
tia. q̄a eiusdē sciētie est vnū subiectū. Antecedēs ꝓbat᷑. Vnio est pri
mū q̄d querit᷑ in ista sciētia. ⁊ oīa que hic docēt᷑ in noticia secūde ptis
alexādri reducūt᷑ ⁊ fiūt ꝓpter vnionē vniꝰ partis cū alia. ⁊ ergo vnio
vniꝰ partis cū alia est hic subiectū. Tenet ꝯsequētia ex Aristotile pri
mo posterioꝝ. q̄a subiectū in sciētia debet esse ꝑmū q̄d in sciētia queri
tur ⁊ oīa debēt reduci ad subiectū. Dico verū argumētum ꝯcludit ꝙ
vnio vniꝰ partis cū alia est hic subiectū loquēdo de subiecto formali
ter ⁊ abstractiue. Loquēdo aūt de subiecto ꝯcretiue ⁊ materialiter.
tūc est pars oratiōis relata ad aliā. modo q̄a nostra cognitio incipit
a ꝯcretis ⁊ sensatis fectiꝰ ⁊ ꝯuenietiꝰ pars oratiōis relata ad aliā assi
gnat᷑ pro subiecto q̄ȝ vnio vnius partis cū alia. licet vtrūq̄ potest fie
ri. Abstractū eñ ⁊ ꝯcretū significāt idē formaliter.

¶ Arguit᷑ octauo ⁊ vltimo. Noticia secūde partis alexādri nō perti
net ad dyasinthericā. ergo tercia pars ꝯclusiōis est falsa. ꝓbat᷑ ante
cedēs. Noticia secūde partis alexādri ꝑtinet ad philosophiā natura
lē. modo philosophia naturalis nō est dyasintherica. ꝓbat᷑ antecedēs
Quia in secunda parte Alexandri dantur regule quomodo dictio
significans vnam rem regit dictionem significantem aliam rem. Vt
dicendo. Dictio significans causam regit genitiuum significantem
effectū. modo cognitio cause ⁊ effectus ꝑtinet ad philosophiā natura
lē. vt patet secūdo phisicoꝝ. Dico verū argumētū cōcluderet si noti
cia secūde partis esset absolute ⁊ ꝑncipaliter de rebꝰ. modo sciētia se
cūde partis alexādri est de rebꝰ ex ꝯsequēti ⁊ minꝰ ꝑncipaliter. est eñ

ꝑmo de dictiōibꝰ ⁊ ꝯstructiōibꝰ quoꝝ vnū regit ⁊ ꝯstruit cum alio. li
cet illa ꝯstructibilia significent res ꝓxime. ergo sciā scd̄e partis ale
xandri est de ꝯstructibilibꝰ remote tamē de rebꝰ ⁊ modis essendi q̄bꝰ
regimen ⁊ ꝯstructio causant᷑ sicut a causa mediata ⁊ remota. vt pate
bit in questione sequenti.

Vtrū regimē grāmaticale q̄d ex ꝓportiōe modoꝝ
significādi orit᷑. cōuenienter diffiniat᷑. ⁊ in regimen actiuū ⁊ passiuū di
uidat᷑. ¶ Pro intellectiōe questiōis more notandū est ꝑmo ꝙ questio
ista tria querit. Primo querit vtrū regimē grāmaticale oriat᷑ ex pro
portiōe modoꝝ significandi. Scd̄o querit vtrū diffinitio regiminis
grāmaticalis sit bene assignata. Tercio querit vtrū diuisio regimis
grāmaticalis in regimen actiuū ⁊ passiuū sit bene assignata. Pro in
tellectiōe ꝑme partis questiōis in qua querit᷑ vtrū regimē grāmatica
le oriat᷑ ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. Notādū ꝙ modi significādi
sunt duplices. scilicet essentiales ⁊ accidentales. Modus significādi
essentialis est q̄ est de essentia alicuiꝰ partis orationis. ⁊ sine quo pars
oratiōis nō potest ꝯstitui. vt significare ꝑ modū entis ⁊ determinate
apphensiōis est modꝰ significādi essentialis nois. nomē eñ nō potest
esse sine isto modo significādi. Dicit᷑ eñ septimo methaphisice. Nun
q̄ȝ res est sine sua essentia. Et talis modꝰ significādi essentialis est du
plex. materialis siue generalis. ⁊ formalis siue specialis. Generalis si
ue materialis est que in pluribꝰ partibꝰ reperit᷑ q̄ȝ in vna. vt significa
re ꝑ modū entis vel substātie reperit᷑ in noīe ⁊ etiā in ꝓnoīe. ⁊ ergo
modꝰ significādi materialis siue generalis dicit᷑. Sed modꝰ significan
di specialis siue formalis est. q̄ est de essentia partis. sed solū reperitur
in vna parte. ⁊ ꝑ hūc vna pars distinguit᷑ ab alia. vt significare ꝑ mo
dū determinate apphensiōis est modꝰ significādi formalis nois. Iste
eñ modꝰ significādi solū reperit᷑ in noīe. ⁊ ꝑ ipm nomen distinguitur
ab alijs septē partibus oratiōis. Modꝰ aūt significādi accidētalis est
q̄ nō est de essentia partis. sed extra essentiā ⁊ intellectū partis. Nul
lū eñ accidens est de essentia rei. Et talis modꝰ significādi est duplex
scilicet absolutꝰ ⁊ respectiuꝰ. Absolutꝰ est quo variato nō variatur cō
gruitas. vt est qualitas. figura. siue eñ dico. homo currit siue iohan
nes currit semꝑ oratio est ꝯgrua. ⁊ tamen hic nō variatur ꝯgruitas.
Sed modꝰ significādi respectiuꝰ est quo variato variat᷑ ꝯgruitas. vt
est numerꝰ. ꝑsona. Hec eñ est ꝯgrua. homo currit. sed hec est incon
grua. hoīes currit. ⁊ hic variat᷑ numerꝰ. Ad regimen itaq̄ grāmati
cale reqritur ꝓportio modoꝝ significādi nō quoꝝlibet. sed actiuoꝝ

⁊ maxime accidentaliū respectiuoꝝ. vt em̄ postea dicetur modi signi
ficādi sunt causa efficiens intrinseca regiminis grammaticalis.

Notādū secūdo vt meli⁹ intelligat̄ pͥma pars que-
stionis mote. quō scilicet regimen grāmaticale oritur ex ꝓportione
modoꝝ significādi dictiōis regētis ⁊ recte. Notādū est ꝙ ad dictionē
regentē reqͥrūtur due ꝯditiōes. Similiter ad dictionē rectā etiā req
rūtur due. ⁊ cū iste ꝯditiōes ad inuicē ꝓportionātur inter dictionē re
gentē ⁊ rectā tūc fit regimē. Prima ꝯditio reqͥsita ad dictionē regētē
est ꝙ dictio regēs significat dependentiā sic ꝙ habeat modū signifi-
cādi comunē ⁊ ꝯfusum terminabilē ⁊ speciuocabilē ꝑ dictionē rectam
vt cū dico. fili⁹ petri. hec dictio regens fili⁹ significat dependentiā ⁊
ꝯfuse. que ꝯfusio limitatur ⁊ specificatur ꝑ dictionē rectā. cū em̄ dico
fili⁹ petri certū est ꝙ sermo fit nō de om̄i filio. sed tm̄ petri. Secunda
ꝯditio reqͥsita ex parte dictiōis regentis est ꝙ dictio regens habeat
potestatē cogendi ⁊ limitādi dictionē rectā ad certū casum ⁊ detmi-
natū. Dictio em̄ regens libera est vagari ⁊ trāsire ꝑ omes casus su-
os. sed dictio recta stringitur ⁊ artatur ad certū casum. ¶ Sequitur
corrollarie pͥmo ꝙ duo reqͥrūtur ad dictionē regentē. Primū depen-
dentia dictiōis regentis. Secūdū. potestas supaddita dependentie.
qua mediāte dictio regens limitat dictionē rectā ad certū casum. Se
quitur corrollarie secūdo ꝙ noīa ꝓpria vt sic nō regūt. Rō qa noīa ꝓ
pria significāt certe ⁊ determinate ⁊ nō dependent. ¶ Seqͥtur corrol
larie tercio ꝙ ꝓnoīa vt sic ꝓpria virtute tenta nō regūt. Rō qa ꝓno
mina nō possunt regere nisi vt ponūtur in demōstratiōe vel relatiōe
certa. modo tūc nō significāt dependentiā. Unde bene dixit florista
Tm̄ ꝓnomen regitur ꝓpriū quoq₃ nomē. Si sunt ꝑdicta ꝓpria xtu-
te retēta. De isto meli⁹ dicetur infer⁹ ¶ Seqͥtur corrollarie quarto ꝙ
adiectiuū nō regit substātiuū. Rō qa adiectiuū nō potest artare ⁊ li-
mitare substātiuū ad certū casum. Similit̄ adiectiuū nō exigit substā
tiuū in certo casu. sed in quolibet. Dictio aūt regens exigit dictionē
rectā i certo casu. ⁊ limitat dictionē rectā ad stādū i certo casu. ¶ Se
quitur corrollarie qͥnto ꝙ ꝯiūctio nō regit. qa ꝯiūctio nō habet pote
statē cogendi dictionē rectā ad certū casum. sed indifferent̄ potest cō
iūgere dictiōes sub quolibet casu. vt homo ⁊ asin⁹ currūt in noīatiuo
hoīs ⁊ asini interest laborare in gtō. ⁊ sic similiter in alijs casib⁹. Ad
dictionē etiā rectā reqͥrūt̄ due ꝯditōes ꝓportiōabiles duob⁹ ꝑdictis
modis circa dictionē regentē expressis. Prima ꝯditio reqͥsita ad di-
ctionē rectā est ꝙ dictio recta apta nata sit terminare dependent iaz

importatā ⁊ significatā ꝑ dictionē regentē. Et hec ꝯditio ꝓportiona
tur pͥme ꝯditioni reqͥsite ex parte dictiōis regentis. scilicz dependen
tie. Secūda ꝯditio reqͥsita ad dictionez rectā est ꝙ dictio recta apta
nata sit stare sub isto certo casu quē dictio regens reqͥrit. ⁊ hec ꝯditio
ꝓportionatur secūde ꝯditiōi reqͥsite ex parte dictiōis regentis. scili
cet potestati limitādi ⁊ cogendi. ¶ Seqͥtur corrollarie pͥmo ꝙ vnum
verbū nō regit aliud. Rō qa vnū verbū nō potest terminare dependē
tiā alteri⁹. immo qͦlibet eoꝝ significat dependentiā. verbū etiam si-
gnificat actū ⁊ accidens. omē aūt accidens dependet ad aliud. ¶ Se
quitur corrollarie secūdo ꝙ solū pars casualis regitur. Rō. qa dictio
recta debet stare sub certo casu. casus aūt solū accidit partib⁹ casuali
bus. ¶ Seqͥtur corrollarie tercio ꝙ partes indeclinabiles vt sic nō re
gūtur. Rō. qa nō possunt stare sub certo casu. qa casus nō accidit par
tib⁹ indeclinabilib⁹ ¶ Sequit̄ corrollarie quarto ꝙ in ista. legere est
agere. legere ⁊ agere nō regūt̄ inquantū xba. sed inquātū ponūtur lo
co sui noīatiui verbalis. predicta em̄ oratio valet tm̄. lectio est actio.
Similit̄ dicendū est de ista. Diu est ꝙ rex venit. hoc aduerbiū diu nō
regitur ratiōe sui. sed noīatiui inclusi. qa hic nō valet tm̄ diuturnum
tps est ꝙ rex venit. ¶ Seqͥtur corrollarie qͥnto ꝙ regimen gramma
ticale trāslatū est de regimine reali. Et est similitudo inter regimen
reale ⁊ grāmaticale. Rō. qa sicut in regimine reali ⁊ maxime polliti
co oportet ꝙ regens habeat potestatē cogendi ⁊ ordināndi ⁊ guber-
nandi ipm̄ rectū. Oportet similiter ꝙ ipm̄ rectū habeat ꝓmptitudinē
⁊ dispositionē obediendi. Dicit̄ em̄ scd̄o de aīa. Act⁹ actiuoꝝ sunt in
patiente bene ꝑdisposito. Sic similiter fit in regimine grāmaticali:
vt est declaratū. patet ergo q̄ modi ⁊ q̄ ꝓprietates reqͥrūtur ad regi
men grāmaticale tā ex ꝑte dictiōis regentis q̄₃ ex ꝑte dictiōis recte.

Notādū tercio ꝓ secūda parte questiōis intelligē
da scilicet quō regimen grāmaticale habeat diffiniri. Notādū regi-
men grāmaticale scd̄m intentionē petri helie ꝯmētatoris ꝑsciani de
scribitur sic. Regimen est debita casus collatio. Que diffinitio intel-
ligitur sic. Regimen grammaticale est collatio. id est appositio vel
additio. debiti. id est ꝓportionati casus scilicet recti. scilicet ad dicti
onē regentē. vt hic homo currit. ¶ Seqͥtur corrollarie pͥmo ꝙ hic nō
est regimen. hoīs currit. Rō. qa nō est appositio debiti ⁊ ꝓportionati
casus recti ad dictionē regentē. verbū em̄ ꝑsonale nō reqͥrit obliquū
ꝓ supposito. sed nominatiuū. Cōmuniter aūt regimen grāmaticale
describit̄ sic. Regimen est apta ⁊ rationalis collocatio dictiōis casua

lis recte formaliter vel virtualiter ad aliā dictionē scilicet regentem
ad stādū sub certa habitudine casuali: sic q nō sub qualibet alia cū iu
uamine intellect⁹ vt fiat oratio ↄgrua ⁊ pfecta. Que diffinitio reg-
minis pdicta est causalis. eo q dat p qtuor genera causarū. Tūc aūt
res pfecte scit ⁊ cognoscit quādo ei⁹ cause sciūt. vt dicit pmo posteri-
orū. Scire est rem p causas cognoscere. Et pmo posteriorū dr. Tunc
vnūqdq arbitramur scire cū causas ei⁹ cognoscim⁹. Causa formalis
tāgit cū dr. apta ⁊ rationalis: idest ↄueniens ⁊ ↄgrua collatio. Mate-
rialis tāgit cū dr: dictiōis casualis recte. ad aliā dictionē. scilicet di-
ctionē regentē. Causa efficiens tāgitur cū dr: cū iuuamine intellect⁹.
Finalis tāgitur cū dr. vt fiat oratio ↄgrua ⁊ pfecta. Que particule
quattuor pbabūtur in notabili vltimo: Dicitur aūt notāter in diffi-
nitiōe regiminis q dictio recta aliquādo ponitur formaliter ⁊ expsse
vt homo currit. aliquādo virtualiter ⁊ implicite. vt legere est agere
Jn quā legere nō regitur ratiōe sui. sed ratiōe nominatiui inclusi. vt
declaratū est in quarto corrollario circa notabile secūdū. Notadum
est etiā vt intelligatur tercia pars questiōis que fuit de diuisiōe regi-
minis grāmaticalis. Sciendū. Regimen grammaticale est duplex. sci-
licet actiuū ⁊ passiuū. Actiuū vt cōmuniter dr est dictio regens. Me-
lius dicatur q regimen actiuū est habitudo dictiōis regentis ad di-
ctionē rectā. ⁊ ↄuenit generaliter septē partib⁹ loquendo de regimi-
ne. Nomini. vt fili⁹ socratis. Pronomini. vt. hec volucrū. Verbo. vt
homo currit. Aduerbio. vt. vbicūq locorū. Participio. vt legens le-
ctionē. Prepositiōi. vt ad patrē. Interiectiōi. vt heu michi. Regimē
aūt passiuū vt cōmuniter dr est dictio recta. Meli⁹ dicatur q regimē
passiuū est habitudo dictiōis recte ad dictionez regentem. ⁊ ↄuenit
tm partib⁹ casualib⁹. qa vt dictū est ad dictionez rectam reqritur q
apta nata sit stare in certo casu respectu dictiōis regentis. modo tan
tū tres sunt partes casuales. Exemplum de nomine. vt homo currit.
De pnomine. Jste venit. De participio. Legens scribit.

Notādū qrto ⁊ vltimo. Pro meliori intelligentia
scde diffinitiōis regiminis sciendū vt dictū est q in ista diffinitiōe tā
gūtur quattuor cause regiminis. Causa materialis tacta fuit cū dice
batur. dictiōis casualis recte ⁊c. Dictio enim regens ⁊ recta materi
aliter reintegrāt. qd pbatur sic. Jllud est causa materialis regiminis
ex quo regimen materialiter ↄponitur ⁊ ↄstituitur. sed regimen grā-
maticale materialiter ex dictiōe regente ⁊ recta ↄstituitur. ergo di-
ctio regens ⁊ recta sunt causa materialis regiminis. Maior est. Ari-

stotelis pmo phisicorū. Materia est ex qua aliqd fit. Minor patet.
qa hic homo currit est regimen nō alia ratione nisi qa dictio regens
scilicet currit ⁊ dictio recta scilicet homo habent se sicut materia re-
giminis. Causa vero formalis regiminis tāgebatur cū dictū est in diffi
nitione apta ⁊ rationalis collatio. Apta enim ⁊ ↄueniens appositio
dictiōis regentis ad rectā est causa formalis regiminis. pbatur sic.
Jllud est causa formalis rei p qd res habet esse formaliter. sed regi-
men grāmaticale habet esse formaliter p apta ⁊ rationalem collatio
nem dictiōis regentis ad dictionez rectā. igitur apta ⁊ rational' col-
latio est causa formalis regiminis. Maior. qa forma est que dat esse
rei. Minor est nota. qa si nō esset apta ⁊ rationalis appositio dictōis
regentis ad rectā nūq esset regimen. Causa aūt efficiens tāgebatur
in diffinitiōe cū dicebatur: cū iuuamine intellect⁹. Notādū q causa
efficiens regiminis est duplex. quedā intrinseca ⁊ quedā extrinseca.
Jntrinsice cause regiminis sunt modi significādi. quorū pportio req-
ritur inter dictionez regentez ⁊ rectā. Dicitur aūt modi significandi
cause ipi⁹ regiminis p tanto. qa pparant ⁊ disponūt ipas dictōes ad
regimen. qd postea p intellectū ↄplet ⁊ pficit. ⁊ dicūt intrinsice p tā
to. qa sunt intra dictiōes ⁊ in dictiōib⁹ quarū sunt modi significandi
Omnis enī pprietas est in illo cuius est pprietas. mō modi significandi
sunt pprietates dictionū ⁊ partiū. Causa aūt efficiēs extrinseca regi-
minis est intellect⁹ human⁹. q dictionē regentē ⁊ rectā dispositas p
modos significādi vnit ⁊ ↄiūgit sic q vna regit aliā. Et dicit intelle
ctus causa efficiēs extrinseca regiminis p tāto vel ideo. qa itellect⁹
est extra ↄstructibilia ⁊ eis nō ↄiūct⁹. immo intellect⁹ est act⁹ ⁊ forma
ↄiūctā corpori philosophico. vt patet scdo de aīa. Qz aūt modi signifi-
cādi sint pncipia regiminis grāmaticalis intrinseca potest tali ratiōe
pbari. Jn qualibet enī dictiōe sunt tria. vt autor modorū significādi
deducit. scilicet vox. significatū ⁊ mod⁹ significādi. Cōstat aūt q vox
nō potest esse causa regiminis. alis oēs dictiōes eiusdē vocis idē ha-
berent regimen. qd est falsum. Amor enī nomen ⁊ amor verbū nō idē
habent regimen. Amor nomen regit genitiuū a parte post. vt. amor
xpi redemit mūdū. Sed amor verbū regit nominatiuū a parte ante. ⁊ ab
latiuū a parte post mediāte ppositiōe a vel ab. vt. ego amor a petro.
Sic similiter significatū nō potest esse causa regiminis: qa tūc rect⁹ ⁊
obliqu⁹ facerent idē regimen: ex quo rect⁹ ⁊ obliqs⁹ significāt idē es-
sentialiter: ponūt enim in eodē pdicamento. licet modus significandi
orū est diuersus accidentaliter cū rect⁹ significat absolute ⁊ obliqu⁹

ꝯnotatiue. Quod aūt rect⁹ ꝛ obliqu⁹ nō habēt idē regimen, patet, q̄a rectus regit a parte ante a verbo ꝑsonali. vt suppositū directum. obliqu⁹ aūt regitur a vbo impsonali vt suppositū indirectū. Quare relinquitur ex sufficienti diuisione q modus significādi est causa regiminis grāmaticalis intrīseca. Qui aūt modi significādi reqrūtur ex parte dictiōis regentis. ꝛ q̄ ex parte dictiōis recte patet in notabili pmo ꝛ secūdo. Causa finalis regiminis tāgitur in diffinitione cū dr̄. vt fiat oratio cōgrua. pbat sic. Finis est ꝓpter qd aliqd fit. sed regimē grāmaticale fit vt ꝯstituat oratio ꝯgrua. ꝯcludit ergo q finis regiminis grāmaticalis est ꝯstitutio oratiōis ꝯgrue. Maior ē aristotelis scdo phisicoꝝ. Minor pbatur. q̄a ideo dictio regens addit ad rectā vt ex ipis fiat oratio congrua.

Pro ampliori etiā eoꝝ que dicta sunt intellectu necesse est intelligere que differentia est inter agere. exigere ꝛ determinare. deseruire retorquere. Regere em̄ est ꝯferre dictionē dictioni. sic q ponat sub tali casu sic q nō sub quolibet alio. vt hō currit. Exigere aūt est vnū ꝯstructibile alterū reqrere ad sui dependentiā determinandā vt ex eis fiat oratio ꝯgrua. vt adiectiuū exigit substātiuū. adiectiuū em̄ dependentiā significat. q̄a est accidens. accidens aūt esse nō est p se esse. sed in alio esse. vt patet septimo ꝛ quarto methaphisice. Res ergo significata p substātiuū terminat dependentiā adiectiui. Determinare est vnū ꝯstructibile aliud specificare ꝛ ei⁹ dependentiā terminare vt ex eis fiat oratio ꝯgrua. vt substantiuū determinat adiectiuū. Deseruire aūt ē ipam ꝓpositionē suū casuale regere. ꝓpositio em̄ aut deseruit actō aut ablatiuo. Retorquere aūt est ꝓpositionē facere q aliqua dictio regat aliquē casum quē sine tali ꝓpositiōe regere nō potest. vt vado ad patrē. vado em̄ est verbū absolutū ꝛ debile. nō potens p se regere accusatiuū. reqrit ergo auxiliū ꝓpositiōis. qua mediāte regit accusatiuū. dicendo vado ad patrē. ¶ Utrū aūt sit dicendū q ꝓpositio retorquet casuale ad actū verbi vel ecōuerso. Dicendū est q ꝓpositio retorquet actū verbi ad casuale. vt patebit in regimine acti. vbi dicet de regimine ꝓpositionū. ¶ Sequitur corrollarie ex dictis q cōmuniter scdm grāmaticos alique sunt partes que regūt tm̄ vt verbū. aduerbiū. ꝓpositio ꝛ interiectio. Aliquē sunt que regūt tm̄ vt ꝓnomē ꝛ ꝓpriū nomē. ꝛ hoc ꝓpria virtute accepta. Et quedā regūt ꝛ regūtur. vt nomē appellatiuū regit. vt fili⁹ petri. ꝛ etiā regitur vt fili⁹ nascitur. Similiter participiū regit ꝛ regitur. cū dico. legens lectionē hoc participiū legens regit. sed cū dico legēs currit hoc participiū legens regitur. Alique aūt sunt partes que nec regūt nec regūtur. vt sunt ꝯiūctiōes. Ueritas hui⁹ corrollarij ꝛ partiū ei⁹ patet ex his que dicta sunt in notabilib⁹. Patet etiā veritas corrollarij in simili de regimine reali. ad cuius similitudinem regimen grammaticale est trāslatū ꝛ acceptū. In natura em̄ inuenitur qddā ens qd regit tm̄. vt causa pma. Dicitur em̄. xij. methaphisice. A deo dependet celum ꝛ tota natura. Et inuenitur ens in natura qd regitur tm̄. vt est materia pma que est pura potētia. vt patet pmo phisicoꝝ. ꝛ est ꝓpe nihil creata. vt dicit augustin⁹. Materia pma p se nō habet esse. sed esse recipit a forma. Et inueniūtur quedā entia que regūt ꝛ regūtur. vt sunt corpora celestia. Corpa em̄ celestia regūtur a deo ꝛ intelligentijs. vt patet duodecimo methaphisice. Corpa em̄ celestia regūt ista inferiora vt patet pmo celi ꝛ pmo methauroꝝ. Patet ergo veritas corrollarij ex similitudine ad regimen reale.

Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est ꝯclusio responsalis:

Regimē grāmaticale qd ex ꝓportiōe modoꝝ significādi oritur ꝯuenienter diffinitur ꝛ in regimen actiuū ꝛ passiuū diuiditur. Ueritas ꝯclusiōis ꝓ pma parte scilicet q regimen grāmaticale oritur ex ꝓportiōe modoꝝ significādi pbatur ex fine quarti notabilis. similit ex notabili pmo ꝛ scdo. vbi est pbatū ꝛ dictū q regimen oritur ex ꝓportione modoꝝ significādi dictiōis recte ꝛ regentis. quare ꝯclusio ꝓ prima parte vera. Sed q ꝯclusio ꝓ secūda parte sit vera scilicet q diffinitio regiminis est bene assignata potest pbari tali ratiōe. Illa diffinitio est bene posita que exꝓmit naturā ꝛ essentiā diffiniti. sed diffinitio regiminis hic assignata exꝓmit naturam ꝛ q̄ditatē regiminis grāmaticalis. ergo diffinitio regiminis gramaticalis est bene assignata. Maior est vna ꝯditio reqsita ad bonā diffinitionē ex Bohetio in libro diffinitionū. Dicit em̄ septio methaphisice. Diffinitio est sermo quiditatis ꝛ essentie. Minor patet ex notabili tercio. similiter quarto. Sed q tercia pars ꝯclusiōis sit vera scilicet q regimen grāmaticale bene diuidit in regimen actiuū ꝛ passiuū potest tali ratiōe pbari. Illa diuisio est bene posita que euacuat ꝛ exꝓmit totā naturā diuisi. sed diuisio regiminis grāmaticalis est huiusmodi. ergo est bene posita. Maior est vna ꝯditio bone diuisiōis. vt patet per Bohetiū in libro diuisionū. Minor patet ex fine notabilis tercij.

¶ Arguitur pmo. Regimen grāmaticale nō oritur ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. igitur pma pars ꝯclusiōis falsa. pbatur antecedens. Illud qd oritur ex ꝓportiōe modoꝝ significādi hoc esse est possibile

sed regimen grāmaticale esse nō est possibile. Maior est nota. qa omne
qđ est habet possibilitatē qđ esse. Dicitur enim scđo Periarmenias si
qa res que actu est habet potentiā essendi que est piūcta actui. Mi-
nor qa si regimen grāmaticale esset possibile tūc ex duob⁹ entibus in
actu fieret terciū. qđ est ɔtra aristotelē tercio methaphisice. pbatur
sequela. qa tā dictio regens q̄ dictio recta est in actu. patet qa queli
bet dictio habet modū significādi suū. modo mod⁹ significādi est for
ma dictiōis ⁊ partis. ens aūt habens formā est ens in actu. ɔcludit
ergo q̄ regimen in grāmatica esse nō est possibile. Dico verum argu
mentū ɔcludit q̄ ex duob⁹ entib⁹ in actu nō fit terciū absolute ⁊ scđm
se acceptis ⁊ ɔsideratis. sed si ɔsiderāt vna vt est in potentia ad alite
rū tūc ex duob⁹ entib⁹ in actu bene fit terciū. vt ex farina ⁊ aqua fit
panis. sic ɔtingit in ppposito. Dictio eīm regēs habet se vt ens in actu
sed dictio recta habet se vt ens in potentia.

¶ Arguit scđo. Regimen in grāmatica nō est possibile. ergo regimen
nō oritur ex pporciōe modoꝝ significādi. pbatur. Illud in grāmati-
ca nō est possibile de quo seniores ⁊ solēniores in grāmatica nihil tra
diderūt. sed de regimine grāmaticali multi in grāmatica autentici ⁊
pcipui nihil tradiderūt. ergo regimen in grāmatica non est possibile.
Maior est nota. qa alias tales autores fuissent insufficiētes. Minor
patet de psciano ⁊ donato. q nihil aut modicū scripserūt de regimine
Dico. licet psciān⁹ ⁊ donat⁹ nō scripserūt de regimine grāmaticali ex-
presse. tamen implicite ⁊ virtualiter. Priscian⁹ eīm in maiori volumi-
ne determinauit de ɔstructiōe. modo ɔstructio psupponit regimen. li
cet nō vniuersaliter. vt in plurimū vbi est ɔstructio. ibi est regimen.
licet nō vniuersaliter hoc est verū. Inter adiectiuū eīm ⁊ substātiuū
est ɔstructio. ⁊ tamen inter adiectiuū ⁊ substātiuū nō est regimen. vt
pa⁹ est pbatū. Etiā ɔstructio est plus vicina ⁊ ppinqua fini grāma-
tice q̄ regimen. scilicet expssiōi ɔcept⁹ ɔgrui ⁊ pfecti. ergo plus late
et expsse psciānus scripsit de constructione q̄ de regimine.

¶ Arguit tercio. Regimen grāmaticale esse nō est possibile. pbatur
Nullū scibile est possibile. sed regimē grāmaticale est scibile. ergo nō
est possibile. Maior. qa omne scibile est necessariū. Dicit eni pmo po-
sterioꝝ. Sciētia est necessarioꝝ. Minor. qa de regimine grāmaticali
est sciētia secūde partis alaxādri. Dico verū argumētū ɔcludit q̄ nul
lū scibile est possibile capiendo possibile vt ɔuertitur cū ɔtingēti ad
vtrūlibet. quō illud dr possibile qđ potest indifferent esse vel non esse.
vt vestē incidi dr sic possibile. sed capiēdo possibile qđ ē q̄dā necessa

riū sic etiā necessariū est possibile. Declarat enim Aristoteles secūdo
Periarmeniarū. Omne qđ est necessariū etiā est possibile.

¶ Arguitur quarto. Regimen in grāmatica nō oritur ex pporcionē
modoꝝ significādi. igitur pma pars ɔclusionis falsa. pbatur antece-
dens. Nec oritur ex pporciōe modoꝝ significādi essentialiū. nec acci
dentaliū. igitur. Tenet ɔsequētia ex sufficienti diuisione. Antecedens
pbatur p pma parte. qa si regimen oriretur ex pporcione modoꝝ si-
gnificādi essentialiū tūc sequeretur q̄ oīa verba haberent idem regi
men. qđ est falsum. verba eni actiua regūt a parte post accusatiuum
vt amo deū. Verba aūt passiua ablatiuū. vt amor a petro. Patet se-
quela. qa oīa verba habent eūdē modū significādi essentiale. scilicet
significare p modū fluxus ⁊ fieri. Nec etiā regimen oritur ex ppor-
ciōe modoꝝ significādi accidentaliū. pbatur. Vel hoc esset ratiōe nu
meri. psone. modi. vel alioꝝ modorum significandi accidentaliū. sed
hoc nō. pbatur. qa sequeretur q̄ verba eiusdē numeri. eiusdē psone
haberent idē regimē. qđ est falsum. patet qa hoc verbū amo est singu
laris numeri. similiter amor. sunt eiusdē psone ⁊ eiusdē numeri. ⁊ ta-
men nō habent idē regimē. Dico verū argumentū ɔcludit q̄ regimē
grāmaticale oritur ex pporciōe modoꝝ significādi essentialiū ⁊ acci
dentaliū. essentialiū qdē inciatiue ⁊ fundamentaliter. Ratiōe aūt mo
doꝝ significādi accidentaliū terminatiue vel ɔpletiue. Et ex ɔsequē-
ti dr q̄ ad regimen reqritur pporcio modoꝝ significādi accidentaliū
respectiuoꝝ. tamen illi nō sufficiūt ad regimen sed vltra etiā reqrun
tur modi significādi specialiores supadditi illis modis significādi ge-
neralib⁹ ⁊ respectiuis anteq̄ regimen possit ɔstitui in specie pfecta. ⁊
isti modi significādi speciales reqsiti vltra modos generales q tenēt
se ex parte dictiōis regētis ⁊ dictiōis recte dicti ⁊ expssi sunt in no-
tabili secūdo. tamen vltra illos modos significādi ibi expssos adhuc
sunt alij modi significādi speciales etiā ad regemen reqsiti. vt est mo
dus possessionis acqsitiōis. De qbus modis significandi Alexander
determinabit in regulis specialibus.

¶ Arguitur qnto. Modi significādi sunt pncipia regiminis. igitur
regimen nō oritur ex pporciōe modoꝝ significandi. probatur ante-
cedens. Illud qđ est pncipiū regiminis est pncipiū vnionis ɔstructi-
biliū. igitur. Maior est nota. qa modi significādi disponūt dictiones
p vnione in regimine. vt est ante declaratū. Minor. qa partes orati
ones distinguūtur p modū significādi. modi eni significādi habet se
vt forma. modo forma separat ⁊ distinguit. vt patet septimo metha

phisice. Dico verũ argumentũ ↄcludit ꝙ ↄsiderādo modos significā di absolute tũc sunt ṗncipiũ distinctiōis vni⁹ partis ab alia: sed sic non ↄsiderant hic. Sed ↄsiderādo modos significādi in ordine ad finem grāmatice. scilicet ad oratiōis ꝑfecte ↄstitutionē. ⁊ sic bene sunt ṗnipiũ vnionis dictionis regentis ⁊ recte.

¶ Arguit sexto. Diffinitio regiminis ṗma nõ valet. in qua dicit. regimen est debiti casus collatio. ꝓbat. qa sequeret ꝙ vna dictio non posset regere plures casus. qḋ est falsum. ꝓbat sequela ex diffinitiōe. qa diffinitio dicit recti casus collatio. Sed falsitas patet in isto exēplo. Do iohāni librũ manu ꝓpria. in quo exēplo hoc verbũ do regit tres casus. Dico ꝙ verũ argumētũ ↄcludit ꝙ in dicta oratiōe nõ est vnũ regimen simpliciter. sed plura: qa regimen ex vi acqsitiōis. trāsitiōis. ⁊ ex vi cause instrumentalis. Ille eñ datiu⁹ iohāni regit ex vi acqsitiōis. Actũs aũt librũ ex vi trāsitiōis. ⁊ manu ꝓpria ex vi cause instrumentalis. modo diffinitio intelligit de vno regimie simplici.

¶ Arguit septimo. Nõ solũ dictio casualis regit. ergo regimē nõ est debiti casus collatio. ꝓbat in ista oratione. Regere est agere. in qua hoc verbũ substātiuũ est regit infinitiuũ a parte ante. ⁊ etiā infinitiuũ a parte post. Dico verũ argumentũ ↄcluderet si illi infinitiui regerent ratiōe sui. sed regunt ratiōe noīatiui loco quoꝝ ponũt. qa hec valet tm̃. Regere est agere. id est lectio est actio.

¶ Arguit octauo ⁊ vltimo. Diuisio regiminis grāmaticalis in regimen actiuũ ⁊ passiuũ nõ valet. ergo tercia pars ↄclusiōis nõ est bene posita. ꝓbat antecedēs. Omñe qḋ est in arte si nõ est fictũ habet similitudinē in natura. sed regimen grāmaticale nõ habet similitudinē cũ regimine reali. igit regimē grāmaticale male diuidit in regimē actiuũ ⁊ passiuũ. Maior. qa ars imitat naturā scḋo phisicoꝝ. Minor. qa in natura mai⁹ dignũ regit minus dignum. sed in arte minus dignum regit ecōuerso magis dignũ. ergo regimen grāmaticale nõ habet similitudinē cũ regimine reali. Maior. qa dicit ṗmo methaphisice Sapientis est regere. Et ṗmo politicoꝝ dicit. Hoies intellectu ⁊ ratiōe vigentes alioꝝ sunt dñi. Minor patet. qa verbũ regit nomen. modo nomen est pars dignior ꝙ verbũ. Nomē eñ significat substantiā. verbũ aũt accidēs. modo substātia est dignior ⁊ prior accidente. septio methaphisice. Itē partes indeclinabiles regũt partes declinabiles vt hic. Ecce magistrũ. modo pars declinabilis est dignior parte indeclinabili. vt eñ postea dicet. pars declinabilis significat rem: sed indeclinabilis modũ rei. modo res est dignior ꝙ modus rei. Dico verũ

argumentũ ↄcludit ꝙ nomen absolute loquendo est pars dignior ꝙ verbũ. Similiter pars declinabilis est dignior indeclinabili. sed cōsiderādo nomē vt regit a verbo tũc verbũ est pars dignior. qa tũc verbũ habet ↄditionē forme. nomē aũt ↄditionē materie. modo forma dignior est materia. vt patet scḋo phisicoꝝ. Similit ↄsiderādo partē indeclinabilē vt regit partē declinabilē tũc pars indeclinabilis habet ↄditionē nobiliorē parte declinabili. oñe eñ agens vt sic est prestanti⁹ passo. vt patet tercio de aīa. De isto tamen quõ partes indeclinabiles habent regere patebit inferius.

Sequitur textus.

Hic iubet ordo libri vocũ regimen reserari.
Vult intransitiuo rectum supponere verbo
De personali tamen hoc intellige dici.
Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum
Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum.
Horum consimiles debet coniungere casus
Copula: personam dum pertineant ad eandem.

Utrũ triplex noīatiui regimen ab Alexandro in textu sit sufficienter assignatũ.

Pro intellectiōe questiōis mote. Morandũ est ṗmo ꝙ alexāder volēs determinare de regimine casuũ passiuo. Primo ostendit quõ noīatiu⁹ est ṗmus casuũ habeat diuersimode in oratiōe regi. Et dicit ꝙ regimen noīatiui fit trib⁹ modis. Primo a parte ante tm̃. vt homo currit. Scḋo a parte post tm̃. vt sum homo. Tercio a parte ante ⁊ a parte post simul. vt ego sum homo. Primũ tāgit cũ dicit. Vult intransitiuo ⁊c. Secũdũ tāgit cũ dicit. Sepe vocās verbũ. Terciũ tāgit cũ dicit. Hoꝝ ↄsimiles. ¶ Quantũ ad ṗmā partē alexāder vult talē regulā. Omñe verbũ ꝑsonale ꝑsonaliter positum finiti modi ↄgrue regit vel regere potest noīatiuũ vel noīatiuos. vocatiuũ vel vocatiuos. expssum vel expressos. subintellectũ vel subintellectos: vel aliqḋ positũ loco talis vel taliũ. Dicit ṗmo in intellectu regule. Omñe verbũ ꝑsonale. ꝓpter excludere verbũ impsonale. qa tale nõ regit noīatiuũ a parte ante. sed poti⁹ obliquũ. vt iohānis interest legere. Dicit secũdo. verbũ ꝑsonale ꝑsonaliter positũ. qa verbũ ꝑsonale impsonaliter positũ nõ regit noīatiuũ. sed obliquum. vt iuuat. quādo ponit ꝑsonaliter regit noīatiuũ. vt petr⁹ iuuat iohannē. sed qñ

iuuat ponit impsonaliter tūc regit accusatiuū. vt me iuuat cantare. Unde versus. Si iuuat actiuū fuerit tūc auxiliat. Impersonale si sit delectat vbiq3. Dicit tercio finiti modi. ppter verbū infinitiui modi qd nō regit noiatiuū a parte ante. sed accusatiuū. vt me amare deum est bonū. Dicit quarto cōgrue regit. ad denotandū q verbū psonale quādoq3 actu regit noiatiuū. vt homo currit. Dicit qnto. vel regere potest. ad denotādū q nō requirit ad verbū q actu semp regat ntm. sed sufficit q aptū natū sit regere. Dicit sexto noiatiuū. ad denotādū q verbū psonale quādoq3 regit vnū noiatiuū. vt Johānes currit. Dicitur septimo vel noiatiuos. ad denotādū q verbū psonale quādoq3 regit plures noiatiuos. vt animal rationale mortale currit. Dicitur octauo vel vocatiuū. 7 hoc ponit scdm cōmuniū grāmaticoꝝ sententiā q dicūt q vocatiu9 regit a verbo. vt petre lege. De isto tamen si hoc verū est dicet inferi9. Dicit nono vel vocatiuos. ad denotādū q aliquādo verbū regit plures vocatiuos. vt animal rationale curre. Dicit decimo expssum vel expressos ppter verba pme vel secūde personeꝫ in qb9 intelligit noiatiu9 cert9. 7 sic talia verba nō habēt noiatiuū expssum. tamē habent subintellectū. Similiter hoc dicit propter verba exempte actiōis. vt ningit. pluit. choruscat. in qb9 etiā intelligitur noiatiu9 rectus. vt de9 vel natura. Uerba aūt exempte actiōis sunt que significāt actū q nō dependet a nostra libera voluntate. Et patent in his metris. Fulminat atq3 tonat. ningit. pluitat q3 choruscat. Tonitruat. rorat 7 grandinat atq3 pruinat. Istis noctescit supaddit atq3 diescit. Dicit vltimo. vel aliqd positū loco talis vel taliū. ad denotādū q aliquādo infinitiu9 ponit loco noiatiui. vt legere est agere. que valet istā. lectio est actio. Similiter aduerbiū ponit loco noiatiui: vt diu est q rex venit. id est diuturnū tēpus. Similiter tota oratio ponitur loco nominatiui. vt amare deū est bonum. que valet istam. amatio dei est bona.

Notādū secūdo q alexāder in littera sequēti cum dicit. Sepe vocās verbū vult talē regulā. Uerbū substantiuū. vocatiuū. vel verba habētia vires illoꝝ verboꝝ apta nata sunt regere vt in plurimū nominatiuū a parte post. Exēplū de verbo substātiuo. vt sum homo. De verbo vocatiuo. vocor cōradus. De verbo qd habet vim verbi substātiui. vt sto erectus. que valet istā. in stando sum erectus. De verbo qd habet vim verbi vocatiui. vt ordinor presbyter que valet tm̄. in ordinādo vocor psbyter. Dico notanter vt in plurimū. qa scdm grāmaticos cōmunes sex modis fallit q verbū substātiuū nō habet nominatiuū a parte post. 7 hoc est verū expsse. qa in his modis implicite bene habet. Primus modus quādo verbū substātiuū ponit in ppositiōe de est secūdo adiacēte. vt ego sum. que valet istā. ego sum ens. Secūd9 mod9 quādo verbū substātiuū ɔstruit cū gtō q significat locū minorē. vt sum Cracouie. que valet istā. ego sum existens Cracouie. Terci9 mod9 quādo verbū substātiuū ponit in oratione p quā importat possessio vel ptinentia. vt liber est iohānis. que valet istā. liber ptinet ad iohānē. Quart9 mod9 quādo verbū substātiuū ponit in oratiōe in qua ponit ppositio cū suo casuali. vt ego sum in scolis. que valet istā. ego sum ens in scolis. Quint9 mod9 quando verbo substātiuo adiūgit aduerbium loci. vt ego sum hic. que valet istā. ego sum existēs in isto loco. Sext9 mod9 quādo verbū substantiuū est infinitiui modi. 7 habet accusatiuū a parte post. vt scio te esse bonū. ¶ Sequit corrollarie q licet in qnq3 modis pdictis verbum substātiuū nō habet noiatiuū a parte post expresse. tamen implicite. Patet corrollariū ex resolutiōe orationū pdictarū. Est etiā notandū q ntūs a parte post ɔstruct9 nō tenet ɔuenire cū verbo in numero 7 psona. sed hoc tm̄ requirit ad noiatiuū a parte ante ɔstructū. Unde scdm intentionē iohānis ianuēsis in catholicon triplex est noiatiuus scilicet. supponens. apponēns 7 exponens. Ntūs supponēs est q reddit suppositū verbo psonali. vt homo currit. Ntūs apponēs est q cōstruit cū verbo a parte post. vt sum homo. Ntūs exponens est q exponit rem 7 significatū verbi. vt curritur. id est cursus fit. legit. id est lectio fit. Sequit corrollarie q hec est ɔgrua suꝫ hoies. suꝫ aīlia. patet qa he oratiōes sunt false. ergo sunt ɔgrue. Tenet ɔsequētia. qa veruꝫ 7 falsum psupponūt ɔgruū. vt dicit pmo Periermeniarū. sed antecedens patet. qa qlibet homo est vn9 homo. quilibet eñ homo habet vnā animā 7 vnā formā. modo forma est que dat rei 7 esse 7 vnitatem

Notādū tercio q Alexāder in ista littera. Horum ɔsimiles 7c. innuit terciū modū ɔstruendi 7 regendi ipius nti. 7 vult talē regulā. Uerbū substātiuū. vocatiuū. vel verba habētia vires illoꝝ verboꝝ substātiuoꝝ 7 vocatiuoꝝ apta nata sunt regere a parte ante 7 a parte post similes casus. q casus similes debēt significare eandē rem. vel denotari ptinere ad eandē rem. Exēplū de verbo substātiuo. Ego sum homo. De verbo vocatiuo. Ego vocor cōradus. De verbo qd habet vim verbi substātiui. vt ego sto erect9. Exemplū de verbo qd habet vim verbi vocatiui. Ego baptisor cōrad9. Dico notanter in regula q illi casus q regūt a verbis substātiuis vel vocati

uis rc. debent ptinere ad eandē rem. vt homo est animal. Vel deno-
tari ptinere ad eandē rem. vt homo est asinus. vbi isti casus homo ⁊
asinus nō vere ptinet ad eandē rem. tamē videntᷣ ptinere ad eandem
rem ratione copule vnientis ⁊ piungentis illos casus. Pro latiori hu
ius regule intelligentia casus dicūtᷣ similes trib⁹ modis. Primo quo
ad significatū q̄ scilicet significāt eadē rem. vt ensis. gladi⁹. homo. an
tropos. Sequitᷣ corrollarie q̄ homo ⁊ asinus nō dicūtᷣ casus similes
isto modo. Scđo casus dicūtᷣ siles quo ad denominationē. ⁊ sic homo
⁊ asinus dicūtᷣ casus similes. q̄a denominantᷣ eadē denominatione. q̄a
ambo dicūtᷣ nominatiui. Tercio casus dicūtᷣ similes quo ad officium
Et sic isti casus dicuntᷣ similes q̄ apti nati sunt exercere idem officiū
⁊ sic ntūs ⁊ vocatiuus dicūtᷣ casus similes. q̄a habēt idem officiū. sci
licet pstrui cū verbo intrāsitiue. Dicit em̄ Priscianus pmo minoris.
Ntūs ⁊ vocatiu⁹ absoluti sunt. id est intransitiue pstruuntᷣ. Casus er-
go isti dicuntᷣ in pposito similes q̄ apti nati sunt regi ab eodē regen-
te. ex eadē vi. ⁊ ab eadē parte. Corrollarie sequitᷣ pmo q̄ ntūs ⁊ vo-
catiuus in pposito dicūtᷣ casus similes. patet. q̄a ntūs ⁊ vocatiu⁹ re-
guntᷣ ab eadē parte. q̄a a parte ante. ⁊ ex eade vi. q̄a psone: vt cōmu-
niter grāmatici dicūt. Seqtur corrollarie secūdo q̄ gtūs ⁊ ablatiu⁹
in pposito dicuntᷣ casus similes.. patet. q̄a regunt ab eodē regēte. et
ex eadē vi. q̄a ex vi plenitudinis. vt plenū gratia ⁊ veritatis. Seq-
tur corrollarie tercio q̄ accusatiuus ⁊ genitiuus in pposito dicuntur
casus similes. vt obliuiscor lectionis vel lectionem. Similiter dtūs
⁊ actūs. vt hic. do te deo. Sequitᷣ corrollarie quarto q̄ ista psequen-
tia nō valet. hoc verbū habet similes casus ante ⁊ post. ergo est ora-
tio pgrua. Patet de ista. Petre sis iuste. patet q̄a verbū substātiuū
nō potest regere vocatiuū a parte post. cui⁹ ratio patebit in vno ar-
gumento.

Notādū est q̄rto ⁊ vltimo q̄ verbū substantiuū de
scribitᷣ sic. Verbū substātiuū est, qđ significat actū pmo in substātijs
repertum. Patet bonitas diffinitionis. q̄a verbum substātiuū signi-
ficat actum essendi. scđ esse est illud cōmunissimum qđ in reb⁹ reperitᷣ
Unde dicit autor de causis ppositiōe quarta. Prima rerum creatura
est esse. Cōmuniter autē verbum substātiuum describitᷣ sic. est qđ
significat purā essentiā rei sine pnotatiōe actiōis vel passiōis. q̄ essen
tia rei pura est specificabilis p terminum cuiuslibet pdicamenti. De
pdicamēto substātie. vt ego sum homo. De quātitate. vt ego suz ma
gnus. De pdicamēto qualitatis. vt ego sum albus. De pdicamento

relationis. vt ego sum pater. De actiōe. vt ego sum legens. De passi
one. ego sum pcussus. De situ. Ego sum stans. De vbi. Ego sum in ec
clesia. De quādo. ego sum hodie. De habitu. ego sum tunicat⁹. Seq
tur corrollarie pmo. Proprie loquēdo solū vnū est verbū substātiuū
scilicet sum. Fio em̄ nō importat purā essentiā. patet. q̄a pnotat facti
onē passiue. Fio em̄ est passiuū hui⁹ verbi facio. Existo etiā nō impor
tat purā essentiā. sed essentiā ppositā ex materia ⁊ forma. dicitᷣ existo
quasi ex ⁊ isto. id est materia ⁊ forma. Sequitᷣ corrollarie scđo q̄ p-
prie loquēdo verbū substātiuū pprie nulli creature pperit. sed soli cre
atori. patet. q̄a sum significat purā essentiā rei. sed in nullo creato est
pura essentia nisi in solo deo. Dicit em̄ thomas in de ente ⁊ essentia.
Om̄e creatū est ppositū ex esse ⁊ essentia. sed solū illud pmū est sua pu
ra essentia. Unde ⁊ scriptura dicit. Ego sum alpha ⁊ o. Ego sum via
⁊ veritas. de deo sermonē faciēdo. Et ratio quare tria sunt vba sub-
stātiua. q̄a verbū substātiuū significat substātiā ⁊ essentiā rei. Sed
substātia est triplex. vt ostenditᷣ secūdo de aīa. materia. forma ⁊ totū
ppositū. Sum pportionatᷣ materie vt cōmuniter. Dicitᷣ em̄ pmo phi
sicoꝝ: Materia pma est subiectū cuiuslibet forme. Fio attribuitur ⁊
pportionatᷣ forme: q̄a forma fit ⁊ educitᷣ de potētia materie. Sed exi
sto pportionatᷣ toti pposito. totū em̄ ppositū est ex materia ⁊ forma
integratū. Unde versus. Ars substantiua tria fert tm̄modo verba.
Sum simul existo fio nil ampli⁹ addo. Sed verbū vocatiuū est qđ
significat generalē nominationē vel vocationē rei specificabilē per
qualitatem pprie denominationis. id est p nomen pprium. vt ego
vocor petrus. ego nominor iohannes. Et sunt q̄nq̄. Unde versus.
Quinq̄ vocatiua dicas tm̄modo verba. Nuncupor appellor nomi-
nor vocor quoq̄ dicor. Sequitᷣ corrollarie q̄ hec pprie nō est pgrua
Ego vocor homo. patet. q̄a verbū vocatiuū debet specificari per no
men ppriū. modo homo est nomē appellatiuū. Hec tamē admittitᷣ
Ego vocor homo tanq̄ pgrua. patet. q̄a est vera. ergo est congrua.
Tenet psequētia. q̄a verū ⁊ falsum psupponunt pgruū. vt patet pmo.
Periarmeniarū. Corrollarie sequitᷣ scđo q̄ sustineri potest quorūdaz
grāmaticoꝝ opiuio que dicit q̄nq̄ esse verba vocatiua in voce acti-
ua. ⁊ q̄nq̄ in voce passiua. licet plures autentici solū verba vocatiua
ponunt in voce passiua. De isto tamen dicetᷣ inferi⁹. Sequitᷣ corrolla-
rie tercio q̄ ambe iste sunt pgrue. Ei vocabis nomen eius ihesum. vl'
vocabis nomen ei⁹ ihesus. patet. q̄a scđm plurimos grāmaticos vo-
cabis in istis oratiōib⁹ est verbū vocatiuū. ⁊ regit vtrobiq̄ post se

nominatiuũ. In p̃ma eñ cũ dicit. vocabis nomen eius ihesuz. ihesuz suponit materialiter pro suo ntõ. patet auctoritate Marsilij. qui in suis suppositcõib⁹ ponit talẽ regulã. Casus rectus q verbo vocatiuo a parte post supponit materialiter: vt ego vocor iohãnes. iohannes supponit materialiter. Similes eñ oratiões plures inueniuntur in scripturis diuinis. Unde Luce p̃mo dicit. Uocabis nomen ei⁹ iohannẽ. Et ibidẽ. Uocabis nomẽ ei⁹ ihesum. Et in eodẽ caplo dicit. Uocabãt eũ noĩe patris sui zachariã. Et ibidẽ etiã dicit. Uocabit iohãnes. Scripturã eni diuina nõ subiacet regulis grãmatice. Unde dicit Augustin⁹. Indignuz eni existimo vt verba celestis oraculi sub regulis restringã donati. Unde versus. Pagina diuina non vult se subdere legi. Artis grãmatice nec vult ipa regi. ¶ Uerbũ aũt habens vim verbi substãtiui est qd resoluit in ppriũ gerundiũ ꝛ in hoc verbũ substãtiuũ sum vel in ei⁹ cõdeclineũ. vt sto erectus. que valet istã. ego in stando sum erectus. ¶ Sed verbũ habens vim verbi vocatiui est qd resoluit in ppriũ gerundiũ ꝛ in hoc verbum vocor vel eius ꝯdeclineũ. vel in aliud verbũ vocatiuũ. vt ordinor p̃sbyter. que resoluitur sic. ego in ordinando vocor vel nominor presbyter. Istis notabilibus sic stantibus est:

Cõclusio respõsalis: triplex noĩatiui regimẽ ab alexandro in textu est sufficiẽter assignatũ. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta ꝛ determinata sunt in notabilibus.

¶ Arguit p̃mo ꝯtra p̃mã partẽ ꝯclusiõis. Uerbum p̃sonale nõ regit nominatiuũ a parte ante. pbat sic. Inter regẽs ꝛ rectũ debet esse pportio modoꝝ significãdi. sed inter verbũ p̃sonale ꝛ noĩatiuũ nõ est pportio modoꝝ significãdi. igit. Maior. qa regimẽ grãmaticale oritur ex pportiõe modoꝝ significãdi. Minor pbat. qa verbum significat accidẽs. noĩatiu⁹ significat substãtiã. modo substãtia ꝛ accidens sũt p̃mo diuersa. Dicit eni p̃mo phisicoꝝ. Substãtia ꝛ quãtitas si sũt duo sunt ꝛ nõ vnũ. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit q vbũ p̃sonale ꝛ nominatiuus absolute ꝯsiderata ratiõe modoꝝ significãdi essentialium sunt diuersa ꝛ nõ pportionant. sed tamẽ ꝯsiderata in respectu ꝛ habitudine vnius ad alterũ. ꝛ quo ad modos significãdi accidẽtales vnũ pportionat cũ alio. De quibus modis significandi dictum est prius

¶ Arguit scdo. Uerbũ p̃sonale nõ regit noĩatiuũ a parte ante. pbat sic. Min⁹ dignũ nõ regit mai⁹ dignuz. sed noĩatiu⁹ est ꝯstructibile plus dignum q̃ verbuz p̃sonale. ergo verbum p̃sonale nõ regit noĩatiuuz. Maior. qa sicut in natura magis dignum semꝑ regit min⁹ dignum.

sic etiã debet esse in arte. cũ ars imitat naturã scdo phisicoꝝ. Minor. qa verbũ significat accidẽs sed ntũs substãtiã. modo substantia est prior ꝛ dignior accidente. Dico verũ argumentũ ꝯcludit q vbũ absolute ꝯsideratũ. similiter ntũs. tũc significatũ nti est digni⁹ significato verbi. sed ꝯsiderãdo verbũ sub illo respectu quo regit ntm̃. tũc bene. verbũ est pars nobilior. qa dicit tercio de aĩa. Omne agens p̃stantius est passo. vt sic. dũ eñ pulex mordet hoiem. sic agens est nobilior hoie passo.

¶ Arguit tercio. Uerbũ p̃sonale nõ regit ntm̃ a parte ante. pbatur. qa sequeret q illa esset ꝯgrua. albus currit. pbat. qa hoc verbũ p̃sonale currit habet ntm̃ a parte ante scilicet albus. Constat aũt q illa nõ est ꝯgrua. albus currit. qa adiectiuũ in masculino ꝛ feminino genere positũ nõ reddit suppositũ verbo. vt dicũt grãmatici. Dico q conclusio nõ intelligit absolute q verbũ p̃sonale reqreret ꝛ regeret absolute quẽlibet ntm̃. sed regit ntm̃ sibi pportionatũ q significat subsistenter. modo adiectiuũ significat adiacẽter. Nõ aũt ist⁹ quare adiectiuũ nõ reddit suppositũ est ista. qa suppositũ significatione formali debet significare rem a qua potest egredi ꝛ causari act⁹ verbi. sed adiectiuũ significatõe formali nõ significat rem a qua potest egredi act⁹ verbi ꝛ causari. patet. qa adiectiuũ significat accidens. modo accidens nõ est causa actus verbi. sed actus potius sunt singulariũ ꝛ suppositorũ. vt patet primo methaphisice.

¶ Arguitur quarto. Uerbũ p̃sonale nõ regit noĩatiuũ a parte ante. pbat. sic in ista oratiõe. legere ꝛ nõ intellegere est negligere. pbat. qa hoc verbũ p̃sonale est regit infinitiuũ legere. similiter itelligere. Sic etiã est in ista. Legere est agere. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit q verbũ p̃sonale regit infinitiuũ a parte ante. nõ ratiõe sui. sed ratiõe nti inclusi. Et sic licet in ista oratiõe. legere est agere. nõ regit ntũs expsse tamẽ implicite. qa valet tm̃. lectio est actio. Similiter ista. Legere ꝛ nõ intelligere est negligere. valet tm̃. lectio ꝛ nõ intellectio est neglectio.

¶ Arguit qnto. Uerbũ p̃sonale nõ regit cõgrue ntm̃ a parte ante. pbatur in ista oratiõe. amat⁹ sum. pbat. qa suppositũ amat⁹ est tercie p̃sone. ꝛ appositum sum est p̃me p̃sone. igitur nõ est ꝯueniẽs. Nec potest dici q hic amat⁹ sum esset vna dictio. patet. qa al's de pfecto. vt de oratiõe fieret impfectũ. vt dicẽdo. vt pbat Johãnes ianuensis in catholicon. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit q in ista oratiõe. amat⁹ suz ly amat⁹ nõ reddit suppositũ huic verbo sum. sed hoc suppositũ ego

subintellectũ. ꝛ valet tm̃. ego sum amatus.

¶ Arguit sexto. Verbũ substãtiuũ nõ regit nominatiuũ a parte post ꝓbat in ista oratiõe. Materia ꝑpositiõis est extrema ꝑpositionis. ꝓbat. q̃a oĩe regimẽ debet esse oratio ꝯgrua. sed hec nõ est oratio cõgrua. ergo nõ est regimen. materia ꝑpositiõis est extrema ꝑpositionis. Maior est nota. q̃a regimen oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi vt dictũ est. ergo regimen est oratio ꝯgrua. Minor patet. quia verbũ debet se ꝯformare cũ ntõ recto. sed hic nõ est sic. igit. ꝓbatur. q̃a hoc verbũ substãtiuũ est. est singularis numeri. ꝛ ntũs extrema ẽ pluralis numeri. Sic similiter argueret de istis. sum hoies. sum animalia. Dico verũ argumẽtũ ꝯcluderet si requireret cõuenientia ꝛ ꝓportio cũ ntõ apponente ꝛ verbo a parte post. modo dictũ est ante in notabili scdo ꝙ solũ requirit cõuenientia inter nominatiuũ supponẽtem ꝛ verbũ personale. modo in ista oratiõe. materia ꝑpositiõis est extrema ꝑpositionis. ly extrema est ntũs apponens.

¶ Arguit septimo. Verbũ vocatiuũ nõ regit ntm̃ a parte post. igit. ꝓbat antecedẽs. q̃a in ista oratiõe. Vocabis nomẽ eius ihesum. ꝓbatur. q̃a ihesum est accusatiui casus. Dico verũ argumẽtũ cõcluderet si ihesum in p̃dicta oratiõe esset acti casus. sed dico ꝙ ihesum in dicta oratiõe est nti casus. q̃a supponit materialiter ꝓ suo nominatiuo ihesus. Dictũ em̃ est ante ꝙ terminus sequens verbũ vocatiuũ supponit materialiter.

¶ Arguit octauo. Verbũ substãtiuũ nõ regit similes casus ante et post. igit. ꝓbat in ista oratõe. Petre sis iustus. ꝓbat. q̃a nominatiuꝰ ꝛ vocatius sunt casus distincti. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ noiatiuus ꝛ vocatiuꝰ nõ sunt casus similes quo ad denominatiõe. sed bene sunt similes quo ad officiũ. q̃a ambo ꝯstruunt intransitiue.

Ex vi persone rectum regit initialem.

Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

Querit vtrũ ntũs a parte ante cõstructus regat ex vi ꝑsone. a parte post ex vi nature. Pro intellectu questionis nota. Notãdũ ꝑmo ꝙ postq̃ȝ alexãder ostẽdebat triplex regimẽ nti. ostendit ꝯsequẽter ex qua ꝓportiõe modoꝝ significãdi orit regimẽ nti tã a parte ante q̃ȝ a parte post. Dictũ est em̃ ante ꝙ regimẽ orit ex proportiõe modoꝝ significãdi. Vult ergo in textu alexãder duas regulas. Prima. Verbũ ꝑsonale ntm̃ vel vocatiuũ a parte ante rectũ regit cũ ex vi ꝑsone. vt homo currit. Scda regula. Verbũ substãtiuũ. vocatiuũ. vel verbũ habẽs vim illoꝝ verboꝝ regit a parte post ntm̃

ex vi nature. Per rectũ ergo in ꝑma regula alexãder itelligit ꝭm cões grãmaticos tã ntm̃ q̃ȝ vtm̃. tã eni ntũs q̃ȝ vtũs ꝯstruit ꝛ regit a pte ante a v̾bo ꝑsonali. licet potiores grãmatici dicũt vtm̃ nõ regi a pte ante. Dicit aũt vtũs rectꝰ triplici de causa. Primo ratiõe terminationis. q̃a vt in plurimũ vtũs eiusdẽ est terminatiõis cũ ntõ. Secundo vtũs dr̃ rectꝰ ratõe significatiõis. q̃a nullꝰ casus ita ꝯformis est ntõ in significatiõe sicut vtũs. Tercio ratiõe officij. q̃a vtũs habet idẽ officiũ cũ ntõ. Dicit eni ꝑscianꝰ ꝑmo minoris. Ntũs ꝛ vtũs absoluti sũt ꝛ intrãsitiue ꝯstruũt. Per rectũ aũt in scda regula itelligit solũ rectꝰ ꝑmariꝰ. id est ntũs. Rõ q̃a vtũs nõ p̃t regi a pte post a v̾bo. Hec eni nõ est ꝯgrua. Petre sis iuste. sed hec. petre sis iustꝰ. Et rõ quare vtũs no regit a pte post ꝭm iohãnẽ ianuẽsem est hec. q̃a vtũs est terminꝰ excitationis. vt dicendo. petre. sed excitatio cum suo termino ꝛ fine naturaliter p̃cedit verbũ. res eni excitat ad aliquem actũ faciẽdũ. vt o petre veni. Nõ est ergo intelligibile vocatiuuȝ regi a parte post a verbo. quinimmo ꝛ eius modo significandi repugnat.

Notãdũ scdo ꝙ vis regiminis nõ est aliud nisi causa quare vna dictio regit aliã. Causa aũt huiꝰ quare vna dictio regit aliã dicta est priꝰ. q̃a scȝ vna significat depẽdẽtiã ꝛ alia t̾minat eiꝰ depẽdẽtiã. V̾bũ ergo regit ntm̃ a pte ante. ꝓpter hoc. q̃a v̾bũ significat depẽdẽtiã ꝛ ntũs t̾minat illã depẽdẽtiã. vt etiã dictũ est ante. Q aũt v̾bũ significat depẽdẽtiã ratio huiꝰ dicta est ante. q̃a v̾bũ ꝭcat actũ ꝛ accidẽs. accidẽs aũt nõ p̃t ꝑ se esse. sed reqrit subiectũ in quo possit subsistere. Reqrit ergo verbũ ꝑsonale ntm̃ significãtẽ aliqd subsistẽter. Pro latiori intellectiõe huiꝰ. Notãdũ depẽdẽtia v̾bi est duplex. quedã generalis ꝛ quedã specialis. Depẽdẽtia generalis est q̃ conuenit omni verbo. vt significare actũ. ꝛ ratõe illiꝰ q̃olibet v̾bũ regit noiatiuũ a pte ante. Alia est aũt depẽdẽtia v̾bi specialis. ꝛ ista t̾minat ꝑ casum a parte post rectũ. ꝛ illa ꝯuenit tãtũ aliqbꝰ v̾bis ꝛ nõ omnibus. Que depẽdẽtia verbi a pte post t̾minat q̃nqȝ modis. q̃nqȝ ꝑ noiatiuũ vt sum hõ. q̃nqȝ ꝑ accusatiuũ. vt lego lectionẽ. q̃nqȝ ꝑ ablatiuuȝ. vt vtor pane. Sequit corrollarie ꝙ oia verba ꝑsonalia regũt noiatiuũ a pte ante. ratio q̃a omnia verba habẽt eãdẽ depẽdẽtiã generalem vt probatum est. Sequitur corrollarie secundo ꝙ diuersa verba regunt post se diuersos casus. Ratio. quia diuersa verba habent diuersam dependentiam a parte post. ꝛ secũdũ ꝙ illa dependentia variatur scdm hoc etiam variatur a parte post regimen verbi.

Notādū tercio ꝙ ꝑ ꝑsonā in ꝓposito possum⁹ intelligere duo. Primo ꝑ ꝑsonam possumus intelligere accidens qḋ est ꝑsona. ⁊ sic alexāder vult tm̄ ntūs regit̄ ex vi ꝑsone a parte ante. id est inter noīatiuū a parte ante rectū. ⁊ verbū ꝑsonale reqrit̄ ꝯueniētia ⁊ ꝓportio ꝑsone. Ratio. q̄a inter suppositū ⁊ appositū requirit̄ ꝯueniētia ꝑsone. modo ntūs a parte ante rectus a verbo ꝯstruit̄ in ratione suppositi. ⁊ verbū ꝑsonale in ratione appositi. Et si aliqs diceret tamen inter nominatiuū a parte ante rectū ⁊ verbū ꝑsonale etiā reqritur cōuenientia numeri. quare ergo alexander nō dixit etiā ex vi vel cōuenientia numeri. Dicūt grāmatici ꝙ ꝯuenientia numeri comprehendit̄ sub ꝯuenientia persone. Ratio q̄a numer⁹ ⁊ ꝑsona sunt accidentia ꝯiugata. sic ꝙ in quacūq; parte reperit̄ ꝑsona ibi etiā numerus. vt in noīe ꝓnoīe. participio ⁊ verbo reperit̄ numer⁹. in qb⁹ etiā reperit̄ ꝑsona Ratio aūt isti⁹ quare alexāder dixit. Ex vi ꝑsone potiꝰ q̄ numeri sunt due cause. Prima. q̄a ꝑsona plus exprimit naturā verbi q̄ numer⁹. verbū enī describit̄ ꝑ ꝑsonā ⁊ nō numerū. vt patet ꝑ donatū. Alia ratio. q̄a ꝑsona est accidēs qḋ respicit substātiā. numer⁹ aūt respicit qualitatē. que qualitas est accidens. modo substātia est prior accidēte vt patet septimo methaphisice. A ꝑncipaliori aūt debet fieri denominatio. Scḋo ꝑ ꝑsonā possumus intelligere modū sinificandi generalē verbi. ratiōe cui⁹ verbū ꝑsonale regit nominatiuum a parte ante. ⁊ sic alexander vult tm̄. verbū ꝑsonale regit nominatiuū a parte ante ex vi ꝑsone. id est ratione modi significnadi generalis ipius verbi. de quo modo significandi dictū est sufficienter in notabili secundo.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo ꝙ ꝑ naturā verbi in littera intelligit̄ specialis modus significādi verbi substātiui. vocatiui vel verbi qḋ habet vim illoꝝ verboꝝ. Regi ergo nominatiuū ex vi nature est ipm̄ regi ratiōe specialis modi significandi verbalis. de quo modo significādi dictū est sufficiēter in notabili secūdo. Rō aūt isti⁹ quare verbū substātiuū reqrit vnū nominatiuū a parte ante ⁊ aliuz a parte post est ista. q̄a talia verba importāt ⁊ habēt recte dependentiā vnā a parte ante. ratiōe cui⁹ regunt nominatiuū a parte ante. et aliā dependētiā a parte post. ratōe cuius regunt nominatiuū a parte post. Prima vocatur generalis. scḋa autem specialis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Nominatiu⁹ a parte ante con-

structus regitur ex vi ꝑsone. sed a parte post ex vi nature. Veritas hui⁹ ꝯclusiōis patet ex notabilib⁹ ⁊ ex his que dicta sunt.

¶ Arguitur ꝑmo. Intrāsitio nō reqrit nominatiuū a parte ante. igitur littera falsa. ꝓbatur antecedens. Intrāsitio est intrāsitiua ꝯstructio. sed ꝯstructio intrāsitiua nō reqrit nominatiuū a parte ante. igit̄ ꝓbatur maior ex cōmuni expositiōe text⁹. Minor: q̄a si ꝯstructio intrāsitiua reqreret nominatiuū ꝓ supposito tunc esset dicēdū. homo homo currit. ⁊ sic ꝯmitteretur nugatio. Dico ꝙ alexāder dicēs in textu intrāsitio nō intelligit ꝯstructionē intrāsitiuā in actu. sed in fieri. vt verbū ꝑsonale qḋ est ꝯstructio intrāsitiua in fieri. ⁊ hoc verbū ꝑsonale reqrit nominatiuū ꝓ supposito. ⁊ isto modo accipitur intransitio materialiter. Alij tamē dicunt. ⁊ meli⁹. hic intrāsitio capit̄ formaliter ꝓ dependētia verbi a parte ante. ⁊ sic exponunt litterā. intrāsitio. id est dependentia verbi a parte ante requirit nominatiuū ꝓ supposito

¶ Arguit̄ scḋo. Ntūs nō regitur ex vi ꝑsone a verbo ꝑsonali. igitur regula falsa. ꝓbatur antecedēs. Ntūs nō regitur ex vi numeri. igit̄ etiā nō regitur ex vi ꝑsone. Tenet ꝯsequentia. q̄a numer⁹ ⁊ ꝑsona sūt accidētia ꝯiugata. ergo qua ratiōe regitur ex vi vnius. eadē ratione regitur ex vi alteri⁹. antecedēs autē est notū. Dico ꝙ ꝯuenientia numeri comprehenditur sub conuenientia persone.

¶ Arguitur tercio. Verbū substantiuū nō regit nominatiuū a parte post. ꝓbatur sic. Verbum substantiuum regit nominatiuum a parte ante. ergo nō regit nominatiuū a parte post. Tenet ꝯsequētia. q̄a idē solū facit idem. vt patet scḋo de generatiōe. Dico ꝙ idem solū facit idem codē modo se habens. modo verbū substātiuū aliter se habet vt regit nominatiuū a parte ante. ⁊ aliter vt regit nominatiuum a parte post. quia nominatiuū a parte ante regit ex vi generali. nominatiuū aūt a parte post ex vi speciali.

¶ Arguitur quarto. Verbū substātiuū nō regit nominatiuū a parte post ex vi nature. ꝓbatur. Natura est vis insita rebus naturalibus. sed verbū substantiuū nō est ens naturale. igitur verbū substantiuuz nō regit nominatiuū ex vi nature. Maior. q̄a natura est vis insita rebus ex similibus similia ꝓducēs. Minor. q̄a verbū substātiuum est vox significatiua. mō intellectus est causa vocū significatiuarū. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ natura ꝓprie sumpta est vis ⁊ virt⁹ impressa rebus naturalibus. sed hic capitur natura cōmuniter pro modo significandi speciali verbi substantiui aut vocatiui.

De appositione.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges.
In casu simili: poteritq3 genus variari
Tunc illos ad rem spectare decebit eandem.
Et plus commune precedere debet in istis.
Sicut homo sortes. animal capra consimilesq3.

Utrū inter q̄nq3 figuras cōstructionis appositio existens p̄ma ab alexādro sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis more Notandū est p̄mo q̄ questio hec duo querit. Primo querit vtrū figure ꝯstructiōis solū sint q̄nq3. Scd̄o querit vtrū appositio existens p̄ma figura ꝯstructiōis ab alexādro sit sufficienter assignata. Pro parte p̄ma questionis intelligenda. Notandū figura vt attribuit̄ figuris locutiōis ꝛ ꝯstructiōis sic describit̄ scd̄m Johannē ianuensem. Est licentiosa improprietas vsu. auctoritate vel cōmoditate approbata. In qua diffinitione dicit̄ p̄mo figura ē improprietas licentiosa. ad denotandū q̄ figure in grammatica admittūtur. si enī figure essent simpliciter improprietates ꝛ vicia nullo modo admitterent̄. Admittuntur autem ꝓpter vsum. quia vsitati sumus talib9 orationibus vti. Aut admittunt̄ ꝓpter hoc. q̄a tales oratiōes aut similes orationes inueniunt̄ in scripturis diuinis. aut scriptis poetaꝝ. Hoꝝ autem scripta repudiare ꝛ infamare nō est rectū. Dicitur enim p̄mo celi. Oportet patribus credere ꝛ eoꝝ dicta grate suscipere. Admittuntur etiā figure aliqua aliā cōmoditate ꝛ conuenientia. scilicet ꝓpter breuitatē. aut metrū. aut similē causam. vt postea dicetur. Jsidorus autem ita diffinit figurā. Figura est viciū ratione vel rationibus excusabile. Et est duplex figura. scilicet locutionis ꝛ ꝯstructionis. Locutionis est figura peccans cōtra cōmunē modū loquendi. nihil tamen incongruitatis cōtinens. vt quando pars ponit̄ pro toto. vt animus mulieris est mihi nuptus. id est desponsatus. in qua oratione animus mulieris q̄ est pars mulieris ponit̄ pro tota muliere. nō enī solū aīa desponsat̄ mulieris. sed tota mulier. Sic econuerso etiaʒ aliquando totū ponitur pro parte. vt affer mihi fontē. fontē ponitur pro parte fontis. Figura autem constructionis est improprietas causata contra p̄ncipia artis grammatice ꝛ regulas grammaticales. Et tales figure p̄ncipales sunt quinq3. Unde versus. Plures structure nō sunt nisi quinq3 figure. Sinthesis anthitesis prolemsis zeuma silempsis. Sub sinthesi comprehendit̄ appositio ꝛ euocatio. Et dicit̄ a

sin quod est con. ꝛ thesis positio. quasi immediata positio duoꝝ vel plurium suppositoꝝ ad inuicem. De anthitesi determinatur in tercia parte alexandri in capitulo de figuris. Silempsis autem grece. latine valet sicut conceptio. Et dicitur a sin quod est con ꝛ lempsis captio. Zeuma autem ꝛ prolempsis sub proprijs nominibus exprimūtur. Dico autem notanter q̄ tm̄ quinq3 sunt figure constructionis principales. quia adhuc additur vna. videlicet synodoche. que etiam fit cum improprietate ꝛ disproportione accidentiū grammaticaliū. vt alb9 dentem. sed ista est minus principalis. De ista patebit in capitulo de regimine accusatiui.

Notandum secundo Appositio vt elicitur ex littera Alexandri describitur sic. Est duorum vel plurium nominum substantiuorum. eandem rem significantium. similium casuum. eorundē vel diuersorum generum. quorum vnum est magis commune ꝛ precedit. ꝛ aliud est minus commune ꝛ sequitur. si non fuerit ibi dictio equiuoca immediata ꝛ permissiua associatio.

Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendum q̄ in ista diffinitione pro genere ponitur immediata ꝛ permissiua associatio. Et in hoc conuenit appositio cum euocatione. Et ratio quare constructibilia causantia appositionem debent coniungi immediate. Quia coniunctio coniungit ea que significant diuersa. Cōstructibilia autē in appositione debent significare eandem rem. ꝛ ergo inter ea non ponitur coniunctio. Alia ratio. Quia constructibilia in appositione habent se vt determinatio ꝛ determinabile. vt specificans et specificabile. modo inter determinationem ꝛ determinabile non ponitur coniunctio. Determinabile enim habet se vt potentia. ꝛ determinatio vt actus. modo ex actu ꝛ potentia fit vnum immediate. vt patet secundo de anima. ꝛ octauo methaphisice. Aliquando tamen inter constructibilia causantia appositionem potest poni coniunctio causa ornatus. vt coniunctio expletiua. que coniuncta ornat. vt animal scilicet homo. ¶ Dicitur secundo in diffinitione duorum vel plurium nominum substantiuorum. ad denotandum q̄ appositio aliquando fit inter duo nomina substantiua. aliquando inter plura. ꝛ illa plura debent se sic habere q̄ magis ꝛ plus commune debet precedere. et minus commune debet sequi. Exemplum primi. animal homo. exemplum secundi. substantia. corpus. animal.

Dicitur tercio in diffinitiōe substātiuoꝝ. ad innuendū ꝙ inter adiectiuū ⁊ substātiuū nō fit appositio. vt albus homo. Rō. qa appositio includit aliqḋ viciū. sed oratio in qua adiectiuū cōstruit̄ cū substātiuo est simpliciter ꝯgrua. Dicit̄ quarto in diffinitiōe, similiū casuū: qa si ꝯstructibilia essent diuersoꝝ casuū nō esset appositio. vt animal socratis. Ratio aūt huius quare ꝯstructibilia in appositiōe debēt esse eiusdē casus. qa si cōstructibilia essent diuersoꝝ casuū tūc oratio aut esset simpliciter cōgrua. vt animal socratis. aut simpliciter incōgrua vt filius socratē. modo appositio nec est simpliciter cōgrua. nec simpliciter incōgrua. vt em̄ postea dicet̄ figure ꝯstructiōis sunt medium inter orationes simpliciter cōgruas ⁊ simpliciter incōgruas. Dicit̄ q̄nto in diffinitiōe. quoꝝ vnū est magis cōmune ⁊ alterū min⁹ cōmune. qa si ꝯstructibilia essent eque cōmunia nō esset appositio. vt ensis gladius mucro. Similiter si ꝯstructibilia essent desperata nō esset appositio. vt asinus bos. Unde illud ꝯstructibile dicit̄ magis cōmune qḋ significatiōe totali significat oīe illud qḋ significat aliud ꝯstructibile ⁊ cū hoc plus. vt animal respectu hōis. homo respectu iohānis. Dicitur sexto in diffinitiōe. sic ꝙ magis cōmune p̄cedit ⁊ minus cōmune sequatur. qa si min⁹ cōmune p̄cederet ⁊ magis cōmune sequeretur nō esset appositio. sed nugatio ⁊ superfluitas. ⁊ vnius ⁊ eiusdē inutilis repetitio. vt homo animal. Ratio huius qa magis commune actu includitur in min⁹ cōmuni. vt animal actu includitur in hoīe. superflue ergo poneretur ibi minus cōmune ante magis cōmune. Unde ista homo animal valet tm̄. homo animal animal. Dicit̄ septimo ⁊ vltimo in diffinitiōe. si nō fuerit ibi dictio equoca. qa si in oratiōe appositoria poneretur dictio equoca tūc min⁹ cōmune potest p̄cedere. vt canna vnda. in qua ly canna est min⁹ cōmune ⁊ vnda plus commune. canna em̄ significat tantū vnū fluuiū. sed vnda significat oēs fluuios ⁊ aquas. Similiter hic canis sydus. canis est min⁹ cōmune ⁊ p̄cedit. ⁊ sydus plus cōe ⁊ sequit̄. canis em̄ significat tātū vnā stellā i signo cancri. que est maxima stellaꝝ. a qua dicūtur dies caniculares. sed sydus significat oēs stellas ⁊ sydera. Ratio autem illius quare in equiuocis minus commune precedit. quia tunc tollitur equiuocatio. ⁊ ergo grammatici hoc admittunt. Dicitur vltimo in diffinitione eorundem generum vel diuersorum. ad denotandum ꝙ construcctibilia in appositione quandoq̧ sunt eiusdem generis. vt vir medicus. quandoq̧ autem diuersorum generum. vt animal homo. homo socrates.

¶ Sequit̄ corollarie p̄mo ꝙ ꝓprie loquēdo hic nō est appositio. magister iohānes. virgo maria. Ratio qa appositio fit inter ꝯstructibilia que habēt se vt magis ⁊ min⁹ cōmune. id est superi⁹ ⁊ inferi⁹. constat aūt ꝙ magister nō est superi⁹ ad iohānē. patet. qa superi⁹ ⁊ inferius debēt esse de eodē genere ⁊ p̄dicamēto. ꝯstat aūt ꝙ magister ē de p̄dicamento qualitatis de p̄ma specie. magister em̄ dicit habitū sciencie. iohānes aūt est de p̄dicamēto substātie. ⁊ est p̄ma substantia. Similiter virgo est in p̄dicamēto qualitatis. qa dicit naturalē impotenciā. maria aūt est de p̄dicamēto substātie. Sequit̄ corollarie secūdo ꝙ appositio generaliter accepta vt est additio specificatiua min⁹ cōmunis ad magis cōmune. nō solū fit inter noīa substātiua. sed etiam adiectiua. vt coloratū albū. similiter inter ꝓnoīa. Dicit em̄ p̄scianus p̄mo minoris ꝙ hoc ꝓnomē ipe est appositoriū triū ꝑsonaruz. potest em̄ addi ꝓnoībus p̄me ꝑsone. vt ego ipe. Scd̄e ꝑsone. vt tu ipe. Tercie ꝑsone vt ille ipe. Similiter inter verba fit appositio cōmuniter capta. vt legere agere. Sic etiā inter participia. vt agens legens. Silr̄ inter aduerbia. vt intus hic. aliqa aliter bene. semꝑ hodie. valde bene. Sequitur corollarie tertio ꝙ accipiēdo appositionē ꝓprie vt alexander capit solū fit inter substātiua vt dictū est in diffinitione.

Notādū tercio ꝙ oratiōes figuratiue nō sunt simpliciter ꝯgrue nec simpliciter incōgrue. sed sunt medie inter oratōes ꝯgruas ⁊ incōgruas. Ratio p̄mi. qa si essent simpliciter ꝯgrue nullum includerent vitiū. ꝯstat aūt ꝙ in qualibet oratiōe figuratiua est aliqḋ vitiū. Ratio scd̄i. qa si esset simpliciter incōgrua nullo modo admitteret̄. ꝯstat aūt ꝙ oratiōes figuratiue admittunt̄ in grāmatica ⁊ excusant̄. Uitiū ergo in appositiōe est. qa in eo ponunt̄ duo substātiua noīa ⁊ nullū ponit̄ i gtō. ⁊ sic peccat ꝯtra hoc p̄ncipiū ⁊ regulā grammatice. quādo in aliquā oratiōe ponunt̄ duo substātiua noīa tūc vnū illoꝝ debet poni in gtō. Unde versus. Si substātiua tibi fuerint bina locanda. Tūc reliquū reliquo iunges in gtō. Rō aūt excusans est duplex. scilicet generalis ⁊ specialis. Generalis est que ꝯuenit omnibus figuris. Et est triplex. Prima est breuitas. Breui⁹ em̄ est dicere animal homo q̄ꝫ animal qḋ est homo. Scd̄a melior memoria. melius em̄ memoramur de paucis q̄ꝫ de multis. Tercia est metrū. sepius em̄ oratio appositoria potest poni in metro vbi sua oratio circūlocutiua poni nō potest. Rō aūt excusans specialis est duplex. Prima est specificatio. min⁹ em̄ cōmune specifocat magis cōmunne Scd̄a ꝓpter tollere equocationē. vt hic. canis sydus. sydus em̄ significat oīa syde.

ra. canis aūt solū vnū. ⁊ cū dico canis sydus. solū syd⁹ accipit ꝑ vna stella. Similiter hic. canna vnda.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo. Dupliciter possum⁹ loqui de appositiōe. Primo quo ad ei⁹ formā tm̄ que ɔsistit in vniōe duorū substātiuoꝝ. quoꝝ vnū est magis cōmune ⁊ alterū min⁹ cōmune. ⁊ isto modo appositio potest fieri sine verbo. verbū em̄ nō est de necessitate oratiōis appositorie. Alio modo possumus loq̄ de oratiōe appositoria quo ad ei⁹ formā ⁊ finē grāmatice. que est facere ⁊ exprimere ꝑfectā sententiā ⁊ orationē ꝑfectā. ⁊ isto modo requirit verbū Oratio em̄ ꝑfecta nō potest esse sine verbo. Primo modo alexāder loquit de appositiōe. secūdo modo Priscian⁹. Quādo ergo verbū ponitur in oratione appositoria tūc ꝑmus nt̄us regit ex vi ꝑsone. sed secūdus ex vi appositiōis. Sed si nullū verbū ponit. ambo ponunt absolute. Licet aliq̄ grāmatici dicunt ꝙ ambo nt̄i regunt ex vi persone a parte ante a verbo. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Inter q̄nq₃ figuras cōstructionis appositio est ꝑma. ⁊ ab alexandro est sufficienter assignata: Patet veritas conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit ꝑmo. Plures sunt figure ɔstructiōis q̄₃ q̄nq₃. pbat. q̄a synodoche etiā est figura ɔstructiōis. pbat. q̄a figura ɔstructiōis peccat ɔtra ꝑncipia ⁊ regulas grāmatice. sed synodoche est huiusmodi. igit synodoche est figura ɔstructiōis. Maior patet ex diffinitione figure ɔstructiōis. Minor patet in ista oratiōe. albus dente. in qua adiectiuū ⁊ substātiuū discōueniūt i casu. albus em̄ est nt̄i casus. ⁊ dētē accusatiui casus. Dico verū argumentū ɔcludit ꝙ tm̄ q̄nq₃ sunt figure ɔstructiōis ꝑncipales. modo synodoche est minus ꝑncipalis. quia aliquādo fit sine vicio inquantū est figura locutiōis.

¶ Arguit scd̄o. Plures sunt figure ɔstructiōis q̄₃ quinq₃. pbatur sic. quia soleocism⁹. barbarism⁹ etiā sunt figure ɔstructiōis. pbat ꝑ donatū in libro de barbarismo ⁊ soleocismo. Dico ꝙ donat⁹ nō vult ꝙ barbarismus ⁊ soleocism⁹ essent figure ɔstructiōis. sed vult ꝙ sunt vitia inexcusabilia. Figura aūt ɔstructiōis est vitiū excusabile. Unde barbarismus est quādo syllaba vel littera indebite ꝓfert quo ad accētū. vt dicēdo. domin⁹. domina. media ꝓducta. Sed soleocismus est indebita vnio dictionū ⁊ incongrua cōtra regulas grāmaticales. Ut me us mater. mea pater.

¶ Arguit tercio. Nulla figura constructionis in grāmatica est possibilis. ergo conclusio falsa. pbat antecedens. Si figura constructionis in grāmatica esset possibilis. maxime ꝙ oratio appositoria figurativa esset mediū inter orationē simpliciter congruā. vt dixit notabile terciū. sed hoc est falsum. Probat. Sicut se habet verū ⁊ falsum in logica. sic congruū ⁊ incongruū in grammatica. sed inter verū ⁊ falsum nō datur mediū. ergo nec inter congruū ⁊ incongruū. Maior patet ex conuenienti similitudine. quia vbiq₃ comparat ꝓpriū ad illud cuius est ꝓpriū. Minor est nota. quia omis ꝓpositio aut est vera aut est falsa. Dico ꝙ nō est simile de vero ⁊ falso in logica. ⁊ de congruo ⁊ incongruo in grammatica. quia verum ⁊ falsum immediate fundantur super esse ⁊ nō esse. modo inter esse ⁊ nō esse nō datur mediū. sed congruū ⁊ incongruū nō immediate fundant super esse ⁊ nō esse. sed immediate congruū fundatur super modos significandi. modi significandi super modos intelligendi. modi intelligendi super modos essendi: modo inter modos essendi rerū potest dari mediū. quia res potest esse sub diuersis modis essendi. vt patet de materia prima. que est indifferens ad esse cuiuslibet forme. vt declaratur primo phisicorum.

¶ Arguitur quarto. Appositio est figura constructionis. igit. Probatur. Omis figura constructionis habet aliquod viciū. sed appositio nullū continet vitiū. igit. Maior patet ex dictis. Minor patet. quia maior est conuenientia inter duo substantiua q̄₃ inter adiectiuū ⁊ substantiuū. sed adiectiuū ⁊ substantiuū construuntur sine vicio. vt albus homo. ergo a fortiori duo substantiua possunt construi sine vitio. modo appositio fit inter substantiua. Maior. quia duo substantiua ambo significant substantiā. ⁊ subsistenter. adiectiuū autem significat adiacenter ⁊ accidens. ⁊ substantiuū substantiā ⁊ subsistenter. maior autem est conuenientia substantie ad substantiā. quia sunt idē genere. q̄₃ substantie ⁊ accidentis. que nō sunt eiusdem generis. Dico verum argumentum dicit ꝙ inter duo substantiua est maior proportio ⁊ conuenientia similitudinis q̄₃ inter adiectiuum et substantiuū sed non proportionis que requiritur ad congruitatem. que attendit penes modorum significandi proportionem. ⁊ ergo adiectiuū cum substantiuo construitur congrue. sed duo substantiua non construuntur congrue. Simile est inter duos viros est magis conuenientia similitudinis q̄₃ inter virum ⁊ mulierem. sed non proportionis. vnde ex viro ⁊ muliere generatur tercium. sed non ex duobus viris.

¶ Arguit̄ quīto. Plus cōmune ⁊ minꝰ cōmune nō sunt de ꝯsideratione grāmatici. ergo appositio nō fit inter magis ⁊ minꝰ cōmune. ꝓbatur quia magis cōmune est genꝰ. minꝰ cōmune est species. modo determinare de genere ⁊ specie ꝑtinet ad logicū. vt patet ꝑ porphiriū. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ determinare de genere ⁊ specie quo ad ꝑdicari ꝑtinet ad logicū. sed quo ad modū significādi ⁊ ꝯstruendi bene ꝑtinet ad grāmaticū. ⁊ sic de ipis hic determinatur.

¶ Arguit̄ sexto. Vnū substātiuoꝝ nō potest specificare alterū. ergo specificatio nō est ratio excusans appositionē. ꝓbat̄ antecedens. In specificatiōe vnū ꝯstructibile significat dependentiā. ⁊ aliud illā dependentiā terminat. sed inter duo substātiua nullū significat depēdētiā. igit̄ vnū nō specificat aliud. Maior est nota. Minor similit̄. Omne enī substātiuū significat ꝑ modū ꝑ se stantis. illud aūt qđ significāt dependentiā pendet ad aliud. Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ duo sb̄stātiua absolute sumpta nullū significat dependentiā. sed vnū cōparatū ad aliud potest facere dependentiā. ⁊ aliud dependentiā terminare. ⁊ ꝑcipue cū vnū est magis cōmune ⁊ aliud minꝰ cōmune. ⁊ etiam duo substātiua que significāt res distinctas specifice. vt homo ⁊ asinus. vnū nō dependet ad aliud.

¶ Arguit̄ septimo. Diffinitio appositiōis est insufficiēs. ꝓbatur sic Omnis appositio debet fieri in ordine ad verbū. sed hoc non exꝑmit diffinitio. ergo nō est bene posita. Maior. quia finis grammatice est ad expressionē mentis ꝯceptus. que expressio nō potest fieri sine verbo. Similiter ista maior est petri helie suꝑ ꝑmo minoris. vbi exēplificat de appositiōe ꝑ verbū. ⁊ hoc idem facit Priscianus. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ ꝯsiderādo appositionē quo ad eius formā nō requirit verbū. sed ꝯsiderādo ea quo ad eius formā ⁊ finē grammatice. sic debet habere verbū. vt dictum est in notabili vltimo.

¶ Arguit̄ octauo. Appositio nō fit inter dictiōes eiusdē casus. igit̄. ꝓbat̄. Appositio nō fit inter ꝯstructibilia eiusdeȝ generis. ergo nec casus. Tenet ꝯsequentia. quia sicut genus est accidēs respectiuū. sic etiam casus. Dico q̄ nō est simile. quia duo noīa substātiua inter que fit appositio ambo ꝯstruunt̄ ex eadē parte in ydemptitate vnius suppositi. sed quia casus est dispositio substātie ad actū. genus aūt nō. ideo ibi requirit̄ ydemptitas casus ⁊ nō generis. vnde noī substātiuo casus est accidens plus intimū ⁊ ꝓpinquū q̄ȝ genus in oratione ad redditionem suppositi.

De euocatione.

Terne persone generaliter omnis habetur
Rectus: sed demas pronomina quattuor inde
Ista vocant rectos ad primam siue secundam
Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris
Nos tuti loquimur: dum vos timidi taceatis.

Utrū alexandri de euocatiōe determinatio sit sufficieter assignata. Pro intellectiōe questiōis mote. Notandū est primo. q̄ alexāder volēs determinare de secūda figura ꝯstructiōis. scilicet de euocatiōe nūc ꝑncipaliter ꝑmittit vnā regulā generalem istā. Omnis rectꝰ ꝑmariꝰ est tercie ꝑsone essentialiter. exceptis istis quatuor ntīs. scilicet. ego tu nos ⁊ vos. quoꝝ duo. scilicet ego ⁊ nos sūt ꝑme ꝑsone. duo aūt scilicet tu ⁊ vos sunt secūde ꝑsone. Dico notanter rectus ꝑmariꝰ. ꝓpter excludere rectū secūdariū. vt vocatiuum. quia vocatiuꝰ est secūde ꝑsone. Dico notāter essentialiter. quia ntūs potest esse accidentaliter ratiōe restrictiōis ꝑme ꝑsone vel secūde. vt hic Ego pauꝑ ludo. iste ntūs pauꝑ est ꝑme ꝑsone accidētaliter. licȝ essentialiter est tercie ꝑsone. Ratio aūt istiꝰ quare omis ntūs est tercie ꝑsone est ista. quia ntūs est illiꝰ ꝑsone in qua fit impositio noim. sed impositio noim fit in tercia ꝑsona. ergo ois ntūs est tercie ꝑsone. Maior. quia ꝑmus casus dicit̄ ntūs. quia ꝑ ipm rebus nomina imponimꝰ. Minor autem est nota de se.

Notādū secūdo. Euocatio vt elicit̄ ex littera alexādri diffinit̄ sic. Estꝰ duoꝝ vel pluriū suppositoꝝ diuersarū ꝑsonarū ad eandē rem spectātiū respectu alicuiꝰ verbi ꝯformātis se in ꝑsona cū dictiōe euocāte ⁊ nō euocata immediata ⁊ ꝑmissiua associatio. Dicitur aūt euocatio. quasi extra vocatio. ab e qđ est extra ⁊ vocatio. quasi extra vocatio dictionis a ꝓprio officio ⁊ ꝑsona ad officiū aliud. ⁊ ꝑsonā aliā. In qua diffinitiōe immediata ⁊ ꝑmissiua associatio ponit̄ pro genere. Unde hic nō est euocatio. ego ⁊ pauꝑ ludo. patet. quia ibi nō est associatio immediata. Cū aūt dicit̄ duoꝝ suppositoꝝ vel plurium diuersaꝝ ꝑsonarū. differt euocatio ab appositiōe. quia appositio fit inter ꝯstructibilia eiusdē ꝑsone. quia semꝑ tercie ꝑsone. Cū vo dicit̄. respectu alicuiꝰ verbi ꝯformātis se in ꝑsona cū dictiōe euocāte ⁊ nō euocata datur intelligi q̄ euocatio est oratio ꝑfecta. quia fit respectu verbi. qđ nō requirit̄ ad appositionē. Sequit̄ corrollarie ꝑmo q̄ hic est euocatio implicita. Gaudeamꝰ oēs in dn̄o. patet. quia valet istā. Nos

deos gaudeamus. Sequit̃ corollarie secūdo ꝙ hic similiter est euoca-
tio. Pater noster q̄ es in celis. in qua oratiōe tu pater noster existēs
dictio secūde ꝑsone euocat dictionē tercie ꝑsone scilicet qui. respectu
verbi secunde persone scilicet es.

Notandū tercio. Alexander in textu tangit quattu
or regulas quibus euocatio habet fieri. Prima regula. Dictio pro
nominalis prime persone singularis numeri ad reddendum supposi
tum verbo prime persone singularis numeri conformantis se in per
sona cum dictione euocante et non euocata. vt ego pauper ludo. Se
cunda regula. Dictio ꝓnominalis pme ꝑsone pluralis numeri apta na
ta est euocare dictionē nominalē tercie ꝑsone pluralis numeri ad red
dendū suppositū verbo pme persone pluralis numeri. cōformantis se
in persona cū dictione euocante et nō euocata. vt nos tuti loquimur.
Tercia regula. Dictio ꝓnominalis secūde ꝑsone singularis numeri.
apta nata est euocare dictionē nominalē tercie ꝑsone etiā singularis
numeri ad reddēdū suppositū verbo personali singularis numeri. qd
conformat se in persona cū dictione euocante et nō euocata. vt tu di
ues mediteris. Quarta regula. Dictio ꝓnominalis secūde ꝑsone plu
ralis numeri apta nata est euocare dictionē nominalē tercie persone
pluralis numeri ad reddendū suppositū verbo pluralis numeri. quod
conformat se in persona cū dictione euocante et nō euocata. vt vos
timidi taceatis. Sequit̃ corrollarie primo ꝙ prima et secūda ꝑsona
euocant terciā et nō econuerso. Ratio huius est ista. qa pma et secūda
ꝑsona significant certe et finite. sed tercia persona significat incerte et
infinite. modo omne incertū et infinitū debet specificari et limitari p fi
nitū et certū. Sequit̃ corrollarie secūdo ꝙ verbū in euocatione debet
se cōformare in ꝑsona cū dictione euocante et nō euocata. Cuius ra
tio est. Quia a pncipaliori debet fieri denominatio. vt patet octauo
phisicoꝝ. sed dictio euocās est pncipalioꝝ ꝙ euocata. patet. qa agēs
est prestantius passo. modo dictio euocans est agens. igit̃ dictio euo
cans debet cōuenire cū verbo in persona.

Notandū quarto et vltimo. Viciū in euocatiōe est
discōuenientia suppositi partialis cū apposito in persona. vt ego pau
per ludo. dictio euocata scilicet paup est tercie ꝑsone. et discōuenit cū
isto verbo ludo in persona. Ratio excusans est duplex. generalis et
specialis. Generalis est triplex. de qua dictū est in appositione. Spe
cialis autē ratio excusans viciū euocatiōis. ꝓpter facere discretionē
et significantiā. Unde discretio est attributio alicuius actus vel pas

sionis alicui persone cū exclusione illius actus vel passionis ab alijs
personis. vt ego pauper ludo. que valet istā. Ego q̄ sum pauper ludo
et nō alter. Sed significātia est attributio alicuiꝰ actus vel passionis
alicui persone cū exclusione illius actus vel passionis ab alijs perso
nis nō simpliciter. sed per modū excellentie. vt ego viuo dicit domi
nus. que valet istā. ego dñs deus viuo. et nullus ita excellenter viuit.
Dicit enī duodecimo methaph sic. Uita substantiarū separatarū
est delectabilissima. Sequit̃ corrollarie ꝙ discretio respectu signifi
cantie habet se vt superius. et significantia vt inferius. vbicūqꝫ enim
est significantia ibi est discretio. sed nō econuerso. Sequit̃ corrollarie
secūdo ꝙ significantia addit aliqd vltra discretionē. Istis notabili
bus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Alexandri de euocatione de
terminatio est sufficienter assignata. Patet conclusio ex declaratis.
¶ Arguit̃ primo. Nō omnis rectus est tercie persone. ergo conclusio
falsa. pbat̃ antecedens. vocatiuus est rectus. et tamē vocatiuus non
est tercie persone. pbat̃ antecedēs pro prima parte. qa vocatiuus est
rectus secūdarius. ergo vocatiuus est rectus. Tenet ꝯsequētia ab in
feriori ad superius. Sed ꝓ secūda parte. qa vocatiuus est secūde ꝑso
ne. Dico ꝙ littera alexandri intelligit̃ de recto primario. vt de nomi
natiuo. et nō recto secundario. vt de vocatiuo.
¶ Arguit̃ secūdo. Etiā nō omnis rectus primarius est tercie persone
igitur solutio nō valet. pbat̃ antecedens in ista oratiōe Ego pauper
ludo. pauper est rectus primarius vt notū est. et tamen nō est tercie
persone. pbat̃. qa trahit̃ ad pmā personā per hoc ꝓnomen pme ꝑso
ne scilicet ego. Dico verū argumentū concludit ꝙ in ista oratiōe. ego
pauper ludo. pauper est tercie persone essentialiter. accidentaliter ta
men ratione restrictionis trahitur ad primā personā.
¶ Arguit̃ tercio. Pronomē pme ꝑsone vel scde ꝑsone nō potest euo
care terciā ꝓpter hoc. qa pma et scda sunt certe. et tercia incerta. pro
batur sic. qa pma et secūda ꝑsona etiam est incerta. pbat̃ sic. Illud qd
ad omne suppositū ptinet est incertū. sed ꝓnomen ad omne suppositum
pertinet. igitur omne ꝓnomen significat incerte. Maior est no
ta. Minor est prisciani primo minoris. et per consequens prime et se
cunde persone nō significant certe. Dico verū argumentū concludit
ꝙ omne ꝓnomen significat incerte cū ponitur extra demonstrationē
et relationem. Sed cū ꝓnomen ponitur in demonstratione et relatiōe
tunc significat certe accidentaliter.

¶ Arguit quarto. Prima psona nō euocat terciā. igit. pbat antecedens. Oīne euocare est agere. sed pma psona nō agit in terciā. igitur. Maior est nota. Minor patet. agere est suppositoꝝ. modo pma non est suppositū. igit. Maior est aristotelis pmo methaphisice. Minor patet. qa suppositū est res nature. modo dictio pme psone est res fabricata ab intellectu. Dico verū argumētū ɔcludit ꝙ agere pncipaliter est suppositoꝝ. modo dictio pme psone est agens instrumentale ipsius intellectus.

¶ Arguit qnto. Cōstructibilia in euocatiōe nō significant idem. igit diffinitio euocatiōis nō valet. pbat antecedens. specifice distincta nō significant eandē rem. sed psona pma ꝛ tercia distinguunt specifice. igit ɔstructibilia in euocatiōe nō significāt idem. Maior est nota. qa specifice distincta sunt desperata. modo desperata nō significant idem. Minor est autoꝝis modoꝝ significādi ꝛ grāmaticoꝝ oīm. q̄ dicūt tres psonas differre specifice. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ specifice distincta nō significant idem formaliter. sed bene materialiter. albus enī ꝛ homo differunt genere ꝛ specie. tamen significant eandem rem materialiter.

¶ Arguit sexto. Una psona nō euocat aliā. igit ɔclusio falsa. pbatur sic. Un⁹ numer⁹ nō euocat aliū. igit nec vna psona aliā. Tenet ɔsequētia. q̄ numer⁹ ꝛ psona sunt accidētia ɔiugata. Antecedēs patet. quia semꝑ dictio euocās ꝛ euocata sunt eiusdē numeri. Dico verū argumentū ɔcludit ꝙ in euocatiōe nō variat numerus. sed bene psona. cuius ratio est ista. qa ɔstructibilia in euocatiōe habēt se vt demōstratiuū ꝛ suū demōstrabile. modo demōstratiuū ꝛ suū demōstrabile conueniūt in numero. sed qa in euocatione certū euocat incertū. Prima aūt ꝛ secūda psone significant certe. ꝛ tercia incerte. ergo potest variari persona.

¶ Arguit septimo. Alicubi est euocatio vbi nō est dictio euocās. igit littera alexandri est insufficiēs. pbat antecedēs. qa ista admittitur. Uirgili qui scripsisti bucolica dignus es laude. Item ista. Pater noster q̄ es in celis. ꝛ nō ꝑ aliā figurā nisi euocationē. ergo. Sed ꝙ in istis oratiōibus nō ponit dictio euocans notū est. Dico. licet in istis orationibus nō ponit dictio euocans expresse. tamen implicite. Unde prima valet tm̄. tu virgili qui scripsisti bucolica. Secunda valet tm̄. tu pater noster qui es in celis.

De conceptione in generali.

¶ Et primo de cōceptione personarū.

De regimine nominatiui.

Personas genera numeros conceptio iungit
Personas sibi dissimiles conceptio iungit.
Ac per ꝛ in medio positam conceptio fiet
Si preponatur conceptio nulla paratur
Concipiens simile sibi vult verbum retinere
Prima duas alias recipit: sed non viceuersa.
Concipiens medie dat ternam: nec fit conuerte
Concipit in ternis que prima locatur in illis
Sic ego tuq̄ȝ damus: ego te fraterq̄ȝ rogamus
Tu fraterq̄ȝ datis. dominus seruusq̄ȝ precantur
Per cum sed nunq̄ȝ per vel conceptio fiet
Tu mecum iuste debemus iura tenere
Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.

Utrū cōceptiōis in genere diuisio. Et cōceptiōis psonarū diffinitio ex littera alexādri sit bene assignata. Pro intellectione qnestiōis more. Notādū pmo ꝙ ista questio duo querit. Primo querit vtrū cōceptio in genere sit bene diuisa. Scdo querit vtrū diffinitio ɔceptiōis psonarum ex littera alexandri sit bene assignata. Quantū ad pmā partē. Notandū ꝙ cōceptio in genere est triplex. scilicet personarū. generū ꝛ numeroꝝ. Alij tamen grāmatici addunt cōceptionē casuū. Cuius diuisiōis mēbra patebūt in processu. Ut ergo melius hui⁹ diuisiōis intelligat sufficiētia. ¶ Cōceptio in genere describitur sic: Est ɔstructibiliū diuersoꝝ accidentiū grāmaticaliū. scilicet diuersarū psonarū. generū. numeroꝝ ꝛ casuū diuersas vel tanq̄ȝ diuersas res significantiū mediate cōiūctiōe copulatiua formaliter vel virtualiter. vel aliquo ei equiualente respectu alicuius verbi vel adiectiui cōformātis se in accidētib⁹ grāmaticalib⁹ cū dictiōe concipiente ꝛ nō cōcepta mediata ꝛ ꝑmissiua associatio. In quā diffinitiōe mediata ꝛ ꝑmissiua associatio ponitur pro genere. ꝛ per hoc differt ɔceptio ab appositiōe ꝛ euocatiōe. Ratio. ɔstructibilia enī in appositiōe ꝛ euocatiōe cōiungunt immediate sine ɔiūctiōe. sed in cōceptiōe mediante cōiunctiōe. cuius ratio est. qa ɔstructibilia in appositiōe ꝛ euocatione significant idem. ergo inter ea nō mediat cōiunctio. sed in cōce

ptione significant diuersas res. ergo inter ea mediat cõiunctio. Coniunctio eñi cõiungit diuersa. vt postea patebit. Dicit secũdo in diffinitione diuersoꝝ accidentiũ grãmaticaliũ. scilicet. ꝑsonarũ. generũ. ⁊c. In ista particula tangit quadruplex ꝯceptio. scilicet. personarũ. generũ. numeroꝝ ⁊ casuũ. Ratio aũt istius quare cõceptio solum fit penes ista quattuor accidentia. qꝛ ꝯceptio ex quo est figura ꝯstructionis aliqd incõgruitatis ⁊ vicij ꝯtinet. sed solũ penes ista accidentia quattuor causat viciũ. Penes enim variationẽ temporis nõ causat viciũ. ambe eñi sunt cõgrue. socrates currit. socrates curret. Similiter penes variationẽ modi nõ causat improprietas. vt hic vtinã legeres. si legeres. in ꝑma legeres est optatiui modi. in secũda cõiunctiui. Sic similiter dici potest de alijs accidentibus. Dicit tercio in diffinitione. diuersas vel tanq̃ diuersas res significantiũ. qꝛ ꝯstructibilia in conceptione aliquando significant omnino diuersas res. vt ego ⁊ tu damus. aliquando tanq̃ diuersas res. vt hic. ego ⁊ pater vnum sumus. Similiter hic. lapis ⁊ petra sunt albi. lapis ⁊ petra significãt eandẽ rem. nõ tamen eadẽ ratione. quia petra significat sub proprietate passiua. dicit enim petra quasi pedibus trita. sed lapis significat sub propritate actiua. Dicitur enim lapis quasi ledens pedem. Dicit quarto mediante cõiunctione vel aliquo ei equiualente. Per hoc etiam innuitur differentia inter appositionẽ ⁊ euocationẽ ⁊ conceptionem. vt superius declaratũ est. Dicitur vltimo respectu alicuꝰ verbi vel adiectiui. Per hoc innuitur diuersus modus conceptionis. Cõceptio enim personarum fit respectu verbi. sed generum respectu adiectiui.

Notandũ secũdo q̃ conceptio personarũ vt habet ex littera sic describitur. Conceptio personarũ est ꝯstructibiliũ diuersarũ personarũ. diuersas vel tanq̃ diuersas res significantiũ. respectu alicuius verbi conformantis se in persona cum dictione concipiente ⁊ nõ concepta. mediante coniunctione copulatiua vel aliquo ei equiualente. explicite vel implicite permissiua associatio. Cuius diffinitionis declaratio haberi potest sufficienter ex generali diffinitione conceptionis. Viciũ autem in conceptione personarum est disconuenientia partialis suppositi cum apposito in persona. Dictio eñi concepta disconuenit cum verbo in persona. Dicitur autem personaruꝫ a persona. quia in tali conceptione fit disconuenientia in persona. Ratio autem excusans est duplex. quedam generalis. Et est triplex de quo satis dictum est circa appositionem. Ratio autem excusans spe-

cialis est vt. vnus actus verbalis in specie significaretur inesse diuersis rebus ⁊ personis. vt ego ⁊ tu damus. vbi actus dandi significat inesse mihi ⁊ tibi. Dico notanter in specie. quia idem actus in numero nõ potest conuenire vel inesse pluribus. Dicit enim quarto phisicorũ q̃ idem nõ est in diuersis scdm numerũ. Ex littera autem Alexãandri eliciuntur quattuor regule de conceptione personarũ. Quarũ prima est ista. Dictio pronominalis prime persone apta nata est concipere dictionẽ pronominalẽ secunde persone ad reddẽdũ suppositum verbo. quod conformat se in persona cũ dictione concipiente et nõ concepta. vt ego ⁊ tu damus. Secunda regula. Dictio pronominalis prime persone apta nata est concipere dictionẽ nominalẽ tercie ꝑsone ad reddendum suppositum verbo. quod conformat se in persona cum dictione concipiente ⁊ non concepta. vt ego ⁊ frater rogamus. Tercia regula. Dictio pronominalis secunde persone apta nata ẽ cõcipere dictionẽ nominalẽ tercie persone ad reddendũ suppositũ verbo secunde persone. quod conformat se in persona cum dictione concipiente ⁊ nõ concepta. vt tu ⁊ frater rogatis. Quarta regula. Dictio nominalis tercie persone apta nata est concipere dictionẽ tercie persone ad reddendũ suppositũ verbũ quod cõformat se in persona tam cũ dictione cõcipiente q̃ cõcepta. vt dñs ⁊ seruus precant. Ratio regule quarte. ꝑma ⁊ secũda ꝑsona concipiunt terciã. qꝛ ꝑme et secũde ꝑsone significãt certe ⁊ determinate. qꝛ ꝑ modũ ꝑsentis ⁊ ꝑsentie. sed tercia persona significat incerte. modo om̃e incertũ debet limitari ⁊ finiri ꝑ certũ ⁊ finitũ. Et si diceret aliqs. tũc ex isto sequeretur q̃ ꝑma ꝑsona nõ ꝯciperet secũdã. qꝛ ambe significãt certe. Dicendũ. verũ est q̃ tam ꝑma q̃ scda significãt certe. tamẽ ꝑma adhuc certiꝰ significat q̃ scda. patet. qꝛ ꝑ ꝑsonã ꝑmã semꝑ significamꝰ rem sub actu ꝑsentie. Per ꝑsonã aũt secũdã possumꝰ significare nedũ ꝑsentẽ. sed etiã absentẽ. Possumꝰ eñi ꝑ hoc ꝓnomẽ tu demõstrare rem longe distantẽ. vt tu homo q̃ es rome. licet hoc nõ habeamꝰ in vsu. tamẽ nõ repugnat. Et sicut posite sunt regule quattuor de ꝯceptiõe ꝑsonarũ explicita. ita etiã possunt poni quattuor regule de ꝯceptiõe ꝑsonarũ implicita. Prima vbi dictio ꝑme ꝑsone implicite ꝯcipit scdam. vt ego cũ te currimꝰ. Secũda. vbi dictio ꝑme ꝑsone ꝯcipit dictionẽ tercie ꝑsone. vt ego cũ petro gaudemꝰ. Tercia. vbi dictio secũde ꝑsone ꝯcipit dictionẽ tercie ꝑsone. vt tu cũ petro gaudetis. Quarta. vbi vna dictio tercie persone concipit aliam. Vt. Petrus cum paulo regnant.

Notādū tercio ꝑ meliori intellectiōe regularū dictarū. Cōceptio ꝑsonarū est duplex. scilicet explicita ⁊ implicita. Explicita est. vbi tam dictio cōcipiens ꝙ dictio ꝯcepta exꝑmuntur sub eisdē casib⁹ mediāte ꝯiūctiōe copulatiua vel aliquo ei equiualēte. vt hic. ego ⁊ tu damus. Cōceptio ꝑsonarū implicita est vbi dictio concipiens ⁊ cōcepta nō sub eisdē casibus exꝑmunt. vel vbi dictio concipiens ⁊ cōcepta nō ambe expresse possunt. Exēplū ꝑmi. ego cū petro gaudemus. Exemplū secūdi. nos legimus. demōstrando me ⁊ te. que valet tm̄. ego cū te legimus. Hāc aūt diuisionē alij grāmatici exprimunt sub alijs verbis ⁊ dicunt. Conceptio ꝑsonarū est duplex. quedā directa ⁊ quedā indirecta. implicitā dicunt indirectā. explicitam autem directā. Sequit corrollarie ꝙ in cōceptione personaꝝ implicita vel indirecta quantū ad vocē ⁊ ꝑmū rectū nō semꝑ est incongruitas tamen quantū ad rectū secūdū ⁊ resolutionē bene est incongruitas. Patet corrollariū de ista. nos legimus. que scd̄m vocē est ꝯgrua. licet scd̄m resolutionē est incongrua. q̄a valet tm̄. ego ⁊ tu legimus. Sequitur corrollarie secūdo ꝙ conceptio ꝑsonarum implicita fit per p̄positionē associatiuā cū. ⁊ nō ꝑ illā ꝯiunctionē vel. Ratio. q̄a p̄positio associatiua cū equiualet ꝯiunctioni copulatiue ⁊ eā includit. Ut ista ego vado cū iohāne. valet tm̄. ego vado. ⁊ iohānes vadit. Sicut ergo ꝯceptio ꝑsonaꝝ explicite fit per cōiunctionē copulatiuā ⁊. ita et implicita ⁊ indirecta fit per prepositionē cū associatiuā. Ratio autē istius quare ꝯceptio personarū explicita nō fit per cōiunctionem vel sed per ⁊ est ista. q̄a in cōceptiōe personarū diuersa debent cōiungi respectu alicuius tercij. q̄bus diuersis vnus ⁊ idem actus verbalis fm̄ speciē significat inesse vt dictū est ante. sed ꝯiunctio disiunctiua vel hoc nō denotat. Cōiunctio eīn disiunctiua ꝯiungit dictiones. sed disiungit sensus. cū eīn dicit homo vel asinus currit. significat ꝙ homo currit. et asinus currit. modo in cōceptione personarū debet esse coniunctio ⁊ cōbinatio diuersarū dictionū ⁊ etiā sententiarū. vt homo vel asinus currit. Sed cōiunctio copulatiua cōiungit dictiones ⁊ sensus. vt iohannes ⁊ petrus currunt. sed in conceptione personarū debet esse coniunctio dictionū ⁊ sententiarū. Patet ergo quare conceptio personarū nō fit per coniunctionē disiunctiuā sicut fit per copulatiuam.

Notandū quarto ⁊ vltimo. Pro solutiōe cuiusdā dubij. Utrū inter tercias ꝑsonas fit ꝯceptio. Sciendū ꝙ cōceptio ꝑ-

De regimine nominatiui.

sonarū est duplex. scilicet violenta ⁊ naturalis. Violenta est in qua dictio cōcipiens ⁊ concepta sunt diuersarū personarū. Et dicit violēta similitudinarie. q̄a sicut illud violentat in natura qd̄ a ꝓpria natura ⁊ dispositiōe trahit. vt cū aqua calefit ꝑ ignē. Sic similiter in arte vna dictio violentat aliā. trahendo eā ad suā ꝑsonā. vt ego pauꝑ ludo. Cōceptio naturalis est quādo dictio cōcipiēs ⁊ ꝯcepta sunt eiusdē ꝑsone. vt. Dn̄s ⁊ seruus p̄cant. Et dicit naturalis. q̄a sicut vnum ens naturale ꝓportionatū alteri adiuuat alterū in actiōe suā. Sile eīn additū simili facit ip̄m magis tale. vt patet secūdo topicoꝝ. Sic similiter fit in ꝓposito ꝙ dictiōes earūdē ꝑsonarū faciūt ⁊ dicūt facere ꝯceptionē naturalē. Sequit corollarie ꝑmo ꝙ inter tercias personas nō fit cōceptio violenta. Ratio. q̄a inter tercias ꝑsonas nō est diuersitas ꝑsonarū. ⁊ ibi dictio ꝯcipiens ⁊ ꝯcepta sunt eiusdem ꝑsone. Sequit corrollarie secūdo ꝙ inter tercias ꝑsonas fit bene ꝯceptio naturalis. Ratio. q̄a inter tercias ꝑsonas est ydemptitas ꝑsone. qd̄ requiritur ad ꝯceptionē naturalē. vt deductū est. Sequit corrollarie tercio ꝙ alexāder nō ꝯtradicit sibyꝑi eo ꝙ dicit ꝑmo in littera. Cōcipit in ternis. ⁊ postea dicit. Neutraq; ꝯcipit. patet. q̄a ꝯtradictio debet fieri ad idem ⁊ in eodē sensu. vt patet ꝑmo periarmeniarū ⁊ ꝑmo elencoꝝ. modo alexāder in textu loquit ad diuersa. q̄a in vno loco loquit disputatiue cū dicit. Cōcipit in ternis. In alio v̄o loco cū dicit. Neutraq; cocipit alexāder loquit assertiue ⁊ scientifice. Vel possum⁹ dicere ꝙ inter tercias ꝑsonas fit ꝯceptio cōmuniter dicta. sed nō ꝓprie dicta. Sequit corrollarie quarto ꝙ ꝯceptio dicit ꝑsonaꝝ nō vt persona accipit ꝑ re significata ꝑ ꝑsonā grammaticalē. q̄a grāmatic⁹ non ꝯsiderat de reb⁹. sed debet capi ꝑsona ꝓ accidēte. qd̄ est ꝑsona. Istis notabilibus sic stantibus est conclusio responsalis.

Cōclusio. Cōceptiōis in genere diuisio. ⁊ cōceptionis ꝑsonarū diffinitio ex littera alexandri est sufficienter assignata. Patet conclusio ex notabilibus.

¶ Arguit ꝑmo. Diuisio ꝯceptiōis in generū. numeroꝝ ⁊ personarū nō est sufficiēter assignata. ꝓbat. q̄a aliqua est ꝯceptio casuū vt ostēdit iohānes ianuensis in catholicon. ergo alexāder est insufficiēs. Dico. licet alexāder nō ponit ꝯceptionē casuū expresse. tamē ponit eam implicite. q̄a cōprehendit eā sub ꝯceptione generū ⁊ personarum. vt postea patebit.

¶ Arguit secūdo. Littera alexādri est suꝑflua. ꝓbat. q̄a Alexander hic enumerat ꝯceptionē numeroꝝ. quā postea nō exequit. videt ergo

q̄ littera alexandri sit superflua. Dico licet alexāder nō determinat de cōceptione numerorū explicite. tamē implicite eaȝ comprehendit sub conceptione generū ꝛ personarū. vt patebit.

¶ Arguit᷑ tercio. Prima psona nō ɔcipit secūdā. igit᷑ regula falsa. pbat᷑ antecedēs. certū ɔcipit incertū. sed tam pͥma psona q̄ȝ secūda significāt certe. igit᷑ pͥma nō ɔcipit secūdā. Maior est nota ex notabili scd̄o. Minor est nota. q̄a tercia psona significat incerte. pͥma aūt ꝛ secūda significant certe. Dico verū argumentū ɔcludit q̄ pͥma ꝛ secūda psona scd̄m se ɔsiderate certe significāt. tamē pͥma psona cōparata ad secūdā certior est q̄ȝ secūda. Patet. q̄a p pͥmā psonā solū significamus rem p̄sentē. sed p scd̄am etiā possumus significare rem absentem. vt tu deus qui es in celis.

¶ Arguitur quarto. Prima psona nō ɔcipit scd̄am. igit᷑. pbat᷑. q̄a sequitur bene. nulla tercia psona concipit secūdā. oīs pͥma psona concipit secūdā. igit᷑ pͥma psona nō ɔcipit secūdā. Tenet ɔsequētia in celarent. Dico q̄ argumentū nō valet. q̄a plus est p̄dicatū minoris q̄ȝ subiectū distributiuū maioris. q̄a p̄dicatū minoris. hoc est totū concipiens terciā personā subiectū in maiori est hoc solū tercie persone.

¶ Arguit᷑ q̄nto. Cōstructibilia in ɔceptione psonarū nō significant diuersa. ergo nō diffinitio ɔceptiōis psonarum nō valet. pbat᷑ in ista oratiōe. ego ꝛ pater vnū sumus. hic est ɔceptio psonarū. q̄a pͥma concipit terciam personam. ꝛ tamē constructibilia illa significant idem. q̄a pater ꝛ filius in diuinis dicūt eandē essentiā. Dico verū argumētū ɔcludit q̄ in ista oratiōe. ego ꝛ pater vnū sumus ɔstructibilia non significāt vere diuersa. tamen significant tanq̄ȝ diuersa. pater ergo ꝛ filius in diuinis significant tm̄ idem essentialiter. differunt tamen psonaliter.

¶ Arguitur sexto. Cōceptio psonarū est oratio simpliciter congrua. Probat᷑ de ista. nos legimus. quia est oratio conceptoria. quia valet tantū. ego ꝛ tu legimus. vt patet per resolutionē. tamen ista est simpliciter congrua. nos legimus. Probat᷑. q̄a suppositū scilicet nos ꝛ appositū scilicet legimus cōueniunt in numero. in persona. ꝛ in rectitudine casus. modo illa sufficiunt ad congruitatē orationis suppositorialis. Dico q̄ ista. nos legimus quo ad vocē est congrua. tamē quo ad resolutionē tm̄ est incongrua. Et isto modo bene est oratio ɔceptoria. vt dictū est in notabili tercio.

¶ Arguitur septimo. Idem ꝛ vnus actus verbalis nō potest esse in diuersis rebus, igitur ratio excusans conceptionē personarū nō est

bene posita. Probat᷑ antecedens. quia dicitur quarto phisicorū. idem nō est in diuersis. Et septimo methaphisice dicit᷑ q̄ accidens non migrat de subiecto in subiectū. quod contingeret si idem actus verbalis inesset diuersis rebus. Dico verū argumentū concludit q̄ idem actus in specie potest esse in diuersis. ꝛ hoc etiam volunt autores p̄allegati.

¶ Arguitur octauo. Alexander contradicit sibiipsi. ergo processus eius nō valet. Probatur antecedens. quia in primis dixit q̄ inter tercias personas fit conceptio. ꝛ postea dixit q̄ inter tercias personas nō fit conceptio. modo dicere conceptionem fieri inter tercias personas ꝛ nō fieri est contradictio. Dico verū argumentum ɔcluderet q̄ alexander contradiceret sibiipsi si hoc fieret ad idem. modo hoc non fit ad idem. quia cum dicit. Concipit in ternis que primo locatur in illis. loquitur opinatiue ꝛ scd̄m sententias aliorum. Sed postea cum dicit. Neutraq̄ȝ concipitur ꝛc. loquitur assertiue ꝛ scd̄m veritatem.

De dubiosa opinione ipsius vocatiui.

Sed non per quintum fiet conceptio casum
Si quintus desit: tu petre tuiq̄ȝ rogate
Cū q̄ȝ tuis socijs orate sacer dyonisi
Inter personas non fit conceptio ternas
Sed per et aut per cum conceptio fiet earum
Neutraq̄ȝ concipitur. dominus seruusq̄ȝ precantur
Petrus cum paulo regnant cum rege superno
Pluribus est tanq̄ȝ sententia certa q̄ inter
Personas possit fieri conceptio ternas.

¶ Utrum vocatiuus reddens verbo suppositum facere habeat conceptionem personarum. Pro intellectione questionis mote.

Notādū est ꝑmo ꝙ questio hec duo querit. Primo querit vtrū vocatiuꝰ reddit suppositū. Scdo querit vtrū ꝑ vocatiuū habeat fieri ꝯceptio ꝑsonaꝝ. Sciēdū ꝙ secūde partis questiōis veritas ꝑmā partē questionis ꝑsupponit. Si eñ tenere volumꝰ vocatiuū reddere verbo suppositū. planū erit ꝙ ꝑ eū fit ꝯceptio Si aūt vocatiuū dicemus verbo nō reddere suppositū. necessario habebimꝰ dicere ꝑ vocatiuū nō posse fieri ꝯceptionē ꝑsonaꝝ. De isto ergo vtrum vocatiuꝰ reddat verbo suppositū apud grāmaticos magna est disceptatio. q̄dā eñ vt cōmunes grāmatici dicūt vocatiuū reddere v̄bo suppositū. quoꝝ ratiōes ponent in argumentis. Volūt tamen hoc ꝑcipue auctoritate ꝑsciani ꝑmo minoris deducere. Ntūs ꝛ vtūs absoluti sunt. id est intransitiue ꝯstruunt. quare volunt ꝯcludere. ꝙ sicut ntūs reddit verbo suppositū. sic ꝛ vtūs. Alij aūt grāmatici antiqui ꝛ oēs modiste dicūt ꝙ vtūs nō reddit suppositū verbo ꝑsonali. ꝛ de sententia istā est iohānes ianuēsis in catholicon. Florista cum dicit. Accipias q̄ntū quēlibet esse solutū. Et nō dicat ꝙ ab vlla partē regatur. Rationes huius positionis patebunt circa ꝯclusionē. Quia tamen he positiōes extreme sunt. inter eas aliqui volunt ponere mediū

Pro quo notādū secūdo ꝙ scdm intentionē Floriste duplex est suppositū. quoddā est suppositū actuale. aliud est suppositū potentiale. Actuale est qd directe ꝛ ratiōe sui reddit suppositū verbo. ꝛ tale est ntūs. Aliud aūt est suppositū potentiale. qd scilicet ratiōe sui nō reddit suppositū. sed in ordine ad aliud. ꝛ hoc modo vtūs dicit suppositū potentiale. Vocatiuꝰ eñ ꝑ se nō reddit suppositū nisi ꝑ suū ntm. Corrollarie sequit ꝙ hec est distinguenda. vtūs reddit suppositū. q̄a si intelligit de supposito actuali sic est falsa. si aūt de potentiali est vera. Et si aliq̄s obijceret. Si vtūs est suppositū potentiale erit ergo suppositū actuale. Tenet ꝯsequētia. q̄a dicit ꝑmo celi. Frustra est potentia que nō reducit ad actū vt patet ꝑmo celi. Si ergo vtūs est suppositū potentiale. erit aliquādo actuale. Dicendum ꝙ oīs potētia debet reduci ad actū in se vel in alio. ꝛ sic licet potētia reddendi suppositū nō reducit ad actū in vocatiuo. sufficit tamen ꝙ hoc fiat in ntō. Vtrū aūt hec distinctio suppositi veritatē habeat inferius patebit.

Notādū tercio ꝙ de materia ꝑsentis questionis ꝑcipue partis secūde vtrū ꝑ vocatiuū fieri habeat ꝯceptio ꝑsonarum apud grāmaticos. tres inueniunt positiōes. Primi eñ dicūt ꝙ ꝑ vocatiuū potest fieri cōceptio. ꝛ ꝓbant sic. Oīs vtūs est secūde ꝑsone Sed scda ꝑsona potest ꝯcipere terciā. igit ꝑ vocatiuū potest fieri cōceptio ꝑsonaꝝ. Scdo ꝓbant sic. Persona plus finita ꝛ certa potest cōcipere ꝑsonā minus finitā ꝛ certā. sed oīs ꝑsona secūda est plus finita q̄ tercia. vt ꝓbatū est superius. sed oīs vtūs est secūde ꝑsone ergo ꝑ vocatiuū potest fieri ꝯceptio ꝑsonaꝝ. Tercio arguūt sic. Ista admittit. Petre cū tuo socio venite. Item ista. Petre ꝛ heinricus venite etiā concedit. ꝛ nō alio modo nisi ꝑ conceptionē. Cōcluditur ergo ꝙ per vocatiuū potest fieri ꝯceptio. Quarto ꝓbant sic. Nō videtur maior ratio de vno vocatiuo quare faciat cōceptionē q̄ de alio Cōcludit ergo ꝙ ꝑ vocatiuū fit ꝯceptio. Vltimo ꝓbant sic ꝙ alexander exemplificauit de vocatiuo. frustra aūt hoc fecisset si ꝑ ipm non fieret ꝯceptio. Scda est positio grāmaticoꝝ. qui simpliciter dicunt. ꝙ per vocatiuū nō fit ꝯceptio. ꝛ probant sic. In cōceptione personaꝝ dictio ꝯcipiens debet reddere suppositum verbo. sed vtūs nō potest reddere suppositū verbo. ergo ꝑ vocatiuū nō potest fieri conceptio ꝑsonarū. Tercia positio grāmaticoꝝ dicit ꝙ aliquādo ꝑ vocatiuū potest fieri ꝯceptio ꝑsonarū ꝛ aliquādo nō. qd sic declarat. q̄a vtūs potest ꝯcipere aliquā terciā ꝑsonā. sed nō qualibet. q̄a potest cōcipe terciā ꝑsonā ꝓnois deriuatiui. qd deriuat a scda ꝑsona ꝓnois primitiui. vt dicendo. Petre ꝛ tui socij orate. In qua oratiōe est ꝯceptio. vocatiuus eñ q̄a est scde ꝑsone maiorē habet ꝯueniētiā ꝛ ꝯformitatem cū ꝑ ꝓnoie deriuatiuo tercie ꝑsone includēte scdam ꝑsonā sui ꝑmitiui ratiōe cuiꝰ ꝯformitatis grāmatici admittūt ꝙ ꝑ vtm potest ꝯcipe talis tercia ꝑsona. sed generaliter nō oīs. q̄a nō quelibet tercia ꝑsona descendit a scda. ꝛ isti dicunt hoc esse de intētiōe alexādri cū dicit ꝑ vocatiuū nō fit ꝯceptio. si q̄ntꝰ desit. id est nō ordinat cū tercia ꝑsona sibi ꝯformi. sed si ordinat cū tercia ꝑsona sibi ꝯformi tūc ꝑ ipm fit ꝯceptio. Quāuis aūt oēs iste tres positiōes aliq̄d apparētie habeāt. secūda tamē verior. ē ac dictis grāmaticoꝝ autenticoꝝ plus cōformis. que dicit ꝙ ꝑ vocatiuū nō fit ꝯceptio. tota eñ materia fundat sup hoc si vocatiuꝰ reddit suppositū. vt aūt ꝓbabit ꝙ vocatiuus nullo modo reddit suppositū ꝛ ergo ꝑ ipm nullo modo fit conceptio. Ad ratiōes ergo ꝑme positiōis dicēdū ad ꝑmā ꝙ scda ꝑsona potest ꝯcipere terciā. sed nō oīs scda ꝑsona. q̄a scda ꝑsona admixta vocatione nō potest ꝯcipere terciā. ꝛ illa impedit ratiōe vocatiōis ne possit reddere suppositū verbo ꝛ ergo nō potest ꝯcipere. Ad scdam dicēdū ꝙ ꝑsona certa ꝛ finita potest ꝯcipere incertā ꝛ infinitā verum est

de illa secūda psona, cui nō est admixta vocatio. Ad terciā est dicēdū
q ista. Petre ⁊ tui socij rogate admittit̃ ratiōe illius nri tu subintel-
lecti. q̄ vtūs faciliter intelligit̃ ratiōe illi⁹ in suo deriuatiuo. ⁊ ideo nō
oportet vt exprimat̃. ⁊ ergo ista. petre ⁊ tui socij venite maiorē ap-
parentiā habet q̄ʒ ista. petre ⁊ iohānes venite. Ad quartā dicendū
q alexāder exēplificat de vocatiuo nō ideo q p vtm̄ fieret ɔceptio.
sed ideo q in aliqua oratiōe in qua ponit̃ vtūs si sibi intelligit̃ ntūs ad
mittit̃ p ɔceptionē vt declaratū est: ⁊ per hoc etiā soluit̃ argumentū
⁊ modus loquendi tercie opinionis. Tercius itaqʒ modus loquendi
magis est pro secunda opinione q̄ʒ prime.

Notandū q̄rto ⁊ vltimo q scđm istas tres opinio
nes grāmaticoꝝ etiā littera alexādri tripliciter intelligitur. ⁊ hec cō
iunctio si tripliciter tenet̃. Primi em̄ q̄ dicūt q p vocatiuū fit ɔceptio
tenēt illā cōiunctionē si negatiue. ⁊ volunt. Si q̄ntus desit. id est vo
catiu⁹ nō deest a redditiōe suppositi. nec etiā deest a ɔceptiōe psona
rū. Alij aūt q̄ dicūt q p vocatiuū nō fit ɔceptio dicūt q illa cōiūctio
si debet teneri affirmatiue. ⁊ dicūt q littera debet sic intelligi. Si q̄n
tus desit. id est q̄a ita est q vtūs nō reddit suppositū. ergo p ipm̄ non
fit ɔceptio. Illi aūt de tercia opinione q̄ dicūt q aliquādo p vocati
uū fit cōceptio ⁊ aliquādo nō dicūt q si debet teneri dubitatiue. ⁊ ita
dicūt alexādrū voluisse. si ita est q vtūs nō reddit suppositū tunc p
ipm̄ nō fit ɔceptio. si aūt ita est q vtūs reddit suppositū tūc p ipm̄ fit
cōceptio. Quare aūt alexāder hāc difficultatē nō expresse determi-
nauit. Ratio est ista. q̄a tpe alexādri de redditiōe suppositi ipi⁹ voca
tiui fuit magna cōtrouersia ⁊ diuersitas. Alexāder aūt ad nullā par
tē volēs declinare hāc difficultatē nō determinauit. iuxta em̄ Sene
ce sentētiā. In dubijs nō diffinias. sed suspēsam tene sententiam. Istis
notabilibus sic stantibus cōclusio scđm veritatē locanda sit ista.

Cōclusio p̄ma. Vocatiu⁹ nō reddit verbo psonali
suppositū. Veritas hui⁹ cōclusiōis est de mēte omniū antiquoꝝ grā
maticoꝝ ⁊ modistarū q̄ de modis significādi cōstructibiliū loquūt̃.
qui modi significādi sunt p̄ncipia cōgruitatis. regiminis ⁊ cōstructi
onis. vt patet rationibus. Prima ratio. Illud qđ debet reddere sup-
positum verbo personali debet significare in ratione principij. Sed
vocatiuus nō significat in ratione principij. igit̃ vocatiu⁹ non reddit
suppositū verbo personali. Maior. q̄a supoositum debet significare
rem vnde egredit̃ actus verbi. actus em̄ verbi est accidens. supposi

De regimine nominatiui.

tū aūt significat substātiā. modo substātia est causa ⁊ p̄ncipiū essen
di accidentis. Dicitur em̄ septimo methaphisice. Substātia est pri-
or accidente natura. tēpore ⁊ diffinitiōe. Et scđo phisicoꝝ dicit̃. Ma
teria cū forma est causa omniū accidētiū in cōposito. Minor patet.
q̄a vocatiu⁹ significat in ratiōe finis ⁊ termini. vt patet ex ei⁹ modo si
gnificandi. In re em̄ significata p vocatiuū terminat̃ excitatio vel
actus excitationis significatus per aduerbium. vt dicendo. o petre.
Actus em̄ excitationis est accidens. accidēs aūt requirit esse in sub-
iecto. modo vocatiuus significat rem in qua terminat̃ ista excitatio.
Probatur scđo veritas cōclusionis. Sicut est in natura. sic debet es-
se in arte. quia ars imitatur naturā scđo phisicoꝝ. sed in natura ē ita
q omne ens habet aliquod propriū. ergo etiam nominatiuus in ar
te debet habere aliqđ ꝓpriū. ꝓpriū aūt nominatiui est esse supposi
tū directū respectu vbi personalis. ergo hoc nō potest cōuenire vo
catiuo. q̄a ꝓpria passio solū cōuenit vni speciei. vt ostendit porphiri
us in ysagogis suis. Probat̃ tercio veritas ɔclusionis. Omne cōstru
ctibile quod reddit suppositum verbo est rectus. sed vtūs nō est re
ctus. igit̃. Maior est nota. Minor patet. q̄a rec⁹ regitur a parte post
a verbo ex vi nature. sed vocatiuus nō potest regi a parte post ex vi
nature. patet. quia ista est incōgrua. Petre sis iuste. vt probatum est
ante. Probatur quarto. Illud quod reddit suppositū debet significa
re suū significatū absolute. sine cōnotatione aliqua. sed vocatiuus nō
significat significatū suū absolute ⁊ simpliciter. ergo vocatiuus non
reddit suppositū verbo. Maior est nota. ⁊ patet ex autoribus modo
rū significandi. Suppositū em̄ significat absolute. Minor. quia vo-
catiuus vltra significatū nominatiui importat terminū excitatiōis.
Vocatiuus em̄ significat rem excitatā vt deductū est superius. Pro
batur q̄nto ⁊ vltimo. Quia ad omne suppositū debet fieri relatio. sed
ad vocatiuū nō potest fieri relatio. ergo vocatiu⁹ nō potest reddere
suppositū verbo personali. Maior patet inductiue de singulis. vt i
exemplo. Johānes scribit ⁊ iste legit. Sed minor pbat̃ p p̄scianū di
cētē. q ad certos casus potest fieri relatio. ad vtm̄ minime. Etiā pro
bat̃ minor p floristā q̄ dicit. Nō fit p q̄ntū directa relatio casum.

Cōclusio secūda. Per vocatiuū casum nō potest fie
ri cōceptio personarū. Probat̃. In omi cōceptione psonarū dictio cō
cipiēs debet supponere verbo. sed vocatiuus nō potest esse supposi-
tum. igitur per vocatiuū nō potest fieri cōceptio. Maior est nota et
patet inductiue. Minor patet ex conclusione prima.

¶ Arguit̄ ṗmo. Uocatiuus reddit suppositū verbo ꝑsonali. igit̄ conclusio ṗma falsa. ꝓbat̄ antecedens. Ntūs ꝛ vtūs sunt casus simil'es in ↄstruendo. sed ntūs a parte ante cōstructus reddit suppositū. ergo etiā vocatiuus. Maior est ꝑsciani ṗmo minoris. Ntūs ꝛ vocatiuus absoluti sunt. id est intransitiue ↄstruunt̄. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ ntūs ꝛ vocatiuus sunt casus similes in ↄstruendo. sed nō sequit̄ ꝙ ergo in supponendo. qa ntūs significat in ratōe principij. sed vocatiu⁹ in ratione termini. etiā ista ↄsequētia nō valet. hoc ↄstruit̄ cū isto ergo regit̄ ab isto. qa multa ↄstruunt̄ simul qu oꝝ tamē vnum nō regit̄ ab alio. vt adiectiuū ↄstruit̄ cū substātiuo. tamē adiectiuum nō regit substātiuū. etiā arguit̄ a superiori ad inferi⁹ affirmatiue sine distributione. que ↄsequentia nō valet. ↄstructio em̄ est superius ad regimen. vbicūqꝫ enim est regimen ibi est ↄstructio. sed non econtra.

¶ Arguit̄ scḋo. Utūs reddit suppositū verbo ꝑsonali. ꝓbat̄. qa vocatiuus est suppositū. igit̄. Probat̄. qa sequit̄ bene. vtūs est suppositū potentiale. igit̄ vtūs est suppositū. Tenet ↄsequētia ab inferiori ad superius. Antecedēs patuit ex notabili secūdo. ꝛ est scientia floriste. Dico ꝙ hec ↄsequētia nō valet. qa nō arguit̄ ab inferiori ad superi⁹ sed a dicto scḋm qd ad dictū simpliciter. que ↄsequentia nō valet. vnde in illis nō sequit̄. Lignū est ignis in potētia. ergo lignū est ignis.

¶ Arguit̄ tercio. Utūs etiā est suppositū actuale. ꝓbat̄ sic. Omis potētia debet reduci ad actū si nō est frustra. sed vtūs est suppositū potentiale. ergo aliquādo erit suppositū actuale. Maior est aristotelis ṗmo celi. Minor patet ex dictis. Dico ꝙ omīs potētia debet reduci ad actū in se vel in alio. ꝛ sic redditio suppositi licet nō ducit̄ in actū vel ad actū in vtō: sufficit tamē ꝙ i ntō. vt declaratū est superi⁹

¶ Arguit̄ quarto. Ubicūqꝫ est ↄformitas ꝛ ↄuenientia numeri. persone ꝛ rectitudinis casualis. ibi est redditio suppositi. sed inter vocatiuū ꝛ verbū imperatiui modi scḋe ꝑsone est cōuenientia numeri. persone ꝛ rectitudinis casualis. igit̄ vtūs reddit suppositū verbo. Maior patet inductiue. ꝛ patet ex ṗncipio communi grāmatice. hec em̄ requirunt̄ ad cōuenientiā suppositi cū apposito. modo suppositū regit̄ ab apposito. Minor patet in ista. Petre lege. vbi ↄstructibilia cōueniunt in numero. persona ꝛ in rectitudine casuali. patet. qa rectitudo casualis ↄsistit in isto ꝙ ꝓportionatū appositū sit ꝓportionatū supposito. qd videt̄ ↄtingere in ꝓposito. Dico ꝙ in oratiōe in qua vtūs cōstruit̄ cū verbo imperatiui modi nō est rectitudo casus. patet. qa rectitudo casus exigit ꝙ verbū ꝑsonale habeat ꝓ supposito ↄstructibile

le qd significat i ratōe ṗncipij. ꝛ qd significat absolute. ꝛ qd significat rem subsistēter. ṗmū deficit i vtō. qa vtūs significat i ratōe tmini. vt declaratū est superi⁹. Unde ꝛ hanc dicimus incōgruā. albus currit. qa ibi nō est rectitudo casus. eo ꝙ albus nō significat subsistēter. sed adiacenter.

¶ Arguit̄ qnto. Utūs reddit suppositū verbo ꝑsonali. ꝓbat̄. Omne qd ↄstruit̄ in oratiōe ꝑfecta aut est suppositū ꝛ appositū aut determinatio suppositi aut appositi. sed vtūs ponit̄ in oratiōe ꝑfecta ꝛ nō est appositū. nec est determinatio appositi. nec suppositi. igit̄ vtūs ē suppositū. Tenet ↄsequētia ex sufficienti diuisione. Similiter maior. qa plura nō reperiunt̄ in oratiōe ꝑfecta. Minor. qa vtūs ↄstruit̄ in oratiōe ꝑfecta. qa oratio ꝑfecta diuidit̄ in indicatiuā. imperatiuā. optatiuā ꝛ ↄiunctiuā. vt ostēdit petr⁹ hyspan⁹ in ṗmo tractatu. sed ꝙ vocatiuus nō sit appositū. nec determinatio appositi nec suppositi notū est de se. Dico verū argumētū ↄcludit ꝙ vtūs ↄstruit̄ cū verbo imparatiui modi. nō tamē sub ratiōe suppositi. suppositū em̄ ↄstructum regit̄. modo vtūs nō regit̄. nec etiā vbicūqꝫ est ↄstructio est regimen vt ꝓbatū est superius. bene ergo ↄcedit̄ ꝙ vtūs ↄstruit̄ cū verbo. nō tamē vt suppositū. Suppositū em̄ significat in ratione ṗncipij. vocatiu⁹ aūt in ratione termini. vt patet ex modis significādi vocatiui

¶ Arguit̄ sexto. Ubicūqꝫ reperit̄ modus inherentis. q terminat̄ ꝑ modū ꝑ se stantis est redditio suppositi. sed in ↄstructiōe vocatiui cū verbo reperit̄ modus inherentis. q terminat̄ ꝑ modū ꝑ se stantis. ergo vtūs reddit suppositū verbo. Maior est autoris modoꝝ significādi. ꝛ hoc etiā requirit̄ ad ↄstructionē suppositi cū apposito. vt potest declarari in ista. homo currit. Minor patet in ista. Petre lege. vbi hoc ↄstructibile lege significat ꝑ modū inherētis vel dependentis. qa significat actū verbalē q pendet ad aliud. ꝛ ille vtūs petre significat substātiā. modo substātia substat actui ipi⁹ verbi. Dico verū argumētū ꝓbat ꝙ vtūs bene ↄstruit̄ cū verbo impatiui modi. sed nō ꝓbat ꝙ regit̄ ab eo. etiā vtūs nō significat ꝑ modū ꝑ se stantis in ꝓposito. vt reqritur in regimine. qa illud ↄstructibile qd debet regi a verbo ꝑsonali a parte ante debet significare ꝑ modū ꝑ se stantis i ratione ṗncipij. vocatiuus autem significat in ratione termini.

¶ Arguitur septimo. Utūs reddit suppositū verbo ꝛ regit̄ a verbo ꝓbatur sic. vbicūqꝫ est ↄstructibile depēdēs ꝛ depēdētiā terminans est regimē. sed in ↄstructiōe vti cū verbo ꝑsonali est ↄstructibile depēdens ꝛ dependentiam terminans. igitur ibi est regimen. Maior pa-

[illegible]et ex conditionibus prius dictis. que requirunt ad regimen. Minor patet. q̄a verbū personale significat dependenter. q̄a significat actū qui est accidens. modo accidēs dependet ad aliud. sed vocatiuus significat substantiā. modo substātia terminat fluxū accidentis. Substantia enim est subiectū accidentis. Dico verū argumentū concludit ꝙ in cōstructione in qua vocatiuus construit cū verbo personali est quedā proportio construendi sicut inter adiectiuū ⁊ substantiuū. Sed nō probat argumentū ꝙ vocatiuus construit cū verbo in ratione suppositi. eo ꝙ vocatiuo nō potest competere ratio suppositi vt declaratū est superius. nec etiā ad regimen suppositi ⁊ appositi sufficit dependentia ⁊ determinatio illius dependentie. sed vltra hoc requiritur in supposito modus principij quod non est in vocatiuo.

¶ Arguitur vltimo. Vocatiuus causat conceptionē personarū. ergo secūda cōclusio falsa. Probat antecedens. Cuicūq̄ ꝯuenit ꝓpriū illi ⁊ cōuenit subiectum. sed orationi in qua vocatiuus construitur cum verbo cōueniunt om̄es ꝓprietates requisite ad conceptionem personarum. igitur per vocatiuū fit conceptio. Maior. quia propria passio nō derelinquit suū subiectū. Minor patet de ista. tu petre tuiq̄z rogate. In qua constructibilia diuersarum personarum coniungunt cum coniunctione copulatiua. ⁊ significant diuersa ⁊ dictio concipiens tu cōuenit in persona cum verbo. ⁊ nō dictio concepta. vt patet ex diffinitione conceptionis personarū. patet ergo ꝙ per vocatiuum fit conceptio personarū. Dico verum argumentum concluderet. si vocatiuus posset esse dictio concipiens. ad dictionem enim concipiētem nō absolute sufficit conuenire cū verbo in persona. sed vltra hoc presuppositiue requiritur ꝙ regatur a verbo. modo vocatiuus non potest regi a verbo vt probatū est superius. Quare concludit ꝙ per vocatiuū nō fit conceptio personarū.

De conceptione generum.

Vt personarum generum conceptio fiet
Adiectiua tenet generis conceptio masc̄
Femininum recipit ⁊ neutrum. nec retrouerte
Hic vxorq̄z thoro sunt iuncti mente remota
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti
Bos ⁊ iumentum sunt ad presepe ligati
Neutraq̄z femineis tanq̄z concepta videbis

Per vim sunt leges ⁊ plebiscita coacte.
Hoc etiam sepe facias in distribuente
Pronus vterq̄z iacet de paride dic helena q̄z.

Utrū alexādri de cōceptiōe generū determinatio in littera sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis more Notandū est primo. q̄a in questione precedenti dictū est ꝙ penes numerū ⁊ casum fit conceptio. ne scientia de conceptione ⁊ determinatio sit insufficiens oportet ostendere quid sit conceptio numerorum similiter conceptio casuū. Pro quo notandū ꝙ conceptio numerorū dupliciter fit. Uno modo sine vicio ⁊ improprietate. vt quando duo tercie ꝑsone singularis numeri coniungunt per coniunctionē copulatiuam ⁊ copulatim tentam respectu verbi pluralis numeri. vt dominus ⁊ seruus precantur. ⁊ hec oratio est simpliciter congrua ꝙ geminatū singulare per coniunctionē copulatiuā ⁊ copulatim tentā equipollet plurali. Alio modo fit conceptio numerorū cum improprietate ⁊ vicio. quando scilicet dictio singularis numeri concipit dictionem pluralis numeri. vt totum aggregatum supponit respectu verbi pluralis numeri. vt hic homo ⁊ asini currunt. Et describitur conceptio numerorum sic. Est duorum constructibilium vel plurium mediante coniunctione copulatiua vel aliquo ei equiualente vel mediante illa prepositione associatiua cum. respectu alicuius verbi quod habet disconuenientiā cum vno illorum vel cum ambobus in numero mediata associatio. Exemplū primi vbi disconueniunt vnum cum ambobus in numero. vt dn̄s ⁊ seruus precantur. Exemplū vbi disconuenit cum vno. dominus ⁊ serui precantus. ⁊ per hoc patet etiā vicium in conceptione numerorum. Ratio autem excusans generalis est eadem sicut dictum est ante. Specialis autem vt vnus ⁊ idem actus verbalis scd̄m speciem significaretur inesse diuersis rebus. vt patet in ista. dominus ⁊ serui precantur. Ratio autem huius quare alexander non ponit conceptionem numerorum. quia alexnnder posuit has figuras que semper fiunt cum vicio ⁊ incongruitate. modo conceptio numerorum non semper fit cum improprietate ⁊ vicio. vt dictum est superius in notabili. Sequitur corollarie. licet alexander non posuit coñceptiouem numerorum explicite. tamen implicite eam non pretermisit.

Conceptio aūt casuū describitur sic. Ex pluriū suppositoꝝ quorum vnū est obliqui casus. mediante illa ꝑpositiōe cū. respectu alicui⁹ tercij. vel verbi. vel nois adiectiui cū vno illoꝝ se ɔformantis quo ad ꝓprietatē casualē mediata associatio. Exemplū pmi. petr⁹ cū paulo regnāt. vbi fit respectu verbi. Exēplū scdi. video virū cum muliere albos. Multi tamē grāmaticoꝝ dicūt ꝙ ɔceptio casuū nō est ponenda Dictū est eñ ante ⁊ ꝓbatū ꝙ vna tercia ꝑsona nō ɔcipit aliā. qa vna significat ita in certe sicut alia. modo si ɔceptio casuum esset ponēda vna tercia ꝑsona ɔciperet aliā. Primū tamē est cōmuni⁹ ꝙ cōceptio casuū sit ponēda. Et isti dicūt similit̄ q̄ eā ponūt. ꝙ licet alexander nō posuit eā expresse. tamen implicite eam nō negauit.

Notādū secūdo ꝙ cōceptio generū describitur sic. Est duoꝝ substantiuoꝝ diuersoꝝ generū diuersas vel tanq̄ diuersas res significātiū mediāte ɔiūctiōe copulatiua vel aliquo ei equalenter. respectu dictōis adiectiualis pluralis numeri ɔformantis se i genere cū dictione cōcipiente ⁊ nō ɔcepta immediata ⁊ ꝑmissiua associatio. Cui⁹ diffinitiōis declaratio sufficienter potest haberi ex p̄cedentibus. Vitiū aūt in ɔceptiōe generū est discōueniētia vni⁹ substantiui cū adiectiuo in genere. vt vir ⁊ vxor sunt iuncti. vbi dictio ɔcepta scilicet vxor discōuenit cū isto adiectiuo participali iuncti in genere. Ratio autē excusans est duplex. Generalis ⁊ specialis. Generalis est triplex. scilicet. breuitas. metrū. ⁊ melior vel firmior memoria. vt dictū est circa appositionē. Ratio aūt excusans specialis est vt vnū ⁊ idem accidēs ꝑ adiectiuū importatū scdm speciē significaretur inesse diuersis rebus. vt patet in ista. vir ⁊ vxor sunt iuncti. vbi coniunctio matrimonij significatur inesse viro ⁊ etiam mulieri.

Notandū tercio ꝙ ex littera alexandri eliciūt tres regule qb⁹ habet fieri ɔceptio generū. Prima. Dictio masculini generis apta nata est ɔcipere dictionē feminini generis. mediāte dictione copulatiua respectu adiectiui ɔformantis se in genere cū dictiōe ɔcipiēte ⁊ nō cōcepta. vt vir ⁊ vxor sunt iuncti. Scda regula. Dictio masculini generis apta nata est ɔcipe dictionē neutri generis mediāte ɔiūctōe copulatiua respectu adiectiui pluralis nūeri. qd ɔformat se in genere cū dictiōe ɔcipiēte ⁊ nō ɔcepta. vt bos ⁊ iumentū sunt ad presepe ligati. Tercia regula. Dictio feminini generis apta nata est ɔcipere dictionē neutri⁹ generis mediāte ɔiūctōe copulatiua vel aliquo ei equalēte respectu adiectiui plis nūeri ɔformātis se i genere cū dictōe ɔcipiēte ⁊ nō ɔcepta. vt leges ⁊ plebiscita sunt coacte ꝑ vim.

Unde lex est statutū generaliter oēs ɔcernēs q̄ sunt capaces illi⁹ statuti. vt diligere deū ex toto corde. ex tota aīa ⁊ ex totis viribus. vt patet Deutronomij sexto ⁊ vndecimo. Sed plebiscitū est statutū nō cōcernēs oēs hoies. sed aliquā certā cōmunitatē. Et dicit plebiscitū quasi sciencia plebis vel statutū ad plebē pertinēs. Rō aūt isti⁹ quare masculinū ɔcipit femininū ⁊ neutrū est ista. qa dictio ɔcipiens debet esse dignior dictiōe ɔcepta ex quo dictio ɔcipiens agit in dictionem ɔceptā. oē aūt agens nobilius est passo. tercio de aīa. Masculinum aūt genus digni⁹ est q̄ femininū ⁊ neutrū. Qꝫ masculinū gen⁹ sit dignius q̄ femininū patet. qa masculinū significat sub ꝓprietate actiua. femininū aūt sub ꝓprietate passiua. modo actiuū est digni⁹ passo Qꝫ aūt masculinū sit digni⁹ q̄ neutrū patet. qa masculinū significat aliqd positiue. neutrū aūt significat priuatiue. modo positiuū digni⁹ est priuatiuo. Sic similiter potest dici de genere feminino respectu neutrius.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo ꝙ cōceptio generū est duplex. scilicet explicita ⁊ implicita. siue formalis ⁊ virtualis. Cōceptō generū explicita vel formalis est vbi dictio cōcipiens ⁊ ɔcepta ambe expresse ponunt. vt vir ⁊ vxor sunt iuncti. Alia est aūt ɔceptio implicita. ⁊ est quādo dictio ɔcipiens ⁊ ɔcepta nō expresse ponunt. sed in aliqua alia dictione includunt. vt hic. vterq̄ iacet pronus. vbi dictio ɔcipiens ⁊ ɔcepta nō expresse ponunt. sed in ista dictione distributiua vterq̄ includunt. qa valet tm̄. paris ⁊ helena iacēt proni. vbi dictio masculini generis scilicet paris vel petrus. ɔcipit dictionē feminini generis scilicet helena. De cōceptione generū implicita ē ista regula. Dictio distributiua ꝓ duab⁹ vel plurib⁹ dictio ib⁹ quarū vna ē masculini generis. ⁊ alia feminini generis causat ɔceptionē generum implicitā. vt vterq̄ iacet pronus. que valet istā. petrus ⁊ helena iacent proni. Nō est aūt intelligendū ꝙ hec oratio. pronus vterq̄ iacet scdm se vt sonat in verbis esset incōgrua. qa in ea verbū habens vim verbi substantiui regit similes casus ante ⁊ post. sed vult ꝙ ē oratio incōgrua ⁊ cōceptoria quantū ad resolutionē ⁊ equiualentiā. valet eñ istā. paris cū helena iacēt proni. ⁊ hec est oratio ɔceptoria Et quidā dicūt ꝙ in textu debet poni paris. qa ꝓpter paridē qui rapuit helenā Troia desolata ⁊ destructa est. Cōmuniter tamē in littera legitur petro. vtrūq̄ bene. sed primū cōuenientius. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Determinatio alexādri de cō

ceptione generū est sufficienter in littera assignata. Patet conclusio
ex his que dicta sunt.
¶ Arguit̄ p̄mo. Cōceptio generū nō fit sicut ꝯceptio ꝑsonarū. igit̄
littera falsa. Probat̄ antecedens. qa conceptio generū fit inter dicti
ones eiusdē persone. ⁊ fit respectu adiectiui. Conceptio aūt ꝑsonarū
fit inter diuersas personas ⁊ respectu verbi. igit̄. Tenet ꝯsequentia
qa aduerbiū simimilitudinis denotat cōuenientiā aliquoꝝ omnimo
dam. Maior patet in isto exemplo. Vir ⁊ vxor sunt iuncti. Vbi di
ctio cōcipiens scilicet vir. ⁊ dictio cōcepta scilicet vxor sunt eiusdē
persone. quia tercie. ⁊ ibi ponit̄ hoc adiectiuū iuncti. Minor patet
in isto exemplo. ego ⁊ tu damus. vbi dictio cōcipiens est p̄me ꝑsone
⁊ dictio ꝯcepta tu secunde persone. ⁊ fit respectu verbi. Dico verum
argumentū concluderet si hoc aduerbiū vt in littera positū diceret
omnimodā similitudinē vel cōuenientiā. sed debet dicere aliqualem
Vult ergo alexander ꝙ aliqua est similitudo inter cōceptionē gene
rum ⁊ personarū. sed nō omnimoda. Et est similitudo hec. qa sicut cō
ceptio personaꝝ fit inter dictiones diuersarū personarū. sic ꝯceptio
generū fit inter dictiones diuersorum generum. Differentia autē est
dicta superius.
¶ Arguit̄ secūdo. Alexander impertinenter determinat de cōcepti
one generū. ꝓbat̄ sic. Hic solū debet fieri determinatio de figuris q̄
respiciūt regimē nomiatiui. Sed hoc nō fit in cōceptiōe generū. igit̄
Maior. qa hic est capitulū nti. ⁊ ꝯsequēs in eo debēt determinari fi
gure he que respiciūt regimen nti. Minor patet. qa ꝯceptio generū
fit inter adiectiuū ⁊ substātiuū. modo adiectiuū nō regit substātiuū
nec ecōuerso. vt ꝓbatū est ante. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ lo
quendo absolute de ꝯceptiōe generū. nō in ꝯparatiōe ad ꝯceptionem
personarū tūc de ꝯceptiōe generū determinatio q̄dāmodo esset im
pertinens. sed ꝯceptio generū hic ꝯsiderat̄ vt habet cōueniētiā ⁊ dif
ferentiā cū ꝯce ptione personarū. recto ordine hic de ipa determina
tur. Simile enim. vt patet primo de anima. cognoscitur simili. recte
ergo post determinatione de ꝯceptione personaꝝ hic determinat de
conceptione generū.
¶ Arguit̄ tercio. In isto exemplo. virgo cū virgine iuncti nō est con
ceptio generū. igit̄. Probatur antecedens. In conceptione generum
debent esse dictiones diuersorū generū. hic nō est sic. igitur. Maior
est nota ex diffinitione conceptionis generū. Minor patet. qa tam
dictio concipiens q̄ cōcepta sunt eiusdē generis. Patet. qa rectus et

obliquus sunt eiusdē generis. vt in plurimū. modo virgo est generis
cōmunis. ergo etiā obliquus scilicet virginē. Dico verū argumētū
ꝯcludit si in p̄dicta oratione dictio concipiens scilicet virgo caperet̄
absolute in exemplo p̄dicto. modo virgo in ntō capit̄ in masculino ge
nere tm̄ ꝓ sctō iohāne. virgine aūt in obliquo capit̄ in feminino gene
re tm̄ pro virgine gloriosa maria. ⁊ sic masculinū ꝯcipit femininum.
Dictio enī communis generis potest accipi quandoq͛ in masculino.
quandoq͛ autem in feminino.
¶ Arguit̄ quarto. In isto exemplo: virgo cū virgine. nō est ꝯceptio
generū. igit̄. ꝓbat̄ sic. minus dignū nō ꝯcipit magis dignum. sed hic
minus dignū ꝯcipieret magis dignū. igit̄. Maior patet ex declara
tis. Minor. qa hec dictio virgo significat sanctū iohānē. sed hec di
ctio virgine significat virginē gloriosam mariā. modo virgo glorio
sa maria dignior fuit sctō iohāne. Dico verū argumētū ꝯcluderet si
dignitas ꝯstructibiliū deberet attendi simpliciter ex parte rerum si
gnificatarū. sed debet poti⁹ attēdi ratiōe modoꝝ significādi ꝯstructi
biliū. modo hoc ꝯstructibile virgo in p̄dicta oratiōe habet modū si
gnificandi digniorē q̄ virgine. patet. qa virgo significat sub propri
etate actiua. sed virgine sub proprietate passiua. modo proprietas
actiua est dignior passiua.
¶ Arguit̄ qnto. Cōstructibilia in ꝯceptiōe generū nō significant di
uersa. ꝓbat̄ in ista oratiōe. Petr⁹ ⁊ sua reuerētia sunt honesti. In qua
oratiōe dictio cōcipiens petr⁹. ⁊ dictio ꝯcepta scilicet sua reuerētia
significāt idē. Probat̄. qa petr⁹ ⁊ sua reuerētia sunt idem. Probat̄. qa
accidēs ⁊ subiectū numero sunt idē. p̄mo topicoꝝ. modo illa que nu
mero sunt idem. maxima ydemptitate sunt idem. vt patet qnto me
thaphisice. Dico. licet in ista. petrus ⁊ sua reuerentia sunt honesti cō
structibilia nō significāt diuersa materialiter ⁊ numero. tamē signifi
cant diuersa formaliter. qa accidēs ⁊ subiectū sunt diuersa formalit̄
Dicit̄ enī p̄mo phisicoꝝ. Accidēs ⁊ subiectū si sunt: duo sunt. Aliꝗ au
tem dicūt ꝙ licet in dicta oratiōe ꝯstructibilia nō significāt diuersa
tamen significant tanq͛ diuersa.
¶ Arguit̄ sexto. Ex littera alexandri sequit̄ falsum. igit̄. ꝓbat̄. qa se
quit̄ ꝙ in ꝯceptione generū deberent poni plura adiectiua. q̄d est fal
sum. Probat̄ sequela ⁊ ex textu cū dicit. Adiectiua tenet generis.
Dico ꝙ in littera cōmittit̄ vna figura que dicit̄ alleotheca. que ha
bet fieri quādo numerus ponit̄ pro numero: vel casus pro casu. ⁊ sic
hic numerus pluralis ponitur pro singulari.

¶ Arguit septimo. Alicubi est ꝯceptio generū ⁊ tamē ibi nullū poni
tur adiectiuū. patet in ista oratiōe. Johānes ⁊ catherina sunt duo re
ges. que videt esse ꝯceptoria. ⁊ tamē ibi nullū ponit adiectiuū. Mon
duo patet. quia duo reddit suppositum verbo. ergo non est adiecti
uum. Tenet ꝯsequētia. adiectiuū nō reddit suppositū verbo. Antece
dens patet in ista oratiōe: duo sedent. Dico ꝙ in p̄dicta oratiōe nō ē
ꝯceptio generū. sed est simpliciter ꝯgrua. Et dico ꝙ hoc nomē reges
ponit participialiter pro regnātes. ⁊ sic p̄dicta oratio valet tm̄. Jo
hānes ⁊ catherina sunt duo reges. id est duo regnantes.

¶ Arguit vltimo. In ista oratiōe. pronus vterq; iacet nō est conce
ceptio generū. igit. pbat. omis ꝯceptio generū includit aliqḋ viciū
sed in ista oratiōe. pronus vterq; iacet nullū est viciū. igit. Maior ē
nota. Minor patet. qa in ista. vterq; iacet pronus verbū habēs vim
verbi substantiui scilicet iacet regit similes casus ante ⁊ post. Unde
ista valet tm̄. vterq; in iacendo est pronus vel lasciuus. Dico veruz
argumentū ꝯcludit ꝙ in ista oratiōe. vterq; iacet pronus nullū est vi
ciū quo ad vocē ⁊ p̄mariā ꝯsiderationē. sed quantū ad resolutionem
bene est ibi viciū ⁊ incōgruitas ⁊ cōceptio generū implicita. ⁊ resol
uitur. petrus ⁊ helena iacent proni.

De prolepsi:

Disiungit regimen quod iunxerat ante prolempsis

Hi metuunt: alius dominos. aliusq; magistros.

Utrū littera alexādri de prolempsi sit bene assigna
ta. Pro intellectione littere notandū est p̄mo ꝙ plempsis est duplex.
quedā est locutionis. ⁊ est ꝯstructio i qua p̄mittit multitudo grāmati
calis respectu verbi vel adiectiui sub ꝯformitate accidētiū grāmati
calis. ⁊ postea fit subiunctio dictionū importantiū partes illi⁹ multi
tudinis etiam sub ꝯuenientia accidentiū grāmaticaliū. Exemplum
de adiectiuo. quattuor hoies sunt colorati. isti duo albedine. isti duo
nigredine. Exemplū de verbo. hoies currūt. illi ꝯ viennā. illi Cracoui
am. ⁊ de tali hic nihil ad ꝓpositū. Alia aūt est prolempsis ꝯstructio
nis. Et describit sic. Est preacceptio alicuius multitudinis grāmati
calis respectu vbi vel adiectiui sub ꝯueniētia accidētiū grāmaticaliū
⁊ postea subiūgūt dictiōes importantes partes illius multitudinis
prius importante respectu eiusdē verbi vel adiectiui vel sui cōdecli
nei nō expresse positi. sed subintellecti sub discōuenientia accidentiū
grāmaticaliū. vt hi metuunt. alius dominos. alios magistros.

Notandū secundo pro intellectione diffinitionis:

Dicit p̄mo in diffinitione. est preacceptio alicuius multitudinis grā
maticalis. Sciendū ꝙ p multitudinē grāmaticalē in ꝓposito debet in
telligi dictio pluralis numeri. vel nomē collectiuū singularis numeri
Ratio. illa em̄ significant plura. Nomen em̄ collectiuū est qḋ in singu
lari numero significat plura. modo in prolempsi debet esse preacce
ptio alicuius multitudinis. Dicit secūdo in diffinitiōe. respectu ver
bi vel adiectiui. ad denotandū ꝙ prolempsis quādoq; est constructio
suppositi cū apposito. vt scolares student. ille p̄mā partē ille secundā
partē. Quandoq; aūt prolempsis est ꝯstructio adiectiui cū substanti
uo. vt hoies mali peccauerūt ille peccato supbie. ille peccato auari
cie. Sequit corrollarie p̄mo ꝙ falsa est illoꝝ grāmaticoꝝ positio q̄ di
cūt omnē orationē in qua fit diuisio esse orationē prolempticā. Patet
hic. Sonoꝝ alius vox alius nō vox. Similiter hic. Propositionum
alia cathegorica alia ypothetica. Patet. qa licet ibi p̄mittit multitu
do grāmaticalis. tamen hoc nō fit respectu verbi vel adiectiui. qḋ
requirit ad prolempsim. Sequit corrollarie secundo ꝙ aliqua oratio
in qua fit diuisio est prolemptica. Patet de ista. Hoim peccantiū ali⁹
mortaliter alius venialiter. Sequit corrollarie tercio ꝙ ista simplici
ter est cōgrua. Sonoꝝ ali⁹ vox ali⁹ nō vox. patet. qa iste gtūs sonoꝝ
regit a dictiōe subintellecta. ⁊ valet tm̄. De numero sonoꝝ alius vox
alius nō vox. Similiter est dicendū de ista. Propositionū alia cathe
gorica alia ypothetica. que valet tm̄. De numero ꝓpositionū alia est
cathegorica, alia yppothetica. Dicitur tercio in diffinitiōe respectu
verbi vel adiectiui subintellecti. ad denotandum ꝙ hic non est pro
lempsis. Homines legūt iste rhetoricam. iste poeticam. patet. quia
nō est respectu eiusdē verbi. sed alteri⁹. Dicit vltimo sub discōformi
tate accidētiū grāmaticaliū. p hoc patet differencia inter prolēpsim
locutionis ⁊ construccionis. vt dictū est in notabili primo.

Notandū est tercio. Viciū in prolempsi est discon
uenientia suppositi cū apposito subintellecto. vel substātiui cū adie
ctiuo subintellecto. Exemplū p̄mi. Aquile volauerūt hec ad orientē
hec ad occidētē. Hi metuunt alius dominos alius magistros. Astra
micant illud in imis illud in summis: Exemplū scdi. Hoies mali pec
cauerūt ille peccato auaricie ille peccato supbie. Ratio aūt excusans
hoc viciū est duplex. generalis ⁊ specialis. Generalis est que conue
nit cuilibet figure ꝯstructionis. Et sunt tres. breuitas. metrū ⁊ meli

or vel firmior memoria. vt dictū est in appositione. Sed ratio specialis est ydemptitas partiū cū toto. Dicit em̄ p̄mo phisicoꝝ. Totū nō est aliud nisi sue partes. Ratiōe illi⁹ ydemptitatis partiū in toto. tūc dictio significans partē potest cōstrui ⁊ ordinari cū verbo toti⁹. Dicitur aūt prolempsis a pro qđ est simul ⁊ lempsis captio. quasi simul captio alicuius multitudinis sub cōuenientia. ⁊ postea eiusdē multitudinis per partes sub disconuenientia diuisio.

Notādū quarto ⁊ vltimo ꝙ prolempsis est duplex explicita ⁊ implicita. Explicita est vbi multitudo grāmaticalis. similiter dictiōes importātes partes illi⁹ multitudinis nō expresse ponunt. vt alter alteri⁹ pedes lauate. que valet. vos lauate pedes. iste istius ⁊ iste istius. Similiter hec. alter alteri⁹ onera portate. que valet istā. vos portare onera. iste istius ⁊ iste isti⁹. Similiter hec. vana locuti sunt vnusquisq; ad p̄ximū suū. que valet istā. hoīes locuti sunt vana. ille ad istū p̄ximū iste ad istū. Sequit corrollarie ex dictis ꝙ hic nō est prolempsis. quātitatis aliud ꝯtinuū aliud discretū. Ratio. Est em̄ regula generalis in grāmatica. quādo diuisuz ponit in singulari numero relatiuū diuersitatis hābet illud referre in neutro genere. ⁊ valet hec oratio tm̄. Quātitatis. id est de genere quantitatum aliud scilicet gen⁹ est ꝯtinuū. aliud scilicet gen⁹ est discretū. Et sic patet ꝙ est oratio simpliciter ꝯgrua. Nō aūt oportet ꝙ semꝑ relatiuū ⁊ antecedēs ꝯueniūt. sed hoc est verū quādo relatiuū nō est diuersitatis. Uel vt alij dicūt ꝙ hoc relatiuū aliud nō refert hoc antecedens quantitatis. sed hoc antecedens genus. vt patet ex resolutione orationis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Alexādri de ꝓlempsi determinatio est sufficienter assignata. Patet veritas cōclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit p̄mo. Grāmatic⁹ nō habet determinare de prolempsi. ꝓbat. Grāmatic⁹ nō habet determinare de diuisione. sed in prolempsi ē diuisio totius per partes. igit. Maior. q̄a cōpositio ⁊ diuisio pertinent ad logicū. vt patet p̄mo periarmeniarū. Minor patet ex diffinitione. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ determinare de diuisione quo ad esse diuisionis. ⁊ qualis sit diuisio. scilicet vtrū sit generis in species. vel aliquo modo pertinet ad logicū. sed determinare de diuisione quo ad eius congruitatē. hoc pertinet ad grāmaticū. ⁊ sic contingit in proposito.

¶ Arguitur secundo. Ex diffinitione prolempsi sequitur incōueniēs

ergo nō valet. ꝓbat. q̄a sequeret ꝙ hic esset prolempsis animaliū comedentiū homo panē. asinus auenā. patet sequela. q̄a hic p̄mittitur multitudo grāmaticalis. ⁊ postea eadē multitudo diuidit per partes. ergo est prolempsis. Tenet ꝯsequētia ex diffinitionē. sed ꝙ hic nō sit prolempsis patet. quia in prolempsi debent esse dictiōes importātes partes illius multitudinis. modo hic non ponunt dictiones importantes partes. quia ille sunt alius. alia. alter. aliud. modo nulla illarū hic ponit. Dico: licet hic nō ponunt signa diuisiua expresse. tamen implicite. quia predicta oratio valet tantū. animaliū comedentium vnus homo comedit panē. vnus equus fenū. Alius em̄ cōuertitur cum vnus. Et quarto methaphisice dicit. Idez est homo ⁊ vn⁹ homo. Et sic cū dico homo. intelligo hominē.

¶ Arguit tercio. Prolempsis nō est figura cōstructionis. Probatur. Om̄is figura cōstructionis nec est oratio simpliciter cōgrua nec oratio simpliciter incongrua. Maior patet ex his que dicta sunt prius circa appositionē. Minor patet de ista. Hi metuunt alius dominos alius magistros. Si intelligitur hoc verbū metuunt pluralis numeri est simpliciter incōgrua. quia valet tantū. hi metuunt alius metuunt dominos. alius metuunt magistros. que est simpliciter incōgrua ex quo suppositū alius est singularis numeri ⁊ appositū metuūt pluralis numeri. Si aūt subintelligit ibi verbum metuit singularis numeri tunc est simpliciter cōgrua. q̄a valebit tantū. hi metuūt ali⁹ metuit dn̄os ali⁹ metuit magistros. que est simpliciter ꝯgrua. q̄a suppositū ⁊ appositū ꝯueniūt. igit. Dico verū argumētū ꝯcluderet si ibi verbū deberet repeti vocaliter. sed debet tm̄ intelligi vel subaudiri. Simile ponit Serui⁹ in ꝯmēto tercie Egloge Uirgilij. Est mihi domi pater est iniusta nouerca. Bisq; die numerat ambo pecus alter ⁊ hedos. Ubi circa ly alter intelligit vel subaudit nouerca ⁊ nō reperitur exp̄sse ⁊ vocaliter. q̄a al's nō esset incōgrua. sic ꝯtingit in ꝓposito.

¶ Arguit quarto. Ex littera alexādri sequit falsum. igit. patet. q̄a sequeret ꝙ hic esset ꝓlēpsis. hi metuūt alij dn̄os alij magistros. patz ex textu. hic em̄ ē p̄acceptio multitudīs grāmaticalis. ⁊ postea eiusdez ꝑ dictiōes importātes p̄tes diuisio. ergo ē ꝓlēpsis. nihil em̄ vltra addit text⁹. Sed ꝙ hoc sit falsum patet. q̄a in ꝓlempsi debet esse discōformitas ⁊ discōueniētia. qđ nō ꝯtingit in oratiōe p̄dicta. Dico verū argumētū ꝯcluderet si littera alexādri absolute esset intelligēda. sed est intelligēda ꝙ p̄mo in ꝓlēpsi est p̄acceptio multitudīs grāmaticalis sub ꝯgruitate. ⁊ postea eiusdē subdiuisio sub discōformitate. qđ nō ꝯtingit in oratiōe p̄dicta.

¶ Arguit̃ q̃nto. Aliquis est oratio prolemptica vbi nõ ꝑmittit̃ ꝑmultitudo grãmaticalis. igit̃ diffinitio nõ valet. ꝓbat̃ sic in ista. Alter alteri⁹ onera portare. ꝙ in ista oratiõe sit prolempsis patet ꝑ grãmaticos oẽs q̃ hanc nõ aliter saluant oratione nisi ꝑ prolempsim. Sed ꝙ hic non sit multitudo grammaticalis probatur. quia per multitudinem grãmaticalẽ intelligit̃ dictio pluralis numeri. vel nomẽ collectiuũ. sed nullũ illoꝝ hic ponit̃. igit̃. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ nõ ꝑmittit̃ multitudo grãmaticalis. similiter dictiones importantes partẽ multitudinis non ponunt̃ expresse. tamẽ implicite. Unde ista. Alter alterius onera portare resoluit̃ sic. vos portate onera. Iste istius ⁊ iste istius. in qua oratione est prolemsis expressa.

¶ Arguit̃ sexto. In exemplo. hi metuunt alios dominos. alios magistros nõ est prolempsis. ꝓbat̃. q̄a est zeuma. ergo nõ prolẽpsis. Tenet ꝯsequẽtia. q̄a zeuma ⁊ prolempsis sunt figure realiter distincte. ⁊ ergo habent fieri in diuersis oratiõbus. ꝓbat̃ antecedẽs. Zeuma fit quãdo plura supposita ponunt̃ in ordine ad vnũ appositũ: vt tu ludis ⁊ ille. sed in exemplo predicto est sic. q̄a hic supposita duo alius ⁊ alius ponunt̃ respectu illius verbi metuunt. Dico licet in oratione zeumatica ⁊ etiã prolemptica ponunt̃ duo vel plura supposita in ordine ad vnũ appositũ. nõ tamẽ eodẽ modo hic fit. q̄a in zeumate mediante cõiunctione. in prolempsi sine coniunctione.

¶ Arguit̃ septimo. In prolempsi etiam ponit̃ ꝯiunctio. ergo solutio nõ valet. Probat̃ in isto exemplo. Scolares student iste bene iste male. ꝙ hic sit prolempsis notũ est. vt patet ex diffinitione prolempsis. est eñ hic multitudo grãmaticalis ⁊ diuisio eiusdẽ multitudinis ꝑ partes. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ in prolempsi ponit̃ cõiunctio sed nõ eodẽ modo. sicut in zeumate. q̄a in zeumate immediate debet poni post verbũ principale. sed in prolempsi nõ statim: sed mediate. vt patet in exemplo predicto.

¶ Arguit̃ octauo ⁊ vltimo. Prolempsis nõ disiungit regimẽ qd̃ ꝯiunxit. igit̃ littera falsa. ꝓbat̃. idem solũ facit idem. sed prolempsis est vna ⁊ eadẽ figura ergo nõ coniungit ⁊ disiungit. Maior est aristotelis scd̃o de generatione. Idem solũ facit idẽ. Minor est nota. q̄a prolempsis est vna figura de q̃nq3 figuris constructionis. Tenet aũt ꝯsequentia prior. q̄a ꝯiungere ⁊ disiungere sunt opposita. modo opposita nõ ꝯueniũt vni. vt patet in postpredicamentis. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ opposita nõ ꝯueniũt vni respectu eiusdem. sed bene respectu diuersoꝝ. ⁊ sic prolempsis ꝯiungit multitudinẽ grãmaticalem primo sub ꝯgruitate quã postea disiungit ⁊ diuidit sub discõformitate. Idem agens solũ facit idem eodem modo se habens ⁊ respectu eiusdẽ. sed idem diuersimode se habens ⁊ respectu diuersoꝝ bene facit diuersa. vt sol indurat lutũ ⁊ liquefacit cerã. Et tantũ de prolempsi.

De zeumate.

At quod proposuit extra summendo reddu cit
Hi properant et ego. tu ludis ⁊ ille sedendo.

Utrũ alexandri de zeumate in textu determinatio sit sufficiens ⁊ completa. Pro intellectione questionis mote. Notandum est ꝑmo ꝙ zeuma est duplex. scilicet locutionis ⁊ constructionis. Zeuma locutionis est in qua ꝑmittit̃ suppositũ cũ apposito. vel adiectiuũ cũ substãtiuo sub ꝯformitate accidẽtiũ grãmaticaliũ. ⁊ postea fit subiunctio alterius suppositi vel substantiui. etiã sub ꝯformitate accidentiũ gramaticaliũ. vt iohãnes legit ⁊ petrus. Catherina est alba ⁊ barbara. ⁊ de de tali nõ est ad ꝓpositũ. Sed zeuma ꝯstructiõis est ꝯstructio in qua ꝑmittit̃ suppositũ cũ apposito vel adiectiuũ cum substantiuo sub ꝯformitate accidẽtiũ grãmaticaliũ. ⁊ postea mediãte aliquo signo scilicet aduerbio vel cõiunctione fit subiũctio alteri⁹ suppositi vel substantiui respectu eiusdẽ verbi vel adiectiui expresse positi vel subintellecti scd̃m se vel eius cõdeclinatiũ sub discõformitate accidentiũ grãmaticaliũ. Exemplũ de supposito vt vos studetis ⁊ ego. Exemplũ de adiectiuo. Iste est albus ⁊ mulier⁹ sua.

Notãdũ scd̃o pro meliori intellectu diffinitionis ipius zeumatis. Zeuma differt a prolempsi tripliciter. Primo. q̄a in zeumate reperitur ꝯiunctio vel aduerbiũ. sed in prolempsi nõ. Scd̃o differũt q̄a prolempsis fit per nomẽ distributiuũ vel nomẽ collectiuũ vel aliã dictionẽ pluralis numeri. qd̃ nõ requirit̃ in zeumate. vt ego scribo ⁊ tu. Tercio differũt. q̄a in prolempsi semꝑ debent esse dictiones importantes partes multitudinis prius importate. sed in zeumate nõ oportet ꝙ ibi ꝑmittit̃ multitudo grãmaticalis. vt hic. tu ludis ⁊ ille. Sequitur ergo corrollarie ꝙ zeuma ⁊ prolẽpsis sunt figure distincte. patet. q̄a nisi sic tunc nõ essẽnt q̃nq3 figure cõstructiõis. qd̃ est cõtra floristã ⁊ oẽs grãmaticos. Unde dicit Florista. Plures structure nõ sunt nisi q̃nq3 figure. Sinthesis anthitesis prolempsis zeuma silempsis. Et ꝓbatur ratione. q̄a zeuma ⁊ prolempsis sunt figu

te distincte. Illa que sunt idem quicq̄d cōuenit vni ꝯuenit ⁊ alteri ꝑ pri
mo phisicoꝝ. sed aliq̄d cōuenit ꝓlempsi q̄d nō conuenit zeumati. ergo
zeuma ⁊ ꝓlempsis sunt figure distincte. Minor declarat̄ ex differen
tijs tribus inter zeumam ⁊ prolempsim.

Notādū tercio ꝙ viciū in zeumate est duplex: quā
doq̄ em̄ est disconueniētia suppositi cum apposito. vt tu ludis ⁊ ille.
Quādoq̄ adiectiui cū substantiuo. vt petus est alb⁹ ⁊ catherina. Ra
tio aūt excusans est duplex. generalis ⁊ specialis. Generalis est tri
plex. breuitas. metrū ⁊ melior retentio vel memoria vt dictū est cir
ca capitulū de appositiōe. Sed ratio excusans specialis scđm aliquos
est ꝯuenientia casualis posterius positi cum casuali prius locato ⁊ as
sumpto. ratione cuius cōuenientie casuale posterius potest addi adie
ctiuo vel verbo cui additum est casuale prius. vt hebrei sunt et ego.
Alij tamē ⁊ cōmunes grāmatici dicunt ꝙ ratio excusans in zeumate
est ista. quia licet talis oratio vocalis ex primaria eius impositione
sit incongrua. tamen ex cōmuni consensu grāmaticoꝝ inquantū sub
ordinat̄ vni mentali cōgrue ipa admittit̄. vt hic. tu ludis ⁊ ille. Hec
vocalis subordinat̄ huic mentali congrue. tu ludis ⁊ ille ludit. que est
simpliciter cōgrua. Sequit̄ corrollarie ꝙ hic ē zeuma. Neq̄ ille pec
cauit neq̄ parentes eius.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ zeuma fit duplicit̄:
scilicet implicite ⁊ explicite. Zeuma explicitū est. quādo ambe dictio
nes casuales cū verbo vel adiectiuo expresse ponunt̄. de quo dictum
est sufficienter. Zeuma aūt implicitū est quādo casuale p̄mum nō ex
presse ponit̄. sed in verbo p̄me vel secūde ꝑsone subintelligit̄. vt curri
mus ⁊ iohānes. vbi subintelligit̄ iste ntūs nos. ⁊ valet tantum. nos
currimus ⁊ iohānes. Et notandū ꝙ conuenienti⁹ in littera ponit̄ cō
iunctio disiūctiua aut. q̄z copulatiua ⁊. patet q̄a maiorē diuersitatē
importat hec ꝯiunctio aut q̄z ⁊. cōiunctio em̄ disiunctiua maiorem di
uersitatē ⁊ disiūctionē importat q̄z ⁊ cōiunctio copulatiua. q̄a ꝯiun
ctio disiunctiua cōiungit q̄dē dictiōes. sed disiungit sensus. cōiūctio
copulatiua cōiungit dictiōes ⁊ etiā sensus. hic aūt debet significari
diuersitas ⁊ differentia inter zeuma ⁊ prolempsim. Unde rectius in
littera ponitur aut q̄z ⁊. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. De zeumate in textu deter
minatio ab alexandro est sufficienter assignata. Patet cōclusio ex his
que dicta sunt.

¶ Arguit̄ p̄mo. Processus alexādri est impertinēs. igit̄. ꝓbat̄ ante
cedēs. q̄a alexāder nō exp̄ssit nomē hui⁹ figure vltime. ergo ꝓcessus
suus est impertinens. Tenet ꝯsequētia. q̄a vbiq̄ antea nomē figure
expressit ⁊ posuit. hic aūt hoc nō facit. ergo. Dico licet alexāder nō
posuit hic nomē illi⁹ figure vltime expresse. tamē implicite dedit ꝯ̄
intelligere cū dixit. reducit. zeuma em̄ grece est reductio latine.

¶ Arguit̄ secūdo. Zeuma nō est figura distincta a ꝓlempsi. igit̄ non
est specialis figura. ꝓbat̄ antecedēs ex ꝓcessu autoris cū dixit. aut
quasi diceret aut tu intellige aliū modo ꝓlempsis. Videt̄ ergo ex lit
tera autoris ꝙ zeuma nō est figura distincta a prolempsi. Dico ꝙ ale
xander dicēs in textu aut. nō voluit dicere ꝙ zeuma esset specialis fi
gura a ꝓlempsi. sed voluit ostēdere poti⁹ diuersitatē ⁊ distinctionē
zeumatis ⁊ ꝓlempsis quā importat ꝯiūctio disiūctiua. alexāder aūt
expresse nō dixit vel nominauit zeuma. q̄a tēporib⁹ suis diuersitates
fuerāt grāmaticoꝝ verū zeuma ⁊ ꝓlempsis essent figure distincte.

¶ Arguit̄ tercio. Littera alexandri est iintelligibilis ergo male ꝑposi
ta. Tenet ꝯsequētia. q̄a determinatio autoꝝ debet esse clara ⁊ lucida
Antecedens patet. q̄a autor ponit appositū sine supposito. patet. q̄a
dicit. reducit. modo positio appositi sine supposito causat orationem
imperfectā. Dico licet autor in textu ponit appositum sine supposi
to expresse. tamen implicite ponit suppositum. videlicet hoc voca
bulū zeuma. ⁊ sic littera valet tantū. zeuma reducit.

¶ Arguit̄ quarto. Zeuma nō habet fieri ꝑ adiectiuū. ꝓbat̄ sic. q̄a si
sic maxime ꝙ substātiuū posterius discōueniret in genere vel nume
ro cū adiectiuo. sed hoc nō ꝓbat̄. q̄a substātiuū posterius nō potest
discōuenire cū adiectiuo in casu. ergo neq̄ in genere neq̄ in numero
Tenet ꝯsequentia. q̄a nō est ratio diuersitatis. Dico ꝙ ratio diuersi
tatis est ista. q̄a posterius substātiuū reducitur ad p̄mū mediante
cōiunctione copulatiua vel disiunctiua. q̄ ꝯiūctio semꝑ requirit simi
les casus. ⁊ ideo posterius constructibile debet cōuenire in casu cū
adiectiuo. sed nō oportet in genere vel numero. vt hic. Johannes est
albus ⁊ catherina.

¶ Arguit̄ q̄nto. Zeuma nō reducit verbū. igit̄ littera alexādri falsa.
ꝓbat̄ antecedēs. Reductio est passio silogismi. zeuma aūt nō ē passio
silogismi. ergo zeuma nō reducit verbū. Maior est aristotelis p̄mo
prioꝝ. Minor est nota. q̄a zeuma nō est de ꝯsideratiōe logici. sed grā
matici. Dico verū argumētū ꝯcluderet si hic caperet̄ reductio logi
ce vt reductio est p̄ncipiū reductiuū silogismi imperfecti ad ꝑfectū
sed capitur hic reductio pro subintellectione.

¶ Arguitur sexto. Tu ludis ⁊ ille. hic nõ est zeuma. Probatur in ista oratiõe est ꝯceptio ꝑsonarũ. ergo nõ zeuma. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a zeuma ⁊ ꝯceptio ꝑsonarũ sunt figure distincte. Antecedens ꝓbat. q̃a hic secũda ꝑsona scilicet tu ꝯcipit dictionẽ tercie ꝑsone scilicet ille ad reddendũ suppositũ verbo scilicet ludis. q̃d ꝯuenit in ꝑsona cũ dictione ꝯcipiente ⁊ nõ ꝯcepta. ergo in p̄dicta oratiõe est ꝯceptio personarũ. Tenet ꝯsequẽtia ex diffinitiõe ꝯceptiõis ꝑsonarũ. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si ambo supposita ponerent a parte eiusdẽ extremi ante verbũ. q̃d nõ est in ꝓposito qualiter tamẽ fit in ista. Tu ⁊ frater rogaris.

¶ Arguitur septimo. Hi properant ⁊ ego nõ est zeuma. Probat sic. Est ꝯceptio numeroꝝ. ergo nõ zeuma. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a zeuma et ꝯceptio numeroꝝ sunt figure distincte. Antecedẽs probatur. q̃a in p̄dicta oratõe supposita diuersoꝝ numeroꝝ ꝯiungunt respectu vnius verbi. ergo in p̄dicta oratiõe est ꝯceptio numeroꝝ. Tenet ꝯsequẽtia ex diffinitõe ꝯceptiõis numeroꝝ. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si ambo supposita ponerent a parte eiusdem extremi. qualiter fit hic. Johannes ⁊ asini currunt.

¶ Arguitur vltimo. Ex diffinitiõe zeumatis sequitur ꝙ hic esset zeuma. Johãnes currit ⁊ petrus. patet ex diffinitiõe: q̃a verbũ ibi reducitur ad suppositũ. sed hoc est falsum. Q ibi sit zeuma patet. q̃a i oratione zeumatica est aliq̃d viciũ ⁊ incõgruitas. sed in p̄dicta oratiõe nullũ est viciũ. igitur. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ in predicta oratione est zeumã locutiõis sed nõ constructionis. ex quo in ea nullum est vitium.

De absolutione nominatiui.

Inuenies rectum quandoq̃ regente solutum.

Verũ alexandri de absolutione nominatiui determinatio in littera sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis more. Notandũ est p̄mo ꝙ ratio ordinis est ista quare alexãder prius determinat de regimine nominatiui. nũc aũt de absolutione. Regimen eñ habet se vt positiuũ. sed absolutio vt priuatiuũ. modo positiuum dignius est priuato. digniora aũt sunt priora. vt patet i postpredicamẽtis. Describit aũt absolutio sic. Absolutio est dictionis regibilis sine regente positio. Dictionẽ aũt poni absolute intelligitur dupliciter. Uno modo ꝑ ꝑuationẽ dictionis regentis exp̄sse ⁊ implicite simul. ⁊ sic ntũs nõ regit absolute. licet eñ aliquãdo ntũs

ponit sine dictione regente expresse. tamen ibi subintelligi potest verbũ vnde regi potest. vt hic. benedicite dñs. subintelligit hoc verbuꝫ benedicit. Scd̃o nominatiuũ poni absolute intelligit quantum ad regens expressum ⁊ actuale. sic ꝙ aliquãdo ntũs ponit in oratiõe. ⁊ nõ habet regens expressum vnde regat ⁊ sic possibile est nominatiuuꝫ poni absolute quomodo alexander hic loquit de absolutione nominatiui.

Notandũ secũdo ꝙ nominatiuus ponit absolute sex modis. Primo ꝓpt tollere ⁊ remouere dubiũ. vt hic. In cõuertẽdo dñs captiuitatẽ syon. in qua oratiõe ille ntũs dñs ponit absolute ⁊ sine regente. Q ponat absolute patet. q̃a in p̄dicta oratiõe iste nominatiuus dñs nõ potest regi ab illo infinitiuo vel gerundio cõuertẽdo. gerundiũ eñ regit accusatiuũ a parte post sicut infinitiuꝰ. nec etiã potest regi ab alio verbo. q̃a nullũ ibi ponit. patet ergo ꝙ ponit absolute. Fit aũt hoc ꝓpter remouere ⁊ tollere dubiũ. Si eñ ibi poneretur accusatiuꝰ dñm. dubiũ esset si dñs ꝯuertisset captiuitatem syon vel captiuitas syon cõuertisset dñm. Est eñ vna regula in grãmatica quãdo infinitiuꝰ ponit inter duos accusatiuos vnũ a parte ante et aliũ a parte post tũc causat oratio amphibologica. hoc est dubia. q̃ potest habere plures sensus. vt hec. scio canẽ comedere panẽ. vnus sensus est ꝙ canis comedit panẽ. ⁊ hic est verus. secũdus sensus est. ꝙ panis comedit canẽ. ⁊ hic sensus falsus est. Sic similiter fuisset in ꝓposito. vnus sensus fuisset ꝙ captiuitas syon cõuertisset dñm. secũdus sensus fuisset ꝙ dñs cõuertisset captiuitatẽ syon. ergo ꝓpter remouere tale dubiũ dicit in ntõ. in ꝯuertendo dñs captiuitatem syon. vt certe detur intelligi ꝙ dñs deus cõuertit captiuitatẽ syon ad penitentiã. ei cõcedendo gratiã vt sua peccata agnosceret. vnde per captiuitatẽ syon intelligit captiuitas iudaica que fuit ducta a hierusalem in babiloniã. Scd̃o ntũs ponit absolute causa breuitatis. vt dicendo. Benedicite. ⁊ respõdẽdo. Dñs. iste ntũs dñs ponit absolute. tamen subintelligit ibi verbũ benedicit implicite. vt valeat. Benedicite. dñs benedicat. Tercio ntũs ponit absolute causa relationis faciende ⁊ facilius agnoscende. vt hic. Dñs in celo sedes eiꝰ. ille ntũs dñs ponit absolute. vt scilicet facilius ⁊ cicius cognoscat ꝙ hoc relatiuũ eius ꝑtineat ad hoc antecedẽs dñs. Si eñ in p̄dicta oratiõe poneret verbũ expresse tũc relatiuũ longius distaret ab antecedẽte. vt dicẽdo. dñs est in celo ⁊ sedes eius scilicet dñi est i celo. modo de quãto relatiuũ plus distat ab antecedẽte de tanto relatio fit incertior ⁊

difficilior ad cognoscendū. Hec tamen ratio satis parua est. vnde et iste modus tercius posset cōprehendi sub secūdo scilicet ꝙ in pdicta oratione etiam ntūs poneretur absolute causa breuitatis. ⁊ ibi subintelligeret hoc verbū substātiuū est quēadmodū dictū est.

Notandū est tercio ꝙ quarto ntūs ponit absolute causa suprascriptiōis. vt in imaginibus ⁊ supra imagines scribimus Sanctus iohannes. virgo maria. Quinto nomīatiuꝰ ponit absolute causa tituli. vt ihesus nazarenus rex iudeoꝝ. vbi subintelligitur hoc verbū est. Similiter hic Liber aristotelis. que valet istam. Liber est aristotelis. Sexto causa numeri. vt vnū duo tria. que valet istā. vnū est. duo sunt. tria sunt. Ultra tamē istos modos sex predictos adhuc ponunt alij tres. Quoꝝ vnus est ꝙ ntūs ponitur absolute causa declinationis. vt. nominatiuo hic magister. vbi subintelligit hoc verbū dicit vel ponit. ⁊ valet tantū. nominatiuo dicitur vel ponitur hic magister. Alter modus est causa comparationis. vt doctus doctior doctissimus. que valet istam. In positiuo dicitur doctus. in comparatiuo doctior. in superlatiuo doctissimus. Additur etiā adhuc alt modus. scilicet causa motionis. vt hic doctus. hec docta. hoc doctū. que valet istā. in masculino genere dicit hic doctus. in feminino dicitur hec docta. in neutro genere dicit hoc doctū. Unde versus. Absoluit rectū dubiū. Breuitas atq relatū. Atq suprascriptū. numerū titulū superadde. Qd declinat. qd cōparat associatur. Sequitur corrollarie ex dictis ꝙ ꝓpe loquēdo de absolutiōe nti solū sūt duo modi pncipales. scilicet ꝙ ntūs ponit absolute causa dubij remouendi: ⁊ causa breuitatis. Omnes em alij modi possunt reduci ⁊ cōprehendi sub breuitate. Sequitur corrollarie ꝙ licet alij modi sunt positi. tamen non sunt superflui. Patet. qa ponuntur ꝓpter maiorem declaratione absolutionis nominatiui.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ absolutio scdm grāmaticos ponitur multiplex. Quedā em est absolutio transitōis. quo modo verba absoluta ⁊ neutralia possunt poni absolute. qui scilicet pro sui actus specificatione nō indigēt obliquo casu a parte post. intelligēdo de obliquo aliene significationis. incōgrue em dicit. curro iohannē vel ciuitatē. cōgrue em dicit. curro cursum. viuo vitā. Alia est absolutio adiectiualis determinationis. ⁊ sic quedā noīa substantiua dicūtur absoluta que ex se importāt laudē vel vituperiū. qbus nō est necesse addere adiectiuū laudis vel vituperij. vt sunt ista noīa. pax. discordia. nō em oportet dicere. bona pax. qa pax semp est bona ⁊ laudabilis. Similiter nō oportet dicere. mala discordia. qa discordia semp est mala. Sic hoc nomē deus est absolutū nomē. non enim oportet dicere. bonus deus. iustus deus. Deus em semp est bonus ⁊ iustus. Alia aūt est absolutio discretionis. ⁊ sic scdm Priscianū pmo minoris obliqui pnoīales aliq sunt soluti a discretiōe. qa per ipos discretio fieri nō potest. sed in ꝓposito est intentio determinare de absolutione regiminis quō ntūs dicit absolutus q nō habet regēs vnde regat. vt dictū est in notabili pmo. Istis notabilibꝰ sic stantibꝰ est

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de absolutione nti est sufficienter assignata. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta sunt. Et ꝙ ntūs potest poni absolute ꝓbat ratiōe. Omne prius potest absolui a posteriori. sed regimen est posterius respectu noīatiui. igit ntūs potest absolui a regimine. ⁊ ꝑ ꝯsequēs potest poni absolute. Maior est nota. qa priꝰ nō habet esse a posteriori. ergo priꝰ pt absolui a posteriori. Minor. qa regimē accidit ntō. ⁊ ē eiꝰ accidēs. si em regimē esset de essentia nti nūq posset ei abesse. Dicit em septio methaphisice. Essentia rei nunq separat a re cuius est essentia. Constat aūt ꝙ accidēs est posteriꝰ substātia. Dicit em septio methaphisice. Substātia est prior accidēte. natura. tēpore ⁊ diffinitiōe. Patet igit veritas ꝯclusiōis. scilicet ꝙ ntūs potest poni absolute. potest etiam ꝓbari hoc alia ratiōe. Priuatiue opposita habēt fieri circa idem sed regimen ⁊ absolutio sunt ꝑuatiue opposita. igit habēt fieri circa idem. sed regimē fit circa ntm. ergo etiā absolutio. Maior est aristotelis in postpdicamentis. Minor est nota ⁊ patuit ex pmo notabili.

¶ Arguitur primo. Processus ⁊ ordo alexandri nō valet. igitur. ꝓbatur antecedens. Sicut est in natura sic debet esse in arte. sed in natura nō esse precedit esse. ergo etiā in arte prius debuit determinare de absolutione que dicit nō esse. ⁊ postea de regimine quod dicit esse. Maior est aristotelis secūdo phisicoꝝ. qa ars imitatur naturā. Minor est aristotelis in postpredicamentis cū diffiniēs generationē dicit. Generatio est ꝓcessus a nō esse ad esse. Or aūt absolucio dicit nō esse. quia dicit carentiā ⁊ priuationē. modo priuatio dicit nō esse. regimen aūt dicit esse. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ordine nature non esse ꝑcedit esse. sed via perfectiōis tunc esse precedit non esse. modo alexander hic tenuit ordinem perfectionis. prius determinando de regimine ⁊ postea de absolutione.

¶ Arguit secũdo. Ntũs nõ potest poni absolute. igit pclusio falsa. p
batur antecedens. Illud qd ponit absolute ponit sine regente. sed no
minatiuus nunq̃ ponit sine dictiõe regente. igitur. Maior est nota.
Minor patet inductiue in omnibus orationibus. ⁊ patet in ista. Dñs
in celo sedes eius. vbi intelligit hoc verbũ est. que oratio valet tan
tũ. dñs est iu celo. Dico verũ argumentũ cõcludit q̃ ntũs nõ ponitur
absolute simpliciter. sic q̃ nullũ haberet regẽs nec expressum nec sub
intellectũ. sed ponit absolute ad istũ intellectũ q̃ ntũs non habet re
gens expressum.

¶ Arguit tercio. In ista oratiõe. In cõuertendo dñs. iste ntũs dñs
nõ ponit absolute. Probat sic. qa cõstruit cũ isto gerundio cõuerten
do. sed in cõstructiõe actuali nõ est absolutio. pbat. qa illud ponitur
absolute qd ponit sine verbo. Dico verũ argumentũ concludit q̃ in
ista oratione predicta, iste ntũs dñs nõ ponitur absolute absolutione
cõstructiõis. qa pstruit cũ isto verbo puertendo. cuius dependentiã
terminat. sed bene ponit absolute absolutiõe regiminis. stat ergo cõ
structibile pstrui ⁊ tamen nõ regi. dictũ est eñ q̃ vocatiuus cõstruit
cũ verbo imperatiui modi ⁊ tamen nõ regitur ab eo.

¶ Arguit quarto. Autor cõtradicit sibiipsi. ergo processus suus nõ
valet. pbat antecedens. qa in vna parte dicit nominatiuũ esse rectũ
⁊ in alia parte dicit eũ absolutũ. modo dicere nominatiuũ esse rectũ
⁊ nomiatiuũ esse absolutũ est cõtractio. videt ergo q̃ pcessus auto
ris nõ valet. Dico verũ argumẽtũ cõcluderet si rectũ hic caperet
participialiter pro illo quod regitur. sed capitur hic rectũ nomialali
ter pro nominatiuo. modo rectũ nominaliter sumptũ ⁊ absolutũ non
contradicunt.

¶ Arguit qnto. Alexander nõ bene determinat de absolutiõe nomi
natiui. pbat sic. Priscian⁹ nihil determinat de absolutione nti. ergo
nec alexãder hoc debuit facere. Tenet psequẽtia. qa alr p̃sciã⁹ fuisset
diminutus in grãmatica. qd tamẽ est falsum. cũ ipe sit pnceps gram
matico ꝝ. Sed antecedẽs. qa nec in maiori nec in minori volumine
legimus priscianũ locutũ esse de absolutiõe nti. Dico q̃ hoc argumẽ
tũ nõ cõcludit. qa locus ab auctoritate negatiue nõ valet. vt non se
quitur. Priscianus hoc nõ ponit. ergo hoc nõ est ponendũ. sed ab au
ctoritate affirmatiue bene valet. vt. Priscianus hoc ponit. ergo hoc
est ponendũ. Omi eñ autori in sua facultate est credẽdũ. Et licet ex
presse nihil dixit priscianus de absolutione nti. tamen implicite bene
dedit eã intelligere. in eo eñ q̃ determinat de regimine nti ⁊ pstru

ctione dedit etiã intelligere eius absolutionem.

¶ Arguitur sexto. Ntũs nõ potest poni absolute. ergo. pbat aucto
ritate prisciani p̃mo minoris cũ dicit q̃ ntũs ponit sine verbo. sed
ntũs nunq̃. ergo ntũs nõ ponit absolute. Tenet psequẽtia. qa ntũs
dicit tũc poni absolute quãdo ponit sine verbo. Dico q̃ p̃sciã⁹ volu
it q̃ ntũs nunq̃ ponit sine verbo. verũ est expresso vel subintellecto
Ratio. ntũs eñ significat substantiam. modo nulla substantia est ex
pers ⁊ carens alicuius actus. verbũ aũt significat actũ.

¶ Arguit septimo. Ntũs nunq̃ potest poni sine dictione regente. er
go ntũs nunq̃ ponit absolute. Tenet psequẽtia. qa ntũs dicit tũc po
ni absolute quãdo ponit sine regẽte. Sed antecedẽs pbat. regẽs ⁊ re
ctũ sunt relatiua. sed posito vno relatiuoꝝ ponit ⁊ aliud. ergo si poni
tur in oratiõe ntũs q̃ est casus rectus etiã debet poni verbũ qd est di
ctio regẽs. Maior est nota. qa dictio regẽs ⁊ rectũ importãt respe
ctũ ad inuicẽ. Minor est aristotelis in p̃dicamẽtis. Dico verũ argu
mentũ pcludit q̃ posito vno relatiuoꝝ ponit ⁊ aliud expresse vel im
plicite. Et sic licet quãdoq̃ in oratiõe nõ ponit verbum regens ex
presse. tamẽ ponitur implicite. Quare aũt expresse nõ ponitur dicte
sunt cause. quarũ principalis est breuitas.

¶ Arguit. In ista oratiõe. liber ouidij. iste ntũs liber nõ ponit abso
lute. igit. pbat antecedẽs. qa iste ntũs liber regit istũ genitiuũ scili
cet ouidij. igit nõ ponit absolute. Tenet psequẽtia. qa dictio ponitur
absolute quãdo caret regimine. modo in p̃dicto exemplo ntũs habet
regimen. Dico verũ argumẽtũ pcludit q̃ in isto exemplo liber ouidij
iste ntũs liber nõ resoluit a regimine actiuo. sed bene passiuo. modo
littera alexandri intelligitur de regimine passiuo. nõ actiuo.

Ecce tibi rectum quartumue solet dare casum.

Utrũ partes indeclinabiles regimen habeãt actiuũ.

Pro intellectiõe questionis mote notandũ est p̃mo q̃ de materia
p̃sentis questiõis magna est ptrouersia inter grãmaticos. Aliq̃ enim
dicũt q̃ partes indeclinabiles nõ regũt. quoꝝ ratiões ponunt inferi⁹
Alij aũt econuerso dicũt partes indeclinabiles regũt. quoꝝ rationes
ponent ⁊ dicent circa pclusionẽ. Utile itaq̃ est vt hui⁹ materie diffi
cultas absoluat. ⁊ ideo de materia p̃sentis oportet questiõis videre
⁊ p cõsequẽs erit dicẽdũ an hoc aduerbiũ ecce habeat regere ntm̃ vl
accusatiuũ a parte post vt alexãder videtur dicere in littera. quia de
isto similiter est ptrouersia magna grãmaticoꝝ. vt patebit inferius i
notabilibus. Pro fundamẽto itaq̃ hoꝝ que dicent inferius sciẽdũ q̃

partes declinabiles significāt rem. sed partes indeclinabiles signifi-
cāt modū et circūstātiā rerū. Unde ṗscianꝰ diffiniens partē orationis
dixit partes declinabiles significare per se. sed indeclinabiles dixit
significare in toto vel cū alio. Dixit enī. Pars orationis est dictio signi
ficans in se vel in toto. Logicus etiā dicit partes declinabiles ṗnci-
pales ⁊ significatiuas. sed partes indeclinabiles minus principales ⁊
sincathegreumaticas vel consignificatiuas.

Notādū scd̄o ꝙ antiquoꝝ grāmaticoꝝ est senten-
tia ꝙ partes indeclinabiles nullū casū regūt. Quo posito nec aduer
biū nec ꝑpositio nec interiectio habet regimē actiuū. ⁊ ꝓbāt hoc pri
mo sic. Dictio regēs semꝑ est digniꝰ recto ⁊ quandā dignitatē habet
supra rectū. sed partes indeclinabiles sunt minꝰ digne ꝙ̄ partes de-
clinabiles ⁊ casuales. quare ꝯcludit ꝙ partes indecliabiles nō regūt
aliquē casū. Maior. qa agēs ṗstātiꝰ est passo. vt patet tercio de aia
Modo dictio regēs agit in dictionē rectā. qa limitat eā ad certū ca-
sum. Minor patet. qa pars indeclinabilis significat dispositionem et
circūstantiā rei. sed pars declinabilis semꝑ rem significat. modo plꝰ
est res ꝙ̄ modus rei. Scd̄a ratio. Omē regimē orit ex ꝓportōe mo-
doꝝ significādi inter dictionē regētē ⁊ rectā. sed in partibꝰ indecli-
nabilibꝰ nō reperiūt modi significādi reqͥsiti ad regimē. igit partes
indeclinabiles nō regūt. Maior est nota ex priꝰ dictis circa diffinitio
nē regiminis. Minor patet. qa inter dictionē regentē ⁊ rectā sepius
reqͥrit ꝓportio numeri ꝑsone. modo hec accidētia nō reperiunt in
partibꝰ indeclinabilibꝰ. ⁊ etiā partes indeclinabiles significāt dispo-
sitionē rei. modo a dispositiōe rei nō oriūt modi significādi. ratiōe cu
ius dictio regeret casum. Tercia ratio. Regimē in grāmatica trāsla-
tū est a regimine politico in natura. sed in regimine pollitico semper
illud qd̄ est formaliꝰ ⁊ vigorosiꝰ regit illud qd̄ est in potentia ⁊ minꝰ
formāle. ergo similiter ita deberet esse in arte ꝙ illud qd̄ est formaliꝰ
plus de actualitate ⁊ virtute habēs regeret illud qd̄ est minꝰ. cōstat
aūt ꝙ partes declinabiles plus habēt de entitate ⁊ actualitate ꝙ̄ in
declinabiles. que ⁊ minꝰ ṗncipales dicūt. vt enī dictū est partes decli
nabiles significāt rem. indeclinabiles aūt solū significāt dispositio-
nē rerū. q̄re ꝯcludūt ꝙ partes indeclinabiles nō regūt aliquē casum.
Alie ratioēs ponent inferiꝰ. In oppositū aūt sunt aliȷ̄ grāmatici. qui
ꝓbāt ꝙ partes indeclinabiles regūt post se casum. ⁊ ꝓbant etiā hoc
multipliciter. Primo sic. Illa dictio regit aliā que aliā sub certo ca-
su reqͥrit. sic ꝙ nō sub quolibet alio. sed partes indeclina biles dictio
nes ⁊ ꝯstructibilia sub certo casu post se reqͥrūt. ita ꝙ nō sub quolibet

alio. ergo partes indeclinabiles regūt. Maior patet ex diffinitione
regiminis. Minor patet de ꝑpositiōibꝰ ⁊ de certis aduerbiȷ̄s. similit
interiectiōibꝰ. Hec enī ꝑpositio ad reqͥrit post se illā dictionē patrem
in certo casu. qa actō. ita ꝙ nō in quolibet alio. hec enī est incōgrua.
ad patris. Alia ratio. Dictio significās partē regit gtm̄ significantez
totū. sed aliqua pars indeclinabilis significat partē. ergo regit post
se ꝯstructibile qd̄ significat totū. Maior est alexādri. vt patebit in re
gimine genitiui. Minor patet in isto exēplo. Tūc tēporis. hoc aduer
biū tūc significat partē tēporis. ⁊ regit illū gtm̄ scilicet tp̄is q̄ signifi
cat totū. Tercia ꝓbatio ē ista. Dictio significās ꝯpationē regit post
se abltm̄ casū. sed aliqua pars orationis indeclinabilis ſcat ꝯpatiue vt
designat ꝯparationē. igit aliqua pars orationis indeclinabilis regit.
Maior est donati. q̄ dicit ꝙ ꝯpatiuꝰ regit abltm̄. Minor patet i isto
metro floriste cū dicit. Me melius studuit petrus cū in vrbe reman
sit. Possunt ⁊ ratiōes plures adduci. tn̄ iste patebunt circa ꝯclusionē

Notādū tercio: q̄a he positiōes grāmaticoꝝ sunt
extreme. ⁊ inter extrema debet esse mediū. de regimine partiū inde
clinabiliū a grāmaticis talis assignat vel ponit distinctio. Partes i
declinabiles ꝯsiderāt dupliciter. Uno modo sm̄ se ⁊ in virtute ꝓpria
vt indeclinabiles sunt. ⁊ sic nō regūt. Rō. qa si sic: id est si regerēt vt i
declinabiles. tūc q̄libet pars indeclinabilis regeret qd̄ est falsū. cō
iūctio enī nō regit neq̄ regit. Illud enī qd̄ ꝯuenit alicubi sm̄ se. ꝯue
nit cuilibet ꝯtēto sub eo. vt hoī ꝯuenit sm̄ se ꝙ est rationalis. ⁊ ergo
ōis homo est rationalis. vt patet pͥmo posterioꝝ. Alio mō ꝯsiderāt
ptes indeclinabiles vt scȝ vltra dispositionē rei vel circūstātiā quā
designāt importāt ꝯpationē. demōstrationē vel partitionē vel aliā
ꝓprietatē. ⁊ sic bene regūt. ⁊ sm̄ hoc possunt concordare positiōes ⁊
opiniōes grāmaticoꝝ ṗdicte.

Notādū quarto ⁊ vltimo ꝙ de regimine huiꝰ aduerbiȷ̄ ecce alexā
der in littera vult talē regulā. Hoc aduerbiū ecce vel etiā aliud aduer
biū demōstrādi. vt en. vel eiꝰ silia indifferēter pt regere a pte post re-
ctū. hoc ē ntm̄ ⁊ vt aliq̄ etiā volūt vtm̄ ⁊ actm̄. Exēplū de ntō. ecce
agnꝰ dei. exēplū de vtō. ecce dn̄e duo gladiȷ̄ hic. exēplū de actō. vt ec
ce agnā. Est tn̄ iterꝝ ꝯtrouersia int grāmaticos. aliq̄ eni dicūt ꝙ hoc
aduerbiū ecce nō regit post se ntm̄ vel actm̄ vtute ꝓpa. sed potiꝰ vir
tute vbi subintellecti. vt in ista. ecce magister. subintelligit hoc vbū
venit. qa ṗdicta oratio valet tm̄. ecce venit magister. Similiter in
ista oratiōe. ecce magistrū. subintelligit hoc vbū video vel simile. qa
ṗdicta oratio valet tm̄. ecce video magistrū.

Alij aũt dicũt q hoc aduerbiũ ecce p se regit ntm̃ ⁊ actm̃ a pte post ⁊ virtute ppria. ⁊ hoc est veri⁹ ⁊ meli⁹. Dicẽdũ ergo q in p̃dictis orationibus nõ intelligit verbũ venit vel video causa regiminis. sed potius subintelligit causa pfecte sentẽtie faciẽde. q̃ sine verbo fieri non potest. Sequit corrollarie q licet multi p rectũ in pposito intelligunt tam rectũ p̃mariũ vt ntm̃. q̃z rectũ secũdariũ vt vocatiuũ. tamẽ melius p rectũ intelligit tm̃ rect⁹ primari⁹ vt ntũs. ⁊ nõ vtũs. Ratio. q̃a vt dictũ est vtũs nunq̃z potest regi. Unde dictũ est. Accipias q̃ntuz tu quẽlibet esse solutũ. Tamẽ iuxta expositionẽ cõmunẽ grãmaticoꝝ aduerbiũ ecce etiã regit nominatiuũ. vt ecce duo gladij hic. p̃mũ est verius. secundũ aũt cõmunius. Istis notabilib⁹ sic stantibus est

Cõclusio p̃ma. Partes indeclinabiles vt indeclinabiles sunt ⁊ scd̃m se ↄsiderate nõ regũt post se aliquẽ casum. pbat ↄclusio p ratiões tres positas in notabili secũdo cũ recitabant opiniones ambarũ viarũ. Et pbat etiã tali ratiõe. Illud qd̃ ↄuenit alicui scd̃m se ⁊ absolute. ↄuenit cuilibet cõtẽto sub eo. si ergo partib⁹ indeclinabilib⁹ ↄueniret scd̃m se ⁊ absolute q regerẽt tũc quelibet pars indeclinabilis regeret. qd̃ est falsum de ↄiũctiõe. Maior est aristotelis p̃mo posterioꝝ. Hoi em̃ scd̃m se ↄuenit q sit rationalis in p̃mo modo dicendi. per se ergo ↄuenit omni. Alie ratioes posite sunt in notabili secundo.

Cõclusio secũda. Partes indeclinabiles cõsiderate vt vltra circũstãtiã ⁊ dispositionẽ rei quã importãt. designãt demonstrationẽ partẽ tẽporis. aut cõparationẽ. aut similẽ aliquã proprietatẽ regũt. De demõstratiõe. vt ecce magistrũ. De cõparatione vt. Me melius studuit petr⁹ cũ in vrbe remãsit. De parte temporis vt tunc tẽporis. Alie positiões similiter dicte sunt in notabili secundo ⁊ posite.

¶ Arguit p̃mo. Partes indeclinabiles nõ regũt. igit ↄclusio male posita. pbat antecedẽs. min⁹ dignũ nõ regit magis dignũ. sz partes declinabiles sunt digniores indeclinabilib⁹. ⁊ indeclinabiles minus digne. igit partes indeclinabiles nõ regũt declinabiles. Maior est nota. Minor patet. q̃a partes declinabiles p se significãt res. sed indeclinabiles cõsignificãt res tm̃. modo significatiuũ est digni⁹ nõ significatiuo. Dico verũ argumẽtũ ↄcludit q ↄsiderãdo partẽ declinabilẽ ⁊ indeclinabilẽ absolute. sed si vnũ ↄsiderat in ordine ad aliud tunc min⁹ dignũ potest regere mai⁹ dignũ. Patet. q̃a pars min⁹ digna potest aliq̃n participare ⁊ habere aliquã pprietatẽ ratiõe cuius regit

partẽ digniorẽ quã pars p̃ncipalior nõ habet. omẽ ergo agẽs est digni⁹ passo. vt sic. pedagogus eni filij regis regit filiũ regis q̃ est dignior pedagogo. sed pedagogus habet virtutẽ participatã ⁊ datam a rege.

¶ Arguit scd̃o. Partes indecliabiles nõ regũt. pbat. ad regimẽ reqrit pportio modoꝝ significãdi accidẽtaliũ inter dictionẽ regẽtẽ ⁊ rectã sed partes indeclinabiles nõ habet modos significãdi accidentales respectiuos. igit partes indeclinabiles nõ regũt. Maior patuit circa diffinitionẽ regiminis. Minor patet. q̃a modi significãdi accidẽtales respectiui sunt numer⁹. psona casus. que accidẽtia nõ conueniunt partibus indeclinabilib⁹. Dico verũ argumẽtũ ↄcludit q regimen oritur ex vi ↄueniẽtie similitudinis aut pportiõis. modo licet inter partes indeclinabiles ⁊ casum sequẽtẽ nõ est ↄueniẽtia similitudis. est tamẽ ↄueniẽtia pportiõis. Unde duplex est ↄueniẽtia. quedã est ↄueniẽtia similitudinis que ↄsurgit ex ↄueniẽtia numeri. psone ⁊ casus inter ↄstructibilia. ⁊ ista ↄueniẽtia est inter suppositũ ⁊ appositũ inter adiectiuũ ⁊ substãtiuũ. Alia aũt est ↄueniẽtia pportionis que cõsurgit ex alijs modis q̃b⁹ ↄstructibilia ad inuicẽ dependẽt. ⁊ talis ↄuenieutia bene reperitur inter partes indeclinabiles. ⁊ constructibilia que ab ipsis reguntur.

¶ Arguit tercio. Partes indeclinabiles nõ regũt. Sicut est in natura sic est in arte. sed in natura regens semp est digni⁹ recto. ↄstat aũt q partes indeclinabiles sunt minus digne declinabilibus. ergo partes indeclinabiles non regunt partes declinabiles. Maior est Aristotelis scd̃o phisicoꝝ. vbi dicit q ars imitat naturã. Minor est aristotelis tercio de aĩa. vbi ostẽdit q agẽs est p̃stanti⁹ passo. Dico verũ argumẽtũ ↄcludit q partes indeclinabiles vt sic. id est vt indeclinabiles sunt nõ regũt. vt dictũ est in p̃ma ↄclusiõe. tamẽ partes indecliabiles ↄsiderate vt aliquã pprietatẽ supaddũt vel importãt. tũc bene regũt vt dictũ est in ↄclusiõe secũda. ⁊ sic min⁹ dignũ vt sic nõ regit magis dignũ. tamẽ min⁹ dignũ participãs aliquã pprietatẽ a magis digno potest regere magis dignũ. vt patet de filio regis et eius pedagogo.

¶ Arguit quarto. Partes indeclinabiles nõ regũt. pbat sic. tantuz vna est pars que regit tm̃. igit partes indeclinabiles nõ regũt. Tenet ↄsequẽtia. q̃a partes indeclinabiles nõ sunt vnũ. Antecedẽs patet. q̃a due sunt partes q̃ regũt tm̃. vt nomẽ ppriũ ⁊ pnomen. vna est q̃ regit tãtũ. vt verbũ. si ergo partes indeclinabiles regerẽt plures es-

sent partes que regerẽt tãtũ ꝙ̃ verbũ. qḋ est ꝯtra floristã. Unde ad-uerbiũ habet determinare verbũ. ꝑpositio deseruire. interiectio affectũ animi exꝑmere. Dico verũ argumẽtũ cõcludit ꝙ tãtũ est vna pars que regit tãtũ inter partes declinabiles. tamen ꝑ hoc nõ negatur ꝗn plures partes indeclinabiles sunt que regũt. ⁊ maxime vt cõsiderant sub ꝓprietate aliqua supadditã.

¶ Arguit quīto. Partes indeclinabiles nõ regũt. ꝓbat. Si partes indeclinabiles regerẽt vel ergo similiter vel dissimiliter cũ parte ꝑncipali. Nõ dissimiliter. patet. q̄ alias sequeret ꝙ partes indeclinabiles regerent per se ⁊ ex se. qḋ est falsum. Nõ etiã similiter. patet. q̄ partes declinabiles nõ sunt similes partib⁹ indeclinabilibus. ergo partes indeclinabiles nõ regũt eodẽ modo casus sicut declinabiles. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ partes indeclinabiles regũt casum a parte post sicut declinabiles eadẽ similitudine generali. sed non speciali. hoc enim est generale in regimine ꝙ dictio regens debet significare dependentiã. ⁊ dictio recta debet terminare dependentiã dictionis regentis. ⁊ hoc reperit vbiq̄. sed speciales modi cause specialiũ regiminũ reperiunt in partibus declinabilibus. q̄ nõ reperiuntur in partibus indeclinabilibus. ⁊ plures in partibus declinabilib⁹ ⁊ pauciores in partibus indeclinabilibus. vt dictũ est in principio de regimine.

¶ Arguit sexto. Aduerbiũ nõ regit post se casum. ꝓbat. Cõiunctio nõ regit aliquẽ casum. ergo nec aduerbiũ. Tenet ꝯsequentia. q̄ nõ videtur ratio diuersitatis. Dico ꝙ ratio diuersitatis est hec. q̄ cõiunctio nõ participat aliquã ꝓprietatẽ a partibus declinabilibus. Unde cõiunctio nõ deriuat ab eis sicut aduerbiũ. Et etiã cõiunctiones sunt minime entitatis. q̄ solũ iꝑtant cõpulationẽ. Alie aũt partes vt aduerbia ⁊ interiectiones maiorez entitatem designant ratione cuius eis competit regimen.

¶ Arguit septimo. Partes indeclinabiles nõ regunt. Probatur sic. Omne regens debet esse plus in actu ⁊ formalius ꝙ̃ rectũ. sed partes declinabiles habent formaliores ⁊ actualiores modos significandi ꝙ̃ indeclinabiles. ergo partes indeclinabiles nõ regũt declinabiles. sed potius debet fieri ecõuerso ꝙ partes declinabiles regerent indeclinabiles. Maior. quia regere ꝯuenit forme. ⁊ est cõditio forme. regi aũt est ꝯditio materie. forma aũt est ens plus in actu ꝙ̃ materia vt declarat ꝑmo phisicoꝝ. Minor. q̄ partes indeclinabiles habent imꝑfecta significata ⁊ modos significãdi modicos. ptes aũt declina-

biles habẽt significata ⁊ modos significãdi ꝑfectos. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ partes indeclinabiles nõ regũt absolute ꝯsiderata sed si ꝯsiderant ratiõe alicuius ꝓprietatis superaddite eis. sic bene regunt. vt dictũ est in secunda conclusione.

¶ Arguit octauo. Hoc aduerbiũ ecce nõ regit a parte post nominatiuũ vel accusatiuũ. igitur. Probat antecedens. q̄ si sic sequeretur ꝙ omne aduerbiũ regeret nominatiuũ vel accusatiuũ. ꝓbat. idemptificata causa idemptificatur effectus. sed omnia aduerbia habent eundem modũ significandi. ergo habent idem regimen. Tenet consequẽtia. quia modi significandi sunt principia regiminis. Maior. q̄ causa est ad quam sequitur aliud. Minor. quia omnia aduerbia significant per modũ determinantis alterũ. qḋ significat per modũ fluxus ⁊ fieri. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ omnia aduerbia habent eundem modũ significandi generalem. sed nõ specialem. ⁊ sic dico ꝙ modi significandi generales nõ sunt ꝑncipiũ regiminis nisi remote ⁊ dispositiue. sed modi significandi speciales sunt ꝑncipiũ regiminis proximũ ⁊ ꝓpinquũ. Et tantũ de regimine nominatiui.

De regimine genitiui.

Est obliquoꝝ regimen quod scire laboras
In primis regimen quod fit per nomina. post hec
Quod fit per verba. de hic quod fit ꝑ cetera dices
Hic exempla notes quibus ista videbis aperte.
Nomen significans possessum da genitiuo
Dicere si vere possis: istud mea res est
Cum nihil adiungas tunc est possessio pura
Dentur in exemplis tibi. equus regis. aula ducis
Si petis adiungi. non est possessio pura
Per plures species huius diuisio fiet
Pars propriumq̄ regunt genitiuos: atq̄ reguntur
Dum tamen attendas laudem vel crimen vtrimq̄
Dextera viri fortis. speciem superat mulieris
Vir fortis dextre. speciei femina mire

Uir duri capitis. ⁊ forme femina turpis.

Utrū inter regimina genitiui p̄ncipalia regimen ex vi possessiōis ⁊ demōstratiōis essentie ab alexandro in littera est bene assignatū. Pro intellectiōe questiōis more Notandū est p̄mo ꝙ questio hec tria querit. Primo q̄rit vtrū ipiꝰ gti sint aliqua regimina p̄ncipalia. Scd̄o q̄rit vtrū aliqd̄ sit regimē gti ex vi possessiōis. Tercio querit vtrū aliqd̄ sit regimē gti ex vi demōstratiōis essentie. Pro parte p̄ma q̄stiōis intelligēda Nō ordinis quare alexāder priꝰ determinat de regimine nti ⁊ postea de regimine obliquoꝝ. Causa enim p̄cedit effectū. ntūs aūt est causa obliquoꝝ. ergo priꝰ determinat de regimie nti q̄ habet se vt causa obliquoꝝ. ⁊ postea de regimie obliquorū q̄ habet se vt effectꝰ. Est etiā hic sciēdū ꝙ fm aristot elem. x. methaphisice. In omni genere rerū est dare vnū p̄mū qd̄ est metrū ⁊ mēsura oīm alioꝝ. vt in gnere lucidoꝝ est dare p̄mū lucēs. ⁊ hoc est sol. Et in genere calidoꝝ est dare vnū p̄mū scꝫ ignē. a quo oīa alia dicunt calida p participationē. sic i p̄posito multa sunt regimina ipiꝰ gti. vt patet inferiꝰ. ergo oportet dare vnū generale regimen ipiꝰ gti qd̄ est metrū ⁊ mēsura oīm sequētiū. ⁊ hoc est regimen ex vi possessiōis. regimē ergo ex vi possessionis est cōmunissimū regimē. quo ipe gtūs habet regi. ⁊ ergo alexāder nominat p̄mū regimē genitiui ex vi possessiōis ideo. q̄a omne regimen est denominādū a regēte p̄ncipaliter in cōparatiōe ad rectū. sed dictio regens genitiuū ex vi possessionis s̄ficat rem p modū rei possesse. ergo tale regimē denominat ex vi possessionis. Regimina ergo genitiui sunt duplicia. quedā p̄ncipalia. et quedā minꝰ p̄ncipalia. Principalia sunt sex. Primū regimē ex vi possessiōis ꝯmunissimū. Secūdū ex vi partis. Terciū ex vi demōstratiouis essentie. Quartū ex vi actus ꝯuersi in habitū. Quintum ex vi cause. Sextū ex vi relatiōis. Unde v̄sus. Posses. pars. actꝰ. essentia causa relatꝰ. Hec sex p̄dicta genitiuū iure gubernat. Alia aūt sunt regimina ipiꝰ genitiui minꝰ p̄ncipalia. que scilicet reducunt ad ista sex p̄ncipalia iam dicta. De quibus sufficienter dicet inferius.

Notādū secūdo ꝙ p̄mū regimen p̄ncipale est regimen ex vi possessiōis. De quo alexander in littera ponit duas regulas. Prima. Dictio significans possessorem regit a parte post genitiuum significantē rem possessam. vt dn̄s vince. dux aule. Secunda regula. Dictio significans rem possessam apta nata est regere post se genitiuum significantem possessorem vt aula ducis. vinea domini.

Ex littera sentētiā alexandri habet ꝙ possessio est duplex scilicet pura ⁊ impura. Pura est quādo demonstrata aliqua re vere possum dicere. hec res est mea. nihil ampliꝰ addēdo. vt equꝰ martini si equꝰ est p̄priꝰ martini. Possessio aūt impura ē quādo res possessa nō pure pertinet ad possessorē. sic ꝙ demōstrata aliqua re nō possum vere dicere. hec res est mea. vt dicēdo. meꝰ equꝰ si equꝰ sit accomodatꝰ mihi. Sequit corrollarie ꝙ possessio pura aliter exprimit ⁊ aliter impura. Impura exprimitur p gtm̄ huiꝰ p̄nois ego secūdū scilicet mis. Sed possessio pura exprimitur p genitiuū p̄mū huiꝰ p̄nois ego scilicet mei. Priscianus aūt ita diffinit possessionē purā. Possessio pura est quādo potest fieri resolutio oratiōis. sic ꝙ gtūs mutari potest in nominatiuū. ⁊ nominatiuꝰ in accusatiuū mediāte hoc verbo habet vel possidet. vt. manus petri. que resoluit sic: petrꝰ habet manū. Equꝰ regis. resoluitur sic. rex habet equū. Sed possessio impura est quādo nō potest fieri resolutio oratiōis. sic ꝙ gtūs posset mutari in ntm̄. ⁊ ntūs in accusatiuū mediāte hoc verbo habet vel possidet. vt. vir fortis dextre. hec eñ resolutio nō valet. dextra habet virū fortē. q̄a dextra non habet virū. Pars eñ nō habet totū. sed potiꝰ ecōuerso totū habet partem.

Notandū tercio ꝙ secūdū regimē p̄ncipale ipiꝰ gti est regimē ex vi demōstratiōis essentie. Cuiꝰ alexāder in littera ostēdit quattuor regulas. Prima. Dictio significās partē ꝯgrue potest regere gtm̄ significantē totū illiꝰ partis mediāte adiectiuo qd̄ importat laudē vel vituperiū ex vi demōstratiōis essentie. Exēplū de laude. Dextera fortis viri. De vituperio. Dextra debilis viri. Scd̄a regula. Dictio significās p̄prietatē accidētalē apta nata est regere ex vi demōstratiōis essentie gtm̄ significātē subiectū illiꝰ p̄prietatis mediante adiectiuo laudis vel vituperij. Exēplū de laude. Iste superat speciē pulchre mulieris. Exēplū de vituperio. Species turpis mulieris. Tercia regula. que ꝯuertit p̄mā. Dictio significās totū apta nata est regere ex vi demōstratiōis essentie gtm̄ significātē partē. mediante adiectiuo laudis vel vituperij. Exēplū de laude. Uir fortis dextre. De vituperio. Uir fragilis dextre. Quarta regula que est conuersiua scd̄e. Dictio significās subiectū apta nata est regere ex vi demōstratiōis essentie gtm̄ significātē p̄prietatē illiꝰ subiecti. mediāte adiectiuo importāte laudē vel vituperiū. Exēplū de laude. Femina mire speciei. De vituperio. Femina turpis forme. Sequit corrollarie ꝙ si in his oratiōibꝰ nō poneretur adiectiuū laudis vel vituperij gtūs nō regeretur ex vi demōstratiōis essentie. sed potiꝰ ex vi partis

totius subiecti aut ꝓprietatis. vt patebit in alia questione. vt man⁹ iohānis.

Notādū quarto ⁊ vltimo ꝙ regimē vocat ex vi demōstratiōis essentie ideo. qa p talē orationē in qua fit tale regimen demōstrat ⁊ ostendit ⁊ significat essentia rei ⁊ natura per accidentia Dupliciter ergo natura alicui⁹ rei demōstrat aut notificat. Uno mō do a priori. ⁊ hoc fit per diffinitionē quiditatiuā que exꝑmit essentiam ⁊ naturā rei. Diffinitio em̄ est sermo quiditatis ⁊ essentie. vt dicit cōmentator septimo methaphisice: ⁊ ꝑmo topicoꝝ. Et septio methaphisice dicit aristoteles. Diffinitio est sermo indicans qd est esse rei. vt animal rationale exprimit naturā hoīs cū dico. homo est animal rationale. Secūdo essentia vel natura alicuius rei demonstrat vel notificatur a posteriori per accidentia ⁊ ꝓprietates rei. Dicitur enim ꝑmo de aīa. Accidentia magnā partē conferunt ad cognoscendum ꝙ qd est. id est substantie. ⁊ sic est in proposito. hoc regimen vocatur ex vi demonstrationis essentie. Notandū est etiam ꝙ nomina sunt duplicia. quedam nomina que per se. ⁊ ex se important laudem vel vituperiū. vt pax. iusticia. pietas per se important laudē. sed odium discordia ira per se important vituperiū. Alia autem sunt nomina que per se nō important laudem vel vituperiū. sed indifferēt possunt trahi per adiectiua que significant laudē vel vituperiū. Ut vir Possum enim dicere. bonus vir. Similiter malus vir. Similiter homo. Possuz em̄ dicere. bon⁹ homo. ⁊ possum dicere. mal⁹ homo. Quādo ergo in oratione ponitur nomen quod per se importat laudez vel vituperiū nō oportet addere adiectiuū laudis vel vituperij. vt homo pacis. nō oportet dicere. homo bone pacis. Similiter sufficit dicere. homo peccati. ⁊ nō oportet dicere. homo mali peccati. Peccatū enim de se semper est malū. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Inter regimina genitiui ꝑncipalia regimen ex vi possessionis ⁊ ex vi demonstrationis essent iesunt sufficienter assignata. Patet veritas conclusionis ex notabilibus.

¶ Arguitur primo. Autor male procedit determinando de regimine obliquorum. Probatur. quia prius debuit determinare de regimine obliquorum. quod habent a verbis ꝙ̃ a nominibus. ⁊ tamen ipse facit oppositū. Probatur. quia cōmuniora sunt priora. primo phisicorum. Et de prioribus prior est speculatio. tercio phisicoꝝ. sed regimē genitiui a verbis est communius ꝙ̃ regimen genitiui a nominibus.

igitur. Probatur. quia verbū regit genitiuū casum a parte ante vt multi dicunt. vt regis interest. Similiter a parte post. vt recordor lectionis. sed nomen solū regit genitiuū a parte post. vt filius petri. Dico verū argumentū ꝯcluderet si alexander istū respectū habuisset. sed alexāder habuit respectū ad hoc. qa nomen est pars ꝑncipalior ꝙ̃ verbū. ⁊ nomen precedit verbū. ergo prius determinauit de regimine obliquorū quod habet a nominibus. ⁊ postea de regimine genitiui. quod habet a verbis.

¶ Arguit secūdo. Littera alexandri est insufficiens. Probatur sic. qa obliqui etiā regunt a participijs. vt legens lectionē. Similit obliqui reguntur a ꝓnoībus vt hec volucrū. vt postea patebit. ⁊ alexander de his nihil dicit. igitur est insufficiens. Tenet cōsequētia. qa nō ponere necessaria est insufficienter procedere. Dico ꝙ licet alexāder nō dixit de regime participioꝝ. tamen hoc subintellexit de regimine verboꝝ. qa participiū habet regimen sui verbi a parte post. sed regimen ꝓnominū comprendit sub regimine nominū. qa tam nomē ꝙ̃ ꝓnomen significant substantiam.

¶ Arguit tercio. In ista oratione. aula ducis. hoc regimen non habet denomiari ex vi possessionis. Probat. in predicta oratione ꝯstructibile significans possessorem est vltimū. ergo ab eo debet denominari predictū regimen. Tenet consequentia. qa a fine omīa sunt denominanda. secūdo de aīa. Antecedens aūt est notū. Dico verū argumentū concluderet si in regimine possessiuo possessor esset causa totalis regiminis. sed nec possessor nec possessa res est causa regiminis. sed vtrūq simul qbus cōuenit possessio. possessori conuenit possessio actiue. ⁊ res possessa passiue. ⁊ ergo regimen cōuenientius denomiatur ab illo quod cōuenit vtriq ꝙ̃ ab vno tm̄. ⁊ omnia denominant a fine in moralibus ⁊ rebus humanis. Dicimus enim cū finis bon⁹ est. totū opus laudandū est.

¶ Arguitur quarto. Dictio significans rem possessam nō regit genitiuū significantē possessorem. igit. Probat qa vel hoc fieret cū verbo vel sine verbo. Nō cū verbo: qa al's alexander in littera esset insufficiens qui non apponit verbum. Sed ꝙ non sine verbo probatur ꝑ Priscianū primo minoris. qui ostendit ꝙ cum nominatiuus regit genitiuum ibi necesse verbum subintelligitur. vt Tunica petri. valet. Tunica est petri. Dico ꝙ ibi subintelligitur verbum substantiuū nō de necessitate regiminis. sed propter orationē perfectā exprimendam. ⁊ hoc voluit priscianus.

¶ Arguitur quinto. Dictio significans rem possessam regit ablatiuum igitur nō genitiuū. ꝓbatur in ista oratiōe. Hec res est possessa a me. ꝓbatur. quia hec dictio possessa significat rem possessam. quia est participiū p̄teriti tēporis. ⁊ significat rem possessam. si ergo regit ablatiuū nō regit gtm̄. Tenet ꝯsequētia. quia idem solū facit idem scd̄o de generatiōe. Dico q̄ regula alexādri intelligitur de dictione significante rem possessam. quando dictio est nomen. modo possessa in p̄dicto exemplo est participiū. ⁊ regit ablatiuū mediante prepositione in virtute sui verbi passiui.

¶ Arguitur sexto. Per hanc orationē. Vir duri capitis. nō significatur vel demonstratur essentia rei. ergo in p̄dicto exemplo nō est regimen ex vi demōstratiōis essentie. ꝓbatur antecedēs. Essentia rei illa ostenditur ⁊ exprimitur per genus ⁊ differētiā. sed in p̄dicta oratione nō ponitur genus ⁊ differentia. nec p̄dicta oratio est diffinitio ergo p p̄dictā orationē nō demōstratur essentia rei. Maior est Boetij in libro diffinitionū. q̄ ostēdit q̄ essentia rei exprimitur p diffinitionē. Et est etiā aristotelis septimo methaphisice sententia. ⁊ p̄mo topicoꝝ. Minor est nota. Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ p dictam orationē nō significatur vel demonstratur essentia rei a priori. quia solum fit per diffinitionē. sed per p̄dictā orationē demōstratur rei essentia a posteriori per accidēs vt declaratū est in notabili quarto.

¶ Arguitur septimo. In isto exemplo. vir fortis dextre nō exprimitur vel importatur laus. igitur p̄ma regula falsa. patet. quia fortis nō importat laudē. ꝓbatur sic. Propter illud qd̄ inest nobis a natura non laudamur nec vituperamur. sed fortitudo inest nobis a natura. igitur. Maior est aristotelis p̄mo ethicoꝝ. Minor est nostra. quia fortitudo nō est aliud q̄ quedā vigor corporis inexistens hoī a natura. sicut debilitas est quedā defectus ⁊ naturalis impotentia inexistens hoī etiā a natura. Dico verū argumentū cōcludit q̄ hic laus vel vituperiū nō capitur vt capitur p̄mo ethicoꝝ. vbi dicitur. Laus est sermo elucidās magnitudinem virtutis. sed capitur hic laus vulgariter quo aliquis laudatur etiā apud vulgū. ⁊ sic populus cōmunis laudat hoīem fortē. Proprie ergo laus est a virtute. laus tamen cōmuniter dicta potest esse ab illo quod inest a natura.

¶ Arguitur vltimo. In isto exemplo. vir magni ingenij. hic nō importatur laus. ꝓbatur. quia hoc adiectiuū magnus nō importat laudē ꝓbatur. quia importat mediū. vt patet scd̄o minoris in diffinitione adiectiui. vbi p̄scianus dicit q̄ hoc nomen magnus importat medium.

Dico licet hoc nomen magnus quantū est ex se nec importat laudem nec vituperiū. tamen ex adiunctione cū substantiuo importat laudē vel vituperiū. De laude. vt. vir magni ingenij. De vituperio vt vir magne nequicie.

Et debet parti quod pars fuit annumerari
Clausum sub parte dices tunc temporis esse
Contentum regit hos. ⁊ res que continet illud
Vt vinum vasis. ⁊ sunt duo dolia vini
Contentis suberunt ea que contenta fuerunt
Tempus qui fiunt in eodem continet actus
His adiungatur prelatio cum famulatu
Rex huius populi venit regisq̄ minister
Proximitas contrarietas genus his societur
Huius vicinus. hostis regis: pater eius
Verbum quod transit dat in or verbale vel in trix
Presens participans pro nomine ponitur istos
Ista regunt casus. vt amans amator vel amatrix
Cuilibet istorum poteris coniungere vini
Suntq̄ regendo pares predictis equiparantes
Vt cupidus ludi puer est: timidusq̄ flagelli.

Vtrū alia regimina genitiui. scilicet ex vi partis ⁊ ex vi actus cōuersi in habitū sint bene assignata.

Pro intellectione q̄stionis mote. Nota ndū est p̄mo q̄ terciū regimen p̄ncipale ipsius genitiui est regimē ex vi partis. Cuius dantur ab alexādro in textu quatuor regule implicite. Prima. Dictio significans partē apta nata est regere a parte post genitiuū significantē totū ex vi partis. vt manus iohānis. pes porci. Secūda regula. Dictio significās p̄prietatē accidentalem apta nata est regere a parte post genitiuū significantē totum ex vi p̄prietatis. vt color parietis. Tercia regula est cōuersiua prime. ⁊ est ista. Dictio significans totū apta nata est regere a parte post genitiuū significantē partē. vt homo capitis morū. Quarta regula que est cōuersiua secūde. ⁊ est. Dictio significās subiectum apta

nata est regere a parte post genitiuū significantē ꝓprietatē illi⁹ subiecti. vt paries albedinis. Et est notandū ꝙ in omnibus his orationib⁹ potest fieri regimen ex vi demonstrationis essentie. si ibi exprimeret nomen adiectiuū. vt dicit iohānes monachi. Si aūt obticetur ꝛ dimittitur nomen adiectiuū absolute erit regimen ex vi partis vel ꝓprietatis.

Notandū secūdo ꝙ quartū regimen genitiui est regimen ex vi actus cōuersi in habitū. Pro quo intelligendo notandū ꝙ habitus est qualitas acquisita ex multis actibus frequenter reiteratis difficulter mobilis a subiecto. vt dicit Aristoteles in predicamentis. vt cum q̄s frequenter bibit vinū generatur in eo inclinatio q̄dā que inclinat eū semper ad hoc faciendū. ꝛ hec inclinatio vocatur habitus. Sic similiter dicatur de studio vel alio actu. Actū ergo trāsmutari in habitū nō est aliud nisi ex actibus frequenter reiteratis causari habitū. Genitiuū ergo regi ex vi actus cōuersi in habitū non est aliud nisi genitiuū regi a dictione que significat id per modū habitus qd̄ suū verbū significat per modū fluxus ꝛ fieri. vt amator vini. Amator significat actū amandi sub habitu. quem actū significat hoc verbum amor sub fluxu.

Notandū tercio ꝙ ex littera Alexandri eliciuntur quattuor regule de regimine ex vi actus conuersi in habitū. Prima Nomen verbale terminatū in or descendens a verbo transitiuo. cōgrue potest regere a parte post genitiuū ex vi actus conuersi in habitum. vt amator vini. Secunda regula. Nomen verbale terminatus in trix descendēs a verbo transitiuo aptū natū est regere a pte post genitiuū ex vi actus conuersi in habitū. vt amatrix vini. Tercia regula. Vox similis participio transiens in vim nominis apta nata est regere genitiuū a parte post ex vi actus cōuersi in habitū. vt amās vini. Quarta regula. Dictiones habentes similē significationē cum ꝑdictis noib⁹ vbalib⁹ in tor vel in trix terminatis regunt genitiuum casum a parte post ex vi actus conuersi in habitū. vt puer est timid⁹ flagelli. puer est cupidus ludi. Que autem dictiones sunt similes predictis verbalibus in significando sunt omnia nomina que habent resolui in nomen infinitū scilicet q̄ ꝛ in verbū ꝑsentis tēporis indicatiui modi tercie ꝑsone a quo formatur. vt cupidus ludi. valet illā. qui cupit ludū. timidus flagelli. valet illā. qui timet flagellū.

Notandū est etiā ꝙ differētia est inter illas duas

Amās vini ꝛ amās vinum. in ꝓma eīm amās est nomē. in secūda vbo participiū. Ad veritatē ergo isti⁹ amās vini. reqrit ꝙ q̄s amat vinū ex ꝯsuetudine lōga ꝛ habitu. Sed ad veritatē istius amās vinū sufficit ꝙ aliq̄s amat vinū absolute. nō sub cōsuetudine transmutata in habitū. Cōiter aūt grāmatici sic diffiniūt nomē vbale. Nomē vbale est qd̄ significat actionē vel passionē verbi a quo descendit sub ꝓprietate noiali. id est nomen verbale significat illud ꝑ modū habit⁹ et ꝑmanentie. qd̄ verbū significat ꝑ modū fluxus ꝛ fieri. Priscian⁹ aūt de formatiōe noim verbaliū ponit tres regulas. Prima Om̄e verbū habens vltimum supinum format de se nomen verbale terminatum in or. mutando u in o. ꝛ addendo illam litteram r. vt ab amatu venit amator. a cursu venit cursor. Secunda regula. A quolibet nomie verbali terminato in tor formatur nomen verbale terminatum in trix mutando tor in trix. vt a doctor venit doctrix. a lector venit lectrix. Et ab ista regula excipitur hoc nomen verbale nutritor quod format de se nutrix deponendo tri ꝛ addendo x causa boni soni. Tercia regula. A nullo noīe verbali terminato in sor natū est formari nomen verbale terminatū in trix. Excipiuntur tamen ab ista regula ista duo tonsor ꝛ ostensor que mutant sor in trix. vt tonsor tontrix. ostensor ostentrix.

Notādū q̄rto ꝛ vltimo q̄a dr̄ i tcia regula vox participialis trāsiēs i vim nois regit post se gr̄m ex vi actus ꝯuersi i habitū. Notādū participiū trāsire in vim nois itelligit̄ dupliciter. Uno modo materialiter ꝛ quo ad esse materiale sic ꝙ eadē materia ꝛ eadem vox aliq̄n ponit̄ sub participio. aliq̄n ponit̄ sub nomie. ꝛ hoc est possibile. patet ꝑ sile. sicut eīm in natura eadē materia potest stare sub diuersis formis. Dicit̄ eīm ꝓmo phisicoꝝ ꝙ materia est indifferens ad oēm formā. Et ꝓmo de generatōe dicit̄ ꝙ oīm corruptibiliū eadē est materia. Alio modo intelligit̄ formaliter ꝛ quo ad esse formale. sic ꝙ eadē vox vel dictio poneret̄ sub noīe ꝛ participio sub eadē significatione ꝛ modo significādi. ꝛ ꝙ mod⁹ significādi vnius partis orationis mutaret̄ in modū significādi alteri⁹ partis oratiōis. ꝛ sic nō est possibile. Rō. q̄a illa que differūt specifice vnū nō potest fieri aliud. ꝯstat aūt ꝙ partes oratiōes differūt specifice. ergo vna pars oratiōis nō potest fieri alia. Et ergo dixit Albert⁹ Species rerū trāsmutari nō possunt. qd̄ intelligit̄ priori forma remanente. sed abiecta priori forma species rerū trāsmutari possunt. Dicit̄ eīm ꝓmo methauroꝝ ꝙ de vno pugillo terre fiūt decē aque. cētū aeris. ꝛ mille ignis ꝑ rarefactionem.

Sequitur corrollarie q cū grāmatici dicunt participium transire in vim nois. hoc est intelligendū scđm esse materiale et nō formale. sic q eadē dictio que ponit sub participio. eadē dictio in specie. licet sub alio modo significādi ponitur sub noie. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Regimen genitiui ex vi partis. similiter ex vi actus cōuersi in habitū sunt ab alexandro bene assignata. Patet cōclusio ex his que dicta sunt.

Arguit pmo. Regimen ex vi partis nō distinguit a regimine ex vi demonstratiōis essentie. igit regimen ex vis partis nō est speciale regimen genitiui. Antecedēs pbat. qa in eadē oratiōe in qua fit regimen ex vi demonstrationis essentie. in eadē etiā fit regimē ex vi partis. Patet in ista oratione. Vir duri capitis. in qua est regimen ex vi partis. patet. qa dictio significans totū scilicet vir. regit genitiuum scilicet capitis q significat partē. Similiter in ista oratiōe est regimē ex vi demonstrationis essentie. qa p istā orationē demoustrat essentia viri. Dico verū argumentū cōcludit q in eadē oratiōe potest esse regimen ex vi partis. et etiā ex vi demonstratiōis essentie materialiter. sed nō formaliter. cū eīn in pdicta oratiōe ponit adiectiuū laudis vel vituperij est regimen ex vi demōstratiōis esseutie. Si aūt in tali oratiōe adimittit adiectiuū laudis vel vituperij est regimē ex vi partis. vt hec. Johannes monachi.

Arguit secūdo. Gtūs nō regit ex vi actus cōuersi in habitū. igit. pbat antecedēs. Actus nō potest cōuerti in habitū. igit gtūs nō regitur ex vi actus cōuersi in habitū. Probat antecedens. qa. verbum nō potest fieri nomen. ergo nec actus potest mutari in habitū. Tenet ɔsequentia. qa modus verbi est actus. sed modus nois est habitus. Antecedēs aūt patet. qa nomen et verbū differunt specifice. modo illa que differunt specifice vnū nō fit aliud. Dico verū argumentū concludit q nomen nō fit verbū neq modus verbi fit modus nois. tamē res verbi que est actus potest aliquādo intelligi sub habitu et nominaliter. eo q ex actibus generatur habitus. vt patet in predicamentis.

Arguit tercio. Actus nō potest transire in habitū. igit. Probatur antecedens. Eadē est via ab athenis ad thebas. et a thebis ad athenas. vt patet tercio phisicoꝝ. si ergo actus transmutat in habitum. ergo habitus potest transmutari in actū. qđ est falsum. Tenet consequentia. qa nō videt ratio diuersitatis. Dico q nō est simile. qa imperfectū et indignū possunt transmutari in perfectius et dignius. modo actus est imperfectior habitu. ergo actus transmutat in habitū. sed non econuerso.

Arguit quarto. Noīa verbalia nō regunt gtīn ex vi actus cōuersi in habitū. igit. pbat antecedens. qa si sic. vel ergo oīa vel. aliqua. Nō oīa. pbat. qa ista. amatio lectio nō regūt gtīn ex vi actus conuersi in habitū. sed q nō aliqua. qa nō videt que regunt. et que nō regūt Dico q illa regunt que significāt actū trāsmutatū in habitū cōcretiue. vt amor amatrix. sed illa que significant abstractiue nō regunt.

Arguit qnto. Nullū est nomen verbale terminatū in trix. pbatur Illud nomē dicit verbale qđ deriuat a verbo. sed noīa terminata in trix non deriuantur a verbo. igitur. Maior est nota. qa nomen verbale denominat a verbo. Minor. qa noīa verbalia in trix terminata formant a noībus terminatis in tor. vt amatrix ab amator. Dico licet noīa terminata in trix nō formantur a verbis immediate et proxime. tamen mediate. qa mediante noīe. Dicit enim autor de caussis. Quicquid est causa cause etiam est causa causati.

Arguit sexto. Noīa verbalia nō regunt genitiuū ex vi actus conuersi in habitū. Probat. Quicqđ est in effectu. verius est in causa. sed nomen verbale est effectus verbi. sed verbū nō regit gtīn ex vi actus cōuersi in habitū. ergo nec nomen verbale. Maior est vnū pncipiū cōmune. Minor est nota pro ambabus partibus. Dico q quicqđ est in effectu verius est in sua causa actu vel virtute. et sic dico q nomē verbale est effectus verbi quo ad significationē. sed nō quo ad modū significandi. qa habent modos significandi specifice distinctos. regimē aūt principalius oritur ex modis significandi q̄ ex significatione.

Arguit septimo. Littera alexādri est insufficiens. pbat qa plura sunt noīa verbalia q̄ ista hic posita. vt aliqua terminant in bilis. aliqua in tiuus. Exemplū pmi. vt amabilis. Exemplū secūdi. vt amatiuus. igit alexander est insufficiens. Tenet ɔsequētia. qa nō ponit ponenda. Dico verū argumentū ɔcludit q plura sunt noīa verbalia q̄ ista hic enumerata. sed alexander hic determinat de istis que regūt genitiuū ex vi actus cōuersi in habitum. ergo nō oportet ponere alia

Arguit vltimo. Grāmaticus nō habet determināre de actu et habitu. pbat sic. Diuersi artifices habent ɔsiderare diuersa obiecta. sed logicus determinat de actu et habitu. igit nō grāmaticus. Maior est nota. Minor. qa aristotiles in pdicamentis determinat de actu et habitu ponens differentiā inter dispositionē et habitū. Dico verū argu

mēt ũ cōcludit q diuersi artifices habēt ɔsiderare diuersa obiecta formalia. sed bene possunt cōsiderare idez obiectū materiale. grāmatic9 ergo determinat de actu ɀ habitu quo ad regimen. sed logicus quo ad generationē. qa habitus generatur ex multis actibus frequenter reiteratis.

Artifici regimen datur hic. vt epistola pauli
Quod fit ob causam regit hos: velut ara triumphi
Effectus nomen iunges cause genitiuo
Effectus culpe pudor est ɀ pena reatus
Illud quod regitur ɀ rector idem tibi signant
Virtus vera dei nos crimine purget ab omni
Materiam signans iungatur vt annulus auri
Aut ablatiuum dabit ex vel de precunte
Adde relatiuum vt sunt dupla quaterna duorum
Sic speciem generis. dic genus atq3 speciei.

Utrū alia duo regimina genitiui principalia: scilicet regimen ex vi cause quadruplicis ɀ relationis ab alexandro sint bene assignata. Pro intellectione questionis more. Notandū primo q hec qstio duo qrit. Primo querit vtrū regimen ex vi quadruplicis cause ab alexandro sit sufficienter assignata. Secūdo querit vtrū regimen ex vi relatiōis ab alexandro sit bene assignatū. Pro primo intelligendo Notandū q causa est ad quā sequit aliud. scilicet effect9. Effect9 eīm dicit quasi factū ab alio. Causa aūt scdm aristotelez scdo phisico₂ est quadruplex. scilicet. efficiēs. formalis. materialis ɀ finalis. Causa materialis ex qua aliqd fit materialiter ɀ subiectiue. quō dicimus lignū esse materia domus. ɀ ferrū cultelli. Causa formalis est que dat esse rei. quō aīa dicit forma corpo₂. Aia eīm dat esse corpori. Causa efficiēs est vnde est pncipiū motus ɀ vnde fluit motus. Causa finalis est ppter quā aliqd fit vt finis deambulatiōis est sanitas. Similiter pax est causa finalis belli. Dicit eīm scdo phisico₂. Nō bellamus vt bellem9. sed vt pacē habeam9. Que cause quattuor cōsiderātur aliter a philosopho ɀ aliter a grāmatico. a grāmatico quo ad regimen. a philosopho naturali quo ad esse. quelibet eīm res naturalis habet esse ex quattuor causis. que sunt pncipiū essendi rerū ɀ cognoscendi. Dicit eīm secūdo metaphisice. eadem sunt pncipia essendi et cognoscendi.

Notādū scdo q causa efficiēs est duplex. Quedaz eīm est causa efficiēs artificialis. vt artifex vel ars in artifice que mouet artificē ad operandū. Alia aūt est causa efficiens naturalis. ɀ est quedā vis insita rebus ex similibus similia pducens. vt homo generat hoiem. ɀ arbor pducit arborē. ɀ planta plantā. vt patet scdo de aīa. Alexander de causa artificiali ponit duas regulas. Prima. Dictio significans rem artificialiter factā regit a parte post genitiuuz significantē artificē ex vi effectus. vt epistola pauli. Secūda regula que est cōuersiua pme. Dictio significās artificē regit a parte post genitiuū significantē rem artificialiter factā ex vi cause efficientis. vt scriptor libri. De causa similiter naturali ponit duas regulas. Prima. Dictio significās effectū naturalē pductū a causa naturali regit a parte post genitiuū significantē illam causam naturalem. vt pudor culpe. Secūda regula est cōuersiua prime. Dictio significās causam naturalem apta nata est regere a parte post genitiuū significantē effectū illius cause naturalis. vt culpa pudoris. De causa etiam finali alexander vult duas regulas. Prima. Dictio significans rem que fit ppter aliquē finē regit genitiuū significātē causam finalē. vt ara triumphi. Secunda est conuersiua prime. ɀ est. Dictio significans finez alicuius cause regit genitiuū a parte post significantē rem factā propter talem finem. vt triumphus are.

Notandū tercio q alexander volens determinare de regimine ex vi cause formalis ostendit q dictio regens ɀ recta significant idem nō vult alexander loqui vniuersaliter. sic q dictio regēs ɀ recta semp idē significarent. cū eīm dicit fili9 regis. hic dictio regēs scz fili9. ɀ dictio recta scz regis nō significāt eādē rem. hec eīm est ɔstructio trāsitiua. fili9 regis. modo in ɔstructiōe trāsitiua ɔstructibilia significāt diuersa. sed intelligit littera alexādri particularit sic q in regimine ex vi cause formalis aliqū dictio regēs ɀ recta fcāt idez vt in regimine ex vi cause formalis in pdicatis diuinis. vt virt9 dei. iusticia dei. virt9 eīm dei nō est aliud nisi de9. met. Nō. dicit eīm. xij. methaphisice. De9 est act9 pur9. mō act9 pur9 nō pt substare alicui accidenti. Dicit eīm bohetu9 in libro de trinitate. Forma simplex subiectū esse non potest.

Ex littera ergo alexādri de regimine ex vi cause formalis habentur due regule. Prima. Dictio significans effectū cause formalis regit a parte post genitiuū significātē causā formalē. vt de⁹ virtutis. Secūda regula. Dictio significās causam formalē regit a parte post genitiuū significantē effectū illi⁹ cause formalis. vt virtus dei. Et est notandū ꝙ hec cōstructio virtus dei est intransitiua scōm rem. Iusticia em̄ dei est deus met. Dicit em̄ dyonisius. Omnia que sunt in deo sunt deus met. Et duodecimo methaphisice aristotiles ostendit ꝙ in deū nullū cadit accidēs. tamē p̄dicta ꝯstructio est trāsitiua scōm modum. qa gtūs regitur a parte post a noie. Sequitur corrollarie ꝙ p̄dicte ꝯstructiōes potius dicende sunt transitiue ꝙ̄ intransitiue. Ratio. qa ꝯstructio nō attēdit penes significata. sed poti⁹ penes modos significādi. vt pri⁹ est declaratū. in his ergo ꝯstructiōibus est diuersitas cōstructibiliū scōm modū intelligendi. licet nō scōm rem. Non em̄ intelligimus deū et suā iusticiā quasi essent diuersa et distincta. Licet em̄ deus scōm se sit simplex. tamen nos intelligimus deū se habere diuersis modis. vt quādoqꝫ esse piū quādoqꝫ iratū. De regimine aūt ex vi cause materialis alexander in littera ostendit duas regulas. Prima. Dictio significans rem factā ex materia cōgrue regit a parte post genitiuū vel ablatiuū significantē causam materialē illi⁹ rei mediante p̄positiōe a vel ab. Exemplū de genitiuo. vt annul⁹ auri. Exemplū de ablatiuo. vt annulus ex auro. vel annulus de auro. Secūda regula. Dictio significās causam materialē cōgrue regit a parte post genitiuū significantē rem factā ex tali materia. vt aurum annuli vel aurū de annulo. Et est notandū ꝙ hec littera alexandri intelligitur de materia ex qua. Unde triplex est materia. vna est materia ex qua scilicet res fit et cōponitur. vt lignū respectu mense. Alia est materia in qua. et est subiectū accidentis. vt paries respectu albedinis. Tercia est materie circa quā. vt subiectū sciētie et ferrū est materia circa quā fabri. qa tota intentio fabri versatur circa ferrum.

Notādū quarto et vltimo. Ultimū regimē p̄ncipale genitiui est ex vi relatiōis. Et alexāder ex ista littera vult habere duas regulas. Prima regula. Dictio relatiua logicalis disquiparantie tam scōm esse ꝙ̄ scōm dici regit a parte post genitiuū sui correlatiui ex vi relationis. Exemplū p̄mi de relatiuo scōm esse. vt pater filij pater. Exemplū secūdi de relatiuo scōm dici. vt sciētia scibilis sciētia. Secūda regula. Dictio correlatiua disquiparantie tam scōm dici ꝙ̄ scōm esse regit a parte post genitiuū sui correlatiui ex vi relationis. Exemplū primi. filius patris filius. Exemplū secūdi. scibile

scientie scibile. Pro intellectu regularū notandū ꝙ relatiuum est duplex. scilicet grammaticale et logicale. Relatiuū grāmaticale est antelate rei recordatiuū. vt homo currit qui mouet. Relatiuū aūt logicale est dictio que ratione sue significationis formalis importat respectū essentialiter. ratione cuius respectus refertur ad suū correlatiuū sub habitudine obliqui casus. vt pater filij pater. et de isto intelligitur regula. Et tale relatiuū logicale est duplex. scilicet equiparātie et disquiparantie. Relatiuū equiparantie est quod refert ad suum correlatiuū sub habitudine eiusdem vocis. vt similis simili similis. Relatiuū aūt disquiparantie est quod refertur ad suū correllatiuuꝫ sub diuersa voce. vt pater filij pater. Et relatiuū logicale adhuc est duplex. quoddā scōm esse et quoddā scōm dici. Relatiuū scōm esse est quod importat rem et naturā predicamenti relationis. res aūt predicamenti relationis est respectus. vt pater filius. dn̄s seruus. Sꝫ relatiuū scōm dici est quod nō importat rem et naturā predicamenti relationis essentialiter. licet referat ad aliā dictionē sub habitudine obliqui casus. vt scientia refertur ad scibile. tamen scientia essentialiter importat qualitatē. quia scientia est habitus. modo habitus est prima species qualitatis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Regimen ex vi quadruplicis cause. similiter regimen ex vi relationis ab alexandro est sufficienter et bene assignatū. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

Arguit primo. Grāmaticus nō habet determinre de causis. igit. Probat antecedens. Diuersi artifices habent considerare diuersa obiecta. sed phisicus habet determinare de causis. ergo nō grāmaticus. Tenet consequentia. qa phisicus et grāmaticus sunt artifices diuersi. Maior est nota. Minor est aristotelis secundo phisicoꝝ. vbi aristoteles probat ꝙ genera causarū sunt quattuor. Dico ꝙ diuersi artifices habent cōsiderare diuersa obiecta formalia. sed bene possunt considerare idem obiectum materiale. et sic dico licet phisicus habet determinare de causis. et grāmaticus etiā. tamen nō eodem modo. quia grammaticus determinat de causis quo ad regimē et cōgruitatem. sed phisicus quo ad esse rerum naturalium.

Arguitur secūdo. Processus alexandri in ordinatione regiminis ex vi cause nō valet. Probat. Talis ordo debet esse in regimine ex vi cause qualis est ordo in causis. sed causa finalis est precipua causarū ergo prius autor debuit determinare de regimine ex vi cause finalis. Maior est nota. quia si regimen ē ex vi cause. ergo regimē cau-

larũ debet ita ordinari qualis est ordo in causis. Minor est aristote
lis secũdo phisicorũ. vbi ostendit ꝙ finis est potissima causarum. Di
co verum argumentũ cõcluderet si alexander hunc ordinem inspexis
set. sed alexander habuit aliũ respectum. videlicet istũ ꝙ efficiẽs mo
uet materiam. materiaq̄ disposita introducitur forma. forma introdu
cta cessat ⁊ est finis generationis. ⁊ ergo prius determinauit de regi
mine ex vi cause efficientis.

¶ Arguitur tercio. Nullũ regimen debet denominari ex vi effectus
igitur. Probatur antecedens. A digniori debet fieri denominatio.
sꝫ semꝑ causa est dignior ⁊ principalior effectu. ergo nunq̄ regimen
debet denominari ex vi effectus. sed potius semper ex vi cause. Ma
ior est aristotelis octauo phisicorũ. Minor. quia causa dat esse. sed ef
fectus recipit esse. modo prestantius ⁊ nobilius est agere ⁊ dare esse
q̄ rescipere. Agens etiã prestantius est passo. tercio de anima. Dico
verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ a digniori debet fieri denomiatio. ceteris
paribꝰ. modo hic cetera nõ sunt paria. patet. quia aliquando dictio
significãs effectũ regit genitiuũ significantem causaꝫ. Modo dictio
regens est dignior dictione recta. ex quo dictio regens agit in rectã
Patet ergo ꝙ conuenienter aliquando regimẽ potest denominari ex
vi effectus.

¶ Arguitur quarto. In ista oratiõe. Liber scriptoris nõ est regimẽ
ex vi effectus. igitur. Probat. quia in ista oratione predicta est regi
men ex vi possessionis. Probat. hec resolutio bene valet scriptor ha
bet librum. ergo in ista. scriptor libri nõ est regimen ex vi cause. sed
potius ex vi possessionis. Tenet cõsequentia. qa regimen possessiõis
fit quãdo potest fieri resolutio orationis. sic ꝙ genitiuus potest muta
tari in nominatiuũ ⁊ nominatiuꝰ in accusatiuũ mediante hoc verbo
habet vel possidet. vt deductũ est ante Dico verũ argumentũ cõclu
dit ꝙ in ista. liber scriptoris est regimen ex vi possessionis. vi genera
li. sed vi speciali est regimen ex vi cause effectus ⁊ sic in eadem orati
one possunt esse diuersa regimina materialiter. licet nõ formaliter

¶ Arguitur quinto. Regens ⁊ illud quod regitur nõ significãt idem
igitur. Probatur in ista oratione. Sapientia salomonis. Probat sic.
Illa que significant primo diuersa non significant idem. sed sapiẽtia
⁊ salomonis significant primo diuersa. igitur. Maior est nota. quia
diuersa non significant idem. Minor. quia sapiẽtia significat accidẽs
salomonis substantiã. modo substantia ⁊ accidens sunt ꝑmo diuersa
ex quo differunt genere. Dico verum argumentum concludit ꝙ litte

ra alexandri non intelligitur vniuersaliter. sed particulariter. Tantũ
vult ergo alexander ꝙ in certo regimine dictio regens ⁊ recta signi
ficant idem in regimine ex vi cause formalis in terminis diuinis. vt
virtus dei. in alijs autem hoc non oportet.

¶ Arguitur sexto. In oratione virtus dei constructibilia nõ signifi
cant idem. Probatur. Vbicũq̄ est constructio transitiua constructi
bilia significant diuersa. sed hec est constructio transitiua. virtus dei
igitur. Maior patet ex diffinitione constructionis transitiue. Mi
nor. quia obliquus regitur a nomine. ergo est ꝯstructo transitiua. Te
net consequentia. quia quandocũq̄ obliquus regitur a nomine est cõ
structio transitiua vt dicunt grammatici. Dico verum argumentuꝫ
concludit ꝙ in ista. Virtus dei est constructio transitiua scđm modũ
⁊ formaliter ⁊ quo ad modos significandi. tamẽ materialiter quo ad
significata ⁊ scđm rem est constructio intransitiua.

¶ Arguitur septimo. In ista. Virtus dei non est regimen ex vi cau
se formalis. Probatur sic. Deus nõ habet causam. igitur in ista. Vir
tus dei. iste genitiuus dei nõ regitur a dictione significante causam.
Probatur antecedens. Quicquid habet causam habet prius. sed deꝰ
non habet prius. igitur. Maior quia omnis causa precedit suuꝫ ef
fectum adminus natura vel tempore. Minor. quia deo nihil est priꝰ
ex quo ipse est prima causa Dico verum argumentum concludit ꝙ i
genere cause efficiẽtis deo nihil est priꝰ. nec deꝰ est effectus in genere
cause efficientis. tamen in genere cause formalis quo ad denominati
onem nostram nos imaginamur aliquid denominare deum. ⁊ sic deꝰ
quo ad nos habet causam formalem ipsum deum denominantem.

¶ Arguitur octauo. Genitiuus non regitur ex vi relationis. Proba
tur antecedens. Relatiua logicalia non regunt genitiuum. Probat.
Relatiua grammaticalia non regunt genitiuum. nec relatiua logica
lia. Tenet consequẽtia. quia non videtur ratio diuersitatis. Dico
ꝙ ratio diuersitatis est diuersitas modorum significandi ipsorum re
latiuorum grammaticalium ⁊ logicalium. ratione cuius vni potest
competere vnum ⁊ non alteri. ⁊ sic contingit in proposito. Quia ꝯ
multi grammaticorum dicunt regimen genitiui ex vi partitionis es
se vnum regimen principale genitiui. ibi non distiugunt regimen ex
vi partis ⁊ demonstrationis essentie. vt scientia de regimine geniti
ui sit perfecta.

Sequitur textus.

De regimine genitiui.

Cum partitiuis numerum sermoqꝫ locabis
Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum
Pone gradum medium partitio quando notatur
Ut partitiuum pones vbicūqꝫ locorum
Sub partitiuis pronomina terna locabis
Ut volucrum canit hec. gemit illa. tacens manet ista
Da gradui summo genitiuum plura notantem
Est salomon populi ditissimus atqꝫ virorum
Iste gradus geminos quandoqꝫ regit genitiuos
Esse solet nemorum regum ditissimus iste
Expositum poterit regimen tibi notificari
Idqꝫ quod esse solet de consuetudine iungam
Ut caupo pistor horum scola siue capella
Leticie cathedram sub consuetudine ponam
Additur excellens. flos florum virgo maria
His precium iunges: vt salmo trium solidorum
Etatem iungo. velut annorum puer octo
Mensuramqꝫ notans. vt vasa trium modiorum
Remqꝫ representans regit hunc aut signa figurans
In crucis hoc signo vel regis imagine signo
Per supplementum proprijs iunges genitiuum
Dalida sampsonis probat hoc iacobiqꝫ maria
Multaqꝫ comperies cum possessiua resolues
Additur oblitus memini memor atqꝫ recordor

Querit vtrū littera alexādri de regimine ex vi partitionis sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis more notandū est pᵒmo ꝙ ex littera alexandri de regimine ex vi partitiōis tres eliciunt regule. Prima. Dictio significās partitionē inter multa cōgrue regit a parte post genitiuū significantē illud vel illa inter

De regimine genitiui.

que fit talis partio. vt quilibet illoꝝ currit. Secūda. Dictio significans partitionē inter multa congrue regit a parte post genitiuū significantē res numeratas. vt vnus illoꝝ currit. Duo eoꝝ scribunt. ꝛ licet vnus ꝓprie nō significat numerū. tamen vnus vel vnitas significat ꝑncipiū nmeri. Sicut eñ punctus est principiū quantitatis cōtinue. sic vnitas est principiū quantitatis discrete. Tercia regula. dictio significans ordinē cōgrue potest regere a parte post genitiuū significantē rem respectu cuius habetur talis ordo. vt quartus eoꝝ sextus illorum.

Notandū secundo. Nomen partitiuū vel diuisiuū scđm Priscianū describitur sic. Est quod significatū suū partitur vel diuidit in plura. Omis eñ distributio fit in actu vel aptitudine. Unde dicit petrus hispanus. Distributio est multitudo rei communis ꝑ signū vniuersale facta. Et quādoqꝫ fit distributio affirmatiue. vt quilibet illoꝝ. quandoqꝫ negatiue. vt ibi. Psallat altitudo celi. ꝛ nulla linguarū silescat. Quandoqꝫ etiā diuisio fit particulariter. vt quidam illorum. Sed nomen ordinale est vel ordīuis quod significatione formali vltra multitudinē quā importat ordinis rationem superaddit. vt sextus illorum. quartus illorum.

Notandū tercio. Licet dictū sit ante ꝙ adiectiuū nō regit substantiuū. hoc est intelligendū de adiectiuo adiectiue tento. quia adiectiuū partitiue tentū potest regere substantiuū per se. vt hic. quartus illoꝝ. sextus illoꝝ. Unde notandū adiectiuū regitur dupliciter. Uno modo adiectiue. quando scilicet ꝯuenit cū suo substantiuo in accidentibus grāmaticalibus. vt albus homo. ꝛ vt sic vnum nō regit aliud. Scđo adiectiuū tenet partitiue vel diuisiue. ꝛ sic potest regere substātiuū. Et licet hic. vnus illoꝝ adiectiuū ꝛ substantiuū discōueniunt in numero. tamē hoc nō est cōtra regulā adiectiui ꝛ substantiui. quia talis regula intelligitur ꝙ adiectiuū ꝛ substantiuū debent conuenire in tribus. verū est hoc de adiectiuo adiectiue tento. sed quando adiectiuū tenet partitiue nō oportet ꝙ cōueniat in tribꝰ qualiter est in proposito.

Notādū q̄rto ꝛ vltimo ꝙ genm regi ex vi partitiōis est ipm regi ex modo significādi fundato supra partitionē. que partitio denotat fieri ꝑ dictionē partitiuā in ordine ad aliqđ totū. vt quilibet istoꝝ currit. Ista dictio qlibet importat partitionē fieri in ordine ad illū genm hoim q̄ significat totū. ꝛ talis multitudo debet expri

mi p gtm̄ pluralē vel p nomē collectiuū. Sequit corrollarie q hic. q
libet homo nō est regimen ex vi partitionis. Ratio. qa licet ponat hic
signū partitiuū. tamē nō tenet partitiue. qa signū partitiuū cū tenet
partitiue debet poni circa genitiuū qui importat multitudinē modo
hic nō est sic. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Ista regimina gti ex vi parti-
tionis ab alexandro in littera est bene assignatū. Patet conclusio ex
his que dicta dicta sunt.

¶ Arguit primo. Ex littera sequit falsum. igit. Probat antecedens.
qa sequeret q adiectiuū regeret substantiuū. qd est falsum 7 ɔtra pri
dicta. Probat sequela. qa cū dico. quartus eoꝝ. quartus est adiectiuū
7 eoꝝ est substātiuū. 7 vnū regit aliud. 7 p ɔsequens adiectiuum rege
ret substantiuū. Dico q bene adiectiuū regit substantiuū dummodo
nō tenet adiectiue. sed partitiue. qualiter hic contingit. sed adiectiuū
adiectiue tentū nunq̄ regit substantiuū.

¶ Arguit secūdo. Hec nō est ɔgrua. Alter eoꝝ. quartus eoꝝ. Probat
qa peccat ɔtra pncipia grāmatice. ergo nō est cōgrua. Tenet ɔsequē
tia. qa oratio peccans ɔtra pncipia grāmatice nō est cōgrua. Probat
antecedēs. qa in ista. quartus eoꝝ adiectiuū 7 substātiuū discōueniunt
in numero. Probat. quia adiectiuum quartus est singularis numeri
et substantiuum eorum est pluralis numeri. Dico verum argumen
tūm concluderet si adiectiuum partitiue tentum deberet conuenire
cum substantiuo. modo adiectiuum partitiue tentum non debet con-
uenire cū substantiuo. qa tunc adiectiuū nō tenetur pure adiectiue.
sed addit vltra hoc partitionē ratione cuius partitionis regit gtm̄.

¶ Arguit tercio. Iste dictiones. quilibet. alter nō significant parti-
tiue vel partitionē. igit nō regunt gtm̄ ex vi partitionis. Probatur
antecedens. Iste dictiones nihil significant. igitur nō significāt par
titiue. Tenet cōsequentia a superiori negato ad inferius. Antecedēs
probat. Nullū sincathegreuma significat. sed pdicte dictiones sunt
sincathegreumata. igit. Maior est aristotelis primo Periarmeniarū
cū dictionis nō est vniuersale. sed vniuersaliter cōsignificare. 7 sic sin
cathegoreuma per se nō significat. Minor est nota. qa denominat p
positionē accidentaliter scdm qualitatē vt dicunt logici. Dico licet
predicte dictiones nō significant capiendo significare pprie. tamen
significāt capiendo significare cōmuniter. vt nō distinguit cōtra cō
significare.

¶ Arguit quarto. Cū dicit. quilibet hoim. hec dictio quilibet nō re-
git istū gtm̄ hoim ex vi partitiōis. Probat antecedēs. omis gtūs re-

gitur aut transitiue aut intransitiue. sed i ista. quilibet hoim nec iste
gtūs hoim regit transitiue nec intransitiue. igit. Maior patet ex suf
ficienti diuisione. Minor q nō transitiue. patet. qa adiectiuū 7 sub-
stantiuū faciunt cōstructionē intransitiuā psonarū. vt dicūt grāmati
ci. modo in ista. quilibet hoim. qlibet est adiectiuū. 7 hoim substātiuū
Sed qd nō intransitiue. patet. qa quādo pars casualis ɔstruit cū par
te casuali est ɔstructio trāsitiua. Dico q pdicta ɔstructio est transiti
ua. patet. qa in ea ɔstructibilia significant diuersa. Cū enim dico. qui
libet hoim planū est q diuersa significant. Adiectiuū aūt 7 substanti
uū faciūt ɔstructionē intrāsitiuā. in qua ɔstructibilia significant idez
7 hoc est verū quādo adiectiuū tenet adiectiue. modo in pdicta ora-
tione quilibet hoim hoc adiectiuū quilibet nō tenetur adiectiue. sed
partitiue.

¶ Arguit qnto. Hoc signū qlibet nō regit gtm̄ ex vi partitiōis. igit
Probat antecedēs. hoc signū omis nō regit gtm̄ ex vi partitiōis. er-
go nec quilibet. Tenet ɔsequētia ab eqpē ad idē. qa omis 7 qlibet eq
ualent. Probat antecedēs. qa nihil est dicere. omis hoim. Dico licet
omis 7 qlibet equalēt. nō tamē simpliciter 7 omi modo. ergo nō opor
tet q si qlibet regit gtm̄ q 7 ois. plus eni determinate qlibet impor-
tat partitionē q̄ ois. qa ois aliquādo potest teneri collectiue. vt ibi
oēs apostoli dei sunt duodecim. sed quilibet nunq̄ tenet collectiue.

¶ Arguit sexto. In ista oratione: vnus illoꝝ currit. Dictio sigificās
numerū nō regit genitiuū. Probat. qa vnus nō significat numerum
Probat. illud qd significat pncipiū numeri nō significat numerū. sed
vnus significat principium numeri. igit nō significat numerum. Ma
ior. qa pncipiū numeri nō est numerus. Minor. qa sicut punctus est
pncipiū quantitatis cōtinue. sic vnitas est pncipiū quantitatis discre
te. Dico q in proposito significare numerū capit cōmuniter vt scili
cet illud dicitur significare numerū quod significat numerū vel pnci
piū numeri. 7 nō q absolute significat solū numerū. 7 sic licet vnus non
significat numerū. tamen significat principium numeri.

¶ Arguitur septimo. Regimē possessiōis pure habet fieri p partē. vt
supradictū est quādo dicebat. Dictio significās partē regit genitiuū
a parte post significātē totū. ergo nō debet poni regimen ex vi par-
titiōis. ergo ista regula est superflua. Tenet ɔsequētia. quia habitudo
partis ad totū fundat regimen partitiōis. Dico verū argumētū con
cludit de parte magnitudinis vel integralis. vt pes hois caput iohā
nis. nō aūt de parte multitudinis scdm quā fit regimen partitionis.

¶ Arguit̄ octauo. Quilibet significat vniuersaliter. ergo nō particu
lariter. Probat̄ antecedēs. q̄a est signū distributiuū. vt omnis. Dico
verū argumētū ꝯcludit sc̄dm collectionē. nō aūt sc̄dm partitionē. vt
clarius ⁊ diffusius declarat̄ in comento Johannis monachi. ⁊ in ma
iori opere ꝯvilhelmi ꝯvert.

Vtrū regimina gti minus ꝑncipalia ad ꝑncipalia
reducibilia ab alexādro in textu sint bene assignata. Pro huiꝰ questio
nis intelligētia sciēdū est ꝑmo ꝙ hec questio querit vtrū sint aliqua
regimina gti minꝰ ꝑncipalia vnde dictū est ante ꝙ regimē gti est du
plex. ꝑncipale ⁊ minꝰ ꝑncipale. Principalia fuerūt sex vt determina
tū est superiꝰ. Minꝰ aūt ꝑncipale dicit̄ regimē gti qd̄ reducit̄ ad regi
men ꝑncipale. minꝰ eñ ꝑncipale semꝑ ordinē habet ad ꝑncipale. sicut
imꝑfectū ad ꝑfectū. ⁊ talia regimina minꝰ ꝑncipalia gti sunt decemse
ptem diligēter sc̄dm alexādrū ꝯputādo. Primū est ex vi ꝯtinētie. Et
sunt quattuor regule. Prima. Dictio significās rem contentā. ꝯgrue
regit a parte post gtm̄ significātē rem cōtinentē. vt vinū vasis. aqua
vrne. Sc̄da regula. Dictio significās rem cōtinentem ꝯgrue regit a
parte post gtm̄ significātē rem ꝯtētā. vt vas vini duo dolia vini. Et
hec duo tangit alexāder cū dixit. Cōtētū regit hos ⁊ res que ꝯtinet
illud. Vt vinū vasis ⁊ sunt duo dolia vini. Tercia regula. Dictio si
gnificās rem que olim fuit cōtenta ⁊ iam actu nō ꝯtinet̄ ꝯgrue regit
a parte post gtm̄ significātē rem que priꝰ ꝯtinebat̄. vt vinū vasis flu
it in plateis si vinū esset effusum. Quarta regula. Dictio significans
rem que prius ꝯtinebat. licet iam actu non ꝯtinet regit a parte post
gtm̄ casum cōsignificātē rem que prius ꝯtinebat̄ licet iam actu nō cō
tinet̄. vt vas vini est destructū si vas iacet ⁊ in angulo vacuum. Et
has regulas tangit alexāder cū dicit. Cōtentis suberūt ea que cōten
ta fuerūt. Sc̄dm regimē minꝰ ꝑncipale genitiui est ex vi actus. ⁊ sunt
due regule. Prima. Dictio significās actū in tempore regit a parte
post genitiuū significantē tēpus in quo fit ille actꝰ. vt labor diei. Se
cūda regula. Dictio significās tēpus ꝯgrue regit a parte post gtm̄ si
gnificantē actū factū in tali tēpore. vt dies laboris. hora resumptio
nis. Et tāgit alexāder hoc cū dicit. Tēpus q̄ fiūt in eodē ꝯtinet actꝰ
Terciū regimē minꝰ ꝑncipale gti est ex vi dominij ⁊ ex vi prelationis
Et eius sunt due regule. Prima. Dictio significās dominiū vel pla
tionē ꝯgrue regit a parte post gtm̄ significantē illud respectu cuius
est tale dominiū. vt rex huius populi. Secūda regula. Dictio signifi
cans famulationē siue seruitiū ꝯgrue regit a parte post gtm̄ signifi
cantem illud respectu cuius habet̄ tale seruitiū. vt minister regis ex

vi seruitij. Et hoc tangit alexander cū dicit. His adiūgat̄ plario cū
famulatu. Quartū regimen minꝰ ꝑncipale gti ex vi ꝓximitatis. Et ē
regula ista. Dictio significās ꝓximitatē regit a parte post gtm̄ signi
ficantē rem circa quā est talis ꝓximitas ex vi ꝓximitatis. vt vicinꝰ
huius. Quintū regimē est ex vi cōtrarietatis. Et est regula ista. Di
ctio significās cōtrarietatē regit a parte post gtm̄ significantem illō
respectu cuiꝰ est talis ꝯtrarietas. vt hostis regis. inimicꝰ crucis xp̄i.
Sextū regimen est ex vi genealogie. Et est dictio significās ꝑncipiū
genealogie vel generatiōis tam actiuū q̄ꝫ passiuū cōgrue regit a par
te post gtm̄ significantē illud respectu cuiꝰ habet̄ tale ꝑncipiū genera
tionis vel genealogie. Exemplū de ꝑncipio passiuo. vt mater Joan
nis. De ꝑncipio actiuo. vt pater iohannis. Et hoc tangit alexander
cū dicit. Proximitas cōtrarietas genus his sociatur.

Notādū secūdo. Septimū regimē minꝰ ꝑncipale
gti est ex vi ordinis. Et est regula ista. Dictio significans ordinē cō
grue regit a parte post gtm̄ significantē illud respectu cuius habet̄
talis ordo. vt quātus eoꝝ. Octauū regimen ex vi numeri. Et est re
gula. Dictio significās numerū cōgrue regit a parte post gtm̄ signifi
ficantē res numeratas. vt duo illoꝝ. quattuor illoꝝ. ⁊ de his regulis
dictū est in ꝑcedēti questione. Nonū regimē minꝰ ꝑncipale gti est ex
vi partitionis. licet alij volunt regimen ex vi partitionis esse ꝑnci
pale. vt patuit in questione precedenti. Et regiminis ex vi partitio
nis ab alexandro ponunt̄ quattuor regule. Prima. Dictio significās
partitionē ꝯgrue regit a parte post genitiuū significantē illud vel il
la inter que fit talis partitio. vt q̄libet illoꝝ scribit. Sc̄da regula. Cō
paratiuus partitiue vel diuisiue tētꝰ regit a parte post gtm̄ significā
tē multitudinē respectu cuiꝰ est talis partitio. vt maior horū chari
tas. in quo exēplo charitas que est maxima virtutū cōparat̄ ad fidē
⁊ spem. valet ergo exēplū ꝑdictū tātū. magna virtꝰ est spes ⁊ magna
virtus est fides. maxima aūt inter has est charitas. Nō quia fides ⁊
spes solū hic sunt in mūdo ⁊ i futuro mūdo cessabūt. sed charitas hic
incipit ⁊ ineternū durabit. Ergo dixit paulus ꝑmi Corinth. xiij. Ma
ior hoꝝ charitas. Tercia regula. Aduerbia partitiua id est distribu
tionē importātia. vel aduerbia locoꝝ ꝯgrue regūt a parte post gtm̄
ex vi partitiōis. vt vbicūq̄ꝫ locoꝝ. nullubi locorum. Quarta regula.
Ista tria ꝓnoīa hec illa ista ꝯgrue regūt a parte post gtm̄ tā i mascu
lino q̄ꝫ feminino q̄ꝫ neutro genere ex vi partitiōis. vt hec volucrum.
ista volucrū. illa volucrū canit. Et has regulas tāgit alexāder cū di
cit. Cū partitiuis numerū seriē q̄ꝫ locabis. Quilibet alter vter neut

duo quartus eoꝝ. Pone gradū mediū partit io quādo notaẜ. Ut par
titiuū pones vbicūqꝫ locoꝝ. Sub partitiuis ꝓnomina trina locabis
Hec volucrū canit. gemit illa. tacens. manet ista.

Notandū tercio. Decimū regimen gti minus ꝑnci
palē est ex vi suplatiōis. Et sunt due regule. Prima. Suplatiuus sup
latiue tentus regit cōgrue a parte post gtm̄ significātē plura. vel ge
nitiuū singularē nois collectiui. vel gtm̄ pluralē nois nō collectiui. ex
emplū ꝑmi. optimus plebis. exēplū secūdi. fortissim⁹ hominū. doctis
simus poetarū. Scōa regula. Suplatiu⁹ gradus quādoqꝫ regit duos
genitiuos. vnū virtute ꝓpria. Aliū virtute positiui. vt salomon est
ditissimus nemoꝝ regū. que resoluiẜ sic. salomon est diues nemorum
ꝛ ditissimus regū. vbi iste gtūs nemoꝝ regitur virtute positiui. ꝛ ille
gtūs regū virtute suplatiui. Et ꝑmā regulā tetigit alexander cū di
xit. Da gradui summo gtm̄ plura notantē. Est salomon populi ditissi
mus atqꝫ viroꝝ. Secūdā regulā alexāder tetigit cū dixit. Iste grad⁹
geminos quādoqꝫ regit gtōs. Undecimū regmē genitiui min⁹ ꝑnci
pale est ex vi cōsuetudinis. Et sunt tres regule. Prima. Dictio signi
ficans rem que solet aliqd agere ex cōsuetudine regit genitiuū signifi
cantē rem ꝯsuetā ꝑ istā fieri. vt pistoꝝ panis. caupo vini. Scōa regu
la. Cōstructibile significās locū in quo solet aliqd fieri ex cōsuetudi
ne regit genitiuū significantē rem in tali loco cōsuetā fieri. vt scola
studij. ecclesia orationis. Tercia regula. Dictio significās locum in
quo solet aliquid fieri ex consuetudine regit genitiuū significantem
illud qđ est de laude vel tristicia illius loci. vt cathedra leticie. sedes
tristicie. Et has regulas tāgit alexāder cū dicit. Idqꝫ qđ esse solet de
cōsuetudine iungā. Ut caupo pistor hoꝝ scola siue capella. Leticie
cathedrā sub ꝯsuetudine ponā. Duodecimū regimē genitiui minus
ꝑncipale est regimē excellētie. ꝛ est ista. Dictio singularis numeri po
test regere genitiuū pluralis numeri. vel etiā aliū genitiuū a suo gtō
plurali in significato. tamē ei equalentē. sic ꝙ ꝑ totale aggretatū im
portaẜ excellētia. Exēplū ꝑmi. vt maria est flos floꝝ. Exēplū secūdi.
vt rex ꝑncipū. Et hāc tāgit alexāder cū dicit. Additur excellēs flos
floꝝ virgo maria. Tredecimū regimē gti est ex vi precij. Et sunt due
regule. Prima. Dictio significās rem appreciabilē regit duos gtōs
vnū adiectiualē significātē quātitatē illi⁹ ꝑcij. aliū sbstātiualē signifi
cātē illud ꝑciū. vt salmo⁹ triū solidoꝝ. Scōa regula. Adiectiuū impor
tans quātitatē alicui⁹ precij regit gtm̄ significātē rem appciabilē me
diātē noie substātiuo significāte illud preciū. vt tres solidi salmonis
Et hoc regimen tangit alexander in textu cū dicit. His preciū iūgas

vt salmo⁹ triū solidoꝝ.

Notādū quarto ꝛ vltimo. Decimū quartū regimē
est ex vi etatis. Et est regula ista. Dictio significās rem alicui⁹ eta
tis ꝯgrue regit a parte post duos gtōs. vnū adiectiualē significantem
quantatē illius etatis. ꝛ aliū substantiualē significantē illā etatē vel
tēpus illius etatis. vt puer octo annoꝝ. Et hoc tangit alexāder cū
dicit. Etatē iungo velut annoꝝ puer octo. Decimūqntū regimē mi
nus ꝑncipale est ex vi mensure. Et sunt due regule. Prima. Dictio si
gnificās rem mensurabilem ꝯgrue potest regere duos gtōs. quorum
vnus est adiectiualis ꝛ significat quātitatē illi⁹ mēsure. ꝛ alter substā
tiualis. ꝛ significat illā mēsurā. vt vas trium modioꝝ. Scōa regula.
Dictio significās rem mensuratā ꝯgrue regit a parte post gtm̄ signi
cantē mesurā. vt triticū modij. Et hoc tāgit alexāder cū dicit. Men
surāqꝫ notans. vt vasa triū modioꝝ. Sedecimū regimē gti min⁹ ꝑnci
pale est ex vi representationis. Et sunt due regule. Prima. Dictio si
gnificās rem representantē aliā rem regit cōgrue a parte post geniti
uum significantē rem representatā. vt signum crucis. Scōa regula.
Dictio significās rē figurantē aliā rem ꝯgrue regit a pte post geniti
uū signifcantē rem figuratā. vt imago regis. Et hoc tetigit alexan
der cū dicit. Remqꝫ representās regit hos aut signa figurās. In cru
cis hoc signo vel regis imagine signo. Decimumseptimum et vltimū
regimen minus principale genitiui est ex vi pertinentie. ꝛ sunt due re
gule. Prima dictio significās ptinentiā apta nata est regere apte post
gtm̄ significantem illud respectu cuius habetur talis pertinentia. vt
capuciū capitis. custos rerū. Scōa regula dictio ſcans officiū ꝯgrue
regit apte post gtm̄ significantē rem respectu cuius habeẜ tale officiū
vt custodia rerum. ꝛ hoc tāgit alex. Dat regimen simile quod ptinet
officiumqꝫ. Ut custos rerū simulqꝫ custodia rerum. Utrū aūt nomen
propriū habeat regere aliquē casum. de isto sunt cōtrouersie grāmati
corum. Florista dicit ꝙ non. Unde dixit. Tantū pronomen regitur.
ꝓpriū quoqꝫ nomen. Alexander aūt dicit ꝙ sic. Unde dixit in textu.
Per supplemetū ꝓprijs iunges genitiuū. Dalida sampsōnis probat
hoc iacobiqꝫ maria. Ubi vult talem regulā. Nomē ꝓpriū cōgrue po
test regere a parte post genitiuū casum nō curando an sit ꝓprie vel
appellatiue qualitatis cū subintellectiōe nominis appellatiui. Exem
plū primi. vt. Dalida sampsonis. Exemplū secundi. Filius pistoris.
Et est notandū ꝙ nomina ꝓpria considerant̄ dupliciter. Uno modo
scdm se ꝛ absolute vt propria sunt ꝛ sic non regunt aliquem casum.

Rō. q̄a illud qḋ debet regere debet ſ̄care ꝯfuſe ⁊ generalit̄ ⁊ depēdēter. Nomē aūt ꝓpriū nō ſ̄cat depēdēter ⁊ ꝯfuſe. ſed certe. ergo nomē ꝓpriū nō regit. ⁊ hoc voluit floriſta cū dixit. Tm̄ ꝓnomē regit̄ ꝓpriū quoq̧ nomē. Alio modo ꝯſiderāt̄ noīa ꝓpria vt aliquā ꝑperatē ſup̱addunt vltra ſ̄catū ſuū vt ſignificāt rem poſſeſſam vel poſſeſſionem. ⁊ ſic bene regūt. ⁊ hoc voluit alexāder in littera. qḋ etiā nō eſt cōtra floriſtam. Unde ⁊ floriſta ſubiunxit. Si ſint ꝓdicta ꝓpria virtute retenta. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Cōcluſio reſpōſalis iſta. Regimina gt̄i min⁹ ꝑncipalia ab alexādro in littera ſunt bene aſſignata. patet ꝯcluſio ex his que dicta ſunt.

¶ Arguit̄ p̄mo. Dictio ſignificās rem ꝯtinētē nō regit gt̄m ſ̄cantē rem ꝯtentā ex vi ꝯtinētie. igit̄ p̄ma regula falſa. ꝓbat̄. regit em̄ ex vi relatiōis. igit̄ nō ex vi ꝯtinētie. Tenet ꝯſequētia. q̄a idē ꝯſtructibile nō regit̄ ex diuerſis viribus. ꝓbat̄ antecedēs. Int̄ rē ꝯtinētē ⁊ rē cōtentā eſt relatio. igit̄ talis gt̄us regit̄ ex vi relatiōis. Antecedēs patet: q̄a ꝯtinēs dicit locū ⁊ ꝯtētū rē locatā. mō loc⁹ dr̄ relatiue ad locatū. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ int̄ ꝯtinēs ⁊ ꝯtētū eſt reſpect⁹ ⁊ relatio generalis quo mō oīs res dicit̄ relatiue. q̄a oīe ens aut eſt creator aut creatura. modo creator dicit̄ ad creaturā. ſic etiā creatura dicit̄ ad creatorē. ſed ab illa relatiōe generali ⁊ cōi nō denomiat̄ regimē ex vi relatiōis. ſed regimē relatiōis denomiat̄ a relatiōe ꝓpria ⁊ ſpeciali quā importat dictio ꝯtinēs reſpectu dictōis q̄ ſ̄cat rē ꝯtētā

¶ Arguit̄ ſcd̄o. Iſta littera eſt icōgrua. Tēp⁹ q̄ fiūt. igit̄ male poſita ꝓbat̄ antecedēs. In ea relatiuū ⁊ antecedēs diſcōueniūt in genere. igit̄ eſt incōgrua. ꝓbat̄ antecedēs. q̄a temp⁹ eſt antecedēs ⁊ generis neutri⁹. ⁊ relatiuū q̄ eſt generis maſculini. Dico verū argumētū concluderet ſi tēp⁹ eſſet antecedēs hui⁹ relatiui q̄. ſed dico ꝙ antecedens hui⁹ relatiui q̄ eſt act⁹. vt tēp⁹ ꝯtinet act⁹. q̄ ſcɜ act⁹ fiūt in eodē tēpore

¶ Arguit̄ tercio. Dictio ſ̄cās ꝓximitatē nō regit gt̄m. igit̄ cōcluſio falſa. ꝓbat̄ ſic. q̄a regit dt̄m. igit̄ nō gt̄m. ꝓbat̄ antecedēs ꝑ iſtā regulā alexādri in cap̄lo de regimine dt̄i cū dixit. His ꝯtrarie͛tas ſociat̄ ꝓximitaſq̧. Tenet ꝯſequētia. q̄a idē ſolū facit idē. vt patet ſcd̄o de generatione. Dico ꝙ idē eodē modo ſe habens facit idē. modo aliter dictio ſignificans proximitatē regit datiuū ⁊ aliter genitiuū. quando enim dictio ſignificans proximitatē regit genitiuū nō ponit̄ pure adiectiualiter. ſed aliqualiter ſubſtantiue. vt vicinus huius. ſed quādo regit datiuū tunc ponitur pure adiectiualiter vt poſtea dicetur.

¶ Arguit̄ quarto. Cōparatiu⁹ nō regit genitiuū. igit̄ ꝯcluſio falſa. ꝓbatur. antecedens. Cōparatiuus regit ablatiuū ſine ꝑpoſitione vtriuſq̧ numeri. igit̄ nō genitiuū. Tenet cōſequētia. q̄a idem ſolum facit idem. ſed antecedens patet auctoritate donati q̄ dicit ꝙ cōparatiuus regit ablatiuū vtriuſq̧ numeri ſine ꝑpoſitione. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ cōparatiuus cōparatiue tentus regit ablatiuū vtriuſq̧ numeri. Hic aūt fit mentio ꝙ cōparatiu⁹ partitiue tentus regit poſt ſe genitiuū.

¶ Arguit̄ q̄nto. Gt̄us reflexus ſup nomiatiuū nō cauſat regimen ex vi excellentie. ergo ꝯcluſio falſa. ꝓbat̄ antecedēs: q̄a ſi ſic. maxime in iſta oratiōe. Latro latronū. ꝙ hic importaret̄ excellentia ex regula. ſed hoc eſt falſum. ꝓbat̄. q̄a ſignificat̄ quedam vilipenſio ⁊ depreſſio cū dico. latro latronū. ergo nō eſt excellentia. Tenet cōſequētia. q̄a depreſſio ⁊ excellentia ſunt oppoſita. Dico licet in ꝓdicta oratione nō importat̄ excellentia in bonitate. ſufficit tamen ꝙ in malicia.

¶ Arguit̄ ſexto. Hec dictio puer nō ſignificat etatē. igitur ꝯcluſio ⁊ vna regula falſa. ꝓbat̄ antecedēs. q̄a puer ſignificat ſubſtantiā. ſed etas eſt accidēs. ergo puer nō ſignificat etatē. Maior eſt nota. quia puer eſt ſubſtātia. Minor. q̄a etas adeſt ⁊ abeſt. ⁊ res ꝯtinue mutat̄ de vna etate in aliā. Dico ꝙ alexāder non vult abſolute in littera ꝙ puer ſignificaret etatē abſtractiue. ſed vult ꝙ puer ſignificat etatem concretiue. id eſt rem alicuius etatis.

¶ Arguit̄ ſeptimo. Nomē ꝓpriū nō regit aliquē caſum. igit̄ concluſio falſa. Probat̄ antecedēs. Omīs dictio regens debet ſignificare cōfuſe ⁊ dependenter. ſed nomē ꝓpriū ſignificat certe ⁊ determinate. igit̄. Maior eſt nota. Minor. q̄a nomen proprium ſignificat rem ſingularē. modo res ſingularis eſt certa ⁊ determinata. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ hic nomen ꝓpriū vt ſic tentū nō regit aliquem caſum. ſed nomen ꝓpriū captū vt importat poſſeſſionē vel rem poſſidentem vel poſſeſſorem. ⁊ ſic bene regit.

¶ Arguit̄ vltimo. Nomen ꝓpriū nō regit gt̄m ꝑ ſubintellectionē. igitur. ꝓbat̄. q̄a poteſt regere ſine ſubintellectione. ꝓbat̄ in iſta. Dalida ſampſonis. vt dicit Iohānes monachi. Dico verū argumentum cōcludit ꝙ nomen ꝓpriū nō regit genitiuū ſine ſubintellectione quo ad orationem perfectam conſtituendam. ſed quo ad regimen non requiritur nomen ſubintellectū.

Intereſt ⁊ iunge. demas pronomina quinq̧

Intererit regis vt regnum iure gubernat

Regine refert. vt viuat crimine pura
Est intellectum pro pertinet additur istis
Est patris matrisq̄ pie succurrere nato
Dat regimen simile quod pertinet. officiumq̄
Ut custos rerum sic ⁊ custodia rerum.

Utrū verba impsonalia actiue vocis regant obli-quos casus ante vel post. Pro itellectiōe q̄stiōis more. Notandū est pmo ꝙ postq̄ alexāder determinauit de regimine genitiui. ostenden do quō gtūs regit a noibus. iam cōsequenter ostendit quō gtūs regi tur a verbis. ⁊ pmo ostendit quō gtūs regit a verbis personalibus. Et secundo ostendit quomodo regitur a verbis impersonalib⁹ Quā tum ad primam partē alexander vult talē regulā ex littera. Ista ver ba recordor. obliuiscor. memini. memoror. Similiter iste dictiones oblitus. memor cōgrue regunt genitiuū a parte post. Similiter corꝫ cōposita. vt obliuiscor lectionis. recordor lectionis. Et est notandū ꝙ ista verba indifferenter regūt genitiuū vel accusatiuū. sed nō codē modo. Ratio. q̄a quādo actus significat⁹ per ista verba denotat trā sire in totū tūc regūt accusatiuū. vt obliuiscor lectionē. valet tantū ego obliuiscor totā lectionē. sed quādo actus illoꝝ verboꝝ denota tur transire in partē tunc regunt genitiuū. vt obliuiscor lectionis. id est partem lectionis.

Notādū secūdo ꝙ de materia ꝑposite questionis apud grāmaticos duplex est positio. quidā em̄ dicūt. vt communes grāmatici ꝙ ista verba impsonalia in littera posita. immo omia ver ba impersonalia actiue vocis regūt obliquos a parte ante intransi- tiue. sicut em̄ verbū ꝑsonale regit nt̄m a parte ante intransitiue ⁊ est suppositū directū. sic verba impersonalia actiue vocis regunt obli- quū a parte ante ⁊ sunt supposita indirecta. Et scd̄m eos ex littera alexandri format talis regula. Ista tria verba impsonalia actiue vo cis in littera posita. scilicet interest. refert. ⁊ est captum ꝓ pertinet. cōgrue regunt a parte ante genitiuū. exceptis tamē q̄nq̄ genitiuis ꝓnoim possessiuoꝝ. vt regine refert vt viuat crimine pura. Patris ē succurrere pio nato. que valet istā. Ad patrē pertinet succurrere pio nato. Alij aūt grāmatici dicūt oppositū ⁊ dicunt ꝙ ista tria verba i personalia in littera posita. ⁊ generaliter omnia verba impersonalia actiue vocis regunt obliquos casus a parte post. vt patebit inferius

Etiā probant hanc positionē ex littera alexandri. Dicit enim ale- xander in textu ꝙ tu debes iungere ista verba interest. refert. ⁊ hoc verbū impsonale est captū pro pertinet ad regendū genitiuū. Sicut iste dictiones oblitus. memini. memor ⁊ recordor. Cōstat aūt ꝙ pre dicte dictiōes regunt genitiuū a parte post. ergo ⁊ ipi ꝯcludūt ꝙ pre dicta verba impersonalia etiā regunt obliquū a parte post. Et ipsi dicunt ꝙ licet aliquando in scriptis autenticis inuenitur ꝙ verba im personalia actiue vocis habeant obliquū a parte ante scd̄m modum loquendi. tamen scd̄m regimen debet regi a parte post. vt ibi. Me oportet crescere. illū aūt minui. dicunt ꝙ iste accusatiuus me scd̄m vocēm preponitur huic verbo oportet. tamen scd̄m modum regen di regitur a parte post.

Notandū tercio scd̄m Priscianuz primo minoris Ratio quare ista tria verba impersonalia non regunt ista q̄nq̄ pro- nomina in genitiuo. sed in ablatiuo est duplex. Prima propter coinci dentiam ⁊ cōuenientiā vocū. Grāmaticus enim debet euitare duo. Primū. coincidentiā vocū. Secūdū. malū sonū. modo idem est geni tiuus primitiui scd̄m vocem ⁊ etiam deriuatiui. Secundo hoc fit ꝓ pter dubiū remouendū. si em̄ dicerem. mei interest dubiū esset an ser mo fieret de possessore vel re possessa. Nō ergo regūt in genitiuo pos- sessiua. sed in ablatiuo. vt mea interest. tua interest. vt dicetur in ca- pitulo de regimine ablatiui. Ratio aūt quare regunt in ablatiuo ꝓ pter magnā coincidentiā quā habet genitiuus cū ablatiuo. Unde ⁊ greci carentes ablatiuo loco eius posuerunt genitiuū. Alia ratio est ista. quia ista possessiua includunt illū ablatiuum re vel vtilitate ⁊ ergo reguntur in ablatiuo. Unde ista. mea interest valet tantū. id est ad meā vtilitatem pertinet. tua interest. id est ad tuam vtilitatē pertinet.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ hoc verbuz est tenet impersonaliter quattuor modis. Primo quando valet tantū sicut cō tingit. vt ibi est quando tercia coniugatio. vbi hoc verbum est va- let tantū sicut contingit. Secundo quando adiungitur gerūdijs vel supinis verborum impersonalium. vt a me legendum est a te loquen dū est. Tercio quādo sumitur pro pertinet. vt in proposito. Quarto quando significat statum. vt ita est de Johanne sicut de eo dicitur. id est iohannes est in illo statu ⁊ codicione sicut de eo narratur. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Uerba impsonalia actiue vo-
cis regunt a parte post obliquos casus. Probat̄ pmo cōclusio autori
tate grāmaticoꝝ cōmuniū hoc dicētiū. Licet antiq̄ grāmatici oppo
sitū huius tenent ꝛ docent. Ratione aūt ꝓbat̄ tali. Oīe suppositū
regitur a parte post. sed obliquus est suppositū verboꝝ impsonalum
ergo verba impersonalia regunt obliquū a parte post. Maior. q̄a nō
est intelligibile q̄ suppositū sequeret̄ illud cuius esset suppositū. im-
mo in natura semp suppositū precedit. ad minus natura. ꝛ via gene-
neratiōis appositū. vt materia formā. sic etiā in arte cū ars imitat̄
naturā secūdo phisicoꝝ. Minor. q̄a obliquus est suppositū indirectū
respectu verbi impsonalis. sicut ntūs est suppositū directū respectu
verbi psonalis. Secūdo ꝓbat̄ cōclusio. Quecūq̄ casum regit aliqō
verbū cū est personale a parte post. eundē casum regit a parte ante
cū est impsonale. sed verba impsonalia actiue vocis cū ponunt̄ perso
naliter regunt a parte post obliquos. ergo cum eadē verba ponunt̄
impersonaliter deberent regere obliquos a parte ante. Maior est re
gula prisciani pmo minoris. ꝛ Johānis ianuensis in catholicon cum
loquitur de verbis impersonalibus. Licet plurimi dicant hanc regu
lam nō esse Prisciani. nec Johānis ianuensis. qō est falsum. Minor
declarat inductiue. hoc em̄ verbū iuuat cū ponit̄ personaliter regit
accusatiuū a parte post. vt iuuo te. ergo cū ponit̄ impsonaliter debet
regere accusatiuum a parte ante. vt me iuuat legere. id est delectat.
Tercio ꝓbat̄ cōclusio. Oīe pncipiū ꝛ causa est ante pncipiatuz. sed
obliquus significat rem que est pncipiū ꝛ causa actus importati per
verbū impsonale. ergo verbū impsonale regit obliquū a parte post.
Tenet cōsequentia. q̄a sicut est in essendo ita etiā est in intelligendo.
alias intellectio esset falsa. Maior. q̄a pncipiū influit esse principiato
Modo dans ꝛ influens esse. p̄cedit illud qō suscipit esse. Minor pa-
tet in ista. Me iuuat canere. in quo exemplo actus delectationis ꝓ-
cedit a re significata per me. ergo iste accusatiuus me regitur a par
te ante.

¶ Arguit̄ pmo. Nullum verbuz potest impsonari. ꝛ ergo nullum est
verbū impsonale. Probat̄ sic. Oīe verbū est alicuiꝰ psone. igit̄ nul-
lū est verbū impsonale. Tenet cōsequētia. q̄a ideo dicit̄ impsonale q̄a
nō habet psonā. Antecedēs. q̄a oīe verbū significat actū. ꝛ omnis
actus aut significat̄ vt attribuit̄ rei que facit mentionē de se vt de
se. ꝛ sic est pma psona. vel de alio vt de alio. ꝛ sic est secūda psona. vel
ad aliū vt ad aliū. ꝛ sic est tercia psona. Cōcludit̄ ergo q̄ nullum est

verbū impsonale. Dico verū argumentū cōcludit q̄ verbū nō dicit̄
ideo impsonale q̄ nullius esset psone. sed q̄a quantū est de se nullā per
sonā certā includit. sed est indifferēs ad omnē psonā vt iuuat cū po-
nitur impsonaliter potest esse omniū psonarū indifferenter. Sequit̄
corrollarie q̄ cū dicit̄ impsonale. illa negatio nō. nō negat omnē pso-
nam. sed negat certudinē persone vt declaratū est.

¶ Arguit̄ secūdo. Nō est possibile q̄ vnū verbū includeret oēs p-
sonas. ꝓbat̄. vnū nō includit opposita. sed psone tres habent opposi-
tas ratiōes specifice distinctas. ergo vnū verbū nō potest includere
omnes personas. quare sequit̄ q̄ prior solutio nō valet. Maior. q̄a op
sita se mutuo expellūt. vt patet in postp̄dicamētis. Minor est auto-
ris modoꝝ significādi. q̄ dicit q̄ tres psone differūt specifice. Dico q̄
idem nō includit opposita actu. sed bene potentia. vt genus includit
duas differentias oppositas potestate. vt dicit porphirius. sed non
actu. sic in ꝓposito verbū impsonale includit oēs tres personas po
testate. verbū ergo impsonale nullā certā personā quātū est de se ha
bet. sed est indifferens ad oēs. sed certitudinem recipit a supposito.
Si eni verbo impersonali addit̄ suppositū pme psone ipm etiam erit
prime psone. vt me decet. Si addit̄ suppositū secūde psone. ipm erit
secūde psone. vt te decet. Si tercie. ipsum erit tercie persone. vt illuz
decet.

¶ Arguit̄ tercio. Nullū est verbū impersonale. Probatur sic. Diffi-
nitum nō potest absolui a membris diffinientibus. sed persona est mē
brum diffiniens verbū. igit̄ verbū nō potest absolui a psona. ꝛ ꝑ con-
sequēs nullū est verbū impsonale. Maior. q̄a partes diffinitiōis ostē-
dunt ꝛ indicant quiditatē diffiniti. vt declarat̄ septimo methaphisi-
ce ꝛ pmo topicoꝝ. Minor est donati. q̄ diffiniēs verbū dicit. Uerbuz
est pars oratiōis cū tēpore ꝛ psona. Dico q̄ diffinitū nō absoluitur a
membris diffinientibus verū est essentialibus. sed bene accidentali-
bus. modo persona est accidens verbi. ꝛ verbū etiā nō dicit̄ imper-
sonale simpliciter. sed eodem modo vt dictum est in solutione primi
argumenti.

¶ Arguitur quarto. Hoc verbū recordor nō regit genitiuū. igit̄ lit-
tera alexandri falsa. Probat̄ antecedens. Recordor regit accusatiuū
igit̄ nō gtīm. Tenet ꝯsequētia. q̄a idem solū facit idem. vt patet secun-
do de generatione. sed hoc verbum recordor est solū vnū ꝛ idem. ergo
regit tm̄ vnū casum. Antecedens patet. q̄a hec est cōgrua. recordor
lectionē. Et patebit hoc idem i caplo de regimine acti. Dico q̄ verū

argumentū concludit ꝙ idem eodem modo se habens solū facit idem modo hoc verbū recordor alio modo regit accusatiuū ꝛ alio modo genitiuū. quādo eīm regit genitiuū tunc significat partē. sed quādo accusatiuū tunc significat totū. vt recordor lectionis. valet tantū. id est recordor partem lectionis. sed ista recordor lectionem. valet tantū id est recordor totam lectionem.

¶ Arguitur qnto. Hoc verbū interest nō regit genitiuū. igit̄ cōclusio falsa. Probat̄ antecedens. Interest regit nomiatiuū. igit̄. Probat̄ qa hec est cōgrua. Johānes interest huic cōcordie. in qua hoc verbū interest regit nomiatiuū scilicet Johānes. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ quādo interest valet tantū sicut presens est tunc regit nomiatiuū. sed ita nō capit̄ hic. sed hic capit̄ interest vt tantū valet sicut pertinet.

¶ Arguit̄ sexto. Hoc verbū est captū pro pertinet nō regit genitiuū igit̄. Probat̄. qa pertinet nō regit genitiuū. ergo nec hoc verbum est captū pro pertinet. Tenet cōsequentia. qa de equiualentibus idem est iudiciū. Dico ꝙ de equiualentibus idem est iudiciū que in omnib⁹ cōueniunt. modo sic nō est in ꝓposito. pertinet eīm ꝛ est captū impersonaliter cōueniunt solū quo ad significatū. sed nō quo ad modū significandi. modo regimen oritur ex proportione modorum significandi ꝛ non ex significatis.

¶ Arguit̄ septimo. Uerba impersonalia in littera posita etiā regūt genitiuos possessiuos. Probat̄. quia hec est cōgrua. mei socij interest legere. vt omnes concedunt. in qua oratione mei est genitiuus possessiuus. Dico ꝙ ista verba impersonalia bene possunt regere genitiuum possessiuū addito substantiuo. sed per se non. propter rationes predictas in tercio notabili.

¶ Arguit̄ octauo. Uerbū impersonale nō regit obliquū casum a parte ante. igitur conclusio falsa. Probatur antecedens. sicut cōtingit intelligi. ita contingit exprimi. sed contingit intelligi absolute actum verbi sine supposito. ergo contingit etiam sic exprimi. ꝛ per cōsequēs verbum impersonale non requirit vel regit obliquū a parte ante in ratione sui. Maior est nota. quia modus loquendi presupponit modum concipiendi. nihil enim possumus exprimere nisi concipiamus illud antea in mente. quia ea que sunt in voce sunt signa eorū que sunt in anima. vt patet primo periarmeniarum. Minor patet. quia actus verbi significat accidens. Accidens autem in se consideratum habet conceptum absolutum distinctum a conceptu substantie.

vt probat Auicenna. Ergo contingit intelligere actum verbi sine substantia considerando actum verbi scd̄m suam essentiam ꝛ propriā naturā. ꝛ per consequens etiā contingit ita exprimi. Dico verū argumentum cōcludit ꝙ absolute loquendo bene cōtingit exprimere significatū verbi sine supposito. sed habendo respectū ad finem grammatice. videlicet quo ad orationē perfectā ꝛ sententiā ꝑfectā tūc nō potest hoc fieri quomodo in dyasinthetica ꝛ in proposito considera- tur verbū in ordine ad suppositū cū quo constituit orationē ꝑfectam

De absolutione genitiui.

Et rectore caret genitiuus sepe localis
Cum nullum motum designes. dum preeunti
Sit numeri nomen. ꝛ prime siue secunde
Rothomagi studeas vel rome deinde moreris
Milicie tamen atq; domi residebis humiq;
Uespere paschalis hoc poni more videbis.

Utrū littera alexādri de absolutione gti sit bene assignata. Pro intellectione questionis mote. Notandū est pmo ꝙ absolutio gti diffinit̄ sic. Est ꝯstructio gti cū verbo nō significāte motum localē exteriorē ꝛ absq; expressiōe vel subintellectione alterius constructibilis ipm regentis. vt sum Cracouie. Dico notāter pmo in diffinitiōe cū verbo nō significāte motū localē exteriorē. quia genitiu⁹ positus absolute potest construi cum verbo significante motum localem interiorem. vt ego spacior Cracouie. Ego transeo Cracouie Dico secundo. ꝛ absq; expressione vel subintellectione alterius constructibilis ipsum regentis. propter istam vel consimilem. Pater sortis dormit. vbi iste genitiuus sortis construitur cum verbo scilicet dormit quod significat quietem in loco. nō tamen ponitur absolute. quia ibi ponit̄ expresse dictio regens scilicet pater

Notandum secūdo ꝙ sex conditiones requiruntur ad gtiū q̄ debet poni absolute. Prima ꝙ ille gtūs debet esse propriū nomen. ꝛ ergo in ista studeo ciuitatis iste gtūs ciuitatis nō ponit̄ absolute. vel in ista sum ecclesie. Sequitur corrollarie ꝙ ista consequentia nō valet. ego studeo rome. ergo studeo ciuitatis. ꝛ nō arguitur ab inferiori ad superius. quia regula ab inferiori ad superius tenet in oratione congrua. modo ista non est congrua. studeo ciuitatis.

Secūda ꝯditio ꝙ talis gtūs debet significare locū minorē. ergo ma-
le dicitˀ. studeo polonie. sed est dicendū. studeo in polonia. Tercia con
ditio est talis. Gtūs debet esse singularis numeri. ⁊ ergo male dicitˀ.
Studui athenarū. sed debet dici in ablatiuo. studui athenis. Quar-
ta conditio ꝙ talis gtūs sit simplicis figure. ⁊ ergo nō bene dicitur.
studeo montis pessani. sed est dicendū. studui in monte pessano. Un-
de mons pessanus est nomen ciuitatis in hispania. ⁊ cōponitur a noie
pes ⁊ mons ⁊ lanus. ⁊ lauus est fluuius fluens circa partē inferiorē
montis. Similiter mediolanum est cōposite figure. ⁊ cōponitˀ a me
dius ⁊ lana lane. In ꝯstructiōe eīm ⁊ edificatione ciuitatis apparuit
porcus habens pro media parte corꝑis lanā. Quinta conditio ꝙ ta
lis gtūs sit ꝑme vel scde declinatiōis. ⁊ ergo male dr. studui carthagi
nis. sed studui carthagine. Sexta ꝯditio ꝙ talis gtūs ꝯstruatˀ cū ver
bo significāte quietē in loco. vel saltē motū interiorē in loco. q̄a ver-
ba significantia motū de loco ad locū cōstruuntˀ cū accusatiuo vel ab
latiuo. vt vado romā. male ergo dicitˀ. curro rome. vado rome. nisi in
telligeretur de motu interiori.

Notādū tercio. Regula ex littera alexādri elicitur
ista. Gtūs proprij nois loci minoris singularis numeri. ꝑme vel se-
cunde declinatiōis simplicis figure cōstructus cū verbo significante q
etem vel motū interiorē in loco ponitˀ absolute. vt studeo prage. mo
ror Cracouie. Huius regule declaratio patet ex notabili secundo. Se
quitur corrollarie ex dictis ꝙ aliter ntūs ponitˀ absolute ⁊ aliter ge-
nitiuus. Ntūs eīm ponitˀ absolute. q̄a nō habet regens expressum. ta-
men habet subintellectū. vt patet in ista. Benedicite dn̄s. sed geniti-
uus ponitˀ sic absolute. q̄a nec habet regens expressum nec subintelle
ctū. vt sum rome. Utrū aūt in ista sum rome sit aduerbiū. vel nomē
⁊ generaliter. an dictio posita absolute sit nomen vel aduerbiū. vt q
dam volunt patet de regimine ablatiui.

Notandū quarto ⁊ vltimo alexander in fine istius
capituli adiungit aliā regulā. ⁊ est hec. Illi tres genitiui humi. mili-
cie ⁊ domi cōstructi cū verbis significantibus quietē in loco. etiā po
nuntˀ absolute. vt residebis milicie. Et est notandū ꝙ alexander i ista
additiōe nō facit mentionē de isto noie rus. q̄a hoc nomen rus est ter
cie declinationis ⁊ nō habet ꝯstrui cū ꝑdictis verbis in gtō. sed poti
us in ablatiuo. vt patet in capl'o de regimine ablatiui. Et est etiā no-
tandū ꝙ ista quattuor noia rus. domus. milicia ⁊ humus sunt nomia
appellatiua. tamē antiqui vsi sunt ipis tanq̄ ꝓprijs. Ista eīm quattu-

or noia significant specialia loca rome distincta. vbi eīm habitabātˀ mi
lites ⁊ nobiles dicebatˀ milicia. vbi mechanici dicebatˀ humus. vbi ci
ues dicebatˀ hūmus. vbi rustici dicebatˀ rus. In fine alexander subiun
git ꝙ in antiphona que canitˀ in vigilia pasche. videlicet in ista. Ve-
spere aūt sabbati venit maria magdalena. Iste gtūs vespere ponitur
absolute. ⁊ venit ille gtūs vespe a noie vespera. qd̄ significat tꝑs ma
tutinū. Est aūt sensus oratōis predicte iste. Maria magdalena ⁊ ma
ria iacobi venerūt ad sepulchrū vespere sabbati. id est in ꝑma hora vl'
in matutina hora in die festo. Est etiā notādū ꝙ vespere in textu sup
ponitˀ ⁊ accipitˀ materialiter. nō pro se. sed pro sibi simili. videlicet ꝓ
illa dictione vespere posita in antiphona paschali. que canitˀ. vespere
aūt sabbati. si eīm in littera caperetˀ ꝑsonaliter tunc esset gtūs casus
nois ꝑme declinationis. gtūs aūt casus ꝑme declinationis est vltima
longa. q̄a talia desinunt in ae dipthongon id est in e productū. cōstat
aūt ꝙ huius dictionis vespere in metro vltima syllaba est breuis. vt
patet in scandendo metrū. Et vespere in textu potest esse indifferēter
ntī vel accusatiui casus. Si eīm in textu ponitˀ videtˀ tunc est nomia-
tiui casus. si aūt videbis tunc est accusatiui casus. Istis notabilibus
sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Littera alexandri de absolu-
tione genitiui est sufficienter assignata. Patet veritas conclusiois ex
his que dicta sunt.

¶ Arguitˀ ꝑmo. Gtūs nō potest poni absolute. igitˀ ꝯclusio falsa. ꝓbatˀ
antecedēs. q̄a si sic maxime in ista oratiōe sum rome respectu huius
verbi sum. sed hoc est falsum. ꝓbatˀ sic. Habitus ⁊ priuatio habent fi
eri circa idem. modo regemen ⁊ absolutio habent se sicut habitus et
ꝑuatio. vt prius est dictū. sed hoc verbū sum nō regit genitiuum. sed
potius regit ntīm. vt dictū est ante. ergo nec potest causare absoluti-
onem genitiui. ergo in ista sum rome iste gtūs rome nō ponitˀ absolu
lute. Dico ꝙ habitus ⁊ priuatio habēt fieri circa idem specie. sed nō
numero. vt visio ⁊ cecitas habent fieri circa oculū. ⁊ nō circa vnum
⁊ eundem oculum singularem. ⁊ sic in proposito non oportet ꝙ idem
verbum in numero sit causa regiminis ⁊ etiā absolutionis.

¶ Arguitˀ secūdo. Hec est inepta sum rome. ergo nō admittitˀ ratiōe
absolutionis. Antecedēs ꝓbatˀ. q̄a sequitˀ bene. sum rome. ergo sum
ciuitatis. Tenet ꝯsequētia ab inferiori ad superius. Dico ꝙ ꝯsequen
tia ab inferiori ad superius bene valet in oratiōe cōgrua. modo hec
est congrua. sum ciuitatis. ergo consequentia nō valet.

¶ Arguitur tercio. In ista oratione sum rome nō est absolutio genitiui igitur. Probat antecedēs. vel ergo rome esset nomen vel aduerbiū. nō aduerbiū. qa dictio absolute posita nō est aduerbiū. sed nomē vt alexander probat in fine de ablatiuo. Sed q nō sit nomen. pbat. qa gtūs absolute positus resoluitur in aduerbiū loci scilicet in ablatiuū mediante ꝑpositiōe. ergo. est aduerbiū. Tenet cōsequentia quia de equiualentibus idem est iudiciū. Antecedēs patet de ista. Ego sum hic. que resoluitur sic. ego sum in isto loco. Similiter ista. Ego sum Cracouie. resoluitur sic. Ego sum in Cracouia. Dico q de equiualenbus idem est iudicium nō vniuersaliter. sed particulariter. resolutio enī nō potest arguere ydemptitatē dictionum sub parte. In simili ista Johannes currit. resoluitur sicut ista. homo currit. et tamē vna est singularis et alia indefinita. et ergo argumentum non concludit.

¶ Arguit quarto. Sum Rome. Hic non ponitur absolute genitiuus igit. pbat. vbi est regimen ibi nō est absolutio. sed hic sum Rome est regimen. igit nō absolutio. Antecedēs pbat. vbi dictio exigitur sub certo casu. ita q nō sub quolibet alio. ibi est regimen. sed hic. sum rome dictio exigit sub certo casu. ergo hic. sum rome est regimen. Maior patet ex diffinitione regiminis. Minor. qa in alio casu nō admittit. vt in actō vel ablatiuo. qa hec nō admittitur. sum romam. Dico verū argumentū concluderet. si in isto exemplo exigeretur iste genitiuus rome sub ratione casus. sed exigitur sub ratione specificantis et determinantis.

¶ Arguit quinto. Gtūs nō ponitur absolute. igit. Probat. Quicqd significat per modum dependentis ad alterum non absoluitur a regimine. sed genitiuus significat per modum dependentis ad alterum. igitur. Maior. quia dependentia est causa regiminis. Minor. qa omnis obliquus dependet a suo recto ex quo deriuatur a recto sicut effectus a causa. Dico verū argumentum concludit q quilibet obliquus dependet dependentia deriuationis. sed nō dependentia regiminis. et hec tollitur in absolutione genitiui.

¶ Arguitur sexto. Ista nomina. milicia. humus. domus non possunt poni absolute. probatur. Nullus genitius ponit absolute nisi loci ꝓprij minoris. sed milicia domus nō sunt propria nomina. igitur nō ponuntur absolute. Maior est Alexandri in textu. Minor. quia milicia humus domus sunt nomina appellatiua. Dico verum argumentum cōcludit q ista nomina sunt appellatiue qualitatis. sed tamē vtimur eis vt ꝓprijs inquantū significant loca specialia rome.

¶ Arguitur septimo. Littera alexandri est incongrua. igit. Probat quia adiectiuū et substantiuū in ea disconueniunt. Probatur. quia vespere substantiuū est generis neutrius. ex quo ponitur materialiter. modo dictio materialit posita ē generis neutri⁹. et adiectiuū paschalis ē generis cōmunis. Dico verum argumentū ꝯcluderet si vespere esset substantiuū huius adiectiui paschalis: sed eius substantiuū est antiphone. et valet tantū. vespere iste gtūs id est antiphone pascalis

¶ Arguitur octauo. Vespere nō ponitur absolute. Probatur. Nullum aduerbiū ponitur absolute. sed vespere est aduerbium igit. Maior est nota. Minor. quia si esset nomen tunc esset genitiui casus vltima longa. Probatur. quia nomina prime declinationis terminant genitiuū singularem in e productam. sed vespere in textu est vltima breuis. vt patet in scandendo versum. Dico verum argumentum cōcluderet si vespere in textu esset genitiui casus. sed dico q est accusatiui casus vel nominatiui. vt patet in vltimo notabili.

De regimine Datiui.

Possessum debes sociare genusque datiuo
Cum verbo per quod substantia significatur
Sicque relatiue voces hunc sepe gubernant
His contrarietas sociatur proximitasque
Isti dissimilis vicinus siue propinquus
In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem
Sic nobis christus amabilis est et amandus
Damnum significans aut vtile pone datiuo
Hic patri gratus: hostique grauis dare debes
Patri si prosit illud quod subtrahis hosti
Istius regimen dabit acquisitio casus
Nobis est passus qui nobis cuncta creauit
Nobis surrexit qui nobis tartara fregit
Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos
Hec mihi sunt lucro: sunt vobis cetera damno
Acquisita notes: quibus acquisita videbis

Utrũ littera alexandri de regimine datiui vsq₃ ad istam litterã. Sepe resoluis in ab. sit bene assigna. Pro intellectione questionis mote. Notandũ est pmo q̃ alexander determinãs de regimine datiui ponit plures regulas Quarũ pma est ista. Dictio significans rem possessam cõgrue potest regere a parte post datiuũ significantē possessorē cũ interpositionē verbi substãtiui. vt equ⁹ est mihi. Secũda regula. Dictio significans rem que est pncipiũ alicuius genealogie cõgrue regit a parte post dtm̃ significantē rem respectu cuius est talis genealogia per interpositionē verbi substantiui. vt pat est mihi. Et est notandũ q̃ in istis regiminibus nõ addit verbũ substantiuũ causa regiminis. sed propter perfectã ⁊ completã sententiã faciendã. Et he regule tangunt cũ dicit. Possessum debes sociare genus q₃ datiuũ. Cũ verbo p qd substantia significat. Tercia regula est ista. Dictiones relatiue logicales tam equiparantie q₃ disquiparantie congrue regunt a parte post dtm̃ sui correlatiui. mediante verbo substantiuo ex vi relationis. Exemplũ de relatiuo equiparantie. vt similis simili similis. Exemplũ de relatinis disquiparantie. vt pater filij pater. Et dicit alexander notanter in textu. sepe. quia etiã aliquãdo regunt genitiuũ. vt dictũ est prius in capitulo de regimine gti.

Notandũ secundo pro intelligētia istoꝝ que dicta sunt in regulis precedentibus. ⁊ etiã que dicent in regulis sequentibus alexander dicit in textu. Cũ verbo per qd substantia significat. Sciendũ substantia capit dupliciter. Uno modo ppꝛie. ⁊ sic substantia est res per se existens. vel pars rei per se existentis. Exemplũ primi. vt homo animal. Exemplũ secũdi. vt anima. Et isto modo verbũ substantiuũ nõ significat substantiã. Alio modo capit substantia cõmuniter pro essentia. Et sic iterũ dupliciter. Uno modo pro essentia que significat per modũ habitus ⁊ permanentie. ⁊ sic capitur in diffinitione nominis cũ dicit. nomen significat p modũ entis. hoc ē substantie. ⁊ ita etiã verbũ substantiuũ nõ significat substantiam. Alio modo capit substantia cõmuniter pro essentia pura quã verbum substantiuũ significat. verbũ eñ substantiuũ significat essentiã purã sine connotatione actionis vel passionis p modũ fluxus ⁊ fieri. ⁊ sic capitur in textu cũ dicit. Cũ verbo per qd substantia significatur. id ē primus actus scilicet esse. ⁊ nõ res per se substans significatur.

Notandũ tercio. Quarta regula est ista. Dictio significans cõtrarietatē regit a parte post datiuũ significantem rem

cui attribuit talis cõtrarietas: vt iste est hostis mihi. Quinta regula Dictio significãs ꝓximitatē regit a parte post datiuũ ſcantez rem cui attribuitur talis ꝓximitas. Et est notandũ Nomia significãtia ꝓximitatem regunt gtm̃ sed non eodē modo sicut dtm̃. Quãdo eñ talia nomina regũt genitiuũ nõ tenētur pure adiectiualiter. sed aliqualiter substantiue et dant circa se intelligere certa substantiua: vt vicin⁹ est qui prope aliũ habitat. et sic mouent tantũ. sed quãdo regũt dtm̃ tũc sunt pura adiectia mobilia ⁊ cõparabilia. Sexta regula est ista. Nomina verbalia terminata in bilis aut in dus cõgrue regunt a parte post datiuũ: vt christus est amabilis nobis: christus est amandus nobis. Et est notandũ q̃ noia verbalia terminata in dus quãdoq₃ resoluunt vel exponũtur per suũ verbum finiti modi. et tunc sunt participia: vt christus est amãdus nobis. id est christus amabit a nobis: liber est legēd⁹ id est. liber legitur. sed quãdo exponũtur p dignũ vel debet. tũc sunt nomina: vt christus est amãdus nobis id est dignus vt ametur a nobis. Septima regula. Dictio significãs cõmodũ vel vtilitatē regit a parte post dtm̃ ſcantem rem cui attribuit talis vtilitas: exēpluz de nomine: vt gratus patri: exempluz de verbo: prodest tibi. Octaua regula. Dictio significãs damnũ vel incõmodũ cõgrue potest regere datiuũ significantē rem cui attribuit tale damnũ: exemplum de noie grauis hosti: exemplum de verbo. subtrahis hosti.

Notandum quarto et vltimo. Q₃ reginē generalissimum datiui est ex vi acquisitiõis. sicut regimē gti ex vi possessionis In omni eñ genere reꝝ est dare vnũ primũ quod est metrũ et mēsura omniũ alioꝝ vt ostendit Aristo. x. meth. ergo etiã in regimine dti est dare vnũ primũ regimē cõmunissimũ qd est metrũ et mensura omniũ alioꝛũ. est eñ hec regula generalis. Omne verbũ personale cuiuscũq₃ cõiugatiõis fuerit siue actiuũ siue passiuũ siue absolutũ siue trãsitiuũ potest a parte post regere dtm̃ dũmodo p talem dtm̃ significat aliqd acquiri dari vel inferri. vsus. Non est in mundo verbũ qdcũq₃ sit illd Quin potest post se casum locare dtm̃: vt christus nat⁹ est nobis qui nobis cũcta creauit. Nobis surrexit qui nobis tartara fregit. Nona regula est ista. Multociēs verbũ substãtiuũ regit a p̄ et post duos datiuos ex vi acqsitiõis quoꝝ vnus ſcat rem qui acquirit. et aliũ ſcantē rem cui aliqd acquirit: vt hec sunt mihi lucro: lucro significat rē que acquirit. et mihi significat cui aliqd acqritur: et dicit Jo. ianunensis q̃ primus regit ex vi acqsitiõis acqrentis: et scds regit ex vi acqsitionis acquisite Et verbũ substãtiuũ similiter potest aliquãdo regere

tes drös: et hec sunt mihi cordi lucro. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est
Conclusio responsalis. Regule predicte noue de regimine datiui sunt bene assignate patet ↄclusio ex his que dicta sunt.
¶ Arguitur primo. Verbum substantiuū non significat substātiā: igit littera alex. falsa cū dicit. Cum verbo ꝑ qđ substātia significat. antecedens ꝓbatur. Quia illud qđ significat substātiā est nomē. Sed verbum substātiuū nō est nomē igit. Maior: quia ꝓpriū est noim significare substātiā. vt dicit priscian⁹ primō minoris. Minor sitr est nota quia verbū substātiuū ſcat actū essendi qui est accñs. nomē aūt significat substātiā. modo accñs ⁊ substātia sunt p̄mo diuersa. Dico ꝙ verbum substātiuū nō significat substātiā noialem. sed bene verbalem sꝫ significat purā essentiā rei. quia verbum substantiuū significat essentiā purā sine cōnotatione actionis et passionis per modū fluxus et fieri vt dictum est in secūdo notabili in fine.
¶ Arguitur scđo. Dictio significās rem possessam nō regit dtm̄ cum verbo substantiuo. igit. ꝓbatur. quia potest regere sine verbo substātiuo. ꝓbatur. quia dictio significans rem possessam regit dtm̄ ex mō significādi suo. sed verbū substātiuū nihil facit ad modū significādi dictionis que significat rem possessam. igit tale regimē non fit mediāte verbo substātiuo. Maior est nota. simitr minor. Dico vere argumētū cōcludit ꝙ ad tale regimē non reqrit verbū substātiuū de necessitate sed potius requirit ꝓpter ꝑfectā sententiā faciendam.
¶ Arguit tertio. Dictio significās rem possessam nō regit dtm̄ significantem possessorē igit. ꝓbatur añs. Dictio significās rem possessam regit genitiuū. igit nō dtm̄. Tenet ↄsequētia. quia idem solū facit idē vt patet scđo de gñatiōe. añs patet ex his que dicta sunt in regimine genitiui. Dico vere argumētū cōcludit ꝙ dictio significās rē possessam regit dtm̄ ⁊ etiā gtm̄. sed nō eodē modo. qa dictio significās rem possessam cōsiderata subratione acqsitionis. vel vt per talē orationem significat acqsitio in possessione tūc regit dtm̄. sed quando significat absolute possessionem tunc regit genitiuum.
¶ Arguitur quarto. Nullum nomē potest regere datiuum mediante verbo substantiuo igit. ꝓbatur añs. qa alias verbū substātiuū nō mediaret inter similes casus: vt hic tunica est ioāni. Dico vere argumētum ↄcludit ꝙ verbū substātiuū absolute captū sub ratiōe copulatōis tunc mediat inter similes casus. sed captū sub cōceptu acquisitionis tūc bene mediat inter diuersos casus: vt equus est mihi.
¶ Arguitur quinto. Nomina significātia ꝓximitatē non regunt dtm̄

Probatur. quia sequit bene nomina significātia cōtrarietatē regunt datiuū. ergo noia significātia ꝓximitatē nō regūt datiuū. Tenet cōsequētia. ex oppositis: et quarto topicoꝝ dicit. sicut ꝓpositū in ꝓposito sic oppositū in oppositis. Dico ꝙ cōsequētia ex oppositis bene valet in suppositiōe ꝑsonali. sed in materiali nō valet qualiter hic arguitur. simitr hic nō valet albū non est bisillabū. ergo nigrū nō est bisillabum.
¶ Arguitur sexto. Nomina verbalia terminata in bilis nō regūt datiuum igitur. ꝓbatur añs de illis hinibilis risibilis. Dico ꝙ regula intelligitur de noibus verbalib⁹ non absolute de omnib⁹. sed de his que veniunt a verbis trāsitiuis vel passiuis. sed predicta nō veniūt a verbis transitiuis nec passiuis.
¶ Arguitur septimo. Aliqua sunt verba que important vtilitatem et tamen nō regunt datiuum. ꝓbatur de istis. doceo lego. ꝓbat ꝙ significāt vtilitatē. quia informatio semꝑ est ad vtilitatē. sed ꝓ scđa pte ꝙ non regunt dtm̄. qa hec est inepta et inpfecta: doceo tibi. Dico licet hoc verbū doceo nō regit datiuū per se tamē regit addito accusatiuo vt doceo tibi filium.
¶ Arguitur octauo. Idem verbū non potest regere duos casus a parte post. ꝓbatur. regimē oritur ex ꝓportione modorū ſcandi. sed idem verbū habet vnū modū significādi. ergo solum regit vnū casum. Maior est nota. Minor. qa modus significādi est forma dictiōis. sed vni⁹ rei est vna forma Dico ꝙ vnū verbū habet vnū modū significādi gñalem. sed bene habet diuersos modos significandi ⁊ dependētias speciales ratione quarū potest bene regere diuersos casus.

Sepe resoluis in ab: huic visus visus ab illo
His preceptiua quartis se potes dare verba
Iungesq; fari signant aut significari
Hec tibi clarifico signō vel dehortō scribo
Erudio iubeo doceo simul instruo disco
Ac introduco debes coniungere quarto
Dum tamen acquiris decet hec sociare datiuis
Obuius atq; visum vio ve simul beu quoq; iungam
Contigit accidit euenit et placet adde datiuo
Et libet atq; licet liquet et vacat additur istis

Utrum littera Alexandri de regimine datiui vsqꝫ
in finē capituli sit bene assignata. Pro intellectione questionis mote.
Notandum est primo ex ista littera. Sepe resoluis in ab. Alexander
ponit istam regulā. Omnis datiuus rectus ex vi acquisitiōis potest
sepe resolui in ablatiuū mediante ꝑpositione a vel ab. vt equus est vi-
sus petro. id est a petro. similiter hic. vt natꝰ est christus est stella ma-
gis visa lucida. id est a magis. ista tamē resolutio nō valet vniuersalit᷑
quia nō valet. liber legitur mihi. id est liber legitur a me. In his enī
duabus variatur sensus. prima valet tantū liber legit᷑ mihi: id est. ad
vtilitatem meā. sed ista. liber legit᷑ a me: valet tm̄ ꝙ ego lego librum.
Intelligitur ergo ista regula maxime de participijs que veniūt a ver
bis passiuis. et ratio quare talia participia regūt datiuū q̄ possunt re-
solui in ablatm̄ mediāte ꝑpositiōe a vel ab. ꝓpter cōformē significati-
onem talis participij cū verbo passiuo. modo dicitur scd̄o minoris ꝙ
ablatiuus est ꝓprius casus verborum passiuorum.

Notandū scd̄o. ꝙ Alexāder in ista littera. His pre
ceptiuis. vult talē regulā. Uerba significātia actū ꝑcipiendi vel man
dandi cōgrue regūt a partepost datiuū vel actm̄. datiuū ex vi acq̄sit i
onis. accusatiuū vero ex vi transitionis. vt precipio tibi hec. ꝛ licet in
istis orationibus aliquādo addit᷑ infinitiuꝰ nō tamē est hoc ꝓpter re-
gimen. sed potius ꝓpter ꝑfectā sententiā faciendā. Cum ꝟo alexan.
subiungit. Junges que fari signant aut significari. vult tres regulas
Prima. verba significātia expressionē sermōis ꝯgrue regūt a ꝑtepost
datiuū ꝛ acusatiuū. vt loquor tibi veritatē. Scd̄a regula. verba signi
ficantia manifestationem congrue regūt a partepost datiuum et accu-
satiuū. vt scribo tibi hec. Tercia regula. Jsta ꝟba: erudio iubeo disco
doceo instruo introduco possunt regere datiuū et accusatiuū. accusa-
tiuū ex vi transitionis. datiuū ex vi acq̄sitiōis. vt doceo tibi filium.

Notandum tercio ꝙ Alexander in littera presenti
cum dicit. Obuius atqꝫ viā vio ve simul heu quoqꝫ iūgam. vult talē
regulā. Hoc nomē obuiꝰ et hoc verbū obuio. ꝛ iste due interiectiōes
heu et ve ꝯgrue regunt apartepost datiuū. vt pueri hebreoꝝ venerūt
obuiam christo. Et est notādū ꝙ obuiā scd̄m aliquos sunt due dctiōes
melius tamē dicit᷑ ꝙ obuiā est aduerbiū loci. Postea alex. in fine ostē-
dit quō verba impꝑsonalia possunt regere datiuū. et vult talē regulam
Uerba impꝑsonalia actiue vocis in littera posita ꝯgrue regūt apteañ
datiuū. vt mihi placet cōmedere. Et ratio secundum Priscianū scd̄o
minoris est hec. ꝛ Joānis ianuensis in catholicon. q̄a quecūqꝫ casum
regit aliq̄d verbū apartepost quādo est ꝑsonale. eundē casum tale ver
bum regit aparteante quādo est impꝑsonale. Sed cōstat ꝙ hoc verbū
placeo quādo est personale regit aptepost datiuum. vt ioānes placet
petro. ergo hoc verbū placet quādo ponit᷑ impꝑsonaliter debet regere
aparteante datiuū. vt mihi placet cōmedere. Et ꝑ maiori specifica-
tione et certitudine facienda: cū hoc sumūt infinitiuū aparte post. et
licet alex. nō ponit omnia verba impꝑsonalia actiue vocis que regunt
dtm̄: ponit tm̄ ꝑncipalia. Florista aūt ponit vndecim: vnde dicit. Ca-
sibus vndena sunt trinis associanda Suppetit accidit euenit ꝛ placet
expedit atqꝫ. Cōpetit et liquet et libet licet et vacat adde. Cōtigit q̄
modo debes coniūgere quinto. Hec si nō iungis tūc ꝑsonalia ponis.

Notandū quarto et Ultimo: Secundū intentionē
Joānis monachi alexander nō determinat de absolutōe datiui. quia
absolutio dti sumitur quasi eodē modo sicut absolutio nti. sicut enim
nominatiuus ponit᷑ absolute quando nō habet regēs expressum tamē
subintellectū. sic etiā cōtingit in datiuo. scilicet ꝙ datiuus ponitur ab
solute quando nō habet regēs expressum licet bene subintellectū vt
ibi. Gloria patri et filio et spirituiscto. vbi subintelligit᷑ hoc verbum
substātiuū sit. valet eni ꝑdicta oratio tantū. gloria sit patri ꝛ gloria sit
filio et spūisancto. Similiter ibi. gloria in excelsis deo. que valet tan
tum. gloria sit in excelsis deo. Similiter in suprascriptiōibꝰ litterarū
vt ibi. venerabili viro. vbi subintelligit᷑ hoc verbū scribit valet eni
tantū. Joānes scribit venerabili viro tali et tali. Jtem ibi. nihil tibi
et iusto huic. q̄ valet tantū. nihil sit tibi et iusto huic. et absolutio dti
fit causa breuitatis. etiā modi absolutōis dti sunt pauci modo ꝓpter
pauca nō oportet ponere nouū genus demōstratiōis vt patet ꝑmo po-
steriorū. Jstis notabilibus sic stātibus est.

Conclusio responsalis. Littera Alexandri iuxta de
clarationem regularū est sufficienter assignata.

¶ Arguitur primo. Datiuus nō resoluit᷑ in ablatiuū. igit᷑ ꝯclusio fal-
sa. Probat᷑ añs. Jlla que differūt specifice vnū nō resoluit᷑ in aliō. sed
datiuus et ablatiuꝰ differūt specifice igit᷑. Maior. q̄a illa que differūt
specifice: vnū nō mutat᷑ in aliud. q̄a species rerū trāsmutari nō possūt
vt dicit Albertus primo de generatione. Minor est autoris modo-
rum significādi qui dicit. ꝙ casus sex noim differūt specifice. Dico ve
rum argumētū ꝯcludit. ꝙ formaliter datiuꝰ quo ad modū significādi
fmū nō mutat᷑ in ablatiuū. sed dtūs bene mutat᷑ in ablatiuū materialit᷑

sic ꝙ oratio in qua regiṫ datiu⁹ declaraṫ per orationē in qua poniṫ ablatiu⁹ vt patuit in notabili primo.

¶ Arguiṫ secūdo. Oratio in qua poniṫ dtūs nō resoluiṫ in ablatiuū igiṫ cōclusio falsa. ꝓbaṫ aṅs. In ista oratione. liber legiṫ mihi. vbi resolutio talis non valet. liber legiṫ a me. Siḷr hic. laus cantaṫ deo. vbi non valet resoluere datiuū in ablatiuū. vt sic. laus cātaṫ a deo. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ illa resolutio nō valet semp. ⁊ ergo alex. dixit sepe. sed tūc quādo datiu⁹ construct⁹ apartepost significat rem a qua passio verbi denotatur oriri vel principari.

¶ Arguiṫ tercio. Datiuus nō resoluiṫ in ablatiuū mediāte ꝑpositiōe a vel ab. ꝓbatur. eadē sunt pricipia ꝯpositiōis et resolutiōis. sed dtūs non cōponitur ex ablatiuo mediāte ꝑpositione a vel ab. ergo datiu⁹ non resoluiṫ in ablatiuum mediante ꝑpōne a vel ab. Maior est aristo. primo de generatione. Minor est nota. quia omne qđ fit ex sibi simili fit. 7. metha. modo dtūs et ablatiu⁹ differunt specifice. ergo dtūs non cōponiṫ ex ablatiuo. Dico verū argumentū cōcluderet si hic resolutō caperet philosophice et realiṫ quo modo entia naturalia resoluūtur in materiā et formā et cōponunṫ ex materia ex forma vt patet. 1. phisicoꝝ. sed capiṫ hic resolutio cōmuniṫ ꝓ declaratiōe vel expositiōe. sic ꝙ oratio in qua poniṫ dtūs exponiṫ ⁊ declaraṫ per orationē in qua ponitur ablatiu⁹ mediante prepositione a vel ab.

¶ Arguiṫ quarto. Verba significātia ꝑceptionē nō regūt datiuū ⁊ accusatiuū. ꝓbatur sic. qa vel hoc fieret in eadē oratiōe vel in diuersis Non in diuersis. qa alex. dicit. ꝙ fit in eadē cū exemplificat. ꝑcipio tibi hec. Similiter nō in eadē. qa hec est inepta. precipio tibi te legere immo nugatoria. qa tibi et te significāt eandē rē. Dico ꝙ verba significātia ꝑceptionē regūt datiuū et accusatiuū in eadē oratione et in diuersis. In diuerrsis. vt ꝑcipio tibi legere. precipio te legere. In eadē precipio tibi hec. et hoc est verū dūmodo illi casus. scilicet dtūs ⁊ accusatiu⁹ nō sunt cōdeclinia et sinonima. qa tūc cōmitteret nugatio.

¶ Arguiṫ quinto. Verba significātia ꝑceptionē nō regūt accusatiuū vel datiuū in diuersis orationibus. Probatur. quia hec est intelligibilis et imperfecta. precipio tibi. precipio te. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ predicte orationes sunt imperfecte et intelligibiles quo ad perfectam sententiā faciendam. sed non sunt impfecte ⁊ intelligibiles quo ad regimen.

¶ Arguitur sexto. Ve et heu. non regūt datiuū. igiṫ littera falsa. ꝓbatur. quia interiectio non regit neqꝫ regitur. sed ve et heu sunt interiectiones. igitur. Maior est Floriste. Qui dicit. Interiectio con

iungens carebit vtroqꝫ. id est nec regit nec regitur. Dico verum argumentum concludit. ꝙ interiectio vt interiectio non regit datiuum quia sic quelibet regeret datiuum: quod est falsum. sed interiectio vt habet et participat specialem quendā modū significandi sic bene regit. modo ve et heu habent specialem modū significādi. qa importāt dolorem ratione cuius possunt regere datiuū.

¶ Arguiṫ septimo. verba impsonalia actiue vocis non regūt datiuū a parteante igiṫ. ꝓbatur antecedēs. quicqd regiṫ a parteante significat in ratione principij. sed omnis obliquus significat in ratione termini. igiṫ verba impsonalia nō regunt datiuū a pte ante. Maior est nota. qa suppositū et casus a pteante rectus debent significare rem q̄ est principiū et causa actus verbi significati per ipm verbuꝫ. Minor est autoris modoꝝ significandi qui diffinēs obliquos: dicit. ꝙ obliq̄ significāt in ratione termini. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ obliqui significant in ratione termini respectu verboꝝ cū quibus cōstruuntur a partepost. vt dicēdo. do tibi. vbi iste datiu⁹ tibi significat in ratione termimini ꝑ hoc tamē nō negat quin obliqu⁹ a parteante cōstructus significat in ratione principij.

¶ Argtitur octauo. Alexander est diminutus. igiṫ suus ꝓcessus non valet. ꝓbatur aṅs. qa nihil determinat de absolutione datiui: vt claꝝ est: et tamē constat ꝙ datiu⁹ poniṫ absolute. vt cū dico. gloria patri et filio. Isti datiui patri et filio ponuntur absolute. vt patuit in vltimo notabili. Dico licet alexander nō determiat de absolutiōe dti expsse tamen eius absolutionē ostēdit fore notam ex absolutiōe nominatiui vt declaratū est circa vltimum notabile.

De regimine accusatiui.

Accusatiui regimen subiungitur istis
Sepe quod est partis toti datur et regit illam
Est ibi sinodoche: quādo faciem: nigra dentes
Alber: nuda pedes: mulier redimita capillos

Utrū regimen accusatiui ex vi sinodoches sit bene ab Alexandro in textu assignatū. Pro intellectione questionis more Notandum est primo. Postqꝫ alex. determiauit de regimine duoꝝ obliquoꝝ scilicet gti et dti. Jā cōsequēter detminat de regimine tercij obliqui scilicet acti. Et ratio quare cōuenierēt regimē acti sequiṫ regimē datiui. qa datiu⁹ et actūs sunt casus oppositi. nō opposita iuxta

se posita magis elucescūt: dicit enī ꝓmo de anima. Rectū est index obliqui. ꝙ aūt dtūs et actūs sunt casus oppositi. dicit Joānes ianuēsis in catholicō dicēs. ꝙ dtūs est casus amicorū. qa amicorū est dare. Cū munera placāt homines et deos. Actūs aūt est casus inimicoꝝ. Inimici enim accusant se inuicē. Est enim sciendū ꝙ actūs regitur generaliter a sex partibus. Primo a nomine: vt albus dentē: de quo querit presens questio. Scđo a verbo: vt lego librū. Tercio a ꝑticipio: vt legens lectionē. Quarto ab aduerbio: vt ecce magistrū. Quinto a ꝑpositione: vt ad patrē. Sexto ⁊ vltimo ab interiectione: vt o virū ineffabilem. scđm illū modū qui dict⁹ est quō partes indeclinabiles possunt regere post se obliquos. vt patuit in prima parte huius exercitij de regimine nominatiui.

Notandū secūdo. ꝙ Alexāder volens determinare de regimine acti. Primo ostendit quō actūs regit figuratiue. ⁊ postea quomodo regit sine figura et simpliciter: cuius ratio scđm Henricum de campo est hec: quia ꝑus vicia sunt extirpanda et demū vtilia plantanda: quēadmodū agricola facit. cōstat aūt ꝙ regimē figuratiuū includit viciū vt ostensum est circa figuras ꝯstructionis ꝓdictas. Regimen aūt simpliciter cōgruū est sine vicio: merito alex. ꝑus determinat de regimine acti ostendēdo quō regit cū figura: ⁊ postea quō regitur sine figura. Vult ergo alexander talē regulā ex textu. Dictio significans ꝓprietatē inexistentē ⁊ ꝯuenientē parti a qua totū habet denominari et denominat regit a parte post actm̄ significantē illā partē ex vi sinodoches. vt mulier est nigra faciē. in quo exemplo hoc adiectm̄ nigra significat ꝓprietatē que inexistit parti a qua tamē nigredine cū inexistit faciei totus homo denoiat niger: regit illū actm̄ scilicet faciē qui significat partē. Sequit corollarie ꝙ i regimie ex vi sinodoches debent esse tria. Primo dictio significās totū. scđo dicō significās ptē. tercio dictio significās ꝓprietatē accidētalē. vt patet in istis exēplis mulier nigra faciē. mulier redimita. id est: est ornata capillos. mulier nuda pedem.

Notandum tercio: ꝙ sinodoche est duplex scilicet locutionis et ꝯstructionis. Sinodoche ꝯstructionis fit duplicit. Primo quādo pars ponit ꝓ toto. vt animus mulieris est mihi nuptus id est despōsatus. In quo exemplo anim⁹ mulieris ponit ꝓ tota muliere non solū anima vel animus mulieris despōsat. sed tota mulier. Scđo sinodoche fit quādo econuerso totū ponit ꝓ parte. vt cū dicimus sancte petre ora ꝓ nobis. In quo exemplo hoc totū sancte petre ponitur

pro parte. Sanctus enim petrus nō orat qa est mortuus: sed aīa sci petri que est in celo orat. Similiter cū dico: affer mihi fontē: totū scilicet fons ponit ꝓ parte quia ꝓ aqua fontis. Sinodoche aūt cōstructionis fit quādo ꝓprietas partis attribuit toti sub discōueniētia accidentiū grāmaticaliū. vt hic albus dentē. Dicit autē sinodoche a sin quod est con ⁊ doches vel dochen captio: quasi captio partis ꝓ toto vel ecōuerso captio totius ꝓ parte. Viciū aūt in sinodoche cōstructionis est discōueniētia adiectiui et substantiui in genere. Ratio excusans est breuitas. quia breuius est dicere. nigra faciē ꝙ̄ nigra secūdū faciem. Sequit corrollarie ex dictis ꝙ plures sunt figure ꝯstructiōis ꝙ̄ quinqꝫ computādo minus principales qualis est sinodoche. sed principales solum sunt quinqꝫ: vt probatū est prius.

Notandum quarto et vltimo. Qr accusatiu⁹ regit ex vi sinodoches quattuor modis. Primo a noibus adiectiuis. vt albus dentem. Scđo a verbis neutralib⁹. vt doleo caput. Tercio a verbis passiuis. vt trūcat caput: frangit crus. Quarto a ꝑticipijs ꝓteriti temporis deriuatis a verbis passiuis. vt lesus pedem. Indutus dn̄s fortitudinē. Joānes tamen ianuensis adhuc addit duos modos. Primus fit respectu nominis infiniti. vt quis genus: que valet istā: quis est iste scđm genus. Scđo a nominibus gentilibus. vt grecus gentē. teutonicus gentē. vnde dicit florista. Et q̄ sic positū poteris reperire locatū. Qui genus vnde estis quo tenditis vnde venistis. Dat etiaꝫ talem gentile patria legem. Hildeniensis ꝓ patriā normā dedit istam Teutonic⁹ gentē q̄ dicit esse ludolfus. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est

Conclusio respōsalis. Littera alexādri de regimine accusatiui ex vi sinodoches est bene assignata patet ꝯclusio ex dictis.

¶ Arguitur primo. In ista oratione albus dentē hic non est regemē igitur. Probat añs. vbicunqꝫ est regimē ibi est ꝯgruitas. sed hic non est cōgruitas albus dentem igit. Maior est nota. quia regimē oritur ex proportiōe modoꝝ significādi vt ꝓbatū est ante. Minor patet. qa in ista albus dentē adiectiuū et sūbstātiuū discōueniūt in casu. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ in ista albus dentem nō est regimē sub cōgruitate simpliciter. sed est regimen cum figura vt patuit in notabili vltimo.

¶ Arguit scđo. Albus dentem hic non est regimen cum figura. Probatur sic. quia si sic: sequeret ꝙ plures essent figure ꝯstructiōis ꝙ̄ quinqꝫ quod est falsum. ꝓbatur sequela. quia sinodoche esset quinta mō florista dicit. Plures structure nō sunt nisi quinqꝫ figure. Dico ver argumētū

concludit. q figure ↄstructiōis solū sunt q̄nq̄ p̄ncipales. tamē possunt esse plures minus p̄ncipales vt sinodoche.

¶ Arguitur tercio. Si nomē adiectiuū nt̄i casus haberet regere accusatiuū ex vi sinodoches. tunc sequeret q eius obliq̄ etiā sic regerēt accusatiuū ex vi sinodoches qd̄ tamē est falsū. hanc em̄ nullus admittit vel consimilem. mulieris nigre faciē. sed p̄batur sequela ex autoritate p̄sciani p̄mo minoris cū dicit. Quecunq̄ casum regit nt̄us eūdem regunt omnes eius obliqui. Dico verū argumētū ↄcludit. q sicut nominatiu⁹ adiectiualis regit actm̄ ex vi sinodoches sic q̄libet eius obliqu⁹ hoc posset agere quātū esset de natura. licet hoc nō sit in cōi vsu.

¶ Arguit quarto. Etiā adiectiua possunt regere actm̄ sine figura. ergo falsum est dicere q nullū nomē regit actm̄ sine figura. Probat aīs In ista oratione. deus est exosus peccata. vbi exosus est nomē et regit accusatiuū. similiter perosus est nomen et tamē regit actm̄ sine figura. q aūt exosus et posus sunt nomina est p̄sciani capitulo. xi. de p̄ticipio. Dico verū argumentū cōcludit. q exosus et posus regunt accusatiuū nō in quātū noīa sz in quantū p̄cipia. vnde exosus et posus quando resolunt p̄ verba tūc sunt p̄cipia. vt iste est exosus id est. habetur in odio. sed quando exponitur per dignuz tunc est nomen nec sic regit accusatiuum.

¶ Arguit quinto. Adiectiuū non regit accusatiuū ex vi sinodoches. Probatur. quia vel ergo omnē: vel nō omnē: nullū illorū est dicēdum Non omnem. q̄a hec est simpliciter inepta. nec admittitur: ioannes est niger virū. nec etiā nō omnē. quia nō videtur maior ratio de vno q̄z de alio. Dico q noīa adiectiua regūt actm̄ non omnē. sed illum qui significat partē cui inest p̄prietas a qua ratio potest denoīari. sic aūt non est in isto exemplo ioannes est niger hominem.

¶ Arguit sexto. Alexander est diminutus determinādo de regimine ex vi sinodoches. Probat. quia etiā verba regunt accusatiuū ex vi sinodoches. similit participia. et de illis modis non dicit. igitur alexāder est diminut⁹. Tenet ↄsequētia. quia nō ponit ponenda Dico q alexander ponit modos plus vsitatos. modus aūt iste q actūs regitur a verbo ex vi sinodoches non est cōiter vsitatus. similiter dicatur de p̄ticipiis. sed a nominibus adiectiuis est plus vsitatus.

¶ Arguit septimo. Proprietas partis nō potest attribui toti. igitur conclusio falsa. Probat sic. Illud quod inest parti nō potest inesse toti ergo idem q est partis nō potest attribui toti. Tenet ↄsequentia. q̄a si illud qd̄ est partis debet attribui toti: tūc vtiq̄z illud qd̄ inest parti

debet inesse toti. Antecedēs patet. q̄a si sic sequeret q idē accn̄s esset in diuersis subiectis qd̄ est cōtra aristotelē septimo methaphisice cū dixit. q accidēs nō migrat de subiecto in subiectū. Dico q illud quod inest parti nō potest inesse toti verū ē nō scd̄m numerū. sed bene scd̄m speciem et sic idē accn̄s est in diuersis scd̄m spēm. sed nō scd̄m numerū.

¶ Arguit vltimo. Sinodoche nō est figura ↄstructiōis igit. Probat quia seq̄ret q plures essent figure ↄstructionis q̄z q̄nq̄ quod est cōtra floristā cū dicit. Plures structure nō sunt nisi q̄nq̄z figure. Dico veruz argumentū cōcludit. q tantū q̄nq̄ sunt figure cōstructiōis p̄ncipales modo sinodoche est figura cōstructionis minus principalis. vt declaratum est superius.

Multotiens verbū fert significata duorum
Uoce gerundiui solet vnum significari
Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos
Dum manet actiuum: sed et alter habetur eorum
Qui si iungatur passiuo non variatur
Infinitiui natura modi sociatur
Impersonalis tamē hinc modus excipiatur
Hinc datur exemplum tibi triplex: dico magistrum
Discipulos mores placidos de iure docere
Infinitiui natura regit preeuntem
Doctrinam capiēs regitur vi transitionis
Hocq̄z gerundiuū tradendo dic ibi clausum
Cuius vi regitur casus qui non variatur
Dum per passiui vocem volo dicta resolui
Aut illic positi regit hunc vis propria verbi

Utrum regimē accusatiui a verbis duo significata habentibus in textu ab alexandro sit bene assignatū. Pro intelectiōe questionis mote notandū est primo. Quia titulus questionis innuit vnum verbum habere sc̄ata duorū Sciendū verbū vnū gerere sc̄ata duorū intelligit dupliciter. Uno modo formaliter. sic q tale verbum ex impositiōe primaria habet duo significata. isto modo verba cōia

et equiuoca dicũt habere significata duorum verborũ. vt criminor Unde Donatus dicit ꝙ verba cõia cadunt in duas formas id est in duas significatiões. Criminor enĩ absolute positũ significat actiue et passiue simul. sed quãdo regit actiũ tantũ tũc significat actiue. vt criminor te. que valet tantũ. ego cõfundo et vilipendo te. sed quando regit ablatiuũ tunc significat passiue tantũ. vt criminor a te. q̃ valet tantũ ego cõfundor vel vilipendor a te. et isto modo hic alexãder nõ loquitur de verbo qd habet significata duorũ verborũ. Scdo intelligitur verbum gerere significata duorũ verborꝫ expositiue ꝛ declaratiue vel resolutiue cuius scilicet significatio exprimitur ꝑ duo verba vt patebit inferius. Joãnes monachi in scripto suo dicit. Illud verbum dicit gerere significata duorũ verborꝫ qd ꝑtinet ad diuersos actꝰ qui diuersi actus exprimunt et resoluũtur per duo verba. vt hoc verbum doceo habet significata duorꝫ verborũ. Ille enim qui docet duo agit. Agit eni in discipulum et similiter in artem quã docet. vt patet in isto exemplo doceo te grãmaticã: te significat rem que suscipit. sed grãmaticã significat scientiã et artem quã informator informat.

Notandum secũdo: ꝙ verba sunt triplicia secundũ intentionẽ Joãnis ianuensis in grammatica. Quedã enĩ sunt debilis transitionis. que scilicet regunt tantũ actiũ ꝓprie significatiõis et nõ aliene et hec vocatur verba absoluta. vnde verba absoluta sunt que pro sui actus specificatione non indigẽt obliquo casu a parte post. hec enĩ est inepta. curro ciuitatem. tamẽ actiũ ꝓprie significationis regũt vt curro viã. Alia sunt verba vehementis transitiõis id est maioris transitiõis. que scilicet pro sui actus specificatione indigent obliquo casu a parte post. vt lego librũ. Alia sunt verba vehementissime transitiõis. que scilicet pro sui actus specificatiõe indigẽt duobꝰ accusatiuis a parte post. vt doceo te grãmaticã. ꝛ illorꝫ verborꝫ significatio nõ sufficiẽter exprimit ꝑ vnũ accusatiuũ. sed reqrit duos. cũ enĩ dico doceo te est sensus incõpletus. sed cũ dico. doceo te grãmaticã est sensus perfectus. Et de regimine oĩm istorꝫ verborꝫ Alexander determinat in littera ꝑsenti.

Notandũ tercio. Ex littera Alexandri eliciũt quatuor regule. Prima regula. Uerbũ qd habet significationẽ duorꝫ verborꝫ tale verbũ sub voce actiua regit a parte post duos accusatiuos. vt doceo te grãmaticã. Secũda regula. Uerbũ passiuũ qd descendit

a verbo actiuo qd regit duos accusatiuos. tale verbũ passiuũ solũ regit vnũ accusatiuũ. scilicet illũ q̃ manet inuariabilis. cũ oratio actiua mutat in passiuã. vt hic doceo te grãmaticã. resoluitur sic. tu doceris a me grãmaticã. Tercia regula est ista. Infinitiuus veniẽs a verbo actiuo qd potest regere duos accusatiuos talis infinitiuus potest regere tres accusatiuos. vnũ a parte ante. ꝛ duos a parte post. vt dico magistrũ docere discipulos placidos mores. in quo exẽplo iste accusatiuus magistrũ regit a parte ante. ꝛ isti duo discipulos ꝛ placitos mores regunt a parte post. Ab ista regula excipit infinitiuꝰ verbi impersonalis passiue vocis. q̃ nõ regit accusatiuũ a parte ante. sed ablatiuũ vt a me doceri grãmaticã est bonũ. Quarta regula. Accusatiuus rectus a parte ante ab infinitiuo regit ex vi nature istius infinitiui. sed secũdus accusatiuus q̃ significat rem capientẽ doctrinã. vt discipulos regit ab eodẽ infinitiuo ex vi transitionis. sed accusatiuus secundus q̃ manet inuariabilis dũmodo oratio actiua mutatur in passiuaꝫ regit a gerundio trahendo subintellecto. vel a propria natura verbi quod ibi ponitur.

Notandũ quarto ꝛ vltimo ꝙ infinitiuus verbi ꝑsonalis passiue vocis excipit quo ad regimen a parte ante. q̃a nõ regit accusatiuũ a parte ante. sed ablatiuũ. Nõ tamen excipit quo ad regimen a parte post. q̃a talis infinitiuus etiã potest regere duos accusatiuos a parte post. vt hoc verbũ passiuũ amor regit ablatiuũ a parte post. vt ego amor a petro. ergo eius verbum impersonale passiue vocis scilicet amat regit ablatiuũ a parte ante. dicendo. a me amari deum est bonum. Et ratio quare regit ablatiuũ a parte ante. est ista. q̃a quecũqꝫ casum regit verbũ ꝑsonale a parte post. eundẽ casum eiꝰ verbũ impersonale passiue vocis regit a parte ante. ꝛ q̃a verbũ passiuũ regit ablatiuũ a parte post. ergo infinitiuꝰ verbi impersonalis passiue vocis debet regere ablatiuũ a parte ante. Ratio aũt illius quare vnꝰ accusatiuꝰ regit a verbo tradendo subintellecto. q̃a quãdo magister informat bonos mores tũc tradit eos. ergo regit vnũ accusatiuorꝫ ratione illius gerundij subintellecti scilicet tradendo. Est etiã notandũ ꝙ cũ oratio actiua resoluit in passiuã. talis resolutio debet sic fieri. sic ꝙ actũs in oratiõe actiua positus qui significat rem recipientem. debet mutari in nominatiuã qui debet reddere suppositũ verbo passiuo. Suppositũ aũt verbi actiui debet mutari in ablatiuũ mediante ꝑ

positiõe a vel ab. ⁊ verbũ actiuũ debet mutari in passiuũ scđm ꝯgruitatē suppositi. ⁊ secũdus accusatiuus debet manere inuariabilis. vt doceo te te grãmaticã. resoluit͛ sic. tu doceris a me grãmaticã. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Littera Alexandri de regimine verboꝝ que habent significata duoꝝ verboꝝ est sufficienter et bene assignata. patet conclusio ex his que dicta sunt

¶ Arguit͛ p̄mo. Uerbũ qđ gerit significata duoꝝ non regit duos accusatiuos. Probat͛ antecedens. q̄a sequeret͛ ꝙ solũ verba equiuoca regerent duos accusatiuos. qđ est falsum. Probat͛. Illud verbum regit duos accusatiuos qđ gerit ⁊ habet significata duoꝝ verboꝝ. sed solũ verbũ equocũ habet significata duo. igit͛. Maior est nota ex textu. Minor. q̄a equocũ significat plura vno noīe ⁊ diuersis rationib᷒. vt patet in p̄dicamētis. Cōstat aũt ꝙ verba que regũt duos accusatiuos sunt vniuoca. vt doceo. instruo. informo. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ verbũ in ꝓposito nõ dicit͛ gerere significata duoꝝ verboꝝ formaliter ratiõe significatiõis p̄marie. sed solũ declaratiue ⁊ expositiue vt dictũ est in p̄mo notabili. quare argumentũ nõ concludit.

¶ Arguit͛ secũdo. Unũ verbũ nõ regit duos accusatiuos. igit͛. Probatur antecedens. q̄a vnus actũs regit͛ a gerundio tradendo. vt dicit͛ alexander in textu cũ dicit. Cuius vi regit͛ casus q̄ nõ variatur. si ergo regit͛ a gerũdio tũc nõ regit͛ a verbo alio. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ regit͛ a gerũdio. cũ expresse ponit͛ gerundiũ. si aũt gerundiũ nõ ponit͛ expresse tunc regit͛ a verbo qđ gerit significata duorũ vboꝝ. ⁊ etiã ſm veritatē tũc regit͛ a ṽbo qđ gerit significata duorũ verboꝝ. sed scđm oppinionē aliquoꝝ tũc regit͛ a gerũdio tradēdo qđ nõ intelligit͛ causa regiminis. sed potius causa certitudinis significationis ⁊ melioris expressionis.

¶ Arguit͛ tercio. Unũ verbũ nõ regit duos accusatiuos a parte post igitur. Probat͛ antecedens. q̄a vnũ verbũ nõ regit duos ntõs a parte ante. ergo nec etiã duos accusatiuos a parte post. Tenet cõsequētia q̄a nõ videt͛ ratio diuersitatis. Antecedēs patet. q̄a vnus ntũs potest sufficienter esse causa actus verbi significati per verbũ. Dico ꝙ ratio diuersitatis est ista. q̄a modus significãdi illius verbi repugnat duplici ntõ. nõ aũt duplici actõ. q̄a vnũ suppositũ potest efficere actũ illius verbi. sed vnus actũs nõ potest terminare actũ illius ṽbi a parte post. qđ dicitur vehementissime transitionis.

¶ Arguit͛ quarto. Uerbũ passiuũ veniēs ab illo verbo actiuo nõ regit actm̃ a parte post. igit͛. Probat͛ antecedēs. Propria passio nõ derelinquit suũ subiectũ. sed ablatiuus casus est ꝓprius casus verborum passiuoꝝ. igitur verbũ passiuũ regit ablatiuũ ⁊ nõ actm̃. Maior ē nota. q̄a ꝓpria passio inseparabiliter sequit͛ subiectũ. Minor est prisciani secũdo minoris. vbi ostēdit ꝙ ablatiuus est ꝓprius casus verborũ passiuoꝝ. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ verbũ passiuũ vt passiuũ solũ regit ablatiuũ mediante p̄positiõe a vel ab. sed verbũ passiuum participãs vltra passionē aliquã aliã naturã etiã potest regere accusatiuũ vt in ꝓposito. q̄a deriuatur a verbo vehementissime transitionis. cuius naturam participat.

¶ Arguitur q̄nto. In exemplis predictis nõ subintelligitur verbum tradendo. Probatur antecedens. q̄a in ista oratiõe. Exuo te tunicam in qua oratiõe nõ subintelligit͛ hoc gerundiũ tradendo. Probatur. q̄a esset sensus cõtrarius. Probatur. q̄a valeret tm̃ exuo te tradēdo tibi tunicã. qđ est falsum. cũ em̃ aliquē exuo nõ trado ei tunicã. sed potius aufero. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ nõ semꝑ in huiusmodi orationibus intelligit͛ hoc verbũ tradendo. sed aliquãdo etiã eius oppositũ. vt recipiendo. nec Alexander hoc voluit. Sed solũ in isto exemplo. doceo te grãmaticã. vbi intelligitur hoc verbum tradendo.

¶ Arguitur sexto. Hoc verbũ doceo regit tres accusatiuos a parte post. ergo nõ duos. Probatur in ista oratiõe. Doceo discipulos placidos mores. in qua oratiõe sunt tres acti. scilicet discipulos. placidos ⁊ mores. Dico verũ argumentum cõcludit ꝙ absolute sunt tres. sed duo cõputantur ꝓ vno. scilicet placidos mores. q̄a habent se vt adiectiuũ ⁊ substantiuũ. ⁊ vt determinatio ⁊ determinabile. modo determinatio ⁊ determinabile faciũt vnũ sicut actus ⁊ potentia.

¶ Arguitur septimo. Unũ verbũ nõ regit duos accusatiuos a parte post. igitur. Probatur antecedēs. Uni dependentie correspõdet vnus termin᷒ ⁊ finis. sed vnius verbi est vna dependētia. ergo vnũ verbũ regit solũ vnũ accusatiuũ. Maior est nota. q̄a cõstructibile regens ⁊ rectũ ꝓportionatur. ⁊ ergo vni dependentie correspondet vnus terminus. Minor. q̄a sicut verbum est vnum. ita etiã eius dependentia est vna. multiplicato em̃ subiecto multiplicãtur etiã accidētia subiecti. Dico verũ argumentum cõcludit ꝙ vnius verbi est vna dependentia vltima. tamē vnius verbi possunt esse plures dependētie sub-

ordinate. vt patet in isto exemplo. Docco te grammaticam.
¶ Arguitur vltimo. Infinitiu⁹ nō regit accusatiuū a parte ante. igit
Probat. nec transitiue nec intransitiue. igitur. Tenet cōsequentia ex
sufficienti diuisione. Antecedens probatur ꝙ nō transitiue. Proba-
tur. qꝛ cōstructio trāsitiua fit a parte post. modo accusatiuus ꝯstrui-
tur a parte ante respectu infinitiui. sed ꝙ non intransitiue. quia accu-
satiuus est casus transitionis. videtur ergo ꝙ construitur transitiue
Dico ꝙ accusatiuus est casus transitionis. verum est respectu verbi
a parte post cōstructi. nō aūt a parte ante qualiter hic contingit.

Accusatiuis data per vim transitionis.
Si vox concordat actiua frequenter habebis.
Verbo composito casum quandoqꝫ locabis.
Quem dat componens: vt vis exire penates.
Penitet ꝛ tedet miseret ꝛ piget ꝛ pudet ista
Accusatiuos sibi iungunt ꝛ genitiuos.
Accusansqꝫ modo damnansqꝫ locatur eodem.
Verbaqꝫ sumpta foris christi bonus ardet amorem.

Utrū littera Alexandri incipiēdo ibi Accusatiuis
data. vsqꝫ ad istā litterā. Que sine ꝑsonis sit bene assignata. Pro in-
tellectione questiōis more notandū est p̄mo ꝙ in p̄cedenti questione
determinatū est quō verba vehementissime transitionis regunt du-
os accusatiuos. hic aūt determinat de regimine acti prout regitur a
verbis vehementis transitionis. Et vult istā regulā. Uerba actiua
frequenter regunt accusatiuū a parte post ex vi transitōis. ꝛ hoc est
verū si vox cōcordat illius verbi actiui cū accusatiuo. vt lego librum
Due ergo conditiones scd̄m iohānē monachi requirunt ad regimen
accusatiui ex vi transitiōis. Prima ꝙ sit verbū qd̄ significat ꝑ modū
transeuntis vel transitionis in alterū. Secundo requirit ꝙ actus si-
gnificet rem proportionatā tali transitioni que res poterit termina-
re talē fluxū. Et ergo hec nō est cōgrua. lego lapidē. Sequit corrol-
larie p̄imo ꝙ verbū actiuū nō regit quēlibet accusatiuū. sed accusati-
uū ꝓportionatū ꝛ aptū. Dicit eni secūdo de aīa. Act⁹ actiuoꝝ sunt in
paciente bene ꝯdispositō. Sicut in simili signū vniuersale reqrit ter-

minū quē distribuat. sed nō reqrit quēlibet terminū. qꝛ nō quēlibet di-
stribuit. Dicit eni q̄nto methaphisice. Nemo dicit bene. omīs socra-
tes. nō eni termino singulari addit cōuenienter signū vniuersale af-
firmatiuū. Sequit corrollarie secūdo ꝙ alexander dicens in littera.
Si vox cōcordat. vult tantū. id est si modus significandi importat⁹
per vocē verbi actiui cōcordat ꝛ proportionat actō. hoc est rei signi-
ficate per accusatiuū. Scd̄m itaqꝫ intētionē iohānis monachi est hec
regula generalis. Oīe verbū actiuū transitiue positū. regit a parte
post accusatiuū vel accusatiuos. in quē vel in quos denotat transiti-
re actus illius verbi. vnde ꝛ alexander dixit frequenter. qꝛ aliquan-
do verbū transitiuū nō regit accusatiuū. vt hic. ego amo. similit hic
quotidie docebat in tēplo. Sequit corrollarie ꝙ ista regula nō intel
ligit tm̄ de verbis actiuis. sed absolute de oīibus verbis transitiuis
transitiue positis significantibus actionē nō curando cuiuscūqꝫ gene
ris sint. siue actiui. siue deponentis. siue cōmunis.

Notandū secūdo ꝙ alexander i ista littera ꝛ seque
ti. scilicet. Uerbo cōposito casum quandoqꝫ locabis determinat de re
gimine verboꝝ debilis transitionis. vt eni ostensū est ante. verba de
bilis transitiōis nō possunt regere accusatiuū aliene significationis.
qꝛ male dicit. curro iohannē. Accusatiuū tamē ꝓprie significationis
regere possunt. vt curro viā. sto stationē. Unde scd̄m iohānē mona-
chi verba debilis trāsitiōis possunt regere accusatiuū aliene signifi-
cationis quattuor modis. Primo per sinodochen. vt doleo caput. Et
de isto modo dictū est implicite cū determinatū est de sinodoche Se
cūdo hoc potest fieri ꝑ transumptionē. vt sitio diuicias. Et hoc tan-
git alexander cū dicit. Uerbaqꝫ sumpta foris. Tercio quādo talis ac
cusatiuus ponit aduerbialiter. vt hic viuit asinū id est asine. Et hoc
tangit ibi. Sepe regente caret vite modus. Quarto mediante ꝯpposi
tione. vt iste anhelat ad bellū. Similiter hic exire penates: ꝛ istū mo
duz tangit alexander in textu cū dicit. Uerbo cōposito. Et vult talē
regulā. Multotiens verbū cōposite figure regit accusatiuū ratiōe ꝯ-
positiōis cōponētis. quē tale verbū ꝑ se regere nō potest. vt vis exi-
re penates. Penates aūt apud antiquos significabat loca in quibus
colebant dij. vel etiaz penates dicunt dij domestici. Et dicunt pena-
tes quasi penes nos geniti. Sic similiter posset poni regula de verbo
debilis transitionis. qd̄ regit accusatiuū cū ꝯpositi ōe in appositione

vt vado ad patrē. Sequit corrollarie ꝙ exeo cōponit ab extra ⁊ eo. ⁊ nō ab ex ⁊ eo. patet. qa alias exire regeret ablatiuum ⁊ nō accusatiuū. Et hanc regulā tangit alexander cū dicit. Uerbo cōposito casum quandoqꝫ locabis. Quē dat cōponens. vt vis exire penates Secunda regula est ista. Uerba transumptiue extra ꝓpriā significationem sumpta regunt a parte post accusatiuū cū gtō. vt bonus homo ardet amorē christi. vbi hoc verbū ardet capit transumptiue pro desiderare. Unde notandū. Dictio vel verbū capit dupliciter. Uno modo ꝓprie vel in ꝓpria significatione. Unde terminus tūc accipit proprie quādo capitur ꝑ illo pro quo imponit ad significandū. vt ardere in ꝓpria significatione significat igne cōburi. Secūdo ardere capitur transumptiue pro desiderare. ⁊ sic capit hic. Unde scdm Johannem monachi similitudo est inter ardere ⁊ desiderare. qa sicut cū hic ignis ardet semꝑ fit maior. Dicitur eīn secūdo de anima. Ignis crescit in infinitū per appositionē combustibiliū. sic amor ⁊ desideriū in bono hoc semꝑ crescit ⁊ augetur. Et hanc regulā tangit alexander cū dicit. Uerbaqꝫ sumpta foris christi bonus ardet amorem.

Notandū tercio. Autor in textu ostendit quō verba impersonalia regunt obliquos casus. Et vult hanc regulā. Uerba quinqꝫ impersonalia in littera posita regunt accusatiuū cū genitiuo. Accusatiuum a parte ante ex vi nature. ⁊ gtm̄ a parte post ex vi transitionis. Et ratio quare illa verba impsonalia regunt accusatiuū ⁊ gtm̄. qa oratio in qua ponunt talia verba impsonalia regunt accusatiuā ⁊ genitiuū. vt hic. Me tedet viciȷ. resoluitur sic. Tedium habet me de vicio ⁊ peccato. Penitet me tui. id est penitentiā habet me de te.

Notandū. Johānes monachi dicit ꝙ ꝑmū in littera nō dicit ordinē casuū: qa sic gtūs esset primus casus. sed debet dicere vel importare prioritatē situs vel costructionis. ⁊ sic i ista. Me penitet peccati. iste accusatiuus me est ꝑmus casus. sed gtūs scilicet peccati est secūdus casus. Aliȷ tamē dicūt ꝙ etiam alexander tenuit hūc ordinē casuū. ⁊ dicunt ꝙ ꝑ ꝑmū casum alexander intellexit gtm̄. sed ꝑ secundū actm̄. ex quo ordine casuū gtūs ꝓcedit actm̄. ⁊ dicūt ꝙ actūs importat passionē. sed gtūs actionē. ⁊ etiā dicunt ꝙ quartus regitur transitiue. ⁊ gtūs intransitiue. cōstat aūt ꝙ regimē trāsitiuū fit a parte post. sed intransitiuū a parte ante. Unde versus. Passio per quartū datur actio per gtm̄. Sic trāsit quartus; sed nō trāsit gtūs. Et hāc

regulā tetigit alexander cū dixit. Penitet ⁊ tedet miseret ⁊ piget et pudet ista. Accusatiuis iungunt cū genitiuis. Natura primū. sed trāsitione secundum.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ alexāder in textu ponit adhuc duas regulas. Prima. Uerba importantia actū accusandi regunt a parte post accusatiuū cū gtō. Accusatiuū ex vi transitionis ⁊ genitiuū ex vi cause materialis. vt accuso te sceleris. Secūdā regula. Uerba importantia actū damnandi cōgrue regunt a parte post accusatiuū cū gtō. vt damno te sceleris. Et est notandum ꝙ alexāder in ista littera cū dixit eodē. nō intelligit omnimodā similitudinē. sed aliqualē. Ratio. qa verba impsonalia ꝓdicta regūt accusatiuū. vt communiter dicit a parte ante. ⁊ genitiuū a parte post. sed iste dictiones de qbus dicit littera regunt tam actm̄ ꝙ gtm̄ a parte post. Uult ergo alexander dicere similitudinē generalē. sic ꝙ dictiōes significātes accusationē ⁊ dānationē etiā regūt gtm̄ ⁊ actm̄. licet nō eodē modo ⁊ specialiter sicut verba impersonalia predicta. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Littera alexandri predicta est bene assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

¶ Arguitur ꝑmo. Uerbū actiuū regit ablatiuū. ergo nō accusatiuū. Tenet cōsequētia. qa actūs ⁊ ablatiu9 sunt casus specifice distincti. antecedēs patet in isto exemplo. Quottidie docebā in templo. vbi hoc verbū actiuū scilicet docebā regit ablatiuū scilicet in tēplo. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ licet nō semꝑ verbū actiuū regit accusatiuū sufficit tamē ꝙ aptū natū est regere accusatiuū vt patuit i alio exēplo

¶ Arguit secundo. Aliqd est vbū actiuū qd nō regit actm̄. ꝓbat sic. qa do ē vbū actiuū ⁊ tn̄ regit dtm̄. igit nō accusatiuū. Tenet ꝯseqntia qa idē solū facit idē. scdo de gnatiōe. Añs patet in isto exēplo. do tibi. vbi hoc vbū do regit a pte post datiuū scꝫ tibi. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ vbum actiuum trāsitiue positum regit accusatiuuꝫ. modo in ista oratione do tibi hoc verbum do nō capit transitiue. sed acquisitiue. ⁊ ergo regit datiuum.

¶ Arguit tcio. Uerbuꝫ trāsitiuuꝫ nō regit a pte post accusatiuum. igit. ꝓbat añs i ista. Joānes videt acute. vbi hoc vbuꝫ videt est verbum trāsitiuuꝫ. ⁊ tn̄ nō regit accusatiuuꝫ. sꝫ poti9 habet post se aduerbiuꝫ scꝫ acute. Dico licet hoc vbum videt nō habet post se accusatiuum actu. tn̄ aptitudine. qa i alia oratiōe potest habere.

¶ Arguit quarto. Autor male dicit in textu. Si vox cōcordat. Pro-
batur. qa vox nihil facit ad regimen: Probat: om̄e regimen orit ex ꝓ
portione modoꝝ significandi. sed vox nō est ꝓportio modoꝝ signifi-
candi. igit. Maior est nota. ⁊ patuit ex ꝑcedētib⁹. Minor est nota si
militer. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ vox absolute dicta nihil fa
cit ad regimen. sed hic in ꝓposito capit vox pro modo significandi.
valet ergo tm̄. Si vox cōcordat. id est si est ꝓportio modoꝝ significā
di. cōsiderat em̄ grāmaticus ꝑncipaliter modos significandi. ⁊ ex cō-
sequenti voces ⁊ dictiones significatiuas in quibus sunt illi modi si-
gnificandi.

¶ Arguit qnto. Hoc verbū exeo nō regit accusatiuū ratione partis
cōponentis. igit. Probat sic. qa si sic tūc illa ꝑpositio ex deberet rege
re accusatiuū. qd tamē est falsum. Donatus em̄ dicit ꝙ illa ꝑpositio ex
regit ablatiuū. Probat aūt sequela. qa quicqd est in effectu verius est
in causa. Dico verū argumentū cōcluderet si hoc verbū exeo compo
neretur ad ex. sed potius cōponit ab extra. vt dictū est in notabili se-
cundo. Ubi nota ꝙ hoc verbū exeo dupliciter cōsiderat. Uno modo
vt cōponit ab extra ⁊ eo. ⁊ sic vult habere accusatiuū iuxta regulas
alexandri. Alio modo vt cōponit ab ex ⁊ eo. ⁊ sic regit ablatiuū. Un
de Uirgilius in ꝑma Egloga. Quāuis multa meis exiret victima
septis.

¶ Arguit sexto. Si verba impersonalia in littera posita regerēt ac-
cusatiuū ⁊ genitiuū tunc sequeret ꝙ nō differrent a verbis ꝑsonalib⁹
Probat. sic. qa verba ꝑsonalia habent certos casus. sed impersona-
lia incertos. modo hic dicit ꝙ verba impersonalia regunt certos ca-
sus. qa accusatiuū ⁊ genitiuū. Dico verū argumentū concludit ꝙ ver
ba impꝑsonalia habent certos casus absolute. tamen quo ad numerū
⁊ personā bene possunt regere casus incertos. vt quādoqꝫ regunt ca
sus ꝑme ꝑsone. aliquādo secūde. aliquādo tercie. similiter aliquando
regunt casus singularis numeri. aliquando pluralis.

¶ Arguit septimo. Uerba significātia accusationē nō regūt accusa-
tiuū ⁊ gtm̄ sicut verba impꝑsonalia. igit. Probat antecedēs. qa verba
impꝑsonalia actm̄ regūt intransitiue. ⁊ genitiuū transitiue. iuxta expo
sitionē illoꝝ q dicunt ꝙ ꝑ ꝑmū debet intelligi actūe. ⁊ ꝑ secūdū gtūe.
Uel ecōuerso scdm̄ aliā expositionē. Uerba aūt significātia accusa-
tionē regūt tam gtm̄ ꝙ actm̄ ex vi transitiōis Probat. qa ambo con

struunt a parte post. casus aūt a parte post cōstructus cōstruit tranſi
tiue. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ eodē modo in textu positū nō
debet dicere omnimodā similitudinē. sed aliqualē. Dicit ergo simili-
militudinē generalē. sed nō specialē. vt dictū est in vltimo notabili:

¶ Arguitur octauo. Aliqd est verbū transumptiue positū qd non re
git accusatiuū. Probatur in isto exemplo. Pratū ridet. capiēdo ridet
pro florere. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ nō om̄e verbū trāsum
ptiue positū regit accusatiuū. sed solū illud qd transummitur in ordi
ne ad verbū transitiuū. qualiter nō est de isto. ridet: qd transsumitur
pro florere. quia florere nō est verbum transitiuū.

Que sine persona sunt: atqꝫ gerundia iungis.
Si tamen a verbo quod transeat illa creabis.
Matheum legitur: psalmos erat ante legendum.
Postulo posco peto doceo rogo flagito zelo.
Exuo cum vescit monet induo calceo cingo.
Accusatiuos geminos hec verba requirunt.
Hunc dant passiua. quem verba volunt ibi clausa.
Seu quem vis verbi sibi postulat associari.
Qui verbi regitur vi passiuis sociatur
Ornatus verbum spacii moreqꝫ gubernant.
Accusatiuos vocum que talia signant.
Te vesti tunicam pergis iam milia septem.

Utrū littera Alexandri de regimine accusatiui in-
cipiendo. Que sine ꝑsonis atqꝫ gerundia iūgis. vsqꝫ ad absolutionē
accusatiui sit bene assignata. Pro intellectione questionis more notā
dū est primo ꝙ alexander ꝓsequēdo regimen accusatiui iterū subiun
git duas regulas. Prima est ista. Uerba impersonalia passiue vocis
deriuata a verbis transitiuis regunt accusatiuū casum a parte post
ex vi transitionis. vt a me legitur matheum. Secūda regula est ista.
Omne gerundiū descendēs ⁊ deriuatū a verbo trāsitiuo congrue re
git a parte post accusatiuū ex vi trāsitiōis. vt vado ad legendū psal
mos. Et est ratio huius regule ista. quia quemcūqꝫ casum regit indi-

cusatiuus eũdẽ casum ꝛ regunt a parte post omnes eius modi. Man ente enim eadẽ causa. manet ꝛ idem effectus. sed q̄a indicatiuus ꝛ eius modi significant idem. licet nõ eodem modo. ergo etiã regunt eundẽ casum a parte post.

Notandũ est etiã circa p̄mã regulã ꝙ verba impersonalia passiue vocis deriuãt a verbis duplicis generis. vt a verbis neutralibus ꝛ a verbis actiuis. Unde versus. Hec gerundiuoꝝ verba possunt generare duoꝝ. Neutra vel actiua. sed nunq̄ꝫ cetera. sicut viuitur. cantatur. legitur. statur. amatur. Et est notandũ ꝙ verba impsonalia passiue vocis solũ ꝯiugãt̃ ĩ t̃cijs psonis. cui᷒ rõ ẽ ista. q̄a vba impsonalia passiue vocis sunt cõfusa quo ad supposita. q̄a possunt habere pro supposito dictionẽ cuiuscunqꝫ persone. Unde cõgrue dicit̃. a me legitur. a te legit̃. ab illo legitur. sed tercia persona etiã significat confuse. prima autẽ ꝛ secunda significant certe ꝛ determinate. ꝛ ergo verba impersonalia passiue vocis. similiter actiue vocis soluꝫ coniugantur in tercijs personis.

Notandũ secũdo ꝙ alexander in textu repetit quõ verba vehementissime transitionis regunt a parte post duos accusatiuos ꝛ enumerat talia verba ꝛ vult istã regulã. Ista verba postulo posco rogo peto doceo flagito zelo. Exuo vestio moneo. induo calceo cingo. regunt a parte post duos accusatiuos. Unde autẽ regant̃ tales acti. ꝛ quõ talis oratio resolui habeat. patet in precedentibus in questiõe secunda de regimine acti. ꝛ vt dictũ est talia verba regentia duos accusatiuos habent ꝛ gerunt significata duoꝝ verboꝝ. Ad illum intellectum qui dictus est in eadem questione secunda.

Notandũ tercio ꝙ in littera sequenti cũ alexander dicit. Ornatũ subdis indutũ vestibus albis alexander tangit tres regulas. Prima Uerba significantia actũ ornandi cõgrue regunt a parte post duos accusatiuos. vnũ significatẽ talẽ habitũ. ꝛ aliũ significantem rem in quã transit talis actus ornandi. vt vestio te tunicã. primus actũs scilicet te regit̃ ex vi transitionis. sed secũdus scilicet tunicam regitur ex vi cause materialis. Secũda regula. Uerba significantia modum mouendi in aliquo spacio regũt a parte post duos accusatiuos vnũ significantẽ illud spaciũ ꝛ aliũ significantẽ quantitatẽ illius spacij. vt iam transiis milia septem. ꝛ capit̃ hic milia pro miliaria causa metri. Tercia regula. Uerba significantia actũ morandi vel durãdi regunt cõgrue a parte post duos accusatiuos. vnũ significantẽ illã

durationẽ. ꝛ aliũ significantẽ quantitatẽ illi᷒ durationis. vt ego sum moratus Cracouie tres annos. Moror hic tres menses.

Notandũ quarto ꝛ vltimo. Alexander in littera sequenti ponit alias regulas de regimine accusatiui. Et est prima ista. Iste dictiones obliuiscor memini memor ꝛ recordor. similiter eoꝝ sinonima cõgrue regunt a parte post actm̃. vt recordor lectionẽ. memini lectionẽ. Et sciendũ quõ iste dictiões aliquando regunt accusatiuũ. ꝛ aliquando gtm̃. dictũ est sufficienter in capitulo de regimĩe genitiui. Secunda regula est ista. Uerba impsonalia in littera posita iuuat decet delectat oportet regunt a parte post accusatiuũ. vt me decet studere. te decet laus ꝛ honor dñe. Et est sciendũ ꝙ iuuat aliter significat quãdo est verbũ actiuũ ꝛ psonale. ꝛ aliter quãdo est impersonale. Unde versus. Si iuuat actiuũ fuerit tunc auxiliatur. Si impsonale tunc delectat vbiqꝫ. Tercia regula est ista. Ille p̄positiones a apud ꝛ alie eis similes regunt a parte post actm̃. ꝛ tales p̄positiones scdm grãmaticorum positionẽ sunt triginta. Unde. v̾sus. Construe ter denas cũ quarto p̄posituras. Quarta regula. Illa p̄positio in quando valet tantũ sicut cõtra: regit etiã accusatiuũ a parte post. vt ille vadit in hostes. id est cõtra hostes. Et est notandũ ꝙ illa p̄positio in valet tm̃ sicut ꝯtra tam in cõpositiõe q̄ꝫ extra. In cõpositiõe. vt inuado hostes. extra cõpositionẽ. vt Salusti᷒ scripsit in catelinã. id est cõtra catelinã. Quinta regula. Ille interiectiões o ꝛ heu regũt accusatiuũ a parte post. vt. O virũ ineffabilẽ. Heu me miserũ peccasse. Alij tamẽ dicunt ꝙ illa interiectio o nõ regit actm̃. sed verbũ subintellectũ scilicet dico. vel laudamus. ꝛ sic p̄dicta oratio valet tm̃. O laudamus ineffabilẽ virũ. vel. O dico ineffabilẽ virũ. Sexta regula. Accusatiu᷒ regit̃ a gerũdio a parte post in ratiõe suppositi. vt comedentẽ habẽdũ est panes. Silogisantẽ ponẽdũ est terminos. Johannes tamen ianuensis ostẽdit ꝙ gerũdia habẽt diuersam ꝯstructionẽ. Gerũdia enĩ formata a verbis trãsitiuis assumũt vnũ actm̃ a parte ante. ꝛ aliũ a parte post ꝛ trãsitiue. vt magistrũ virgiliũ est legẽdũ. id est magistrũ dignũ est legere virgiliũ. Si v̾o gerũdiũ descẽdit a verbis passiuis tũc assumit ablatiuũ a parte post mediãte p̄positiõe a vel ab ꝛ accusatiuũ a parte ante. vt magistrũ honorãdũ est ab omib᷒: id est dignũ est. vt magister honoret̃ ab oĩbus. Sed gerũdia verboꝝ impsonaliũ seruant cõstructionem suoꝝ verboꝝ. vt a me currẽdũ. id est a me currendũ est. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera Alexandri de regimine accusatiui incipiendo ibi. Que sine ꝑsonis sunt. vsq3 ad absolutionem acti est bene assignata. Patet veritas conclusiōis ex his, que dicta sunt.

¶ Arguitur p̄mo. Nullū verbū est sine ꝑsonis. igitur. Probatur. nullū diffinitū intelligitur esse sine partibus diffinientibus. sed ꝑsona diffinit ip̄m verbū. igitur nullū verbū est sine ꝑsonis. Maior. q2 partes diffinitionis exprimunt essentiā diffiniti. modo res nō est sine essentia. vt patet septimo methaphisice. Minor patet ꝑ donatū. q̄ diffiniens verbū. dicit. Verbum est pars oratiōis cum tēpore et ꝑsona. Dico q̄ diffinitum nō absoluitur a membris diffinientibus. verum est essentialibus. constat autē q̄ ꝑsona est mēbrum diffiniens accidentale. et ergo verbum potest absolui a persona. nec tamen est intelligēdum q̄ verbum absolueretur a persona q̄ nullius esset persone. sed quia nullius est persone certe.

¶ Arguit secūdo. Verba imꝑsonalia sunt certe ꝑsone. igit. Probat auctoritate et ratione Prisciani q̄ dicit q̄ verba imꝑsonalia si intrinsece respiciant penitus sunt tercie persone. Et ratio. q2 resoluuntur in tercias personas. vt legitur. id est lectio fit. modo nihil resoluitur in aliquid nisi fuerit in eo. Dico verum argumentū cōcludit q̄ verba impersonalia terciā habent personā intrinsece. sed cōparando ea quo ad extrinseca in cōparatione ad actuale suppositum. et sic generaliter possunt esse omniū personarū indifferenter.

¶ Arguit t̄cio. Verba imꝑsonalia simpliciter sunt t̄cie ꝑsone. pbat. q2 sūt tātū t̄cie ꝑsone. pbat. q2 t̄minat̄ in t vel in tur. ergo sunt t̄cie ꝑsone Tenet cōsequētia. q2 per cōmune metrū. T vel tur terne persone dicitur esse. Dico q̄ hec regula intelligit de verbis ꝑsonalibus et nō imꝑsonalibus. vel possum9 dicere verū argumentū cōcludit q̄ verba imꝑsonalia quo ad ꝑsonā intrinsecā sunt bene tercie ꝑsone. sed nō ad extrinsecam.

¶ Arguit quarto. Nulla sunt verba numeralia. igit nec imper sonalia. Tenet cōsequentia. q2 ꝑsona et numerus sunt accidentia cōiugata. vt dicit Pristianus p̄mo minoris. et etiā nō videt ratio diuersitatis quare verba debent dici imꝑsonalia et nō innumeralia. Antecedēs aūt est notū. q2 nō est cōmune apud grāmaticos dicere aliqua verba innumeralia. Dico q̄ ratio diuersitatis est ista. q2 ꝑsona est accidens

magis principale verbo et cōueniens q̄3 numerus. et ergo ꝓpter illā3 p̄ncipalitatē aliqua verba possunt dici impersonalia. licet aliqua non dicantur innumeralia.

¶ Arguitur q̄nto. Processus autoris est nugatorius vel superfluus igit. Probat q2 etiā. hoc idē prius posuit cū antea dixit q̄ verbū gerens significata duoꝝ verboꝝ regit duos accusatiuos. Dico q̄ antea alexander bene pri9posuit regulā. sed hic ponit exempla de priori regula. et sic istam litteram repetiuit incidentaliter.

¶ Arguit sexto. Ex littera alexandri sequit falsum. igit ipsa falsa. ꝓbatur antecedēs. q2 sequeret q̄ hoc verbū supplico regeret duos accusatiuos. qd̄ est falsum. q2 supplico regit datiuū. Probat sequela. q2 peto regit duos accusatiuos. ergo et supplico. Tenet cōsequentia. q2 de cōuertibilibus idem est iudiciū. modo supplico et peto cōuertunt. Dico verū est q̄ supplico et peto conuertunt quo ad significatum. sed nō quo ad modū significandi. modo regimen oritur ex proportiōe modoꝝ significandi. et nō significatarum. et sic supplico et peto nō omnino sunt synonima. nec habent idem regimen.

¶ Arguit septimo. Nullū est verbū ornatus. igit littera alexādri falsa. Probat antecedens. Nullū verbū significat ornatū. ergo. Probatur. q2 nullū verbū significat substantiā. modo ornatus est substātia. vt tunica vel palliū. Dico q̄ alexāder dicēs in textu. Verbū ornatus nō voluit dicere q̄ verbū absolutū significaret ornatū. sed voluit dicere q̄ verbū significat ornatū. id est actū ornandi. Similiter. verbū significat. inornatū. idest actū inornandi.

¶ Arguitur octauo. Actus nō reddit suppositū gerundio. ergo littera alexandri falsa. Probat antecedēs. nulli noi fit redditio suppositi. sed gerundia sunt noīa. igit actus nō reddit suppositū gerūdio. Maior. q2 solū verbū est appositū. Minor patet autoritate Prisciani et floriste q̄ dicūt gerundia esse noīa. Unde florista dicit q̄ gerūdia habent oīes casus preter q̄3 vocatiuū. Dico verū argumentū cōcluderet si gerūdia haberēt casum existenter. sed solū casum similitudinarie. id est terminatiue. Florista ergo nō vult q̄ gerundia nō sunt alicuius casus. sed bene habent similem terminationē dictionū casualium

De absolutione accusatiui.

Sepe regente caret vite modus: id q3 probato.

Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta

His obliuiscor junges memini q3 recordor.

His iungas iuuat atqz decet delectat oportet
Qz sibi quartum solet heu quoqz iungere casum
Adde per et similes per vicositur ad vrbes.
Inqz notans contra quarto solet esse locata
Huncqz gerundiuis casum veteres posuere.
Ut supponentem: quod multorum tenet vsus.
Sepe regēte loci nomen caret vt babilonem.
Rus domum vel militiam rex vadit humumqz
Nomina que villis sunt appropriata locoque
Qui minor est seruant hanc normam. sunt et eisdem.
Rus et milicia domus ac humus associanda.

Utrū littera alexandri de absolutione acti sit bene
assignata. Pro intellectione questiōis mote notandū pmo qz alexan-
der postqz determinauit de regimine accusatiui iam cōsequenter de
terminat de absolutione acti. Et ponit duas regulas. Prima regula
est ista. Accusatiu' importās modū viuēdi sepe caret regēte expres-
so. vt vir bone viue deū. in quo exemplo iste actūs deum ponit abso-
te. Alij tamē dicunt qz talis actūs regit a ppositione scdm subintelle
cta. vt valet tm̄. bone vir viue deum. id ē scdm deū. Aliqui etiā expo-
nunt talē accusatiuum aduerbialiter. et sic dicunt istā valere tm̄. bone
vir viue deum id est deifice. Ista tamē resolutio nō semp valet. qa
hec nō valet. sic viues cuncta secula. qa resolueret sic. viues cuncta se
cula. id est seculariter. Et illum modum tangit alexander cum dicit
Sepe regente caret vite modus idqz probato.
Uir bone viue deum sic viues secula cuncta.

Notādū secūdo qz absolutio acti scdm intentionez
Iohānis monachi describit sic. Est cōstructio acti in oratione pfecta
absqz regēte expresse. vt viues secula cuncta. vel est cōstructio acti p
prij nois loci minoris cum verbo absoluto significante motum loca-
lē exteriorē de loco ad locum. vt vado romā. Et elicit ex littera alc-
xandri talis regula. Accusatiu' pprij nois loci minoris simplicis figu
re et declinabilis cōstruct' cum verbo significāte motum de loco ad lo
cūz talis ponit absolute. vt vado romā. Cui' regule declaratio satis
patet ex his que dicta sunt superius de absolutione genitiui.

Notandū tercio qz absolutio acti nō solū fit penes

actōs pprij nois loci minoris. sz etiā fit p illos quattuor rus dom'
militia hum'. Unde et dixit in textu. Rusqz militia dom' ac hum' as
socianda. Licet em̄ ista quattuor noia scdm se sumpta sint nomia ap
pellatiua. tamē qa rome significabāt specialia loca in qb' hoies diuer
sarum cōditionum morabant. et ergo illa quattuor noia accipiunt a
grāmaticis quasi ppria. et p cōsequēs cum cōstruunt cum verbis que
significant motum de loco ad locum ponuntur absolute.

Notandū quarto et vltimo qz iohānes monachi in
suo scripto mouet dubium quare alexāder nullā mētionē facit de vo
catiuo. quare scilicet alexander nō ponit regimen ipsius vti vel con
structionē. vel si nō habet quare de ei' absolutiōe nō determinat. Re
spōdet ipe et dicit qz alexander credit fuisse illius opinionis et scientie
qz vocatiu' sit rect'. et pcipue secundari'. et qz participat officium nti
in reddēdo suppositū respectu verbi psonalis. qa ergo dictum est de
ntō sufficienter alexander etiā dedit intelligere et regimen ipius vti
Subiungit qz vocatiu' duplicit ponit in oratiōe. Uno modo absolu
te. quādo scilicet nōie habet regēs expressum. et hoc fit scdm euz tri
bus modis. Primo causa dubij. vt dicendo. petre. Ubi est magister.
Scdo causa interrogatiōis. vt dn̄e qs filius tibi. Tercio causa excla-
matiōis. vt o dn̄e qa ego seru' tu'. Unde versus. Absolunt qntuz du-
biū et questio clamās Respectiue autē ponit duplicit. Uno modo re
spectu verbor psonaliū impatiui modi. vt petre fac ignē. Scdo re-
spectu aduerbij vocādi. excitādi vel hortandi. vt o petre. o de'. Se
quit corrollarie qz ista que hic dicunt non sunt ɔtra pus dicta. patet.
pri' em̄ est ostēsum qz vtūs ponit absolute semp. qa dictū est. Accipi-
as qntū tu quēlibet esse solutū. et nō dicat qz ab vlla parte regat. Hic
aūt dicit qz vtūs regit. hoc em̄ dicit respectu diuersor. scdm em̄ grā
maticā cōmunē vtūs regit a parte ante a verbo vel aduerbio. scdm
aūt veritatē vtūs semp ponit absolute. vt pbatū est superi' circa q-
stionē qua querebat vtrū vtūs reddit suppositū. Istis notabilibus
sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de absolutiōe
acti est sufficiēter assignata. patet veritas ɔclusiōis ex his que dicta
sunt in notabilibus:

¶ Arguit pmo. Littera alexādri est incōgrua. igit male posita. An-
tecedēs pbat. qa suppositū et appositū discōueniūt in numero. Proba
tur sic. quia suppositum qui est singularis nūmeri. et appositum seruāt
pluralis numeri. Dicit enim Alexander. qui minor est seruant.

De absolutione accusatiui.

Dico verũ argumentũ cõcluderet si qui esset suppositũ huius verbi seruãt. sed eius suppositũ est noĩa pdicta. ⁊ sic sensus est. noĩa pdicta seruant etiã talẽ modũ absolutionis vt dictum est.

¶ Arguitur secundo. Uado romam. iste accusatiuus romam non ponitur absolute. Probatur. Nulla dictio ponitur absolute. Sed in ista oratione. vado romam ly romam regitur. igitur non ponitur absolute. Maior est nota. qa poni absolute ⁊ regi sunt opposita. modo opposita se expellunt. Minor pbaẗ. qa illa dictio Romã exigiẗ ab illo verbo in certo casu. ita ꝙ nõ in quolibet alio. ergo regiẗ ab illo v̾bo vado. Tenet cõsequẽtia p diffinitionẽ regiminis. qa regimen est exigentia dictionis recte sub certo casu. ita ꝙ nõ sub quolibet alio. vt dictũ est circa diffinitionẽ regiminis. Añs patet de se. qa hec nõ admittitur. vado rome. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ in ista oratione vado Romã iste actũs romã exigiẗ sub certo casu. nõ exigentia regiminis. sed absolutionis. hoc eñ verbũ vado nõ potest regere accusatiuũ. ergo nõ exigit hunc accusatiuũ romã sub ratione regiminis.

¶ Arguẗ tercio. Uado romã. hic est regimẽ. igiẗ ille actũs romã nõ poniẗ absolute. Antecedẽs pbaẗ. qa vbicũqꝫ est dependentia ⁊ terminatio dependentie. ibi est regimen. sed cũ dico vado romã. hic est dependentia ⁊ terminatio illius dependentie. igiẗ hic est regimẽ. vado romã. Maior est nota ex cõditione requisita ad regimen. Minor patet. qa hoc verbũ vado significat cõfuse. sed cũ adiũgo actm̃ tunc illa dependentia ⁊ cõfusio specificaẗ. Dico ꝙ argumentũ nõ cõcludit qa hec cõsequẽtia nõ valet. hic est determinatio vnius cõstructibilis per aliud. ergo hic est regimen. qa arguiẗ a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione. que cõsequẽtia nõ valet. bene ergo alicui est dependẽtia vnius cõstructibilis ad aliud. ⁊ tamen ibi non est regimen. vt patet de adiectiuo ⁊ substantiuo: ⁊ sic maior nõ intelligitur vniuersaliter. sed particulariter. qa est instantia de adiectiuo ⁊ substantiuo vt dictũ est.

¶ Arguitur quarto ⁊ vltimo. Uado humũ. iste actũs humũ nõ ponitur absolute. igiẗ. Probaẗ antecedẽs. Actũs q̇ debet poni absolute debet esse actũs ppꝛij noĩs. sed humus nõ est actũs ppꝛij noĩs. igitur nõ ponitur absolute. Maior est alexandri in textu. Minor patet qa humus est nomen appellatiuũ. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ humus scdm se est nomẽ appellatiuũ. tamẽ hoc nomen hum⁹ ex speciali acceptione ⁊ significatione accipitur vt propꝛium ratione cuius etiã poniẗ absolute. vt dictũ est in notabili tercio.

De regimine ablatiui.

Ablatiuorum regimen subiungitur istis
Tres notat esse gradus qui cõparat: inde notabil.
Multimodum regimen qui rem discernit aperte.
Ditior est auro sapiens salomone sybilla
Per magis expone regimen quod videbis aperte:
Est auro diues regina magis salomone
Est ablatiuus demonstrans quantus habetur
Excessus; regit hunc excessum dictio signans
Hoc lignum digitis excedit quattuor istud
Hoc lignum digitis est magis quattuor isto
Remqꝫ notans fieri: regit id quo res ea fiet
Orator verbis vincit vir bellicus armis
Mobile mensuram designans addere debes
Lignum sex pedibus longum latumqꝫ duobus.

Utrũ littera alexãdri de regimine ablatiui incipiẽdo ibi. Abltõꝝ regimẽ subiungiẗ istis. vsqꝫ ad istã litterã. Uerbũ materiã causam spaciũ preciũue. sit bene posita. Pro intellectiõe questionis mote notandũ est pmo ꝙ postqꝫ alexander determinauit de regimine acti. iam finaliter incipit determinare de regimine ablatiui. Et regiẗ ablatiu⁹ ex sex virib⁹. Primo ex vi cõpatiõis. vt iohannes est fortio platone. Secũdo regiẗ ex vi quadꝛuplicis cause sm ꝙ sunt quattuor genera causarũ. Tercio ex vi demõstratõis essentie. Quarto ex vi transitiõis. Quinto ex vi sinodoches. Sexto ex vi excessus Et hoc regimen ex vi excessus est cõmunissimũ regimen ablatiui. vt dictũ est ante. In oĩ genere rerũ. iuxta Aristotilem decimo methaphisice. opoꝛtet dare vnũ pncipiũ qd est metrũ ⁊ mensura omniũ sequentiũ. ergo etiã in regimine ablatiui debet esse vnũ regimen cõmunissimũ ad qd oĩa alia reducunẗ. ⁊ quo oĩa alia mensuranẗ. ⁊ hoc est regimen ex vi excessus.

Notãdũ secũdo ꝙ alexãder volẽs determinare de regimine ablatiui pmo poniẗ notabile i textu. ⁊ dicit ꝙ tres sunt gradus cõparatiõis. scilicet positiu⁹. cõparatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹. ⁊ hoc est verũ de cõpatiõe cõpleta. qa in cõpatiõe incõpleta sunt solũ duo grad⁹

cōparatiōis. vult ergo talē regulā ex littera. Omnis cōparatiu⁹ cui⁹ po sitiu⁹ regit vnū ablatiuū. talis cōparatiu⁹ potest regere duos. vnum virtute positiui. et aliū virtute ppria. vt sapiēs sibilla est ditior auro salomone. Qui aūt abltūs regit virtute positiui et q̄ virtute propria patet p resolutionē oratiōis in qua ponit talis cōparatiu⁹. Resoluit em̄ talis oratio p suū positiuū et p hoc aduerbiū magis. vt ista. sapiens sibilla est ditior auro salomone. resoluit sic. Sapiēs sibilla est diues auro magis salomone. in qua oratione ille abltūs auro regitur virtute positiui. et ille abltūs salomone regit virtute cōparatiui. qa circa ipm ponit hoc aduerbiū magis. Et hoc regimen tāgit alexander cū dicit. Tres notat esse gradus qui cōparat inde notabit. Multimodū regimen qui rem discernit aperte. Ditior est auro sapiens salomone sibilla. Est auro diues. et cetera.

Notādū tercio. Secūda regula quā ponit alexander est ista. Cōstructibile significās excessum potest regere duos ablatiuos. vnū significātē rem que excedit. et aliū significātē quātitatē illi⁹ excessus. Exēplū de noie. vt hoc lignū est mai⁹ illo quattuor digitis. Exēplū de verbo. hoc lignū excedit id quattuor digitis. et hoc regimen tangit alexāder cū dixit. Est abltūs demōstrās quant⁹ habet Excessus regit hūc; excessuz dictio signās Deinde alexāder ponit terciā regulā. et est ista. Cōstructibile significans aliqd fieri vel factum esse regit ablatiuū significantē rem vel instrumētū quo illa res habeat fieri vel habuit fieri ex vi cause efficientis. vt orator vincit v̄bis. Et nō intelligit solū ista regula de verbis. sed etiā de noibus. et maxime de adiectiuis. vt orator est victoriosus verbis. Miles est bellicosus armis. Et hanc regulā tangit alexander cū dicit. Remq̄ notans fieri regit id quo res ea fiet. Orator vincit verbis vir bellicus armis.

Notādū quarto et vltimo. Alexāder ponit quartā regulam. Et est ista. Nomē adiectiuū significās mēsurā vel dimēsionē regit abltm̄ significātē quātitatē illi⁹ mēsure. vt lignū est lōgū sex digitis. Et nō intelligit hec regula de noib⁹ significātib⁹ mēsurā certe et determinate. vt bipedale. sed intelligit de his noib⁹ q̄ ꝑcāt mēsurā indeterminate et ꝯfuse. vt lōgū latū ꝓfundū. Johānes etiā monachi dicit q̄ ista regula itelligit de v̄bis et participijs. verba em̄ q̄ ꝑcāt actū extēdēdi: mēsurādi vel dimēsionādi regūt a pte post abltm̄ fm ꝓsentē regulā. vt lectio ꝓlogat trib⁹ horis. tunica ampliat trib⁹ fimbrijs Et hāc regulā tāgit alexāder cū dicit. Mobile mēsurā designās addere debes. Lignū sex pedib⁹ lōgū lat ūq̄ duob⁹. Istis notabilib⁹ sic

stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de regimine ablatiui iuxta regulas declaratas est sufficienter assignata. Patet veritas. conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit pmo. Abltūs nō est casus. igit alexāder male determinat de regimine ablti. Probat antecedēs. greci nō habēt abltm̄. ergo nec latini. Tenet ꝯsequētia. qa ois latinitas ortū habet a grecis. Antecedēs patet: qa greci loco ablti posuerūt gtm̄. vt vbi nos dicim⁹ tenuis crurib⁹. greci dixerūt ten⁹ crurū. Dico licet nō ponit abltūs a grecis expresse. tamē implicite. qa cōprehēdūt sub gtō. et etiā latini plus distincte volentes exprimere mentis conceptū q̄ greci inuenerunt ablatiuum casum ab alijs distinctum.

¶ Arguit scdo. Abltūs male ponit in fine. ergo ordo alexandri non valet. Probat aīs. qa si sic sequeret q̄ abltūs esset pfectissim⁹ casuum qd est falsum. ntūs em̄ est casus pfectior q̄ abltūs. eo q̄ ntūs est causa alioꝝ casuū. modo causa est pfectior et dignior effectu. Aīs pbat. qa finis est dignissimū. vt patet scdo phisicoꝝ. causa em̄ finalis est dignissima et potissima causarū. Dico verū argumētū cōcludit q̄ causa finalis est potissima causarū. licet nō ois finis est causa. sed finis sepius est effectus. In actibus em̄ humanis ignobiliora tenent sepius finem. vt dicitur decimo ethicorum.

¶ Arguit tcio. Abltūs nō potest regi a nomie. pbat sic. abltūs et accusatiuus sunt casus act⁹ sicut gtūs et dtūs sunt casus substātie vt dicūt grāmatici. sz actūs nō pt regi sine figura a noie vt pbatū est. ergo nec abltūs. Tenet ꝯn̄a. qa nō est ratio diuersitatis. Dico q̄ nō est sic. licet tā actūs q̄ abltūs sunt casus act⁹. tm̄ hoc est diuersimode. qa actūs ꝑcat ꝑ modū vt i quē aliqd trāsit. et ergo dcō q̄ debet regere actm̄ debet ꝑcare p modū trāseūtis i alteꝝ: q̄ mod⁹ nō repit in noie. sz abltūs ꝑt p modū vt a quo. et ergo oīe illd qd dependet p modū vt ab altero regit abltm̄. et ille mod⁹ repit i noie. igit nomē regit abltm̄ et non accusatiuum

¶ Arguit quarto. Abltūs nō regit a noie. pbat sic. ppriū nō derelinqt suū subiectū. sz abltūs ē ppri⁹ casus v̄boꝝ passiuoꝝ. igit abltūs nō regit a noie. Maior ē nota. qa ppria passio insepabilit sequit subiectū. Minor ē psciani dicētis pmo minoris q̄ abltūs ē ppri⁹ casus verboꝝ passiuoꝝ. Dico si abltūs esset ppri⁹ casus v̄boꝝ passiuoꝝ quarto modo. sed est pprius casus verboꝝ passiuoꝝ tercio modo. qa couenit omni. sed nō soli.

¶ Arguit q̇nto. Cōparatiuꝰ nō regit ablatiuū. ergo. ꝓbat antecedēs. Cōparatiuꝰ regit gtīn̄. ergo nō ablatiuū. Antecedēs ꝓbat in ista oratione. Maior hoꝝ charitas. Dico verū argumētū cōcludit. Cōparatiuus partitiue tentus regit gtīn̄. modo regula hic intelligit de cōparatiuo comparatiue tento.

¶ Arguit sexto. Cōparatiuꝰ nō regit duos ablatiuos. igit. ꝓbat antecedēs. Idem solū facit idem. sed cōparatiuꝰ est vnus gradus. igit tm̄ regit vnū casum. Probat antecedēs autoritate aristotelis. ij. de generatiōe. idē solū facit idē. Dico q idē eodē modo se habēs facit idem. sed cōparatiuꝰ regēs duos ablatiuos diuersimode se habet. qa regit vnū ablatiuū virtute positiui et aliū virtute ꝓpria.

¶ Arguit septimo. Adiectiua significātia res mēsurabiles nō regūt ablatiuū. patet. qa hec est inepta. bicubitū duobꝰ. patet qa est nugatoria. si eīn aliqd est bicubicū tūc includit duo. Dico q regula nō intelligit absolute de omnibus adiectiuis. sed intelligit de adiectiuis q significant rem mensurabilē carentē mensura determinata et certa vt sunt longū latū. modo ista noīa bicubicū tricubicū significant quantitatem determinate.

¶ Arguit vltimo. Adiectiuū nō regit ablatiuū igit regula falsa. Probat sic. qa cōmunit dicit q adiectiuū nō regit substātiuū. vt ꝓbatum est circa diffinitionē regiminis. Dico q adiectiuū adiectiue tentum regit substantiuū. sed adiectiuū nō tentū pure adiectiue potest regere substātiuū. qualiter est in ꝓposito.

Verbum materiam caussam spacium preciumue
Aut tempus signans: ablatiuos regit horum
Que predicta notant: vt frenum fabricat ere
Ista pudore tacet: stadijs sex distat ab vrbe
Nocte morans tota: panem nummis tribus emi
Nomen eis adiunge modum quo significat agendi
Accentu plura proferre solemus acuto
Sepe potestatis nomen subiungitur istis
A rex hierusalem domino dono b salutem
Sinecdochen iungas vt vultu virgo decora
Ornatum subdes: indutus vestibus albis

Toti vel partem subiecto proprietatem
Sed laudem iunge vel vituperamen vtrinque
Vir manibus validis et virgo crinibus albis
Vir dextra fragili: vel forma femina turpi
Nobile vel verbum designans proprietatem
Sextis construitur per quod ea significatur:
Aut instrumenti vel cause nomina iunge.
Cursu festinus: fulget virtute modestus:
Est velox pedibus: blando sermone facetus
Viribus inuictus: properat pede voce benignus.

Vtrū littera alexādri incipiēdo ibi. Verbū materiam vsq ad illā litterā. Aut instrumenti vel cause noīa iunge. sit bene assignata. Pro intellectione littere questiōis more notandū pmo q ex littera alexādri qnq regule eliciunt. Prima. Cōstructibile vel verbū significās aliqd fieri ex materia cōgrue regit a parte post ablatiuū significatē illā materiā. vt faber fabricat frenū ere. Iste facit cultellū ferro. Secūda regula. Verbū significās actū q ꝓuenit ex aliqua causa cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē talem causam. vt virgo tacet pudore. Tercia regula. Verbū significās actū appreciandi cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē quantitatē illiꝰ precij. vt ego emi panē tribꝰ nummis. Quarta regula. Verbū significās actū distandi siue extendendi aliqd spaciū congrue regit a parte post ablatiuū significantē quantitatē illius distantie vel illiꝰ spacij. vt villa distat ab vrbe sex stadijs. Quinta regula. Verbū significās actū durandi in aliquo tpe cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē illud tēpus. vt iste fuit morans in isto loco tribꝰ annis. Sequit corollarie ex istis regulis q alexander in textu nō cepit verbū ꝓprie vt verbū est vna pars orationis ab alia distincta. sed capit verbum cōmuniter pro vocabulo vel dictione vel constructibili. nō enim tantū verba regūt sic ablatiuū. vt dictū est. sed etiā noīa vel participia.

Notādū secūdo. Secūda regula quā alexāder tangit in textu est hec. Verbū vel cōstructibile significās rem que agit cōgrue regit a parte post ablatiuū significantem modū quo talis res agit. vel fit vt nos solemus proferre multa vocabula acuto accentu

Ille cantat benigna voce. Ille cantat alta voce. Et est intelligendũ ꝙ iste regule nõ solum intelliguntur de verbis. sed etiam intelligunt̃ de eorum participijs. similiter de nominibus eis in significando similibus. Tercia regula quam ponit Alexander in textu. Nomen significans potestatem vel dignitatem regit ablatiuum significantẽ rem vel causam a qua procedit vel oritur talis potestas. vt Albertus rex hierusalem dono dei optat bernhardo salutem. In quo exemplo iste ablatiuus dono regitur ab illo nomine rex.

Notandum est hic ꝙ ablatiuus scd̃m intentionez Johãnis monachi regitur ex vi quadruplicis cause. Primo ex vi cause materialis. vt faber fabricat frenum ere. Secundo ex vi cause efficientis. vt scientia crescit studio. Tercio ex vi cause finalis. vt ieiunio causa habendi vitam eternam. Quarto ex vi cause formalis. et sic quodlibet adiectiuum regit ablatiuum sui abstracti idem significantis cum concreto. vt homo humanitate homo. albus albedine albus.

Notandum tercio. Quarta regula quam auctor ponit in textu est ista Dictio significans proprietatem partis attributam toti: vel econuerso regit ablatiuum significantem illam partem. vt virgo vultu decora. Et hoc regimen aliqui denominant ex vi demonstrationis effectiue. quia per hoc regimen demonstratur essentia virginis a posteriori. scd̃m enim aristotelem primo de anima. accidentia magnã partem conferunt ad cognoscendum qd̃ quid est. licet alij dicũt ꝙ hoc regimen fit ex vi sinodoches. in predicta tamen oratione nõ est sinodoche constructionis. quia nullum est vicium. sed est sinodoche locutionis. in qua nullum est vicium. Quinta regula est ista. Constructibile significans ornatum vel etiam deornatum regit ablatiuum a parte post significantem illud per quod fit talis ornatus. vt iste est indutus vestibus albis. Et hanc regulam tangit alexander cuz dicit. Ornatum subdes indutum vestibus albis.

Notandum quarto ⁊ vltimo. Sexta regula quam alexander ponit est ista. Dictio significans totum potest regere ablatiuum significantem partem illius totius mediante adiectiuo quod importat laudem vel vituperium. Exemplum de laude. vir validis manibus. Exemplũ de vituperio. Vir fragili dextera. Septima regula. Dictio significans subiectum alicuius proprietatis congrue regit ablatiuum a parte post significantem proprietatem illius subie-

cti. mediante adiectiuo laudis vel vituperij. De laude. vt virgo albis crinib⁹. de vituperio. femina turpi forma. Octaua regula. Nomen adiectiuum vel verbum designans proprietatem accidentalem congrue regit a parte post ablatiuum significantem rem qua illa proprietas exercetur. Exemplum de nomine. cursu festinus. De verbo Modestus fulget virtute. Nona regula. Nomen vel verbum designans proprietatem congrue regit a parte post ablatiuum significãtem instrumentum illius proprietatis. exemplũ de nomine. velox pedibus. De verbo. Properat pede. Decima regula. Dictio significãs ꝓprietatẽ congrue regit a parte post ablatiuum significantẽ causaz illius proprietatis. vt facetus sermone. inuictus viribus.

Conclusio responsalis. Littera alexandri de regiminibus ablatiui predictis est sufficienter ⁊ bene assignata. Veritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

¶ Arguitur primo. Verbum nõ significat materiaz. igitur prima regula falsa. Probatur antecedens. Illud quod significat materiam significat substantiam. sed omne verbum significat accidens. igit̃ nullum verbum significat materiam. Maior. quia materia est substãtia vt patet secundo de anima. Minor. quia verbum significat actũ. modo actus est accidens. Dico verum argumentum concluderet si littera alexandri esset absolute intelligenda. sed alexander vult ꝙ verbũ significat materiã significat actum qui versatur circa materiam. vt fabrico significat actum fabricandi qui est circa materiam. quia ferrũ Vel verbũ significat actum qui significat aliquid fieri ex materia.

¶ Argui͠t secundo. In ista oratiõe. fabricat ere iste abltũs ere nõ regitur a verbo fabricat igit̃ littera alexãdri falsa. ꝓbat̃ antecedẽs. qa regit̃ a ꝑpositiõe subintellecta. ꝓbat̃. qa ꝑdicta oratio valet tm̃ fabricat ere. id est fabricat ex ere. Sic similiter posset dici de alijs exẽplis Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ in isto exẽplo fabricat ere subintelligitur ꝑpositio ex vel de. nõ de necessitate regiminis. sed ꝓpter perfectã sententiã exprimendã. hec eñ fabricat ex ere est certior ⁊ ꝑfectior q̃ ista. fabricat ere.

¶ Argui͠t t̃cio. i isto exẽplo. ista pudore tacet nõ s̃cat̃ aliq̃s act⁹ fieri ꝓpt̃ aliquã causam. igit̃ regula alexãdri falsa. ꝓbat̃ añs. qa hoc v̄bũ tacet est verbũ ⁊ nõ significat aliquẽ actũ fieri. ꝓbatur. qa significat puram carentiam ⁊ priuationem actus loquendi. Dico verum argumentum concludit ꝙ hoc verbum taceo non significat aliquem actuz fieri positiue. sufficit tamen ꝙ priuatiue.

¶ Arguitur quarto. Nomen potestatis non regit ablatiuum. ergo regula falsa. Probatur antecedens. quia deus. similiter creator sunt nomina potestatis, vt notum est. ⁊ tamen non regunt ablatiuū. probatur. quia hec est incongrua. creator homine ⁊ creator natura ī ablatiuo. sed bene regunt genitiuum. vt creator hominis vel nature. Dico ꝙ regula alexandri intelligit̄ de nōie potestatis qđ significat potestatē dependentē. modo deus. similiter creator significant potestatem independentē. q̄a deus a nullo dependet. sed omnia a deo.

¶ Arguit̄ q̄nto. Uirgo decora vultu nō est regimē ex vi sinodoches igit̄. ꝓbat̄ añs. q̄a ibi ē regimē ex vi demōstratōis essentie. ergo nō ex vi sinodoche. Tenet ꝯsequētia. q̄a in eadē oratōe nō sunt diuersa regimina. Añs ꝓbat̄. q̄a hic demōstrat̄ essentia regiminis cū dicit̄ decora vultu a posteriori per accidētia. Dico verū argumētū cōcludit in eadē oratione scđm eandē rationē nō sunt diuersa regimina. Sed fm diuersos respectus tunc in eadē oratione sunt diuersa regimina qualiter hic contingit. Quia cōsiderādo vt dictio significās totū videlicet virgo. regit ablatiuū significātē partē scilicet vultu. tunc est regimen ex vi sinodoches. Et hoc voluit Alexander. Sed considerando illam orationem, vt per eam significatur essentia ⁊ proprietas virginis tunc est regimen ex vi demonstrationis essentie. Et hoc voluit iohannes monachi.

¶ Arguitur sexto. Hic nō est sinodoche. virgo decora vultu. hic nullum est viciū. igitur hic non est sinodoche. Maior. quia vt dictū est sinodoche est figura constructionis. modo figure constructionis includunt aliquod vicium. vt probatum est superius. Maior est nota Dico verum argumentum concludit, ꝙ in ista decora vultu non est sinodoche constructionis saltem proprie. sed potius locutionis. q̄a a proprietate partis. quia facies denominat totum. Et hoc potest aliquando fieri sine vicio.

¶ Arguitur septimo. Unius cause tantum vnus est effectus. vt dicitur primo posteriorum. Sed dictio significans totum vel subiectum regit genitiuum. ergo nō ablatiuum. Tenet ꝯsequētia virtute maioris. Maior. quia vnum solum facit idem. modo omnis causa est vna Minor patet ex capitulo de regimi genitiui. vbi ostensum est ꝙ dictio significans totū vel subiectum regit genitiuum. Dico verum argumentum concludit ꝙ vnius cause eodem modo se habentis est tātum vnus effectus. Sed causa diuersimode se habens potest habere plures effectus. Quia mutatio in causa facit mutationem in effectu.

¶ Arguit̄ octauo ⁊ vltimo. Si dictio significans totū ⁊ subiectū regeret ablatiuū casum ⁊ genitiuū. vel hoc fieret eodē modo vel diuersis. nō potest dici ꝙ eodē modo. q̄a idem eodē modo se habens solū facit idem. vt patet secūdo de generatiōe. nec potest dici diuersis modis. q̄a nō videt̄ quo modo. Dico ꝙ dictio significās totū regit ablatiuū significantem partem. ⁊ etiam genitiuum diuersimode. Quando enī totū cōparat̄ ad partes. vt partes sunt ꝑncipia essendi vel cōstituendi totū tunc regit genitiuū. Sed quādo totū cōparat̄ ad partes vt ipe continēt̄ a toto tunc totū regit partē in ablatiuo. Sed qñ subiectum cōparat̄ ad ꝓprietatē tanq̄ ad ꝑncipium cognoscēdi tunc regit genitiuum. Sed quādo cōparāt̄ ad ꝓprietates vt ꝓprietates cōtinuent̄ a subiecto tunc totum significans subiectum regit dictionem significantem proprietatem in ablatiuo.

Neq̄ carere notans ablatiuum regit eius

Ut pena careat homo purus sine crimine viuat

Inter ⁊ est iuncta tibi dant pronomina quiha

Intererit nostra vestraq̄ meaq̄ tuaq̄

Atq̄ sua: normam refert seruabit eandem

Plenus inops casum dant istum siue secundum

Uini vel vino duo dolia plena videto

Pauper egenus inops vino vel panis egebit

Dignus cum potior fungor vescor fruor vtor

Et careo iungo casui tantummodo sexto

Hos casus de pre coram socieq̄ gubernant

Cum super est pro de: sexto decet hanc sociare

Iste datur casus passiuis ab preeunte

Cernitur hic a me quandoq̄ videbor ab illo

Uel si susceptum quod signes siue recessum

Sic a te disco libros a teq̄ recedo.

Utrū littera Alexandri incipiendo ibi. Neq̄ carere notans vsq̄ ad absolutionē ablatiui sit bene assignata. Pro intellectione littere notandum primo. Ex littera elicitur talis regula. Uer

ba significantia carentiã aut priuationẽ cõgrue regunt a parte post ablatiuũ significantẽ rem respectu cuiꝰ est talis carentia. vt sortes careret pecunia. Et a sensu cõtrario regula ista intelligit etiã de dictionibus significantibus plenitudinẽ. vt iohãnes abũdat pecunia. tamẽ de isto dicet inferiꝰ. ponit alexãder exẽplũ in textu. vt homo careat pena viuit purus crimine. Ratio qa scdm Bohetiũ. v. de ꝯsolatione Sicut nullũ bonũ irremuneratũ. ita nullũ malũ impunitũ. Scda regula est ista. Ista tria verba impsonalia interest refert ⁊ est captũ ꝑtinet regũt a parte post qnqꝫ ablatiuos ꝓnoim possessiuoꝝ in feminino genere. vt mea interest. id est ad me pertinet. tua interest lectio id est ad te ꝑtinet lectio. quare aũt ista verba impsonalia regũt ablatiuos qnqꝫ noim possessiuoꝝ in feminino genere. huiꝰ rationẽ iohannes moachi assignat istã. qa i ablatiuis possessiuoꝝ constructis cum verbis impsonalibꝰ intelligit ablẽus re vel vtilitate. sed isti ablatiui solũ addunt in feminino genere. ⁊ ergo regunt ablatiuos possessiuorum in feminino genere. licet alij dicant ꝙ ibi intelligit ille abltĩus cura. vt sit sensus. mea inter est. id est ad meã curã pertinet.

Notãdũ scdo. Scda regula est ista. Verba significãtia plenitudinẽ vel etiã inopiã ꝯgrue regũt a parte post ablatiuũ vel gtiũ. Exemplũ de plenitudine. Plenũ gratia ⁊ veritatis. Exemplum de inopia. indigeo pane vel panis. careo pecunia vel pecunijs. Unde dicit in textu. Plenus inops. vnde ops opis significat terram Inde opisus. licet alij dicunt opicus. ⁊ est idẽ ꝙ terrestris. vnde opisi mures sunt terrestres. Unde Iuuenalis satyra tercia. Et diuina opici rodebant carmina mures. Tercia regula est ista. Iste dictiões dignus potior vescor fungor fruor vtor careo regunt a parte post ablatiuũ. vt dignus honore. vtor pane. Et hoc est verum vt frequenter qa etiã alique dictiões ex his possunt regere accusatiuũ vl' genitiuũ vt hoc verbũ vtor regit accusatiuũ. vt vtor hanc rem. similiter genitiuũ. vt vtor huius rei. similiter ablatiuũ. vt vtor hac re.

Notãdũ tercio. Quinta regula est ista. Iste ꝑpositiões de ꝓ corã ⁊ ei siles significãdo possunt regere abltĩuũ a pte post ⁊ tales oẽs sunt qndecim. Unde ꝟsus. Sed sunt ter qnqꝫ cũ sexto associãde. Et subinfert alexãder. Ista ꝑpositio sup capta ꝓ de regit a parte post ablatiuũ. vt dico hoc sup te. id est de te. similiter hec. Multa sup priamo rogitãs sup hector multa. Et est notãdũ ꝙ illa ꝑpositio sup aliquãdo importat circũstãtiã localẽ tũc regit actĩuũ vel ablatiuũ indifferẽter. vt maria est exaltata sup celos. Quãdoqꝫ aũt importat excessuz ⁊ tũc regit accusatiuũ. vt ibi. Desiderabilia mandata

tua super aurum ⁊ topasion.

Notãdũ quarto ⁊ vltimo. Quinta regula quã alexander ponit in textu est hec. Verba passiua regũt a parte post ablatiuũ mediãte ꝑpositiõe a vel ab. vt diligor a sorte. ⁊ intelligit ista regula nõ solũ de verbis passiui generis. sed generaliter de oibꝰ verbis passiuã significationẽ habẽtibꝰ nõ curãdo cuiꝰ generis. vt osculor a te. similiter hic. Nascor a te.

Notãdũ etiã ꝙ iohãnes monachi ostẽdit hic differẽtiã inter istas duas ꝑpões a vel ab. qa illa ꝑpõ a ꝑponit dictiõibꝰ incipiẽtibꝰ a ꝯsonãte. vt a petro. s ab ꝑponit dictiõibꝰ incipiẽtibꝰ a vocali. vt ab andrea. ⁊ licet cũ dico ab hoie illa ꝑpositio ab ꝑponit h tamẽ qa h nõ est littera. eque bene ꝑponit dictiõi incipienti a vocali Silr cũ dico a iohãne illa ꝑpositio nõ ꝑponit vocali. qa illa vocalis trãsit in vim ꝯsonãtis. Sexta regula est ista. Verba significãtia receptionẽ vel susceptionẽ vniꝰ rei ab alia cõgrue regũt a parte post ablatiuũ mediãte ꝑpositiõe a vel ab. Exẽplũ de susceptiõe. vt disco a te libros. De sepatiõe. vt recedo a te. Unde hoc verbũ disco duo significat. Primo significat sciẽtiã alteri tradere. ⁊ sic docti ⁊ scientes discũt. Scdo disco significat sciẽtiã suscipe. ⁊ sic ignorãtes discunt. qa sciẽtiã ab alijs recipiũt. Unde scdꝫ hoc peccat iste paralogismꝰ. Quicũqꝫ discũt sunt ignorãtes. sciẽtes discũt. ergo sciẽtes sunt ignorantes. q ideo nõ valet. qa in maiori disco capit passiue ꝓ scientia suscipe sed in minori capit actiue ꝓ scientiam informare ⁊ tradere. Istis notabilibus sic stantibus est

Cõclusio respõsalis. Regule ab Alexãdro in textu posite sunt bene assignate. Patet veritas ꝯclusiõis ex regulis.

¶ Arguit pmo. Littera alexãdri est incõgrua. ergo. Probat. qa infinitiuꝰ debet regere actĩuũ a pte ante. sed hic regit abltĩuũ. igit. Maior patuit ex his que dicta sunt in caplo de regimine acti. Minor. qa dicit. Nec carere notans. Dico verũ argumẽtũ ꝯcluderet si infinitiuꝰ carere hic ꝯsideraret sub ratiõe infinitiui. sed hic ꝯsiderat vt importat specialit carẽtiã. qa dictũ est in qnta regula. Dictio significãs carentiã regit ablatiuũ. modo denominatio habet fieri a specialiori.

¶ Arguit scdo. Dictio significãs carẽtiã nõ regit abltĩuũ. pbat. omis ablatiuꝰ regit ex aliqua vi. s dictio significãs carẽtiã nõ regit ablatiuũ ex aliqua vi. igit. Maior ẽ nota. Minor. qa nõ videt ex qua vi. Dico ꝙ regit abltĩuũ ex vi cause efficiẽtis ꝑuatiue. Abltĩus enim sic recꝰ scat rem que ꝓpter sui absentiã efficit carentiã. queadmodũ nauta ꝓ sui absentiã dicitur efficere periclitationem nauis.

¶ Arguit tercio. Littera alexādri nō est itelligibilis. ergo male posita. Probat antecedens: qa in ea ponit relatiuū scilicet ei⁹ sine antecedente. Dicit eñ in textu. ablatiuū regit eius. modo positio relatiui sine antecedente causat oratione intelligibilē. vt dicunt grāmatici. Dico licet nō exprimit antecedēs expresse. tamen bene subintelligitur per dictionē in principio positā. ꝛ sic est sensus. Dictio significans carentiam regit ablatiuum eius carentie.

¶ Arguitur quarto. Ista verba interest: refert ꝛ est captum pro pertinet regunt genitiuū a parte ante. ergo nō ablatiuū. Tenet cōsequentia. qa vnius appositi debet esse vnū suppositū. Antecedēs patet. qa in istis orationibus. regis interest. regine refert. Dico verū argumētū concludit. ꝙ ista verba impsonalia possunt regere gtīm nō possessiuum: sed genitiuū possessiuū nō possunt regere. ꝛ vnius appositi est vnū suppositū. verū est in eadē oratione. sed in diuersis vnū appositū potest habere diuersa supposita. ꝛ sic est in proposito.

¶ Arguit quinto. Hec est incōgrua. mea refert. igit littera alexādri falsa. Probat. nullū adiectiuū reddit suppositū verbo. sed pnoia deriuatiua sunt adiectiua. ergo hec est inepta. mea refert. Maior ē vnū principiū grāmatice. vt pbatū est superius. Minor est grāmaticorū omniū qui dicunt pnoia deriuatiua esse mobilia ꝛ adiectiua. Dico verū argumentū concludit ꝙ nullū adiectiuū per se reddit suppositū sed bene cū substantiuo. modo vt dictū est in illis possessiuis in feminino genere positis intelligitur ille ablatiuus re vel vtilitate.

¶ Arguitur sexto. Si interest regeret ablatiuū. sequeret ꝙ hec responsio nō esset cōgrua quando querit. cuius interest. ꝛ respondetur. mea interest. patet sequela. quia littera dicit ꝙ interest regit ablatiuū a parte ante. sed respōsio nō est cōgrua: qa interrogatiuū ꝛ responsiuū debent cōuenire in casu. Probat. qa interrogatiuū esset genitiui casus. scilicet cuius. ꝛ responsiuū mea esset ablatiui casus. Dico ꝙ interrogatiuū ꝛ respōsiuū debent cōuenire in casu. verū est quando reguntur ab eodē regente qd nō potest regere diuersos casus. modo in proposito hoc verbū interest potest regere diuersos casus. qa genitiuū ꝛ etiam ablatiuum.

¶ Arguit septimo. Illa verba potior. vescor nō regunt ablatiuū tantū. igit littera alexandri falsa. Probat antecedens. qa etiā regunt genitiuū vel accusatiuū. vt vescor panis. vel fruor panis. Similiter regunt accusatiuū. vt fruor panē. Unde ꝛ grāmatici dicūt. Ista regūt casus quartū sextūqꝫ secundū. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ alexander vult ꝙ ista verba vt frequenter regunt ablatiuū tantū. tamē etiam possunt regere accusatiuū vel genitiuū. licet nō ita vsitate et communiter.

¶ Arguit octauo. Verba passiua nō regunt ablatiuū mediante ppositione a vel ab. igit. Probat antecedēs in istā oratiōe. spolior tunica truncor capite. vbi verba passiua regunt ablatiuū sine prepositione. Dico ꝙ regula alexandri intelligit ꝙ verba passiua nō regunt ablatiuū sine ppositiōe. verū est de ablatiuo qui significat rem a qua egreditur actus verbi. vt dicendo. percutior a platone. in qua pcussio orit a platone.

Sunt ablatiui plures rectore soluti.
Discere discipuli debent doctore legente.
Atqꝫ loci nomen quandoqꝫ regente carebit
Roma milicia vel humo vel rure domoqꝫ
Rex venit: atqꝫ means normam seruabit eandem
Roma rothomago vernone meabit athenis
Seruat idem verbum sine motu. dum sociatur
Nomen plurale: vel cui sit regula terne
Qui modo rure canit vernone canit vel athenis
Ad nomen positum sic sepe relatio fiet
Ut vado romam: que menibus eminet altis.
Queris si possit adiectiuum sociari
Ut debet doctas bonus ire scolaris athenas.
Per quo qua vel vbi fit questio siue per vnde
His intro iungas: hac illac pone meando
Hic illic istic intus foris est ꝛ vbiqꝫ
Hinc illinc istinc remeat foris intus ꝛ vnde.

Utrū littera alexādri de absolutiōe ablatiui sit bene assignata. Pro intellectiōe questiōis notandū est pmo. Alexāder postqꝫ determinauit de regimine ipius ablatiui. iam in fine istius capituli determinat de eius absolutiōe. Et ponit in textu tres modos absolutionis ablatiui. Primus modus. Plures ablatiui in oratiōe po

ſtri ſepius ponunt abſolute ſic ꝙ carent dictione a qua debent regi. ⁊
tales ablatiui ſic abſolute poſiti dicunt poni in diſignatione cõſequē
tie. vt diſcipuli debent diſcere doctore legente.

Pro quo notãdū Ablatiuū vel ablatiuos poni i de
ſignatione cõſequētie eſt ipm ablatiuū vel ablatiuos equalere conſe
quentie bone. Et hoc poteſt fieri qnqꝫ modis. vt dicit Heinricus de
campo. Primo quãdo vnus ablatiuus eſt noialis vel ꝓnoialis. ⁊ al-
ter participialis expreſſe. vt me legente pueri proficiunt. Scdo quã
do vnus eſt nomialis vel ꝓnominalis ⁊ alter participialis implicite
licet ſit nominalis explicite. vt me doctore diſcunt diſcipuli. que va-
let illã. me docente diſcunt diſcipuli. Tercio quando abltūs vbi imp
ſonalis paſſiue vocis ponit ſolitarie. vt dicto de regimine nunc dicē
dum eſt de cõſtructiõe. que valet illã. poſtqꝫ dictum eſt de regimine.
nunc dicendū eſt de conſtructione. Quarto quãdo abltūs eſt vbi ge
rundiui exempte actionis. vt pluente fugiendū eſt. Quinto quãdo eſt
ablatiuus verbi gerundiui abſolute. vt audiendo miſſam vado ad ec
cleſiam. Sequit corrollarie ꝙ ſemp in his modis quãdo ablatiu⁹ po
nitur abſolute in deſignatione cõſequentie tunc debet eſſe participia
lis expreſſe vel implicite. Reſoluunt aũt ablatiui poſiti in deſignatio
ne cõſequētie tripliciter. Unde verſus. Per dum per ſi per qa iure re
ſolui. Abltūs habet q̄ rectore caret: Sequit corrollarie ſecūdo ꝙ ab-
latiui abſolute poſiti faciunt propoſitionē ypoteticã. patet corrol-
larium ex reſolutione.

Notãdū ſecūdo. Alexander in textu poſtea oſten-
dit quõ vnus ablatiuus ponit abſolute. Et vult talē regulã. Nomē
ꝓpriū loci minoris in ablatiuo cõſtructū cū verbo abſolute ſignificã
te motum localem exteriorē de loco ad locū etiã ponit abſolute. vt
rex venit roma. Et ſubiungit in textu ꝙ ad illã regulã etiã adiungū
tur ablatiui illoꝝ quattuor nominū appellatiuoꝝ. Rus domus mili-
cia humus. Huius regule declaratio ſufficienter habet ex his que di
cta ſunt ſuperius de abſolutione genitiui ⁊ accuſatiui. Alexander po
ſtea in textu ponit terciū modū de abſolutiõe ablatiui. ⁊ eſt. Ablati-
uus ꝓprij nominis loci minoris pluralis numeri tm̄. vel abltūs pro-
prij nominis loci minoris tercie declinationis cõſtructus cū verbis
ſignificãtib⁹ motū vel quietē. etiã ponit abſolute. Exemplū primi.
rex canit athenis: Exēplū ſecūdi. rex venit vernone. Et ad illã regu-
lam addit ablatiu⁹ huius nominis rus ruris. qui ſimiliter cõſtructus
etiã ponit abſolute. Harū regularū declaratio ſufficienter patet ex p

dictis de abſolutione genitiui ⁊ accuſatiui.

Notãdū tercio. Alexãder in textu mouet vnū dubi
um. Et eſt vtrū dictio poſita abſolute ſit aduerbiū vel nomen. ⁊ hoc
mouet ideo qa multi grãmaticoꝝ dixerunt ꝙ dictio abſolute poſita
eſſet aduerbiū. Et ꝓbat duob⁹ rationib⁹ ꝙ dictio abſolute poſita eſt
nomen ⁊ nõ aduerbiū. Prima ratio eſt iſta. Ad nullū aduerbiū fit re-
latio grãmaticalis. ſed ad dictionē abſolute poſitã fit relatio grãma
ticalis. ergo dictio abſolute poſita nõ eſt aduerbiū. ſed nomen. Ma-
ior. qa antecedēs ⁊ relatiuū debent cõuenire in genere. ⁊ in numero.
⁊ aliquando in caſu. modo aduerbiū nõ habet talia accidentia. Mi-
nor patet in exemplo littere cū dicit. Uado romã que menibus emi
net altis. vbi hoc relatiuū que refert dictionē abſolute poſitã ſcilicet
romã. Secūda ratio eſt iſta. Ad nullū aduerbiū poteſt addi adiecti-
uum. ſed ad dictionē abſolute poſitã addit adiectiuū. ergo dictio ab
ſolute poſita nõ eſt aduerbiū. ſed nomen. Maior. qa adiectiuū ⁊ ſub
ſtantiuū debent cõuenire in tribus. in numero. in genere ⁊ in caſu. mo
do aduerbiū nõ habet talia accidentia. Minor patet in exemplo lit-
tere. Ut debet doctas bonus ire ſcolaris athenas. Et capit hic in lit
tera athenas nõ pro cõtinente. ſed pro contentis. Ciuitas enim athe-
nis nõ fuit docta. ſed homines in ciuitate fuerunt docti. Unde athe-
nis dicit ab a qḋ eſt ſine ⁊ thene mors quaſi ſine morte ꝓpter perpe-
tuam ſcientiã. ⁊ ſic cõmittit figura que dicitur metonomia.

Notãdū quarto ⁊ vltimo ꝙ alexãder in fine ſubiū-
git vnū notabile oſtēdēdo ꝙ aduerba interrogatiua locoꝝ ſunt quat
tuor. ſcilicet quo qua vbi ⁊ vnde. qḋ notabile habet veritatē de ſim
plicibus. quia compoſita ſunt plura. vt quorſum quouſqꝫ. Ad quouſ
qꝫ reſpõdet actūs cū ꝓpoſitiõe vſqꝫ. vt quouſqꝫ vadis. reſpõdet. vſqꝫ
ad montē dñi. Sed ad quorſum reſpõdet actūs cū ꝓpoſitiõe vſus. vt
quorſum vadis. reſpondetur verſus ciuitatē. Dupplicter aũt poſſu-
mus reſpõdere ad talia aduerbia interrogatiua locoꝝ generalit. vno
modo nominaliter. ⁊ ſic ad quo reſpondet actūs cū ꝓpoſitione ad. vt
quo vadis. reſpõdet ad ciuitatē. Ad qua reſpõdet actūs cū ꝓpoſitio
ne per. vt qua vadis reſpondet ꝑ ciuitatē. Sed ad vnde reſpõdet ab
latiuus cū ꝓpoſitiõe de. vt querendo. vnde venis. reſpõdet de mõte.
Sed ad interrogationē factã ꝑ vbi reſpõdetur ablatiuus cū ꝓpoſiti-
one in. vt vbi es. reſpondetur in domo. Unde verſus. Quo petit ad
qua per. in vbi. ſed de petit vnde. Alio modo poſſumus reſpõdere ad

interrogationē factā per ista aduerbia aduerbialiter. ⁊ sic ad quo respondet hue illuc istuc. Ad qua respōdet. hac illac istac. Ad. vbi respondet. hic illic istic. Ad vnde respondetur. hinc illinc istinc. quomodo tamen specialiter sit respondendum ad interrogationez factā ꝑ ista aduerbia ꝑ noīa ꝓpria locoꝝ maioꝝ ⁊ minoꝝ docetur circa donatū. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de absolutione ablatiui est sufficienter assignata patet veritas conclusionis ex dictis.

¶ Arguitur p̄mo. Illud qḋ regit nō ponitur absolute. sed oīs obliquus regitur. igitur ablatiuus nō ponitur absolute. qa est obliquus. Maior est nota. qa regi ⁊ absolute poni sunt opposita. modo opposita expellūt se mutuo. Minor est p̄sciani p̄mo minoris. ꝙ oīs obliquus habet referri ad verbū. si ergo oīs obliqu⁹ refertur ad verbū videtur ꝙ oīs obliquus regatur a verbo. Dico verū argumentuz cōcludit ꝙ oīs obliquus fert ad verbū nō sub ratiōe regiminis. sed constructionis. sic ꝙ obliquus debet cōstituere orationē perfectā debet ei addi verbū. qa sine verbo oratio perfecta cōstitui non potest.

¶ Arguit secūdo. Abltūs nō ponit in designatiōe cōsequētie. igitur. Probat. oīs cōsequētia habet antecedēs ⁊ cōsequēs. sed ablatiuus nō habet antecedēs ⁊ cōsequēs. igit. Maior patet ex diffinitiōe consequentie. Minor patet. qa ablatiu⁹ est simplex dictio. modo simplex dictio nō habet antecedēs ⁊ cōsequēs. Dico ꝙ abltūs posit⁹ absolute nō sic ponit in designatiōe ꝯsequētie ꝙ ipe haberet antecedēs et cōsequēs. sed qa ipe equiualet orationi in qua oratione est antecedēs a consequens.

¶ Arguit tercio. Abltūs ꝓpriū noīs loci minoris nō ponit absolute igit. ꝓbat in isto exemplo. a roma. ꝓbat. qa iste abltūs roma regit a ꝑpositiōe a a parte post. Dico ꝙ alexāder nō voluit ꝙ semꝑ ablatiu⁹ ꝓpriū noīs ponit absoluue. sed voluit ꝙ ponit absolute quādo cōstruitur cū verbo qḋ significat motū de loco ad locū. vt rex venit roma.

¶ Arguit quarto. In ista magistro legente pueri ꝓficiūt. magistro legente nō ponunitur absolute. igit. Probat antecedēs. qa regunt. ergo nō ponunt absolute. Tenet cōsequētia ex oppositis. Antecedēs patet. qa p̄dicta oratio valet tm̄. pueri ꝓficiūt ꝓpter magistrū legētem. in qua illi accusatiui magistrū legentē regunt a ꝑpositiōe ꝓpter. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ ꝯsiderādo p̄dictā orationē in sensu cathegorico tunc bene regunt. sed in sensu ypothetico tunc beue

ponunt absolute. vt patet in declaratione.

¶ Arguit qnto. Hic est regimen. Magistro legente pueri ꝓficiunt. ꝓbat sic. vbicūq3 dictio cogitur stare in certo casu ita ꝙ nō in quolibet alio est regimen. sed hic est sic. ergo hic est regimen. magistro legente pueri ꝓficiūt. Maior patet ex diffinitione regiminis. Minor patet. qa si he dictiones ponerent in alio casu nō ponerent absolute Dico verū argumentū cōcludit ꝙ in ista magistro legente pueri ꝓficiunt illi ablatiui cogunt in certo casu. sed nō a dictione regente. sed potius ideo qa equalent antecedēti ⁊ cōsequēti. Antecedēs eīm habet se vt terminus a quo. modo abltūs significat ꝑ modū vt a quo. ⁊ ergo ablatiui absolute positi potius cogunt stare in ablatiuo casu q3 in alio.

¶ Arguit sexto. Dictiōes absolute posite nō sunt noīa. igit. Antecedens ꝓbat. Quicqd determinat verbū est aduerbiū. sed dictiōes absolute posite determinant verba. igit dictiōes absolute posite nō sūt noīa sed aduerbia. Maior ꝓpriū aduerbij est determinare verbum. modo ꝓpria passio nō dereliquit suū subiectū. Minor est priscinai i maiori volumine in capitulo de aduerbio. vbi ostendit ꝙ in his orationibus. venio roma. vado romā. dictiōes absolute posite specificāt verba. Dico ꝙ priscian⁹ nō voluit ꝙ dictiōs absolute posite essent aduerbia. sed voluit ꝙ dictiōes absolute posite habent bene cōditiōes aduerbioꝝ. nō tamen sequit ꝙ sunt aduerbia. ⁊ sic ponunt scḋm eū loco aduerbiorum.

¶ Arguit septimo. Plura sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ q3 quattuor. ergo littera alexandri falsa. ꝓbat antecedēs. qa quorsum. quouis q3 etiā sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ vt dicunt grāmatici Dico ꝙ tm̄ quattuor sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ simplicia. sed composita computando plura sunt q3 quattuor.

¶ Argit octauo. Autoris ꝓcessus est impertinens. igit. ꝓbat. qa intētio autoris est velle determinare de regimene ablatiui. hic autem determinat de aduerbijs interrogatiuis locoꝝ. igit ꝓcessus suus est impertinens. Maior est nota. Minor similiter. Dico verū argumentū cōcluderet si hic determinaret de aduerbijs interrogatiuis locoꝝ principaliter. sed hoc solū facit incidentaliter. ⁊ nō intētiōe p̄ncipali.

De regimine participioꝝ.

Articipans qḋ in ans vel in ens fit dicito presens
Tus sus xus dat preteritum: rus dulq3 futurum
Quere per actiua p̄sens in rusq3 futura

Que dabit actiuum dabit hec eadem tibi neutrum
Sunt per passiua tibi cetera significanda
Deponens terna tibi dat commune quaterna
Lex tamen est talis q᷒ que caruere supinis
Non possunt rectum per rus formare supinum
In verbi genere que sit significatio quere
Hinc tibi multimodum credas regimen referandum
Dum mutat regimen fit participans tibi nomen
Dum perdit tempus: dum comparat associamus.
Istis compositum: dum simplex sit tibi verbum

Utrū littera Alexandri de participijs sit bene assi-

gnata. Pro intellectione littere notandū est pmo. Alexander postq̄
determinauit de regimine omniū casuū. vt artem de regimine perfe
cte traderet iam naturā ꝛ significationē participioꝝ declarat vnde
regimen participioꝝ intelligi faciliter potest In primis ergo certas
regulas de participijs ponit. Quarū pma est ista. Participia in ans
vel in ens terminata sunt presentis temporis. vt amans legens. qđ i
telligendū est essentialiter. qa accidentaliter participiū potest trahi
ad tempus preteritū vel futurū. vt eīn cōmuniter dicitur in grāmati
ca participiū significat cū tpe limitabiliť. qa p dictionē aliā importā
tem tēpus potest trahi accidētaliter ad aliā dictionē tpis. vt cū dico
absolute. legens est p̄sentis tpis. cū aūt dico fui legens est preteriti tē
poris. cū dico ero legens est futuri temporis. Secūda regula. Parti
cipia terminata in tus sus vel xus sunt p̄teriti tpis. de tus vt amat᷒
de sus vt visus. de xus vt nexus. ꝛ sic alexander vult q᷒ terminatiōes
participioꝝ preteriti tpis sunt tres. alij aūt grāmatici plus distincte
loquentes de terminatiōibus participioꝝ p̄teriti tēporis adhuc ad
iungunt quatuor. stus vt pastus. psus vt lapsus. ptus vt capt᷒. ctus
vt lectus. tamē alexāder cōprehēdit istas sub illa terminatione tus.
Tercia regula. Participia terminata in rus ꝛ in dus sunt futuri tem
poris. vt amaturus amandus.

Notādum secundo. Alexander in textu ponit quin

q̄ regulas ostēdēdo quot ꝛ que participia deriuantur a quolibet ver
bo. Prima regula. A verbo actiuo actiui generis deriuant duo parti

cipia scilicet p̄sens in ans vel in ens ꝛ futurū in rus. vt ab amo venit
amans ꝛ amaturus. Formantur aūt participia p̄sentis tpis i ans vel
in ens terminata scđm p̄scianū a pma psona p̄teriti impfecti indicati
ui modi mutādo bam vel bar in ns. vt amabam. muta bam in ns erit
amans: loquebar. mutando bar in ns erit loquens. Ratio aūt quare
formatur a pma psona. qa pma psona est dignior q̄ secunda ꝛ tercia.
modo a digniori fit denominatio. q᷒ aūt pma psona sit dignior secun
da ꝛ tercia. Patet. qa pma psona cōccipit secundā ꝛ terciā. ꝛ nō ecō
uerso. oīe aūt agens prestantius est passo. tercio de anima. partici
pia aūt terminata in rus veniunt ab vltimo supino. pducēdo u ꝛ ad
dendo rus erit amaturus. Secūda regula. a verbo neutrius generis
formantur etiā duo participia. p̄sens in ans vel in ens ꝛ futurū i rus.
vt a sto venit presens stans. futurū staturus. Et intelligitur hec re
gula de verbis neutralibus que tam voce q̄ significatione ꝛ etiā for
matione tempoꝝ sunt neutralia. ꝛ hoc dicitur pp̄ter verba netropas
siua que habent tria participia. vt gaudeo habet gaudens. gauisus ꝛ
gauisurus. sed gaudeo nō est simpliciter neutrum. Tertia regula. A
verbis passiuis veniu ut duo participia. p̄teritū in tus sus vel xus. ꝛ
futurū in dus. vt ab amor venit amatus et amandus. Formātur au
tē participia preteriti tēporis in tus terminata ab vltimo supino ad
dendo simpliciter s. vt amatu addendo s erit amatus. Participia au
tem futuri tēporis in dus terminata formantur a gtō singulari parti
cipij in ans vel in ns terminati. vt amandus formatur a gtō singula
ri amantis. mutando tis in dus erit amandus. Quarta regula. Uer
bum deponentis generis format de se tria participia. vt loquor ha
bet presens: preteritū ꝛ futurū. vt loquens locutus locuturus. Quin
ta ꝛ vltima regula. Uerba cōmunis generis formant de se quatuor
participia. p̄sens p̄teritū ꝛ duo futura. vt criminor habet criminans
criminatus criminaturus criminandus. Sequitur corrollarie q᷒ bac
calariandus doctorandus. magistrandus. loquentus. nō sunt parti
cipia. sed noīa. Ratio quia si essent participia tunc deberent deriua
ri a verbis cōmunis generis. quod est falsum. quia magistror. doctror
baccalarior sunt verba deponentis generis a quibus non veniunt
participia terminata in dus. Unde dixit petr᷒ helie. Rursus de neu
tris vel deponentalibus in dus nomina procedunt que participantia
non sunt.

Notandū tercio ꝙ alexāder in textu ponit vnam regulā de formatione participioꝝ. Et vult talē regulā. Uerba carētia supinis nō possunt de se formare regulariter participia futuri tēporis in rus terminata. Ratio. q̄a deficiente causa deficit ⁊ effect⁹. modo vltimū supinū est causa participij futuri tēporis in rus terminati Si ergo aliquod verbū caret supinis. etiā tale verbum caret futuro terminato in rus. vt oīa verba que significant splendorē carent supinis. oīa etiā talia carent futuro participij in rus terminato excepto hoc verbo fulgeo. qđ habet fulsum in supino. ⁊ fulsū in vltimo supino. Unde versus. Oīa splendorē dicas caruere supinis. Excipias vnū qđ tibi fulgeo fulsum. Similiter hoc verbū studeo caret supino. qđ etiā caret participio in rus terminato. quia caret supino. Postea alexander de significationib⁹ participioꝝ assignat regulā ⁊ dicit ꝙ participiū est illius significatiōis cuius generis est ipm verbum a quō descendit. vt si participium descendit a verbo actiui generis est actiualis significatiōis. Si a verbo passiuo est passiualis significationis. Et intelligit illa regula vt in plurimū. q̄a hoc veritatem nō habet in participijs descendentibus a verbis cōmunis generis. Unde dicit flo. ista: Uerbū cōmune cuius agit ⁊ paciat. Sola per ans ens rus accusatiuo significat. Tus solū patitur per dus vtrūqꝫ significatur. Et subiungit alexander in textu ꝙ ex significatōe participij ex cōsequenti cognoscit regimen ipius pticipij. Ratio. q̄a quecūqꝫ casuz regit v̄bū a pte post. eūdē etiā regit ei⁹ pticipiū. vt sicut ꝯgrue dr. amo deū. sic ꝯgrue dr. amās deū. ⁊ sicut cōgrue dr amor a deo. sic ꝯgrue dr sum amatus a deo. Intelligitur tamen hoc ꝙ participiū regit eundē casum a parte post quē verbū dūmodo participiū est ita latū in significando sicut verbū a quo descendit. Qđ dicit notanter ꝓpter hoc participiū criminans. qđ regit tm̄ accusatiuū a parte post. vt criminans te. licet eius verbū criminor regit tam accusatiuū q̄ȝ ablatiuuz sed hoc nō est cōtra regulā. q̄a participiū crimināns nō est ita latum in significando sicut hoc verbū criminor. crimināns em̄ significat actiue tm̄. sed criminor significat actiue ⁊ passiue simul. Et ergo dicit donatus ꝙ verba cōmunia scđm se sumpta cadunt in duas formas. id ē duplicē significationē. q̄a significant actiue ⁊ passiue simul.

Notādū quarto ⁊ vltimo. Alexāder in fine hui⁹ capituli ostendit quō participiū quattuor modis transit in vim nois. Pro quo notandū. participiū transire in vim nois intelligit dupliciter

Uno mō materialit. vt scȝ ꝙ eadē vox in specie que reperit i pticipio reperit i noie. ⁊ sic possibile est participiū transire in vim nois. Scđo hoc intelligit formaliter. sic ꝙ modus significandi participij mutaretur in modū significandi nois ⁊ sic nō est possibile. Ratio q̄a nomē et participiū differūt ⁊ distinguunt specifice. modo illa que differūt specifice vnū nō fit aliud. species em̄ rerū transmutari nō possunt priori forma manente. Quattuor ergo modis pticipiū dr trāsire in vim nominis. Primo trāsmutatōe regimis quādo scilicet vox silis participio regit aliū casum q̄ȝ verbū. vt amans vini. amo em̄ regit a parte post accusatiuū. Amans aūt regit genitiuū cū dico amans vini. Secundo quādo nō significat tēpus. vt natus me⁹ pulcer est. in qua oratione natus est nomen. ⁊ valet tm̄ sicut filius. Sed ibi christus nat⁹ est. ibi natus est participiū ⁊ significat cū tempore pterito. Tercio quādo vox similis participio cōparat. vt amans amantior amantissimus. participiū em̄ nō cōparat. Ratio. q̄a illud qđ debet cōparari. debet suscipere magis ⁊ minus. sed significatū participij non potest intendi ⁊ remitti. patet q̄a participiū significat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri. fluctus aūt est de genere successiuoꝝ ⁊ cōtinuoꝝ. cōtinuū aūt ⁊ successiuū est de genere quantitatis. quātitas aūt nō intēdit nec remittitur. Quarto quando vox similis participio cōponit cū ꝑpositione cū qua suū verbū cōponi nō potest. vt indoctus. nō em̄ dicimus indocear. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexandri de participiis est bene assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt in notabilibus.

¶ Arguit p̄mo. Participia terminata in ans vel ens nō sunt presentis tp̄is. igit. pbat. Illud qđ limitat a p̄senti tēpore nō est p̄sentis tēporis. sed participia terminata in ans vel in ens limitant a p̄senti tēpore. ergo nō sunt p̄sentis tp̄is. Maior nota. q̄a illud qđ absoluitur ⁊ spoliat ab aliquo nō habet illud. Minor patet. q̄a dicēdo fui legēs hoc participiū legens limitat ad tēpus p̄teritū. sed cum dico ero legens. hoc participiū limitat ad tēpus futurū. Dico ꝙ licet participium limitat a tp̄e. nō tamē sic ꝙ fieret alterius tp̄is. vel ꝙ vnū tēpus mutaret in aliud. sed ꝙ participiū significat actū qui aliquando fuit respectu alicuius p̄sens. licet nūc sit p̄teritus. vt adam fuit legens. et sic participiū limitat a tēpore accidentaliter solū ⁊ non essentialiter.

¶ Arguit secūdo. Plures sunt terminationes participioꝝ p̄teriti tēporis q̄ȝ tres. ergo littera alexandri est insufficiēs. pbat antecedens

q̄a aliqua terminant in ptus vt captus. aliqua in stus vt pastus. aliqua in ctus vt lectus. aliqua in psus vt lapsus. ⁊ istas terminationes alexander nō enumerat. videt ergo ꝙ est diminutus. Dico licet plures sint terminatiōes p̄teriti tēporis ꝙ̄ tres. tamē alexander cōprehendit illas sub istis. ⁊ etiā ponit tres principales scʒ tus sus xus.

¶ Arguit tercio. Processus alexādri est superflu⁹. igit littera male posita. Probat antecedens. Intentio alexādri est velle de terminare de regimine ⁊ ꝯstructiōe. sed hic alexander determinat de participijs. ergo littera alexandri est male posita. Maior est nota. q̄a determinare de significatione participioꝝ nō est determinare de regimine. Minor est nota. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ p̄ncipalis intentio alexādri est determinare de regimine. tamen ex cōsequenti hic determinat de significatione participioꝝ. vt per hoc regimen participioꝝ potest perfecte intelligi.

¶ Arguit quarto. Aliqd̄ est verbū preteriti tp̄is qd̄ nō terminat in aliquā istarū terminationū. Probat de isto participio mortu⁹ qd̄ est p̄teriti tēporis. ⁊ tamen nō terminat in aliquā istarū terminationuʒ vt notū est. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ iste terminationes hic posite sunt terminationes participioꝝ p̄teriti tēporis regulariter formatorum. modo mortuus formatur irregulariter.

¶ Arguit q̄nto. Verbū neutrius generis nō format eadē participia sicut verbū actiui generis. Probat sic. Diuersificatis causis diuersificant ⁊ effectus. sed verbū actiui generis ⁊ neutrius generis sunt diuerse cause. ergo etiā formāt diuersa participia. Maior est nota. q̄a diuersa: diuersa operant. Minor est nota. q̄a verba actiui generis ⁊ neutrius distinguunt specifice. Dico verū argumentū cōcluderet si alexander diceret hic ydemptitatē nature ⁊ ydemptitatē materialē. sed dicit ydemptitatē formationis quo ad terminationem.

¶ Arguit sexto. Verbū neutri⁹ generis format plura participia ꝙ̄ duo. igit. Probat de isto verbo gaudeo qd̄ est neutri⁹ generis. ⁊ format tria participia. scilicet gaudens gauisus ⁊ gauisurus. Dico ꝙ regula alexādri intelligit de verbo neutrius generis qd̄ est neutri⁹ generis simpliciter. scilicet tam significatione ꝙ̄ formatione temporuʒ modo gaudeo nō est neutrius generis formatione tempoꝝ. q̄a habet participiū passiue terminationis scilicet gauisus.

¶ Arguit septimo. Participiū nō est eiusdē significatiōis cuius generis est verbū a quo descendit. Probatur. q̄a criminans est significationis actiualis tantū vt grāmatici dicūt. ⁊ tamē est generis ꝯmunis. Dico ꝙ regula alexandri intelligitur ꝙ participiū est eiusdē significationis cuius generis est verbū. verū est hoc quādo participiū est translatū in significādo sicut verbū a quo descendit qd̄ nō est hic. vt declaratum est in tercio notabili.

¶ Arguit vltimo. Participiū nō potest trāsire in vim nois. igitur. Illa que differūt specifice vnū nō fit aliud. sed nomē ⁊ verbū differūt specifice. igit participiū nō trāsit in vim nois. Maior. q̄a species rerū trāsmutari nō possunt quēadmodū etiā de hoie nō fit asinus. Minor. q̄a participiū ⁊ nomē habēt modos significādi distictos specifice. ergo etiā differūt specifice. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ participiū nō trāsit in vim nois formaliter. sed bene materialit. ⁊ sic res specifice differētes bene trāsmutant. vt de hoie fit asin⁹ ratiōe materie. similit de lana fit securis vt dicit ꝯmētator p̄mo phisicoꝝ. Per lōgam transmutationē. omniū enī generabiliū ⁊ corruptibiliū eadem est marteria. vt patet primo de generatione. Quomodo tamē participiū transit in vim nois declaratū est in quarto notabili.

Est post post predicta constructio iure locanda
In geminas partes constructio scinditur illi
Transitio debet intransitioq̄ subesse
Cum partes per quas cōstat cōstructio plena
Signant diuersa constructio transeat illa
Judicium fit idem tanquam diuersa notanda
Hanc in membra duo distinguere conuenit/cuius
Sunt species simplex que transit queq̄ retransit
Est intransitio tibi per predicta notanda
Per binas species hanc distingues: quia simplex
Hanc intransitio pariterq̄ reciproca scindunt
Ecce per exempla tibi res est notificanda
Hic socium superat: vel marcum tullius orat
Exorat marcum cicero q⁹ diligat ipsum
Tullius est marcus/bos est leo capra iuuenca
Se regit hic: ego me: tu te: nos diligimus nos
Isti se sociant: vos autem diligitis vos

Actus trāsitio personarumꝗ notentur.
Quando non transit actus: nec passio cuiquam
Infertur. nunꝗ transit constructio plena
Filius alphei iacobiꝗ maria quiescunt.

Utrū littera Alexādri de ꝯstructiōe grāmaticali sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis mote notandum est primo ꝙ ratio ordinis est ista quare alexander in capitulo precedenti determinauit de regimine. nūc eñ determinat de ꝯstructiōe. ꝯstructio eñ p̄supponit regimen. sicut eñ in natura partes prius disponunt anteꝗ ex ipsis ratio ꝯstituat. Dicit eñ secūdo phisicorum Ars imitat natura. sic ⁊ in arte anteꝗ dictiōes ad inuicē ꝯstruūtur ⁊ ordinant prius debet regi ⁊ disponi. vnde recte alexāder dixit. Est post predicta ꝯstructio iure locanda. Pro intellectiōe aūt hoꝝ q̄ hic dicunt sciendū ꝙ ꝯstructio capit dupliciter. Primo cōmuniter. scđo ꝓprie. tercio ꝓprijssime. Cōstructio cōmuniter capta est cōbinatio dictionū ad inuicē ad ꝯstituendū aliquē sensum audienti. ⁊ sic ꝯstructio ꝯuertit cū oratione de qua determinat in p̄mo periarminiarū. Et sic ꝯstructio dicit a con qđ est simul. ⁊ structio vel strues quasi aliquoꝝ simul ad inuicē structio. Secūdo capit ꝯstructio ꝓprie. ⁊ sic capit autor modoꝝ significandi diffiniēs ꝯstructionē. vt patet infra. ⁊ sic dicit ꝯstructio quasi ꝯueniens vel cōgrua structio. Tercio capit ꝯstructio ꝓprijssime. ⁊ sic ꝯstructio est cōgrua dictionū in oratiōe ꝑfecta positarū ordinatio. cōgruā ꝑfectāꝗ sententiā demonstrans. ⁊ sic dicit ꝯstructio quasi cōpleta structio. ⁊ isto modo ꝯstructionē capit ⁊ diffinit priscianus. Sequit corrollarie p̄mo ꝙ nulla oratio incōgrua est ꝯstructio. patet. q̄a ꝯstructio dicit cōgruū ordinē dictionū ad inuicē ⁊ ꝓportionē dictionū. ꝯstat aūt ꝙ incōgrue struere plus est destruere ꝗ̄ ꝯstruere. Sequit corrollarie secūdo ꝙ alique sunt ꝯstructiōes ꝑfecte. alique imꝑfecte. vt hec est ꝯstructio imperfecta. albus homo. hec vero perfecta. homo currit. vt patebit. Sequitur corrollarie tercio ꝙ alique ꝯstructiōes possunt dici totales ⁊ alique partiales. Cōstructiōes iste dicunt totales que causant oratione ꝑfectā vt que sunt cōposite ex supposito ⁊ apposito. sed iste dicūt partiales que sunt cōposite ex determinatione ⁊ determinabili. vt alb⁹ homo volo legere. Sequit corrollarie quarto ꝙ aliter alexander loquit de ꝯstructiōibus. ⁊ aliter autor modoꝝ significandi. alexander eñ determinat de ꝯstructiōibus totalibus ⁊ ꝑfectis. autor modoꝝ significandi de ꝯstructiōibus etiā partialibus ⁊ imꝑfectis. vt alb⁹ homo.

Sequit corollarie q̄nto ꝙ diffinitio ꝯstructiōis data ab autore modoꝝ significādi nō excludit ꝯstructiōes partiales. sed diffinitio prisciani bene excludit partiales. ⁊ datur solum de totalibus.

Notādū secūdo ꝙ scđm intentionē iohānis ianuēsis in catholicon ꝙ sicut in natura inuenit triplex mot⁹. vt patet primo celi. scilicet motus rectus. motus circularis ⁊ motus cōpositus. Motus rectus est q̄ fit a medio vel ad mediū. quo motu mouentur quattuor elemēta. Duo eñ elemēta vt leuia sicut ignis ⁊ aer mouent a medio sursum. duo aūt elemēta grauia scilicet terra ⁊ aqua mouent ad mediū. ⁊ isti motui recto ꝓportionat ꝯstructio transitiua. q̄a sicut motus rectus fit per lineā rectā. sic in ꝯstructiōe trāsitiua denominatur fieri transitio recte actiōis vel passiōis a re significata per suppositū in rem significatā per obliquū sequentē. vt ego lego lectionē. Secūdus motus in natura dicit circularis q̄ fit circa mediū mūdi per lineā circularē quo motu mouent corpa celestia. Dicit eñ secundo celi ꝙ motus circularis est ꝑfectissim⁹ motus. eo ꝙ caret p̄ncipio ⁊ fine. Et recte ergo attribuit corporib⁹ celestib⁹. ⁊ isti motui ꝓportionat ꝯstructio reciproca. sicut eñ in motu circulari mobile incipit moueri ab aliquo loco. ⁊ reuertit in eūdē terminū. sic in ꝯstructione reciproca actus vel passio ꝓcedens a supposito reuertit in eādē rē vnde exiuit. vt ego diligo me. Terci⁹ mot⁹ in natura est mot⁹ cōposit⁹ vt est mot⁹ tract⁹. q̄ ꝯponit ex recto ⁊ circulari. ⁊ illi ꝓporcionat ꝯstructio retransitiua. q̄a talis est cōposita ex duab⁹ trāsitiuis. vt ego diligo petrū vt petrus diligat me. sed q̄a quies in natura est priuatio motus. sic etiam in arte reperitur ꝯstructio que ꝓportionatur quieti vt ꝯstructio intrāsitiua. Ratio. q̄a sicut in natura illud quiescit qđ nō mutat de loco ad locū. sic in arte illa ꝯstructio que significat actionē vel passionē verbi manere in re significata ꝑ suppositū dicitur intransitiua. vt iohannes currit.

Notādū tercio ꝙ de ꝯstructiōe reciproca grāmatici diuersificati sunt. Alij eñ dicūt ꝙ ꝯstructio reciproca sit intrāsitiua. vt alexāder. Autor vero modorum significandi dicit ꝙ est transitiua. Ratio. q̄a alexāder dicit illā ꝯstructionē intrāsitiuā in qua ꝯstructibilia significant idem. Cōstat aūt ꝙ in ꝯstructiōe reciproca ꝯstructibilia significāt idē. vt patet in ista. ego diligo me. ergo talis ꝯstructio est intrāsitiua. Maior patet ex diffinitiōe ꝯstructiōis intransitiue. Minor. q̄a suppositū scilicet ego ⁊ actus me significāt eandē rem. Sed autor modoꝝ significandi ideo dicit eā esse trāsitiuā. q̄a ipse ac-

ꝛ̃dit ꝯstructiões petes modos significandi dictionū. Pro quo notā
dū ꝙ scd̃m autorē modoꝝ significādi. cū iuxta aristotelē. x. methaphi
sice. In omi genere rerū est dare p̄mū qd̄ est metrū ꝛ mēsura aliorum
Erit etiā sic in genere ꝯstructibiliū dare ꝯstructibile p̄mū. ꝛ si datur
p̄mū cōt ingit ꝛ dare secūdū. eo ꝙ p̄mū ꝛ secūdū sunt differētie ordis
Est aūt ꝯstructibile p̄mū in ꝯstructiōe qd̄ depēdet ad obliquū. vt le
go lectionē. lego est ꝯstructibile p̄mū. q̄a depēdet ad lectionē. ꝛ lecti
onē ꝯstructibile secūdū. q̄a terminat depēdētiā verbi. Illud xō ē cō
structibile secūdū qd̄ depēdet ad suppositū. vt sortes currit. hoc ver
bū currit dicit depēdēs. sed sortes est ꝯstructibile dependētiā termi
nās. Sequit corrollarie ꝙ idē potest dici ꝯstructibile p̄mū ꝛ etiā secū
dū respectu diuersoꝝ. vt patet in ista. ego lego lectionē. Cōsiderando
eñ hoc xbū lego in ordine ad actm̄ lectionē est ꝯstructibile p̄mū. sed
ꝯsiderādo quo ad suppositū ante scilicet ego tūc est ꝯstructibile secū
dū. Isto stante autoꝛ modoꝝ significādi arguit sic. Constructio reci
proca est trāsitiua. pbat sic. Ista ꝯstructio est trāsitiua in qua ꝯstru
ctibile prius depēdet ad posteri⁹. vt lego lectionē. sed in ꝯstructōe re
ciproca est sic. igit. Maioꝛ patet ex diffinitiōe ꝯstructiōis reciproce.
Minoꝛ patet in ista. ego diligo me. Ratio secūda quare est trāsitiua
Illa ꝯstructio est trāsitiua in qua verbū trāsitiuū trāsitiue positū re
git a parte post actm̄. sed hic ego diligo me est sic. ergo est trāsitiua.
Maioꝛ est nota. q̄a verbū trāsitiuū regēs post se actm̄ facit ꝯstructi
onē trāsitiuā. Minoꝛ est nota. oīs eñ ꝯstructio in qua obliqu⁹ regi
tur a parte post a verbo est trāsitiua. posita eñ causa ponit ꝛ effect⁹
Ad hāc ꝯtrouersiā grāmaticoꝝ q̄dā dicūt ꝙ ꝯstructio reciproca est
mediū inter ꝯstructionē trāsitiuā ꝛ intrāsitiuā. ex eo eñ ꝙ obliquus
regit a p̄te post a xbo ꝛ denotat fieri trāsitio act⁹ vel passionis dicit
trāsitiua. sed q̄a obliqu⁹ cū supposito ꝯtinēt ad idē dicūt eā fore itrā
sitiuā. Alij dicūt ꝙ formaliter loquēdo de ꝯstructiōe quo ad modos
significādi tūc ipa est ꝯstructio trāsitiua. sed loquēdo de ipa materia
liter quo ad significatū tūc potest dici intrāsitiua. Cōstat aūt q̄a con
structio plus attendit ratione modoꝝ significādi q̄ꝫ significati. con
cluditur ꝙ ꝯstructio reciproca magis dicitur transitiua q̄ꝫ intransiti
ua. modus tamen alexandri est communis.

Notādū q̄rto ꝛ vltimo ꝙ quesitiua cōstructionis
sunt tria scʒ. que qualis quāta. que querit de substātia ꝯstructiōis. vn
de ad interrogationē factā ꝑ que. respōdet trāsitiua vel intrāsitiua.
Secūdū q̄situū ꝯstructiōis est qualis. ꝛ q̄rit de qualitate ꝯstructōis
vnde ad interrogationē factā ꝑ qualis respōdet ꝯgrua ꝛ icōgrua. vn

de ꝯgruitas est ꝓprietas vel passio sermōis ex modoꝝ significādi re
spectiuoꝝ ꝯformitate ad aliquā speciē ꝯstructōis req̄sitoꝝ derelicta
Et ꝯgruitas ē duplex. q̄dā ad intellectū ꝛ q̄uedā ad sensuʒ. Cōgrui
tas ad sensuʒ ē q̄ñ ambo ꝯstructibilia sūt exꝑssa sub ꝯformitate accidē
tiū grāmaticaliū. vt hic hō currit. Sʒ ꝯgruitas ad intellectū est q̄ñ
nō ambo ꝯstructibilia fm̄ vocē quo ad ꝯgruitatē sūt exꝑssa. sʒ alterū
illoꝝ ꝑ intellectū subintelligit. vt q̄ñ xba p̄me ꝑsone vel scd̄e persone
ꝯferūt. Dicit eñ p̄scian⁹ p̄mo minoris. In omi xbo p̄me vel scd̄e ꝑso
ne cert⁹ subintelligit n̄tūs. In verbis aūt tercie ꝑsone incert⁹. Terciū
quesitiuū ꝯstructōis ē quāta. vnde ad quāta respōdet ꝑfecta vel imꝑ
fecta. Perfectio aūt describit sic. Est ꝑfectas sermōis vel ꝯstructio
nis ex debita vniōe ꝯstructibiliū derelicta ad exꝑmēdū sufficiēter ꝛ
ꝑfecte mētis ꝯceptū ordiata. vt scʒ ꝙ generat ꝑfectū sensuʒ in aīo au
dictis. Et ē duplex. ad sensuʒ ꝛ ad intellectū. Ad sensuʒ ē q̄ñ ābo con
structibilia ꝯgruitatis fm̄ vocē sūt exꝑssa. vt ego scribo. q̄ est ꝑfecta
Oīs eñ oratio ꝑfecta ꝯstituit ex supposito ꝛ apposito. Ad intelle
ctū ē q̄ñ nō ambo ꝯstructibilia ꝯgruitatis fm̄ vocē exꝑmūt. sed alte
rū illoꝝ ꝑ intellectū subintelligit. vt contingit in verbis p̄me. secun
de ꝛ tercie persone. Istis notabilibus sic stantibus

Cōclusio respōsalis. Lr̄a alexādri d̄ ꝯstructōe ꝛ ei⁹
diuisiōe ē sufficiēter assignata. pʒ autoritas ꝯclūsiōis ex his q̄ dicta sūt
¶ Arguit p̄mo. Cōstructio in grāmatica nō est possibilis. igit. pbat
aīs. ex ꝯstructibilib⁹ nō potest fieri ꝯstructio. igit ꝯstructio in gram
matica nō est possibilis. pbat aīs. ex duob⁹ entib⁹ in actu non fit fieri
terciū. sʒ ambo ꝯstructibilia sunt entia in actu. igit. Maioꝛ ē aristote
lis tercio methaph. Minoꝛ. q̄a qd̄libet ꝯstructibile habʒ modū signi
ficādi. sʒ mod⁹ significādi est illud quo ꝯstructibile vel pars orationis
fit in actu. pbat. q̄a mod⁹ significādi habet se vt forma ꝑtis orationis
modo forma est qua res fit in actu. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ
ex duobus entibus nō fit terciū vbi vnū fuerit in potētia ad alteruꝫ
qd̄ nō fit in ꝓposito. vt hic homo currit. cōstructibile regēs habet se
vt in actu. ꝛ constructibile rectū vt in potentia.
¶ Arguit scd̄o. Modi fcādi nō sūt ꝓncipia ꝯstructiōis. igit. pbatur
aīs. nec modoꝝ fcādi ꝯueniētia. nec discōueniētia. igit modi fcādi
nō sūt ꝓncipia ꝯstructiōis. Tenet ꝯña ex sufficiēti diuisiōe. Aīs ꝓ pri
ma p̄te pbat ꝙ nō ꝯueniētia. q̄a tūc seq̄ret ꝙ hic nō esset constructio
homo currit. probatur. q̄a in illa constructibilia habēt diuersos mo
dos significandi distinctos. Nec etiā potest dici scd̄m. q̄a tūc hic esset
ꝯstructio. alba vir. ꝛ sic oratio icōgrua esset ꝯstructio quod est falsuꝫ.

Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ ad ꝯstructionē reqrit ꝓportio modorū significādi. sed nō oīm. sed illoꝝ q̄ reqrunt ad ꝯstructionē. quoꝝ ꝓportio est cū dicit homo currit. sic in simili ad ꝯstructionē dom⁹ reqritur cōpositio partiū. sed nō oīm partiū indifferenter. sed earum que requiruntur ad constructionem.

¶ Arguit tercio. Cōstructio in grāmatica nō est possibilis. ꝓbat. ex oppositis nō fit vnū. sed ꝯstructibilia in ꝯstructiōe sunt opposita. ergo ex ipis nō fit vnū. Maior. qa opposita se destruūt ⁊ expellūt. in cōstructiōe aūt fit vnio ⁊ partes manēt in re vnite. Minor. qa in omni ꝯstructiōe debet esse ꝯstructibile dependēs ⁊ dependētiā terminans vt dicit autor modoꝝ significādi. modo dependēs ⁊ depēdētiā terminans includūt oppositas ratiōes. Dico ꝙ verū argumētū cōcludit ꝙ ex oppositis nō fit vnū ea ratiōe qua opposita sunt. sed ex oppositis bene fit vnū ea ratiōe qua vnū est in aptitudine ⁊ in potētia ad alteꝝ ⁊ sic nō sunt opposita.

¶ Arguit quarto. Homo currit nō est ꝯstructio itrāsitiua. ꝓbat. In omī ꝯstructiōe intrāsitiua ꝯstructibilia significāt idem. sed hic homo currit nō significāt idē. igit. Maior patet ex diffinitiōe ꝯstructionis intransitiue. Minor. qa substātia ⁊ accidēs sunt ꝑmo diuersa. qa dicitur ꝑmo phisicoꝝ. Substātia ⁊ quātitās si sunt duo sunt. modo homo significat substātiā. qa nomē. ⁊ currit accidēs. qa verbū. Dico verū argumētū ꝯcludit. qa hic homo currit ꝯstructibilia nō significant idem formaliter. ⁊ si scd̄m se absolute ꝯsiderant. sed bene significant idem materialiter. ⁊ scd̄m numerū. qa accidēs ⁊ subiectum sunt idem numero ⁊ materialiter ꝑmo topicoꝝ. modo idemptitas materialis est maxima.

¶ Arguit q̄nto. Ego amor hic nō est ꝯstructio. ꝓbat. qa si aliqua maxime intrāsitiua act⁹. sed hoc nō. ꝓbat. qa hic nō significat actus. sed passio. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ in ꝯstructiōe intrāsitiua act⁹ nō capit ꝓ actiōe. sed capit indifferēter ꝓ actu verbali nō curādo an sit actio vel passio. ⁊ sic cū dicit ego amor significat actus amandi. licet significatur passiue.

¶ Arguit sexto. Nulla est ꝯstructio simplex. igit. ꝓbat aīs. simplex nō est ꝯpositū. sed omīs ꝯstructio est ꝯposita. igit nulla ꝯstructio est simplex. Maior. qa implicat aliqd̄ simplex esse ꝯpositū. Minor patet ꝑ diffinitionē ꝯstructiōis. in qua dicit. Cōstructio est ꝯstructibiliū vnio. Si ergo in ꝯstructiōe est vnio ꝯstructibiliū ꝯcludit ꝙ omīs cōstructio est ꝯposita. Dico verū argumētū ꝯcludit si ꝯstructio ideo diceretur simplex. qa nō esset ꝯposita. sed dicit ideo simplex. qa aut est

intransitiua actus vel personarum ⁊ nō reciproca. vel est transitiua actus vel personarum ⁊ non retransitiua.

¶ Arguit septimo. Cōstructio reciproca nō ē itrāsitiua. igit littera alexādri nō valet. Probat aīs. Illa ꝯstructio est trāsitiua in qua casus transitiuus regit a parte post a verbo. sed in ꝯstructiōe reciproca est sic. igit. Maior est nota. qa casus trāsitiu⁹ causat ꝯstructionē trāsitiuā. ⁊ casus intrāsitiu⁹ ꝯstructionē intrāsitiuā. Minor. qa in cōstructiōe reciproca ponit actūs. modo actūs est casus trāsitiu⁹ vt dicit ꝑscian⁹ secūdo minoris. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ ꝯstructio reciproca scd̄m rem ⁊ materialiter est intransitiua. tamē scd̄m modū ⁊ formaliter est transitiua.

¶ Arguit vltimo. Fili⁹ alphei q̄escit nō est ꝯstructio trāsitiua ꝑsonarū. ꝓbat. qa est trāsitiua act⁹. igit nō trāsitiua ꝑsonaruꝫ. Tenet ꝯña ex oppositis. Antecedēs patet. qa suppositū ⁊ appositū causant constructionē intrāsitiuā act⁹. modo hic est suppositū ⁊ appositū. igitur maior. similiter minor est nota. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ cōsiderādo istā. Fili⁹ alphei q̄escit sine verbo tūc est trāsitiua ꝑsonaꝝ. et hoc voluit alexāder. sed ꝯsiderādo eā in ordine ad verbū tūc est intrāsitiua actus. nō est ergo incōueniens in eadem oratione esse diuersas constructiones scd̄m diuersum modum.

Construe sic casum si sit ꝑpone vocantem
Mox rectum pones. hinc personale locabis
Verbum: quod primo statues. si cetera desint
Tercius hinc casus ⁊ quartus sepe sequuntur
Aut verbo subdes aduerbia: subde secundum
Casum rectori: debet vox prepositiua
Quarto preiungi vel sexto: quem regit ipsa
Infinitiuum persone sitte quibusdam
Des adiectiuis: vt sunt abilis piger aptus
Hanc olim pulchram veteres dixere figuram
Verba que sunt debet iubet audet vultq̃ potestq̃
Nititur ⁊ tentat dignatur scitq̃ monetq̃
Incipit ⁊ tedet piget ⁊ pudet atq̃ meretur
Et properat gaudet delectat penitet vrget
Et parat ⁊ discit decet solet ⁊ licet: adde

Que predicta notant: ⁊ que contraria signant
Addere multa potes quarto casu preeunte
Que iunges verbo iunges ⁊ participanti
Si generi verbi sua significatio fiet
Consona. debetur ipsi constructio verbi
Sed personale supponens rectus habebit
Aut ablatiui preeunt recto re soluti
Aut postponuntur: sed vix interseris illos
Appellans verbum. substantiuumqꝫ vel horum
Uim retinens: post se rectum quandoqꝫ locabunt
Est substantiui data significatio verbi
Passiuis ⁊ sepe solet cōstructio tradi

Utrū littera alexādri de ordine cōstructibiliū. ⁊ si-
militer de nouē impedimētis cōstructiōis sit bene assignata. Pro in-
tellectiōe littere notādū p̄mo ꝙ q̄a aristoteles ostēdit scd̄o phisico-
rū ꝙ ars imitat̄ naturā. sicut ergo in natura om̄ia sunt ordinata ⁊ ad
vnū p̄ncipiū reducta. qd̄ dat̄ esse ⁊ vitā oib⁹ alijs. vt pꝫ p̄mo. celi. ⁊ in
reb⁹ naturis reperit̄ ordo in singulis. qui em̄ tollit ordinē tollit om̄e
bonū. vt dicit ꝯmētator scd̄o phisicoꝝ. sic ⁊ in arte oportet in ꝯstruē-
do ⁊ cōponēdo ꝯstructibilia esse ordinē de quo alexāder iā determi-
nat ponēdo nouē regulas. Pro qb⁹ intelligēdis sciēdū ordo grāmati-
calis describit̄ sic. Ordo est habitudo dictionū ad inuicē debite ⁊ cō-
uenienter positaꝝ sm̄ pri⁹ ⁊ posteri⁹. Et dicit̄ ordo in grāmaticā ad si-
militudinē ordinis in natura. sicut em̄ in ordine reali res debite locāt̄
vt in naturis eoꝝ ꝯpetit. vt patet in elemētis in qb⁹ elemēta leuiora
sūt sursuꝫ. grauiora deorsuꝫ. Dicit̄ eni p̄mo celi. oē leue sursuꝫ ⁊ om̄e
graue deorsuꝫ. sic in ordine grāmaticali ꝯstructibilia debite ⁊ ꝯueniē-
ter ordināt̄. p̄mo suppositū ⁊ appositū. vtꝫ in regulis. Inuēt⁹ aūt est
ordo grāmaticalis trib⁹ de causis. Primo vt sciam⁹ qd̄ sit p̄ponēdū ⁊
qd̄ postponēdū. Scd̄o vt sciam⁹ vnde exit act⁹ verbi. q̄a a re ꝑcata ꝑ
nt̄m. ⁊ in qd̄ terminat̄. q̄a in rē ꝑcatā ꝑ obliquū. vt iohānes legit le-
ctionē. Tercio vt sciam⁹ qd̄ ꝯstructibile sit iūgēdū ablt̄o vt determi-
natio cū suo determiabili. vt alb⁹ hō. Ponit̄ aūt alexāder reglas octo
de ordie ꝯstructibiliū. Prima si in aliquā ꝯstructōe ponit̄ vt̄us ordo
debet incipi a vt̄o. Rō q̄a ꝑ vt̄m ip̄ortat̄ excitatio. ſꝫ ōis excitatio ē
in p̄ncipio ponēda. ⁊ licet aliq̄n incipit ordo ab aduerbio vocādi o cū

ponit̄ circa vt̄m. tn̄ hoc nō ē ꝯtra regulā. Cū q̄a dū donec. mō ordo i-
cipit̄ a vt̄o sine ip̄edimēto. Scd̄a regula. post vt̄m debet poni nt̄us.
Rō. q̄a excitatio ip̄ortata ꝑ vocatiuū est accn̄s. ⁊ ergo reqrit terminū
mō nt̄us ꝑcat talē terminū ⁊ substātiā. Tercia regula. post noiatiuū ⁊
vocatiuū debet poni verbū ꝑsonale. Rō q̄a nt̄us ⁊ vt̄us ꝑcāt substan-
tiā. verbū vo accidens. modo substantia est prior accidente. ⁊ acci-
dens sequitur substantiam sicut effectus suam causam.

Notādū scd̄o Quarta regula de ordie ꝯstructibiliū
est ista. si nt̄us ⁊ vt̄us nō ponūt̄ in oratiōe tūc ordo debet icipi a ver-
bo ꝑsonali. Rō q̄a in oi verbo p̄me vel scd̄e ꝑsone cert⁹ subintelligit̄
nt̄us. ſꝫ in verbis tercie ꝑsone incert⁹. ⁊ sic virtualiter ordo icipit̄ ibi
a nt̄o incluso. Quīta regula. post verbū ꝑsonale imediate debet po-
ni dt̄us ⁊ act̄us. Rō. q̄a ꝑcatū verbi est accn̄s. oē aūt accn̄s debet de-
terminari ꝑ aliqd̄ subiectū. ⁊ in aliquo subiecto. ⁊ illud subiectū ꝑcat
dt̄us ⁊ act̄us. Sexta regula. aduerbiū debet seq̄ suum verbū. Rō. q̄a
ōis determinatio debet seq̄ suū determinabile. modo aduerbiū est de-
terminatio verbi. dicit eni p̄iscian⁹ p̄mo minoris. Aduerbiū est vi ver-
bi adiectiui. licet aliqua aduerbia p̄ponūt̄ suis verbis. vt patebit in-
feri⁹. Septima regula. Dictio recta debet poni post dictionē regētē
vt fili⁹ fortis. Rō. q̄a dictio regēs habet se vt determinabile. dictio
recta vt determinatio. modo ōis determinatio debet seq̄ suū deter-
minabile. Octaua regula. p̄positio debet p̄poni suo casuali cui deser-
uit. Rō. q̄a inter dictionē regētē ⁊ rectā est mutua ꝓportio ⁊ depēdē-
tia. q̄a dictio recta terminat depēdētiā dictiōis regētis. vt dictū est
ante. mō p̄positio regit suū casuale. ergo recte ei postponit̄. ⁊ has re-
gulas tetigit alexāder in textu cū dixit. Cōstrue sic casuꝫ si sit p̄pone
vocātē. Mox rectū ponis. hinc ꝑsonale locabis Uerbū: qd̄ p̄mo sta-
tues si cetera desint. Terci⁹ hinc casus. ⁊ quart⁹ sepe sequūt̄. Aut ver-
bo subdes aduerbia. subde secundum casum rectori. Debet vox pre-
positiua quarto preiungi vel sexto quem regit ipsa.

Notādū tcio ꝙ alexāder in textu ponit nouē impe-
demēta ꝯtra regulas octo p̄dictas. Primū tagit ibi. Infinitiuū ꝑso-
ne siue q̄busdā. Des adiectiuis. vt sunt abilis piger apt⁹. Hanc olim
pulchrā veteres dixere figurā. ⁊ vult duas regulas. Prima verba ꝑ-
sonalia sepius cōstruunt̄ cū infinitiuo a parte post. vt volo legere. cu-
pio proficere. ⁊ hoc maxime fit in verbis prohereticis. que scilicet si-
gnificant actum anime interiorem incognoscitiuum. vt volo: deside-
ro. Et est impedimentum contra illam regulam. Tercius hinc casus
Et ostēdit alexander que sunt illa verba que possunt ꝯstrui cū infini

tiuo. ⁊ enumerat ea. vt iubet audet vult potest nititur tentat gaudet ꝓperat. vt patet in textu. Et nõ dũ illa in textu posita. sed eis ꝯsimonima in significãdo. ⁊ etiã eis ꝯtraria in significãdo. vt inhibeo contrariatur in significãdo huic verbo iubeo. Et sitr subiũgit ꝙ multa ex ipis ꝯstruũtur cũ infinitiuo actõ ꝓcedẽte. vt scio te legere. volo te currere. Scd̃a regula. Nomẽ adiectiuũ nti casus ꝯstruitur sepe cũ infinitiuo. vt abilis legere. inept⁹ scribere. Et est impedimẽtũ ꝯtra illã regulã. Hinc ꝑsonale locabis. Verbũ. Dictũ est em̃ ante ꝙ post ntm̃ debet poni verbũ finiti modi. hic aũt dicitur ꝙ post ntm̃ ponitur verbũ infinitiui modi. Que aũt sunt adiectiua q̃ ita possunt ꝯstrui a pte post cũ infinitiuo dicit iohãnes monachi ꝙ sunt adiectiua que significãt disposit ionẽ ad agere vel ad pati. Illa aũt significant dispositionẽ ad agere vel ad pati que ꝓmptificãt substãtiã ad agẽdũ. vt agilis tenuis. Corpulẽt⁹ aũt ⁊ crassicies indisponũt substãtiã ad agendũ Postea alexãder in textu ponit aliud impedimẽtũ cũ dicit. Que iunges ṽbo iunges ⁊ participãti. Si generi verbi sua significatio fiet. Cõsona: debetur illi ꝯstructio verbi. Sed ꝑsonale suppones rect⁹ habebit. vult talẽ regulã. Participiũ regit a pte post eũdẽ casuz quẽ suũ verbũ a quo descẽdit. vt amãs deũ. ⁊ hoc est verũ si pticipiũ est eiusdẽ significatiõis cui⁹ generis est verbũ a quo descẽdit. Qd̃ dicitur notãter ꝓpt̃ pticipia in ans vel in ens tminata q̃ descẽdũt a verbis cõmunis generis. qa talia nõ regũt eũdẽ casuz a pte post sicut eoꝝ verba. hoc em̃ verbũ osculoꝛ regit indifferẽter actm̃ vel ablm̃. sed osculãs solũ regit actm̃. Et intelligitur hec regula de casu a pte post ⁊ nõ a pte ante. qa verbũ ꝑsonale regit ntm̃ a pte ante. sed in ratiõe suppositi. sed hoc nõ ꝯuenit pticipio. Et est ista regula impedimẽtũ ꝯtra regulã ꝯstructionis verbi ꝑsonalis ꝑ ntm̃. Dictũ em̃ est ante ꝙ post nominatiuũ debet poni verbũ ꝑsonale. hic aũt dicitur ꝙ post nominatiuũ participialem ponitur sepe obliquus participialis.

Notãdũ q̃rto ⁊ vltimo ꝙ alexãder in littera sequẽti cũ dicit. Aut ablatiui p̃eeũt rectore soluti. Aut postponũtur. sed vix interis illos vult talẽ regulã Si in aliqua ꝯstructõe ponũtur ablatiui positi in designatõe ꝯsequẽtie vel absolute positi tũc ab ipis potest incipi ꝯstructio. vel etiã finiri ꝑ ipos. sȝ raro debẽt poni i medio. vt ibi. magistro legẽte pueri ꝓficiũt. Rõ aũt hui⁹ regule quare tales ablatiui aut ꝑponũtur aut postponũtur. qa tales ablatiui ponũtur i designatõe ꝯñe. ⁊ sic ponũtur loco oratõis q̃ habet se vt añs. sȝ añs i differẽt pt ꝑponi vel postponi ꝯñti. siue em̃ dr̃ si sortes currit sortes mouet. vl̃ sortes mouet si sortes currit sp̃ hec ꝑpõ sortes currit ẽ añs.

Est etiã intelligendũ ꝙ tales ablatiui etiã aliquãdo possunt poni in medio. nec alexander hoc negat. ⁊ ergo dixit raro. vt hic ponunt in medio. filius dei volente deo patre redemit mundũ. ⁊ hec regula impedimentũ cõtra regulas ante positas. vt dictũ est ante ꝙ cõstructio debet incipi a ntõ vel vocatiuo. vel a verbo ꝑsonali. hic aũt dicit ꝙ cõstructio debet incipi ab obliquis. vt ab ablatiuis positis absolute Postea alexãder cũ dicit in textu. Appellans verbũ substãtiuumq̃ vel hoꝝ. Vim retinens post se rectũ quandoq̃ȝ locabũt. vult talẽ regulã. Verbũ substãtiuũ: vocatiuũ. vel verba habentia vires illoꝝ verboꝝ requirũt a parte post ntm̃. Exẽplũ de verbo substãtiuo sum homo. De vocatiuo. vocoꝛ cõradus. De verbo qd̃ habet vim verbi vocatiui. ordinoꝛ p̃sbyter. De verbo qd̃ habet vim verbi substãtiui. vt sto erectus. Et est ista regula impedimentũ cõtra regulã p̃dictã in qua dictũ est ꝙ post ṽbũ ꝑsonale debet sequi obliqu⁹. hic aũt dr̃ ꝙ post verbũ ꝑsonale debet poni ntũs. Et subiũgit ꝙ iste modus construẽdi ntm̃ post verbũ nõ solũ cõuenit verbis p̃dictis. sed etiã verbis passiuis que habent ⁊ retinent significationẽ suoꝝ verboꝝ substantiuoꝝ. vt hic. cernit iustus. Et notandũ ꝙ nõ solum verba neutralia ⁊ passiua habent vim ⁊ naturã verbi substantiui. sed ⁊ communia ⁊ deponentia. qa oĩa talia possunt resolui in ꝓpriũ gerundiũ ⁊ in verbũ substantiuũ. De cõi. vt iste osculat falsus. De ṽbo deponenti Ille loquit põposus. id ẽ i loquẽdo ẽ põposus. Istis notabilib⁹ sic stãtib⁹ est

Cõclusio respõsalis. Littera Alexãdri de ordinatione cõstructibiliũ. de impedimẽtis iam enumeratis cõtra regulas p̃dictas est bene assignata. Patet veritas cõclusiõis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit p̃mo. Ordo cõstructibiliũ nõ debet incipi a vocatiuo. igit̃ ꝓbatur. Ordo debet incipi a casu. q̃ significat in ratione p̃ncipij. sed vocatiuus nõ significat in ratiõe p̃ncipij. igitur ordo nõ incipit a vtõ Maioꝛ. qa p̃ncipiũ est ante finẽ Minoꝛ est autoris modoꝝ significãdi. Dico verũ argumentũ cõcludit si ntũs ⁊ vocatiu⁹ hic cõparẽtur ad inuicẽ scd̃m rem ⁊ scd̃m significationẽ casualẽ. sed hic cõparantur in ordine ad actũ verbi. respectu cuius vtũs significat ꝑ modũ excitationis.

¶ Arguitur scd̃o. Ordo nõ debet incipi a vtõ. ꝓbatur. qa ordo incipitur ab aduerbio vocandi. vt dicẽdo. o dñe qa ego seruus tuus. Dico ꝙ ordo bene incipit ab aduerbio cũ impedimẽto. sed hic fit mẽtio de inceptione ordinis sine impedimento.

De impedimentis.

¶ Arguit tercio. Post ntm̄ nõ sequitur in debito ordine verbũ ꝑsonale. igitur. Probatur antecedens. quia post nominatiuum sequitur genitiuus. Probatur in ista oratiõe. fili⁹ sortis. Dico verũ est ꝙ ordine generali post ntm̄ debet poni verbũ ꝑsonale. sed hic cõcurrit ordinatio specialis scilicet dictiõis recte post dictionē regentē.

¶ Arguitur quarto. Ordo nunq̃ debet incipi a verbo. ꝓbat sic. maxime ꝙ ntũs deficeret in oratione ⁊ verbum personale poneretur. sed hoc nõ potest fieri. ꝓbatur. posito vno correlatiuoꝝ ponitur ⁊ aliud sed appositũ vt verbũ dicitur correlatiue ad suppositũ vt ad ntm̄. ergo si in oratiõe ponitur appositũ vt verbũ. etiã debet poni suppositũ vt ntũs. Dico verũ argumētũ ꝯcludit ꝙ posito vno correlatiuoꝝ ponitur ⁊ reliquũ expresse vel implicite. licet aliqñ in oratiõe ponit verbũ ⁊ nõ ponit suppositũ expresse. tamē iplicite i tali v̱bo subintelligit

¶ Arguitur q̃nto. Prepositio nõ p̄cedit casuale qḋ regit. igitur vna regula nõ valet. ꝓbatur antecedēs. q̃a sequitur suũ casuale. ꝓbatur in istis mecũ: secũ: pubetenꝰ: cordetenꝰ Dico verũ argumētum cõcludit ꝙ absolute loquēdo ꝑpositio debet p̄cedere casum quē regit. tamē aliquãdo figuratiue potest sequi. ⁊ hoc fit hic per anastrophani.

¶ Arguitur sexto. Infinitiuꝰ nõ potest cõstrui cũ verbo a parte post igitur. ꝓbatur sic. In omi cõstructiõe cõstructibile posteriꝰ debet determinare priꝰ. sed in ꝯstructiõe tali hoc nõ fieret nisi infinitiuꝰ adderetur verbo ꝑsonali a parte post. igitur infinitiuꝰ nõ ꝯstruitur cũ verbo. Maior est nota. Minor ꝓbatur. q̃a infinitiuꝰ significat infinite. ⁊ verbũ indicatiui modi finite. modo infinitũ nõ specificat finitũ. ꝫ potius ecõuerso finitũ specificat ⁊ determinat infinitũ Dico verũ argumētũ cõcludit ꝙ infinitiuꝰ in ordine ad substãtiã a parte ante ꝯsideratus ad quã infinitã ⁊ incertã habet inclinationē nõ potest specificare aliud verbũ. sed infinitiuꝰ ꝯsideratꝰ in ordine ad alios modos. ⁊ sic potest terminare dependentiam significatam ꝑ alios modos. vel vt aliq̃ dicunt ꝙ infinitiuus terminat dependentiam verbi non ratione sui significati verbalis. sed nominalis subintellecti. ⁊ sic ista valet tantũ. volo legere. id est volo lectionem.

¶ Arguitur septimo. Infinitiuꝰ nõ potest assumere ntm̄ a parte post ꝓbatur sic. q̃a prius dictũ est ꝙ debet assumere actm̄. igitur nõ ntm̄. Tenet ꝯsequētia. q̃a idem ꝯstructibile nõ ꝯstruitur a parte ante cũ diuersis casibꝰ. sed antecedēs patuit de regimine acti. Dico verũ argumētũ ꝯcludit ꝙ infinitiuus vt infinitiuꝰ absolute req̇rit actm̄ a parte post in ratiõe suppositi. sed hic ꝯsiderat infinitiuꝰ specialit. q̇ scilicet significat dispositionē vel indispositionē que disponit, vel indisponit

De ordine constructibiliũ ⁊ de impedimentis.

rem ad agendũ ratione cuius ꝓprietatis potest construi cũ nominatiuo a parte post.

¶ Arguitur vltimo. Littera alexãdri est supflua. ergo male posita. ꝓbatur. q̃a alexãder prius determinauit de ꝯstructiõe nti a pte post sibi. Sepe vocãs verbũ sibi vult apponere rectũ. Dico verũ argumētũ cõcludit ꝙ antea alexãder determinauit de ꝯstructiõe nti ⁊ regimine. hic aũt determinat ⁊ ostendit quõ hoc fiat cũ impedimento regularum ⁊ modo construendi.

Quis qualis quantus cuius cuias quot tus ⁊ quot
Missa relatiue penitus precedere debent
Obliquos verbo prelunges missa rogando
Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam
Quis proprium nomen: ⁊ que substantia queris
Si proprium noui debet substantia queri
Qua nota proprio tantum de nomine quero
Communi per quis etiam de nomine queris
Quis bonus est aratro bos: quis natat in equore piscis
Questiuus pares optant reddi sibi casus
Cum quia dum donec quoniam similesq̃ preibunt
Nanq̃ relatiuis ius implicitum tenuere
Cunq̃ relatiuis de iure viam parat horum
Precedens decet obliquos quandoq̃ preire
Cum tenet hoc rectus: ac obliquus notat illud
Isti subueniunt sua mater vel pater eius
Verbum multotiens substantiuum petit extra
Nobilis ⁊ fixi naturam nosse decebit
Est adiectiuum vocis vel significati
Solus est generis adiectiuum variatq̃
Cum numero casum velut hic venit vna sororum
Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus

Cum diuersorum verbum rectis numerorum
Interponatur/vtrilibet equiparatur
Sermones summi patris est meditatio iusti.

Utrū alie regule de impedimentis cōstructiōis ab alexandro sint bene assignate. Pro intellectione questionis more.

Notandū pmo q alexander cōtinuās in textu impedimenta cōstructiōis ꝛ ponit septimū cū dicit. Quis qualis quantus cuius cuias quottus ꝛ quot. Missa relatiue penit⁹ precedere debent, ꝛ cetera. Et ponit duas regulas. Prima. Dictiōes in littera posite siue teneantur interrogatiue siue relatiue requirunt q eoꝝ obliq transitiue cōstructi debent pponi scdm modū cōstruendi verbis cū quibus cōstruuntur. vt quē vidistis pastores. Dico notāter fm modū cōstruendi. qa que ad regimen reguntur transitiue a parte post. ꝛ ratio regule est ista quare dictiōes interrogatiue pponūtur. qa dictio a parte post cōstructa terminat dependentiā illius cui postponitur sed dictiones interrogatiue sumpte nō possunt terminare dependentiā alterius cōstructibilis. qa significant confuse. qa interrogatiue modo dictio terminans alterius dependentiā significat determinatiue. Ratio huius quare dictiōes relatiue pponuntur. qa includunt naturā cōiunctiōis copulatiue cui repugnat postponi. sed preponi. Ratio hoꝝ aūt quare relatiua includunt cōiunctionē copulatiuā. patet ex regula hugonis q dicit q relatiuū positū inter duo xba ꝛ referēs subiectū resoluit in ꝛ. ꝛ ille. vt iohānes currit q mouet. valet istā iohānes currit ꝛ ille mouet. Scda regula. Aduerbia illoꝝ interrogatiuoꝝ relatiuoꝝ etiā debent pponi suis xbis. vt qualiter habes. quare fecisti. Et pma regula est impedimentū cōtra istā regulā. Tercius hinc casus ꝛ quartus sepe sequuntur. In qua regula dictum est q actūs debet sequi verbū. hic aūt dicitur q debet preponi. Similiter est etiā impedimentū cōtra istā. Subde secūdū casum rectori. Sed secūda regula est impedimentū cōtra istā regulā. Aut verbo subdes aduerbia. in qua dictū est q aduerbiū debet sequi verbum. hic aūt dicitur q aduerbiū debet pcedere verbū. Postea alexander ponit octauū impedimentū cū dicit. Cū qa dū donec quoniā similesq peribūt. Et vult talē regulā. Iste dictiōes cū qa dū donec quoniā ꝛ eis similes in significādo vt aduerbia similitudinis. demonstrandi. optandi eligendi pponuntur suis verbis in cōstruendo. vt cū venerit paraclitus docebit vos omīa. Ratio. qa tales dictiōes habēt naturā relati

ue. Et hoc alexander tagit ibi. Mobilis et fixi naturā nosse decebit. Et ibi ponit diuisionē adiectiuoꝝ dicens q adiectiuum est duplex. Quoddā vocis tm̄. scilicet quod mouetur de genere in genus. sed nō significat aliquā dispositionē accidentalē. vt vnus vna vnū. Et dicit vocis tm̄. qa solū habet terminationē ꝛ vocē nois adiectiui. Similiter pnoia demonstratiua primitiua dicunt adiectiua vocis tm̄. Aliud autem est adiectiuū significati tm̄ quod significat dispositionē accidentalem. nō tamen est mobile de genere in genus. vt epūs magister. Et ex his diuisionibus duabus tanq extremis alexander dat intelligere mediū scilicet q quoddā est adiectiuū vocis ꝛ significati simul. quod scilicet mouetur de genere in genus. ꝛ est connotatiuū alicuius dispositionis accidentalis. vt albus niger. Et vult alexander talē regulā. Aliquando solū adiectiuū cōuenit cū substātiuo suo in genere. ꝛ discōuenit cū eo in numero ꝛ casu. vt vna soroꝝ. vnus fratrum. vna sabbatoꝝ. sed hoc nō est ꝯtra regulā adiectiui ꝛ substantiui. Ratio qa regula intelligit q adiectiuū ꝛ substātiuū debent ꝯuenire in tribus. verū est de adiectiuo non partitiue tento. modo vnus est adiectiuū quod importat partitionem. Et etiā regula intelligit de adiectiuo vocis ꝛ significati simul. modo vnus est adiectiuū vocis tm̄. Uel etiam possumus dicere q in ista. vna soroꝝ. soroꝝ non est substantiuum huius adiectiui vna. sed hoc substantiuū soror subintellectū. ꝛ sic valet tm̄. vna soror soroꝝ. vna sabbatoꝝ. vna die sabbatoꝝ. vnus frater fratrū. Secundū impedimentū contra regulā adiectiui ꝛ substantiui tangit alexander ibi. Sic adiectiuū reperimus sepe locatum. Est coluber factus vel facta mystica virga. Et est hoc. Adiectiuū positum inter substantiua diuersoꝝ generum potest cōformari cū vtroq substantiuo in genere. vt coluber est factus vel facta mystica virga. In quo exemplo hoc adiectiuū factus ponitur inter duo substantiua scilicet coluber ꝛ mystica virga diuersorum generū. ꝛ potest cōformari cū vtroq. Possumus enim dicere coluber est factus mystica virga. vel coluber est facta mystica virga. Dicit enim iohannes ianuensis q adiectiuū positū inter duo substantiua magis proprie conformat se cū sequenti q precedenti. vt bos est vtile animal. tamen hoc fallit in quibusdam participijs. vt cum dicimus. Aqua est facta vinum. Sequitur corollarie q ista est magis congrua. Coluber est factus mystica virga. q illa coluber est facta mystica virga. Patet corollarium in notabili.

Ratio excusans est duplex. Una est ratio qua potest fieri. ⁊ est ydem
ptitas illoꝝ substātiuoꝝ. q̄a idem significat coluber ⁊ mistica virga.
Sed ratio quare oportet fieri est debita exp̄ssio sentētie. q̄a moyses
voluit significare ꝙ coluber fuit factus virga. ⁊ ecōuerso virga colu
ber; ⁊ q̄a vltimo coluber magis virga. ergo dixit mystica virga Ter
ciū impedimentū cōtra hāc regulā tangit alexander cū dixit. Inue-
nies iunctū possessiuo genitiuū. Ut mea defuncte da mollit ossa cuba
re. Et vult talē regulā. Dictio possessiua cōstruit̄ sepe cū gt̄ō rei pos
sesse sub discōformitate ⁊ discōuenientia casus. vt in exemplo p̄dicto
vbi hoc possessiuū mea existens pluralis numeri. neutrius generis.
cōstruit̄ cū illo genitiuo participiali adiectiuali scilicet defuncte sub
diuersitate generis numeri ⁊ casus. Admittit̄ aūt hec ꝓprietas ꝓpt
hoc ꝙ possessiuū includit gt̄m̄ sui primitiui. ratiōe cuius illud posses
siuū potest cōstrui cū gt̄ō adiectiuali. ⁊ ergo ista mea defuncta con-
ceditur loco illius. mei defuncte. tenendo mei in primitiuo in femini-
no genere. Quartū impedimentū cōtra hāc regulā tetigit alexāder
cū dixit. Sunt adiectiui plures in distribuente. Et vult alexander ta
lem doctrinā. Nomen distributiuū singularis numeri addit̄ aliquan
do adiectiuo pluralis numeri sub disconformitate vt hoc totū sup-
ponit ⁊ suppositū reddat respectu verbi pluralis numeri. vt vtraqꝫ
formose me iudice sunt venerande. In quo exemplo hoc distributi-
uū vtraqꝫ singularis numeri. additur huic adiectiuo formose plura-
lis numeri sub disconuenientia numeri. ⁊ totū refert̄ ad hoc apposituȝ
sunt etiā sub discōuenientia numeri. Ratio excusans est cōuenientia
nois distributiui tam cū adiectiuo pluralis numeri q̄ȝ etiā cū verbo
in significato. oīs eīm distributio fit in multa. ⁊ respectu multoꝝ vt
dicūt logici. Quintū impedimentū tāgit ibi. Adiectiuū modo poni
reperimꝰ codē. Pars hoīm validi turres ⁊ menia scandunt. Et vult
talem doctrinā. Adiectiuū sepius in oratione construit̄ cum substan
tiuo nō expresse posito sed subintellecto. vt in exēplo littere. hoc no-
meū adiectiuū validi nō cōstruit̄ cū isto substantiuo pars. q̄a secum
disconuenit in genere ⁊ in numero. sed cōstruit̄ cū substantiuo subin-
tellecto scilicet hoies. valet enim predicta oratio tantū. validi hoies
vel ethyopes qui sunt quarta pars grecoꝝ scandunt turres ⁊ menia
in destructione troye. Uiciū in oratione predicta est discōuenientia
adiectiui cū substantiuo. Sed ratio excusans est aptitudo intelligen
di cōueniens substantiuū cū adiectiuo expresso. Tercia regula con-
tra quā alexander ponit impedimenta. est de supposito ⁊ apposito. ⁊

est ista. Suppositū ⁊ appositū debent conuenire in tribus. in numero
in persona ⁊ in rectitudine casuali. vt homo currit. Et cōtra hāc re-
gulā alexander ponit duo impedimenta. Primū tangit cū dicit. Cuȝ
diuersoꝝ verbū rectis numeroꝝ. Interponat̄ vtrolibet equiparatur.
Sermones summi patris est meditatio iusti. Et vult talem doctrinā
ex littera. Quando verbū substantiuū ponit̄ inter noīatiuos diuer-
soꝝ numeroꝝ. tale verbū potest se conformare tam cū nominatiuo p̄-
cedente q̄ȝ sequente. vt. Sermones summi patris est meditatio iusti
In quo exemplo sermones ⁊ meditatio sunt noīatiui diuersoꝝ nume
rorum. Et illud verbū substantiuū est potest se cōformare cū vtroqꝫ
in numero. Et nō est intelligendū ꝙ idem verbū scd̄m vocē posset se
cōformari cū vtroqꝫ nt̄ō in numero. q̄a tunc idem verbū esset singula
ris ⁊ etiā pluralis numeri. sed est intelligendū ꝙ idem verbū scd̄m se
vel eiꝰ cōdeclinīū cōformat̄ cū vtroqꝫ nt̄ō in numero. Uiciū ⁊ impro
prietas est discōuenientia suppositi ⁊ appositi in numero. Hec eni nō
est congrua. Sermones summi patris est meditatio iusti. Sed ratio
excusans hoc vicium est duplex. scilicet ratio qua potest fieri. ⁊ ra-
tio quare debet fieri. Ratio qua potest fieri est. ydemptitas dictionis
pluralis numeri cū nt̄ō singularis numeri. q̄a idem est dicere in re. ser
mones summi patris. et meditatio iusti. Sed ratio quare oportet fi
eri est expressio sententie scd̄m mentē psalmiste. Uoluit enim dauid
ostendere ꝙ sermones dei sunt multi. ⁊ ꝙ homines dei habent se vni
tate ad illos sermones custodiendos. saltem boni. ergo posuit vnum
in singulari numero ⁊ aliud in plurali numero. Secūdū impedimen-
tū contra regulā suppositi ⁊ appositi tetigit alexander cū dixit. Sūt
adiectiui plures in distribuente. vt prius est dictū. vt in isto exēplo.
Utraqꝫ formose sunt me iudice venerande. In quo exemplo hoc sup
positū vtraqꝫ est singularis numeri. ⁊ appositū sunt est pluralis nume
ri. Sequit̄ corrollarie ꝙ in eadē oratione potest esse impedimentum
cōtra duas regulas gramaticales. vt patet in p̄mo exemplo p̄dicto.
In isto enim exemplo est impedimentū contra regulā adiectiui ⁊ sub
stantiui vt dictū est ante. ⁊ etiā est impedimentū cōtra regulā suppo
siti ⁊ appositi. sed hoc nō est incōueniens. q̄a hoc fit scd̄m diuersos re
spectus ⁊ modos. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de impedimē
tis cōgruitatis cōtra regulas grāmaticales p̄dictas est sufficienter
assignata. Patet veritas conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit̄ p̄mo. Dictiōes interrogatiue obliqui casus nō debent p̄-

poni suis verbis. igitur conclusio falsa. Probat antecedens. Illud qđ significat transitiue de poni ꝛ construi a parte post. sed dictiones interrogatiue obliqui casus significant transitiue. igit tales dictiones debent cōstrui a parte post. Maior est nota. qa sicut casus q̄ cōstruit intransitiue ponit a parte ante. sic casus q̄ ꝯstruit transitiue debet locari a parte post. Minor est nota. qa ntūs ꝛ vtūs significant intransitiue. obliqui aūt significant transitiue. Dico verū argumentū cōcludit. ꝙ dictiōes ꝛ obliqui interrogatiui quo ad modū cōstruendi ponūtur a parte post. sed quantū ad modū regendi bene regunt a p̄te post.

¶ Arguit secūdo. Littera alexandri est falsa. igit male posita. Probatur antecedens. qa autor dicit in textu ꝙ quis posset teneri relatiue. qđ tamen falsum est. qa qs semꝑ tenet interrogatiue vel infinite. Dico ꝙ alexander nō vult ꝙ oēs dictiones hic posite teneri possunt relatiue. sed vult ꝙ alique. Et sic argumentū nō cōcludit.

¶ Arguitur tercio. Nullū aduerbiū debet ꝑponi suo verbo. ergo littera alexandri nō valet. Probat sic. Omis determinatio debet sequi suū determinabile. sed omne aduerbiū est determinatio verbi. ergo omē aduerbiū debet seq verbū. Maior est nota. qa cōstructibile determinans debet sequi illud qđ determinat. modo aduerbiū determinat verbū. Minor. qa omne aduerbiū est vi verbi adiectiui. vt dicit Priscianus p̄mo minoris. Dico verū argumentū concludit ꝙ quantū est de ratione generali aduerbij tunc omne aduerbiū debet sequi suum verbū. sed si superuenerit specialis ratio tunc nō oportet qđ cōtingit hic in aduerbijs interrogatiuis ꝛ alijs. vt declaratum est in p̄mo notabili.

¶ Arguit quarto. Quis nō q̄rit de sbstātia rei. ergo littera alexādri falsa. Probat sic. qa quis etiā querit de accidente rei. Probat in isto exemplo. Quis color cōgregat visum. respondet niger. Dico veruꝫ argumentū cōcludit ꝙ quis etiā querit de substantia rei. ꝛ dico ꝙ substantia hic debet capi cōmuniter pro essentia. modo accidens etiam habet essentiā ꝛ naturā. licet nō ita ꝑfectā sicut substantia.

¶ Arguitur q̄nto. Littera alexandri nō valet. Probat. Ista littera est male posita que peccat contra p̄ncipia grāmatice. sed littera alexandri est huiusmodi. Maior est nota. qa cōtra negantē p̄ncipia nō est disputandū. vt patet p̄mo phisicoꝝ. Minor patet. qa alexāder dicit ꝙ aliquando adiectiuū conuenit cū substantiuo solum in genere. vt vna soroꝝ. Dico ꝙ nō est contra regulam. qa regula intelligit de adiectiuo vocis ꝛ significati simul. modo ibi est adiectiuū vocis tm̄.

Plasmat: eosq3 marem factor creat ꝛ mulierem
Inuenies positum sine precedente relatum
Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit
Flens magdalena querit si sustulit illum
Indefinite precedens siue relatum
Sepe locas: nullum designans inde locatum
Cuncta timent hominem: quia presidet ille creatis
Et personalem permutat proprietatem
Ut domino benedic aqua que celos super extat
Sed non est nobis imitanda relatio talis
Non des ad vocem quandoq3 relata sed ad rem
Nominis: est bona gens: deus est protector eorum
Adiectiuis modo poni reperimus eodem
Pars hominum validi turres ꝛ menia scandunt
Sunt adiectiui plures in distribuente
Hinc etiam verbum reperis plurale locatum
Utraq3 formose me iudice sunt venerande:
Sed non est nobis constructio congrua talis
Impersonalis fit demonstratio sepe
Sal monstrans dicit: te misit aquis heliseus
Equiualens geminis harum si iungitur vni
Dictio: pro reliqua tantummodo debet haberi
Sic visu cecum: visu dic esse carentem
Quando negatiuum verbo constructio iungit
Obliquum: per non exponere conuenit illum
Aut simul exponi debet constructio tota.

Utrū impedimenta cōtra regulā antecedentis relatiui ab alexandro sint sufficienter assignata. Pro intellectione questionis more notandū p̄mo ꝙ alexander determinauit de impedimē

tis cōtra regulā suppositi ⁊ appositi. ⁊ adiectiui ⁊ substantiui iam in
cipit determinare de impedimentis cōtra regulā relatiui ⁊ antece-
dentis. Et p̄mū tangit cū dicit. Quando relatiuū generū casus vari
orum. Inter se claudunt: qui rem spectant ad eandē. Per genus hoc
poterit vtrolibet assimilari. Est pia stirps yesse que xp̄m credim⁹ esse
Et cetera. Et vult talē doctrinā. Relatiuū positū inter casus diuer
sorum generū. qui casus spectant ad eandē rem. tunc tale relatiuum
potest conformari cū vtroq̄ in genere. vt. Pia stirps yesse est quem
xp̄m credimus esse. In qua oratione hoc relatiuū quē ponit̄ inter di-
ctiones diuersoꝝ generū. scilicet pia stirps. qd̄ est generis feminini. ⁊
christū qd̄ est generis masculini. ⁊ pia stirps ⁊ xp̄m significant eandē
rem. ⁊ potest se cōformare cū vtroq̄ in generē. ⁊ hoc scd̄m se vel eius
condeclineū. q̄a possum dicere. Pia stirps iesse est quā stirpem credi-
mus esse xp̄m. Vel possumus dicere. Pia stirps yesse est quē xp̄m cre-
dimus esse. Ratio excusans hoc viciū est duplex. Ratio qua potest
fieri ⁊ est ydēptitas significati dictionū diuersoꝝ generū vel casuū
inter quas ponit̄ relatiuū. Ratio quare oportet fieri est expressio sen
tentie. Voluit em̄ pphēta exp̄mere q̄ stirps yesse est vnde natus est
xp̄s. Posuit ergo relatiuū in masculino genere vt significaret q̄ xp̄us
esset membrum principale illius stirpis. Si ergo posuisset in femini-
no genere nō ita bene hoc expressisset. sed denotasset q̄ xp̄s fuisset ori
go illius stirpis. qd̄ est falsum. q̄a yesse pater dauid fuit eius origo. li-
cet xp̄s fuit membrū p̄ncipale illius stirpis. Secundū impedimentū
tangit alexander cū dicit. Occurret q̄ tibi quādoq̄ relatio simplex.
Femina que clasit portā vite reserauit. Et vult tantū q̄ relatio grā
maticalis est duplex. scilicet personalis ⁊ simplex. Relatio simplex ē
quando ppositio simplex in qua ponit̄ antecedēs. ⁊ ppositio in qua
ponit̄ relatiuū nō verificant̄ pro eadē re in numero. sed bene in specie
vt femina clausit portā vite que reserauit. vbi antecedens femina ca
pitur pro eua: ⁊ relatiuū que capit̄ pro beata virgine. Sed relatio p-
sonalis est in qua antecedēs ⁊ ꝯsequēs capiunt̄ pro eadē re in nume-
ro. vt homo currit q̄ mouet̄. in qua oratiōe antecedēs scilicet homo.
⁊ relatiuū q̄ capiunt̄ pro eadē re in numero. Improprietas est hec q̄a
relatiuū debet facere secūdā noticiā de antecedēte eodē. qd̄ nō cōtin
get in relatione simplici. eo q̄ in tali significat̄ alia res in numero Ra
tio excusans est cōueniencia rerū in specie. Alexander postea ponit
terciū impedimentū cū dicit. Extra tamē queris. ⁊ est hoc. Relatiuū
quādoq̄ refert̄ ad antecedēs subintellectū ⁊ nō expresse positum, vt

rex est cornoti que p̄ualet om̄i patrie. vbi hoc relatiuū que nō refert̄
ad hoc antecedens scilicet cornoti. q̄a discōueniunt in genere. Corno
tū em̄ est generis neutrius. ⁊ relatiuū que generis feminini. sed refert̄
ad hoc antecedēs subintellectū. q̄a valet tm̄. Rex est cornoti in tali ci
uitate. que ciuitas scilicet cornoti cornotū preualet om̄i patrie. id est
est melior q̄ aliqua ciuitas patrie. Improprietas est discōueniencia
relatiui ⁊ antecedētis in genere. Ratio excusans. quia superius po-
test intelligi in suo inferiori. vt ciuitas intelligit̄ in hoc quod est cor-
notū. Alexander ponit post hoc quartū impedimentū cū dicit. Sepe
relatiuū pro parte refertur ad ipsum. Vt mea scripta legis: qui sum
submotus ad hystrū. Alexander vult tale documentū. Relatiuū quā
doq̄ refertur ad suū antecedens nō expresse positū. sed primitiuum in
antecende inclusum. vt in exemplo predicto. in quo hoc relatiuū qui
nō refertur ad hoc antecedens scilicet mea scripta. sed ad hoc primiti
uū ego. quod includit̄ in illo deriuatiuo mea Et est exēplū Ouidij in li
bro tristiū. Et valet p̄dicta oratio tantū. Tu legis mea scripta q̄ scili
cet ego sum submotus. id est in exiliū missus. ad histrū vbi fluit talis
fluuius. Improprietas est discōueniencia relatiui cū antecedente ex-
presse posito. Ratio excusans. quia possessiuū includit primitiuum. si
cut effectus causam ratiōe cuius inclusionis admittitur talis relatio
Notandū secundo q̄ alexander quintū impedimē
tum cōtra naturā relatiui ⁊ antecedentis tangit in textu cum dicit.
Sepe relatiuo conformari reperit̄. Precedens illi dū presidet imme
diate. Et est hoc impedimentū contra modū cōstruendi relatiui. Pro
quo notandū scd̄m intentionē iohānis monachi relatiuū ⁊ antecedēs
diuersimode ordinant̄ in oratione. Quandoq̄ enim ordinant̄ cum di
uersis verbis ⁊ mediate. sic q̄ relatiuū cōstruat̄ cū vno verbo ⁊ ante-
cedens cū alio. ⁊ tunc discōueniūt in casu. vt sortes est homo quē dili
go. Ratio. q̄a diuersa verba requirunt diuersos casus. Quandoq̄ au
tem antecedens ⁊ relatiuū cōstruunt̄ immediate respectu eiusdē ver-
bi. vel etiā respectu diuersoꝝ. ⁊ sic debent esse diuersoꝝ casuum. vt sor-
tes quē percussi est homo. Et cōtra illū modū cōstruendi est hic im-
pedimentū. Vult ergo alexander tale documentū. Aliquando rela-
tiuū immediate cōiungitur antecedenti. ⁊ tamen cōueniunt in casu.
qd̄ est cōtra modū cōstruēdi relatiui ⁊ antecedentis. vt sermonē quē
vos audistis ver⁹ habet̄. Silr̄ hic. Vrbē quē statuo vestra est. Debe
ret em̄ dici. Sermo quē vos audistis ver⁹ habet̄. ⁊ sic ꝯmittit̄ i litte-
ra figura que dicit̄ antitesis. que habet fieri quando casus ponit̄ pro
casu. ⁊ sic actūs ponit̄ pro nt̄ō.

Impropꝛietas est. q̃a est ordinatio cõstructibiliũ cõtra cõmunẽ modũ cõstruendi relatiui ⁊ antecedẽtis. Ratio excusans est autoritas antiquoꝝ. Primo eñ celi dicit. Opoꝛtet patribus credere. Alexãder post hoc ponit sextũ impedimentũ cõtra naturã relatiui ⁊ antecedentis cũ dicit. Ad verbũ sepe vel adiectiuũ relatũ. Inuenies fugis aut piger es quod mihi ꝓcul absit. Et vult tale documentũ. Relatio grãmaticalis fit sepe ad nomen adiectiuũ vel verbũ. vt tu fugis. qđ scilicet fugere absit mihi ꝓcul. Impropꝛietas ⁊ viciũ ẽ. q̃a om̃e relatiuũ significat substantiã generalẽ ⁊ infinitã. ⁊ hec nõ potest specificari ꝑ adiectiuũ vel verbũ. verbũ eñ significat actũ ⁊ accidens. similiter et adiectiuũ. mõ accidens nihil potest specificare. Ratio excusans est inclusio rei verbalis nominaliter significate per nomẽ verbale. vt fugere includit fugã ratione cuius fit relatio. Similiter nomẽ adiectiuũ includit significatione materiali substantiã. ratione cuius fit relatio. Postea alexander ponit septimũ impedimentũ cũ dicit. Pro sola voce supponit sepe relatũ. Quamuis pꝛecedens supponat significando Dat deus aureolã qđ nomen habet ab auro. Et vult tale documentũ. Antecedens supponit sepe significatiue ⁊ accipit i suppositione ꝑsonali. ⁊ relatiuũ refert ipsum pro sola voce. vt i exemplo littere. Similiter Xp̃us natus est in bethleem iude. qđ interpꝛetat domus pacis. Impropꝛietas vel viciũ est. q̃a relatiuũ debet facere secũdã noticiã de antecedẽte. hoc aũt tollit quãdo antecedens ⁊ relatiuũ significant diuersa. Ratio excusans. quia in qualibet dictione sunt duo. vox ⁊ significatũ. si ergo dictio aliquãdo potest poni pro significato. etiam potest poni pro sola voce. Alexander postea ponit octauũ impedimẽtũ cũ dicit. Estq; relatiuis pꝛecedens materiale. ⁊ vult tale documẽtũ. Antecedens aliquando capit ⁊ supponit materialiter. ⁊ relatiuũ ip̃m antecedens pro suo significato vltimato. vt Nomen equirrea sic nobis placet illa videre. In quo exemplo hoc antecedẽs equirrea capitur pro voce tm̃. ⁊ hoc relatiuũ illa pro re. Equirrea aũt est locus in quo equi examinant in cursu. Et dicit a noie equus ⁊ a verbo ruo ruis ruere quod significat cadere. q̃a ibi sepius cadunt equi. Impropꝛietas aũt ⁊ ratio excusans est eadem cũ impropꝛietate ⁊ ratione impedimenti pꝛecedentis.

Notandũ tercio. Alexander ponit nonũ impedimẽtũ cũ dicit. Sepe relatiuũ ꝑmutat significatũ. Sunt dñi que nos fecere manus crucifixe. Ubi alexander vult tale documentũ. Antecedẽs equiuocũ sepe ponitur in oratione. ⁊ tunc antecedens capit pro vno

significato. ⁊ relatiuũ refert ip̃m in alio. vt in exemplo ꝑdicto hoc antecedẽs man⁹. qđ est equiuocũ capit ꝓ potestate diuina que nos creauit. ⁊ relatiuũ que refert illud antecedẽs pro manib⁹ coꝛpoꝛalib⁹ xp̃i. que sũt crucifixe. Uitiũ vel impropꝛietas est diuersa significatio antecedẽtis ⁊ relatiui. que tamẽ debent significare eandẽ rem. Ratio excusans. q̃a in vno accidẽti includunt plura significata. ⁊ ergo antecedẽs potest stare pro vno significato. ⁊ relatiuũ potest referre antecedẽs ꝓ alio. Unde hoc nomẽ manus est equiuocũ. Primo eñ significat partẽ hoĩs. Et sic dicit tercio de aĩa. Manus est organũ organorũ. Scđo man⁹ significat potestatẽ. vt etiã. Herodes misit manũ ⁊ appꝛehendit petrũ. Postea alexãder ponit decimũ impedimentũ cũ dicit. Et numerũ mutat. hominẽ diuina potestas. Plasmat eosq; marẽ factoꝛ creat ⁊ mulierẽ. Et vult tale documẽtũ. Antecedẽs ⁊ relatiuũ sepi⁹ discõueniũt in numero. vt in exemplo ꝑdicto. vbi antecedẽs hominũ est singularis numeri. ⁊ relatiuũ eos est pluralis numeri. Uicium est discõueniencia antecedẽtis ⁊ relatiui in numero. Ratio excusans est cõueniencia antecedentis ⁊ relatiui in significato. Antecedens eñ hominẽ q̃a est vniuersale. ⁊ ꝑ cõsequẽs cõtinet multa. quia vniuersale est vnũ in multis ⁊ vnũ de multis. ⁊ ex cõsequẽti etiã posuit relatiuũ eos in plurali numero. qđ significat multa. Postea alexander ponit vndecimũ impedimentũ cũ dicit. Inuenies positũ sine pꝛecedente relatũ. Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit. Flens magdalena querit si sustulit illũ. Et est documentũ tale. Relatiuum sepius ponit siue antecedẽte exp̃sse posito. Et hoc fit duplici de causa vt dicit iohãnes monachi. aut causa indignatiõis ⁊ ire vt in p̃mo exemplo. aut causa amoꝛis obticendi. vt in secundo Impropꝛietas est positio relatiui sine antecedente. Antecedẽs eñ ⁊ relatiuũ sunt coꝛrelatiua. modo posito vno coꝛrelatiuoꝝ etiã debet poni aliud. Ratio excusans est abilitas intelligẽdi antecedẽs in relatiuo. ⁊ sic aliq̃ dicunt q̃ hic cõmittit eclipsis. Alexander ponit duodecimũ impedimẽtũ relatiui ⁊ antecedẽtis cũ dicit. Indefinite p̃cedẽs siue relatum. Sepe locãs nullũ designãs inde locatũ. Cuncta timent hoiem. q̃a presidet ipe creatis. Et est hoc sepius in oratiõe. vbi tam antecedẽs q̃ ꝯsequẽs ponit sic q̃ nullũ illoꝝ significat certũ significatũ. Et dicit iohannes monachi q̃ tũc antecedẽs ⁊ relatiuũ supponũt cõfuse tãtũ q̃a nec antecedẽs nec cõsequẽs verificat ꝓ certo supposito. Impropꝛietas vel viciũ est. q̃a antecedẽs ⁊ relatiuũ debẽt significare aliquã rem determinatã. ex quo ꝯstruũt cũ verbis significãtib⁹ actũ. modo act⁹ sunt

suppositoꝝ p̄mo methaphisice. Ratio aūt excusans est ꝯueniētia antecedentis ⁊ relatiui in significato. Antecedēs eñ est vniuersale et tale significat vniuersaliter ⁊ ꝯfuse. sic etiā relatiuū. Postea ponit tredecimū impedimētū cū dicit. Et psonalē pmutat ppꝛietatē. Ut dn̄o benedic aquā que sup celos extat. Et est impedimentū hoc. Antecedēs ⁊ relatiuū sepi⁹ discōueniunt in psona. vt in exēplo p̄dicto. hoc antecedēs aqua est vti casus ⁊ secūde psone. ⁊ relatiuū que est tercie psone. Uiciū ⁊ impꝛopꝛietas est discōueniētia antecedētis ⁊ relatiui i psona. Ratio excusans. q̄a antecedēs ⁊ relatiuū significāt idem. licet sub diuerso modo. Illud eñ qđ significat antecedēs p̄marie. hoc relatiuū significat secūdarie. Seq̄tur corꝛollarie primo ex littera q̄ ad vocatiuū p se nō fit relatio. Unde dicit florista. Nō fit p q̄ntū directa relatio casum. Nāq̄ vocatiuū nunq̄ scit habere relatū. Sequit corꝛollarie secūdo q̄ in istis exēplis. Uirgili q̄ scripsisti eneida viuis memoria. Itē. Christe fili dei viui q̄ nat⁹ est de maria. Itē in illa. Gaude maria virgo q̄ cunctas hereses sola interemisti. Itē in illa. Benedictus dn̄s q̄ sedes sup cherubin nō fit relatio ppꝛie ad vocatiuū. sꝫ potius ad n̄tm̄ illi⁹ vti. patet. q̄a relatiua carēt vtō. Ultimo alexāder ponit vltimū impedimētū ꝯtra naturā relatiui ⁊ antecedētis cum dicit. Nō des ad vocē quādoq̄ relata sed ad rem. Nois: bona gens de⁹ est ꝓtectoꝛ eoꝝ. Et est hoc impedimētū. Relatiuū sepe refert ad significatū antecedētis ⁊ nō ad vocē antecedētis. vt in exemplo p̄dicto hoc relatiuū eoꝝ nō refert ad hoc antecedēs bona gens. q̄a discōueniret sed refert ad antecedēs scđm significatū suū. vt scꝫ ad ly hoim. valet eñ p̄dicta oꝛatio tantū. bona gens est scilicet viri ⁊ mulieris de⁹ est ꝓtectoꝛ eoꝝ scꝫ hoim. Impꝛopꝛietas est. quia antecedens ⁊ relatiuū discōueniunt in numero. ⁊ etiā relatiuū debet referri tam ad antecedēs scđm vocē q̄ scđm significatū qđ hic nō fit. Ratio excusans est cōueniētia significatiōis antecedētis collectiui singlaris numeri cū relatiuo pluralis numeri. In noie eñ collectiuo significant plura. Dicit eñ iohānes ianuēsis. Nomen collectiuū est qđ in singularis numero significat plura. vt gens populus.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo. Alexāder ponit impedimēta ꝯtra q̄ntā regulā grāmaticalē q̄ est q̄ demōstratiuū ⁊ suū demonstrabile debēt ꝯuenire in trib⁹ sicut adiectiuū ⁊ substātiuū in numero in genere ⁊ in casu. vt iste hō. Et ꝯtra istā regulā alexādꝛ ponit impedimēta duo. Primū tenet se ex pte significati. scđm tenet se ex pte ꝯformitatis. Primū tāgit cū dicit. Impsonalis fit demōstratio sepe. Sal mōstrās dicit re misit aq̄s helize⁹. Pro quo sciēdū demōstratio est duplex. Quedā psonalis. ⁊ est q̄n res demōstrata subiacet. ⁊ p̄sens est vi ui. vt iste homo demōstrādo hoiem p̄sentē. Alia aūt est demōstratio impsonalis. ⁊ ē quādo res demōstrat vna ⁊ alia intelligit. vt hec herba crescit in hoꝛto meo. vbi demōstrat vna herba ⁊ alia intelligit. Silr in exēplo littere vnū sal demōstrat ⁊ aliud intelligitur. Dicit aūt demōstratio impsonalis nō ideo. q̄a ibi nō demōstraretur psona ⁊ res aliqua. sed dicit ideo impsonalis. q̄a eadē res in numero nō demōstrat. Impꝛopꝛietas. q̄a demōstratiuū ⁊ suū demonstrabile debēt significare eandē rem. Ratio excusans est ꝯueniētia rerū in specie. Secūdū impedimētū est ex parte cōfoꝛmitatis. vt ibi. Ut mea defuncte da molliter ossa cubare: vbi demōstratiuū scilicet mea ē pluralis numeri ⁊ acti casus. sed defuncte res demonstrata est singularis numeri feminini generis. tamē de ista dictū est ante. Sequit corꝛollarie q̄ nō est incōueniēs in eadē oꝛatione esse diuersa impedimēta respectu diuersoꝝ. patet in oꝛatione predicta. in qua est impedimētū cōtra regulā adiectiui ⁊ substātiui vt dictū est ante. Et etiam est impedimentū contra regulā demonstratiui ⁊ sui demōstrati. Sexta regula contra quā autoꝛ adducit impedimenta tangitur ibi. Iungere cōsimiles debet cōiunctio casus. Et est ista. Cōiunctio debet coniungere similes casus ante ⁊ post. vt homo et asinus currunt. ⁊ licet alexander nō ponit instantiā ꝯtra istas regulas. tamē alij grāmatici ⁊ floꝛista ponunt triplex impedimentū. Primū quando cōiunctio mediat ⁊ cōiungit adiectiuū cū substantiuo. vt albus equus. ⁊ magne cōmoditatis cursitat. In qua oꝛatione albus equus regit a verbo cursitat. sed magne cōmoditatis regitur a noie equus. Secūdū impedimētū quādo ꝯiunctio cōiungit dictionē possessiuā cū gtō casu. vt filius iliacus ⁊ martis cōdidit vꝛbem filius iliacus regitur a parte ante a verbo condidit. ⁊ martis a noie filius. Terciū impedimentū quando coniunctio mediat inter casus qui possunt regi ab eodem regente. vt plenum gratia ⁊ veritatis. Ratio autem regule quare coniunctio mediat inter similes casus. quia coniunctio coniungit diuersos casus respectu eiusdē verbi. sed idem verbum requirit similes casus quare regula vera. Quartū impedimentū est defectus. Et describitur sic. Est dictionum in oꝛatione locatio sine regente vel recto. aut determinabilis sine determinatione expꝛesse. Et talia impedimenta defectus alexander ponit tria. Primum tangitur in littera precedenti cū dicitur. Multotiens verbum substantiuum petis extra.

Et est impedimentũ. hoc verbũ substantiuũ sepiꝰ nõ expresse ponit.
sed subintelligit. vt. Gloria patri. que valet istã. Gloria sit patri. Et
in ista oratione cõmittit figura que dicit eclipsis. sicut enĩ in natura
fit eclipsis quãdo sol vel luna deficit a lumine. sic eclipsis dicit figura
in arte quãdo vnũ necessariũ deficit in oratione. Et nõ est intelligen
dũ ꝙ solũ verbũ substãtiuũ subintelligit in oratiõe. sed etiã subintel
ligit nomẽ substãtiuũ. vt comedẽtẽ habẽdũ est panes. vbi subintelli
gitur hoc substãtiuũ hoiem. Similiter aliquãdo subintelligit verbũ
adiectiuũ vel passiuũ. vt Gloria in excelsis deo. subintelligit hoc ver
bũ cãtat. Itẽ in ista oratiõe de sctã agatha. Mẽtẽ sanctã spontaneã
honorẽ deo. ⁊ patrie liberationẽ. subintelligit hoc verbũ dedit. obtu
lit. vel fecit. Et valet tantũ. Sãcta agatha habuit spõtaneã mentẽ
id ẽ rectã vel promptã mẽtẽ ad seruiẽdũ deo. ⁊ dedit honorẽ deo. ⁊ fe
cit patrie liberationẽ. Secũdũ impedimẽtũ defectꝰ tangit ibi cũ di
cit in textu. Equalẽs geminis harũ si iũgit vni. Dictio ꝓ reliqua tan
tũmodo debet haberi. Sic visu cecũ visu dic esse carẽtẽ. Ex qua litte
ra elicit tale documẽtũ. Dictio equiualens dictiõibus duabus in si
gnificãdo si iungat vni earũ qbus equiualet tunc solũ debet accipi ꝓ
altera illarũ. vt hec dictio cecus equiualet duabus dictõibus in signi
ficando. qa valet tm̃ sicut carens visu. Cũ aũt dico cecus visu. cecus
accipit tantũ ꝓ carẽs. ⁊ nõ ꝓ ambabꝰ. qa alias esset nugatio ⁊ supflu
itas. valeret enĩ tm̃. cecus visu si acciperet ꝓ ambabus carens visu
visu. Improprietas est hec. qa dictio nõ accipit ꝓ illa cui equiualet.
Ratio excusans est vt nõ cõmittat nugatio. q̄ est vnius ⁊ eiusdẽ in
utilis repetitio. Terciũ impedimẽtũ defectꝰ tangit cũ dicit. Quando
actm̃ verbo ꝯstructio iũgit obliquũ. Per nõ exponere cõuenit illum
Aut simul exponi debet constructio tota. Et vult tale documentum
Quãdo obliquus negatiuꝰ adiũgit verbo tũc talis obliquꝰ potest ex
poni ꝑ hoc aduerbiũ nõ ⁊ obliquũ affirmatiuũ. vt neminẽ ꝑcussi. que
valet istã. Nõ ꝑcussi aliquẽ hoiem. vel tota oratio debet simul expo
ni vel resolui. sic ꝙ verbũ actiuũ mutat in passiuũ. ⁊ obliquꝰ in rectuꝫ
⁊ prior rectũs in obliquũ. vt ego video nullũ. resoluit sic. nullꝰ homo vi
detur a me. Improprietas est hec. qa obliquꝰ debet seq̃ verbũ. hic au
tẽ cũ dicit. neminẽ ꝑcussi p̄cedit. Ratio excusans est ꝓpter euitare re
pugnantiã duaꝝ regulaꝝ. p̄ma est in grãmatica. scd̃a in logica. In grã
matica est hec regula ꝙ obliquus debet sequi verbũ. In logica ẽ hec
ꝙ negatio debet p̄cedere. modo tali resolutiõe facta vt docet regula
remouet ⁊ tollit talis repugnãtia. Istis notabilibus sic stantibus est

Cõclusio respõsalis. Littera alexandri de impedi-

mentis cõtra regulas p̄dictas est sufficienter assignata. Patet veri
tas conclusionis ex his que dicta sunt.

Arguit p̄mo. Relatiuũ positũ inter dictiões diuersoꝝ generũ idẽ
significantiũ nõ potest cõformari cũ vtroqꝫ in genere. igit. ꝓbat an
tecedẽs. Illud qd̓ cõuenit cũ aliquo in genere est illiꝰ generis in quo
debet cõuenire cũ alio. sed relatiuũ est simul masculini ⁊ feminini gene
ris. ergo relatiuũ nõ cõuenit cũ casibus diuersoꝝ generũ. Maior est
nota. qa illud qd̓ nõ habet aliqd nõ potest cũ eo cõuenire. Minor est
nota. ⁊ patet de illo relatiuo quẽ qd̓ solũ est generis masculini. Dico
verũ argumentũ ꝯcluderet si littera absolute esset intelligẽda ꝙ tale
relatiuũ scd̓m se in ꝓpria forma deberet cõuenire cũ vtroqꝫ in gene
re. sed intelligit ꝙ cõuenit cũ vtroqꝫ scd̓m se vel eius condeclineũ. vt
deductum est in primo notabili.

Arguitur scd̓o: Pia stirps iesse ⁊ xp̄m nõ significant idem. ꝓbatur
sic. Cõstructibilia que significãt diuersas res numero differẽtes non
significãt idẽ. sed pia stirps iesse ⁊ xp̄m sic se habẽt. igit. Maior est no
ta. qa ista que differũt numero nõ sunt idẽ. vt probatur q̄nto metha
phisice. Minor. qa stirps iesse significat patrẽ dauid q̄ fuit p̄cipiuꝫ
gñealogie illius. ⁊ xp̄m significat saluatorẽ. modo pater dauid ⁊ cri
stus fuerũt res differẽtes numero ⁊ fuerunt diuersi hoies. Dico verũ
argumẽtũ ꝯcluderet si stirps iesse hic deberet referri ad p̄cipiũ stir
pis. vt patrẽ dauid. sed debet referri ad xp̄m q̄ fuit p̄cipale membrũ
illius genealogie eẽ stirpis scd̓m humanitaem.

Arguit tercio. Cornotũ nõ est generis neutriꝰ. igit terciũ impedi
mẽtũ nõ valet. ꝓbat antecedẽs noia ciuitatũ sunt generis feminini.
sed cornotũ significat ciuitatẽ. igitur. Maior est nota. minor similiter
Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ noia ciuitatũ sunt generis feminini.
nisi habuerint specialẽ terminationẽ alicuius specialis generis. ⁊ sic
est in ꝓposito. qa cornotũ habet terminationẽ nominũ neutrius ge
nerius. ⁊ ergo nõ est generis feminini.

Arguitur quarto. Hec est incõgrua rex est cornoti que ciuitas cor
notũ preualet omĩ patrie. ergo hoc relatiuũ q̄ nõ refertur ad hoc an
tecedens ciuitas subintellectũ. ꝓbatur antecedẽs. qa ista peccat con
tra regulã grãmaticalẽ ciuitas cornotũ. ꝓbatur. qa ibi ponunt duo
noia substãtiua ⁊ nullũ ponitur in gtõ. Dico veꝝ argumentũ ꝯcludit
ꝙ hec nõ est simpliciter ꝯgrua ciuitas cornotum. sed ibi est appositio
⁊ per consequens argumentum non concludit.

Arguit q̄nto. Relatio grãmaticalis nõ potest fieri ad verbũ. igit
sextũ impedimentũ nõ est bene positũ. Probat sic. Relatiuum debet

significare idem qđ antecedẽs. sed relatiuũ ꝛ verbũ nõ possunt significare idem igitˀ. Maior. q̃a relatiuũ facit secundã noticiã de antecedente. Minor. q̃a relatiuũ significat substãtiã. sed verbum significat actũ ꝛ accidẽs. modo accidẽs ꝛ substãtia nõ significãt idez. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si relatio fieret ad verbũ sub ratione verbi sed relatio fit ad verbũ sub significatione nominali inquantũ verbũ infinitiui modi poniˀ pro suo noie verbali qđ includit. vt fugere ponitur pro fuga.

¶ Arguitˀ sexto. Antecedẽs nõ potest supponere materialiter. ꝛ relatiuũ ꝑsonaliter. igitˀ octauũ impedimẽtũ nõ valet. Probatˀ sic. Relatiuũ capit suppositionẽ absolute. si ergo antecedens supponit materialiter. ergo etiã ꝛ relatiuũ. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a relatiuũ vt dicunt logici suppositionẽ capit ab antecedente. Probatˀ. Relatiuũ enĩ verificatur per antecedẽs. vt ostendunt logici. ergo etiã capit suppositionem ab antecedente. Tenet cõsequentia. q̃a terminus qui verificatˀ supponit. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ relatiuũ capit suppositionẽ ab antecedente verũ est de suppositiõe in specie: sed nõ in genere. q̃a antecedens potest supponere materialiter. ꝛ relatiuũ ꝑsonaliter. Est enim regula generalis in logica. Relatiuũ relatiue tentũ semꝑ supponit personaliter. licet antecedens aliquando materialiter.

¶ Arguitˀ septimo. Relatiuũ nõ potest poni sine antecedente. igitur vndecimũ impedimentũ est male assignatũ. Probatˀ antecedens. Posito vno correlatiuoꝝ ponitˀ ꝛ aliud. sed antecedens ꝛ relatiuũ habẽt se vt correlatiua. igitˀ posita vno relatiuo etiã debet poni antecedẽs. Maior est aristotelis in ꝑdicamẽtis. Minor ꝓbatˀ. q̃a relatiuũ dicitˀ respectu antecedentis. ꝛ antecedẽs dicitˀ respectu relatiui. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ posito vno relatiuoꝝ debi poni ꝛ alterũ. verũ est expresse vel implicite. ꝛ sic licet aliquãdo in grãmatica ponitˀ relatiuũ sine antecedẽte expresse. tamen faciliter potest intelligi antecendens. ꝛ etiã vt postea patebit in relatione expressa posito vno relatiuoꝝ ponitur ꝛ aliud. sed nõ in relatione implicita.

¶ Arguitˀ octauo ꝛ vltimo. Cõiunctio nõ ꝯiũgit similes casus igitˀ. ꝓbatur antecedens. Illud qđ cõiungit diuersa nõ cõiungit similes casus. sed cõiunctio quelibet cõiungit diuersa. igitur cõiunctio nõ coniungit similes casus. Maior est nota. quia diuersa non sunt similia Minor patet per alexandrũ postea in textu. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ cõiunctio cõiungit similes casus quo ad voce. licet diuersos quo ad significatũ. vt homo ꝛ asinus currunt. Sequitˀ correllarie ꝙ hic nõ est cõtradictio. cõiunctio cõiungit diuersa. igitˀ nõ coniũgit similia. Patet. q̃a diuersitas referˀ ad res significatas. sed similitudo quo ad voces. cõtradictio aũt debet fieri ad idem. vt patet ꝑ ꝑmo periarmeniarum.

Fiet asinbasma sine recto clausula plena
Me tedet vicij: placet illi iura teneri
Questio fit. si fiat in his constructio duplex
Huic placet esse probo. nobis placet esse peritos
Jungere consimiles debet coniunctio casus
Qui nisi preterq̃ similem retinent sibi formam
Actum siue pati signare gerundia possunt
Atq̃ supina per hoc datur his constructio duplex
Si tamen a verbis veniant signantibus actum
Hec delectatur in spectando quasi pulchra
Deq̃ gerundiuis que sum gerit: esse videtur
Questio: si triplex illis constructio detur
Presbyter essendi causa vis clerice radi
Militis essendi causa precor arma parari
Essendi regem causa me posco iuuari
Infinitiuo primum distingue supinum
Atq̃ gerundiuis primis suprema supina
Sic iungam verbo. per quod motum tibi signo.

Utrum littera alexandri incipiendo ibi. Fiat asinbasma. vsq̃ ibi. Fiat de voce sermo quandoq̃ per illam. sit bene posita. Pro intellectione littere.

Notandũ est ꝑmo ꝙ ꝯstructio scdm priscianũ scdo minoris est triplex. Prima dicitur sinbasmatica. Et est ꝯstructio in qua ntĩs ꝯstruitur cũ verbo intransitiue. vt homo currit. Et dicitur

a sin qd est con τ basis fundamentū. quasi cū fundamēto. qa supposi-tū τ appositū sunt fundamētū ꝯstructiōis. Cui᷒ ratio est ista. Sicut est in natura. sic est in arte. sed in natura materia cū forma est funda mentū totius esse. ergo ꝯ etiā in arte ꝯstructio suppositi τ appositi est fundamētū totius ꝯstructiōis. Maior est aristotelis scdo phisicoꝝ. Ars imitatur naturā. Minor est nota. qa ex actu τ potētia fit vnum per se. vt patet nono methaphisice. modo materia est potētia. forma aūt actus. Suppositum aūt in arte habet se vt materia τ appositum vt forma. quare ꝯcluditur ꝙ ꝯstructio suppositi cū apposito est fun-damētū ꝯstructionis. Secunda ꝯstructio est parasinbasmatica. τ est cōstructio verbi cū obliquo a parte post. vbi scilicet denotatur fieri transitio de vna ꝑsona in aliam. vt ego diligo petrum. Et dicitur a para qd est iuxta τ basis fundamētū. quasi iuxta fundamentū. Talis em̄ ꝯstructio nō habet om̄ia que requiruntur ad oratiōnē ꝑfectā. qa li-cet habet verbū ꝑsonale. tamē nō habet suppositū. Tercia cōstructio dicitur asinbasmatica. τ est ꝯstructio verbi imꝑsonalis cū obliquo a parte ante. vt iohānis interest currere. Et dicitur ab a qd est sine et basis fundamentū. quasi sine fundamento. qa nō habet fundamenta ꝯstructiōis qa nec habet verbū ꝑsonale nec ntīm. Primā ꝯstructionē stoici vocabāt dignas. Secundā vocabāt minus dignas. sed terciā vocabāt indignas. eo ꝙ sunt sine recto τ verbo ꝑsonali. Postea ale-xander in textu mouet vnū dubiū. vtrū iste oratiōes. Huic placet esse ꝓbo. nobis placet esse peritos. an iste oratiōes sint ꝯgrue. sz nō soluit hoc dubiū ꝓpter magnā ꝯtrouersiā inter grammaticos. Et sic licet autor nō soluit eas expresse. tamen ex processu autoris clara solutio potest haberi.

Pro intelligētia ergo illi᷒ notādū ꝙ ista oro. Huic placet esse ꝓbo absolute est incōgrua. Verbū em̄ sbm infinitiui modi qn̄ debet copulare siles casus tunc debet respicere ambos casus. τ ha-bere aliqualē habitudinē ad eos. sicut regēs ad rectū. mō sic nō ē hic qa vbuz sbm ifinitiui modi nō pt regere dtīa pte ante. tn̄ si isti duo dti casus sit scz huic τ ꝓbo ꝯstruunt a pte post itrāsitiue. τ vn᷒ determi-nat aliuz oratio ē ꝯgrua. τ valet tm̄. huic ꝓbo placet esse. Si autē re-gunt a diuersis ptib᷒ vn᷒ a pte ante. τ alt a pte post oratio erit incon-grua. Silr ista. nobis placet esse peritos ē absolute incōgrua. si vbuz infinitiui modi sumit sine supposito τ actō. Infinitiu᷒ em̄ vbi substā-tiui nō regit dtm̄ a pte post. Si autē intelligitur accusatiuus reddēs suppositum huic verbo infinitiui modi esse oratio erit incōgrua. τ va-lebit tantum. nobis placet nos esse peritos τ doctos.

De impedimentis.

Notandū secundo ꝙ alexander postea dicens in te-xtu. Actū siue pati signare gerundia possunt. Atqꝫ supina: per hoc da-tur eis constructio duplex. Si tamen a verbis veniant signantibus actum. Hec delectatur in spectando quasi pulchra. Vult alexander talem doctrinā. Gerundia τ supina descendētia a verbis actiuis pos-sunt significare indifferenter actionē vel passionē. vnde τ ꝓpter hoc possunt habere recte constructionē. ratione em̄ significationis actiue regunt a parte post accusatiuū. sed ratione significationis passiue re-gunt a parte post ablatiuū mediante ꝓpositiōe a vel ab. Sequit cor-rollarie ꝙ ista. Hec delectatur in spectando quasi pulchra. resoluitur dupliciter. Primo scdm significationē actiuā. vt sic. Hec delectat in spectando. id est in videndo pulchra. id est pulchras res. Secūdū si-gnificationē passiuā resoluitur sic. Hec delectat in spectādo quasi pul-chra. id est vt inspiciatur pulchra ab alijs. Johānes etiā monachi in cōmento ponit differentiā inter gerundiū τ gerundiuū istā. qa gerun-diū ꝓprie venit a verbis cōmunibus τ actiuis. τ retinet recte signifi-cationem. Et dicit a dia ꝙ est duo τ gero geris quasi gerens signifi-cationez duoꝝ. Sed gerundiuū venit a verbo absoluto: deponēta li neutrali τ passiuo. Et dicit a gero geris τ diuū qd est vnū. quasi ge-rens τ importans significationē vnius. aut actionis tm̄. aut passiōis tm̄. sed ista differentia sepius nō curat a grāmaticis τ vna pro alte-ra accipitur

Notandū tercio ꝙ alexander in littera sequēti mo-uet questionē vtrum orationes in littera posite sint congrue. Prima Presbyter essendi causa vis clerice radi. Scda. Militis essendi cau-sa precor arma parari. Essendi regem causa me posco iuuari. Et non soluit alexander illas questiones. qa grammatici diuersimode locuti sunt de congruitate harū orationū. Pro quo notandū. Prima oratio videlicet ista. Clerice vis radi causa essendi presbyter est congrua. qa hoc verbū substantiuū sum regit nominatiuū a parte post. τ ꝑ cō-sequens om̄es eius modi τ condeclinea iuxta regulā prisciani. Que-cūqꝫ casum regit verbū indicatiui modi. eundē regunt om̄ia eius con-declinea. Secūda aūt oratio videlicet ista. Precor parari arma cau-sa essendi militis potest dupliciter considerari. Vno modo vt in tali oratione est regimen possessoriū. τ sic ille ntūs ego resoluitur in pos-sessorem. τ sic oratio est congrua. τ valet tm̄. ego precor parari arma causa essendi militis. id est vt sim alicꝰ militis. vt seruus vel famul᷒ Alio modo potest considerari inquantū hoc gerundiū essendi denomi

nat extrema. inter que mediat pertinere ad eādē rem. sicut suū v̄buz indicatiui modi. ⁊ sic p̄dicta oratio est incōgrua. q̄a talis ydēptitas tūc p illā orationē nō exprimit. Ratio. q̄a casus a p̄te ante rectus est ntūs. casus aūt a p̄te post rectus est gtūs. modo ntūs ⁊ gtūs non exprimūt talē ydēptitatē. Cōsiderādo aūt istā orationē vt ille gtūs militis determinat hoc ꝙ est arma oratio erit cōgrua. ⁊ valet tantum. ego p̄cor parari arma militis causa essendi. id est vt sint. Tercia aūt oratio videlicet ista. ego posco me iuuari causa essendi regez. potest dupliciter ꝯsiderari. Uno modo vt hoc gerūdiū essendi regit vnum actm̄ a p̄te ante. ⁊ aliū a p̄te post. ⁊ sic oratio est ꝯgrua. ⁊ valet tantū ego posco me iuuari causa essendi regē. id est vt velim me esse regem Alio modo ꝯsideratur hec oratio vt resoluitur p hoc ꝯplexū. vt sim regē ⁊ valet tantū. ego posco me iuuari causa essendi regem. id est. vt sim regem. ⁊ sic est incongrua.

Notādū q̄rto. Alexāder in littera sequēti ponit duas doctrinas. Prima. Infinitiu⁹ ⁊ p̄mū supinū terminatū in um differunt. Patet. q̄a infinitiu⁹ ꝯstruitur cū verbis p̄hereticis: que significat actū aīe interiorē cognosscitiuū. vt volo legere. sed p̄mū supinum construitur cū verbis significātib⁹ motū localē exteriorē de loco ad locum vt vado spaciatū. id est ad locū in quo volo spaciari. Scd̄a doctrina Primū gerūdiū terminatū in di differt ab vltimo supino terminato in u. Patet. q̄a vltimū supinū ꝯstruitur cū verbo significāte motū de loco ad locū. vt venio amatu. id est de loco in quo amaui. sed p̄mū gerūdiū ꝯstruitur cū verbo q̄d significat quietē in loco. vel etiā motū interiorem. vt ego sum hic causa informandi. in qua oratione nullus significatur motus. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. Littera alexandri declarata est bene assignata. Patet veritas cōclusionis ex his que dicta sunt in notabilibus.

¶ Arguitur p̄mo. Cōstructio ex supposito ⁊ apposito non est perfecta. igitur non debet dici simbasmatica. Probatur antecedēs. Perfectū est q̄d nō suscipit additionē. sed ꝯstructio ex supposito ⁊ apposito recipit additionē igitur nō est p̄fecta. Maior est aristotelis q̄nto methaphisice. Perfectū est q̄d nō suscipit yperbole. id est additionē. Minor. q̄a hec ꝯstructio homo currit recipit additionē ⁊ p̄fectionem. dicēdo. homo currit bene. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ ꝯstructio ex supposito ⁊ apposito est p̄fecta essentialiter. sed nō accidentaliter. sicut in simili

homo cōpositus ex materia ⁊ forma est p̄fectus essentialiter. licet potest p̄fici accidentaliter p scientias ⁊ virtutes. sic ⁊ hic cōstructio ex supposito ⁊ apposito est p̄fecta essentialiter. licet potest perfici p determinationes accidentales.

¶ Arguitur secūdo. Nulla constructio est asinbasmatica. igitur. Probatur sic. Nulla ꝯstructio est sine fundamento. igitur nulla cōstructio est asinbasmatica. Tenet consequentia ab eodē ad idem. Antecedens p̄batur q̄a illud q̄d est sine fundamento est nihil. ⁊ sic ꝯstructio asinbasmatica esset nihil. Dico verū argumentū ꝯcluderet si ꝯstructio asinbasmatica esset simpliciter sine fundamento. sed alexander vult ꝙ cōstructio asinbasmatica est sine fundamento directo. licet habeat fundamētū indirectū. quia obliquum.

¶ Arguitur tercio. Littera ista alexandri cōtradicit pri⁹ dictis. igitur nō valet. Probatur antecedēs. q̄a prius dixit ꝙ ꝯstructio est duplex cū dixit. Ingeminas partes ꝯstructio scindit illi. Hic aūt dicit ꝙ ꝯstructio est triplex. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ immediate constructio diuiditur in duas partes. sed mediate diuiditur in tres. ⁊ ille tres reducuntur ad duas. q̄a ꝯstructio simbasmatica ⁊ asinbasmatica reducuntur ad constructionē transitiuā. Et parasinbasmatica reducitur ad cōstructionem intransitiuam.

¶ Arguitur quarto. Processus alexandri nō valet. igitur. p̄batur. q̄a alexāder mouet dubiū q̄d nō soluit. igitur eius p̄cessus nō valet. Probatur antecedens. q̄a alexander mouet vtrū iste oratiōes sunt congrue. huic placet esse p̄bo. nobis placet esse peritos. ⁊ nō soluit eas. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ nō soluit eas expresse. tamen implicite soluit eas ex prius dictis. vt deductū est in primo notabili.

¶ Arguitur quinto. Ista oratio. Huic placet esse probo. nec est oratio congrua nec incongrua. igitur alexander male mouet dubiū. Hoc probatur primo ꝙ non est congrua. quia infinitiuus verbi substantiui non regit datiuum a parte ante. nec a parte post. sicut nec suū verbum indicatiui modi. ergo non est congrua. Sed ꝙ non sit incōgrua patet. quia valet tantum. huic probo placet esse. Dico verum argumentum concludit ꝙ predicta oratio est congrua construendo istos datiuos. huic probo simul a parte ante. sed construendo vnum a parte ante. ⁊ alium a parte post tunc est incongrua. vt dictum est in primo notabili.

¶ Arguitur sexto. Gerundia nō possunt significare actionē ꝛ passionem simul. igiť. Probať antecedens. Idem nō significat opposita. sed actio ꝛ passio sunt opposita. igiť idem nō potest significare actionem ꝛ passionē simul. Maior est nota. Minor. qa actio ꝛ passio sunt predicamenta distincta ꝛ opposita. vt dicit aristoteles in p̄dicamentis Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ idem nō significat opposita in vna et eadem oratione. sed bene in diuersis. ꝛ sic alexander vult ꝙ aliquando gerundiū significat actionē ꝛ aliquando passionē in diuersis orationibus.

¶ Arguiť septimo. Hec oratio est simpliciter incongrua. Precor parari arma causa essendi militis. igiť. Probať antecedens. qa ille infinitiuus essendi nō potest regere diuersos casus ante ꝛ post. igiť est simpliciter incongrua. Probať. qa in illa oratione sunt diuersi casus. scilicet ntūs ante. ꝛ gtūs post. Sed antecedens ꝓbať qa verbū substātiuū importat ydemptitatem. Dicit eñ p̄mo periarmeniarum. Hoc verbū substantiuū est. est copula ꝛ vnio ydemptitatis. modo gtūs et ntūs nō sunt casus ydemptitatis. immo diuersi. Unde diciť in regula grāmaticali. Verbū substantiuum regit similes casus ante ꝛ post. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ absolute loquendo p̄dicta oratio nō est congrua. sed tenendo vt in tali oratione est regimen possessorium. tunc bene est congrua. vt dictū est in secundo notabili.

¶ Arguiť octauo. Infinitiuus ꝛ p̄mū supinū nō differunt. igiť. Probatur. Illa que idem significant nō differunt. sed infinitiuus ꝛ p̄mum supinū idem significant. igiť. Maior est nota. qa significatio est forma dictionū. modo vnitas rei. ꝛ idēptitas est a forma. Minor. qa infinitiuus ꝛ primum supinum significant eundē actum verbalem. vt legere et lectū ambo significant actum legendi. Dico verum argumentum concludit ꝙ infinitiuus ꝛ primū supinum significant idem essentialiter. sed nō accidentaliter. vnde ꝛ ꝓpter hoc habēt diuersū modum construendi. vt declaratū est in vltimo notabili.

Fiet de voce sermo quandoq; per ipsam
Materialiter hanc ibi dices esse tenendam
Casus per voces confundis materiales
Vox cuius pars est apponens prepositiua
Una potest alteri sotiari prepositiue
De post setantes: de sub pede: de prope fontes
In subter vel tus dant quartum: dum sociamus.

ergo inter ea nō mediat coniunctio.

Notandū tercio. Autor in littera sequenti mouet quattuor questiones. Utrū superi⁹ ꝛ inferi⁹ debēt ꝯiūgi ꝑ ꝯiūctionem Hoc est vtrū inter superi⁹ ꝛ inferi⁹ debet poni cōiunctio. vtrū sit dicēdū. homo grāmaticus. vel homo ꝛ grāmaticus. Ad quā questionē breuiter est dicendū ꝙ si superi⁹ ꝛ inferi⁹ accipiūť ꝓ eodē inter ea non mediat cōiūctio. sed si capiunť pro diuersis inter ea mediat cōiūctio. Ratio. qa cōiūctio semꝑ mediat inter diuersa. Scda questio est ista. Si idē potest iūgi sibiipsi ꝑ ꝯiūctionē. id est vtrū dictiones sinonime vel idem significātes adequate. Dicendū ꝙ nō. qa semꝑ ꝯiūctio cōiūgit diuersa significata. Tercia questio vtrū ꝯiūctio potest ꝯiūgere illa que nequeūt adesse. id est desperata. vt homo asin⁹. Dicendū ꝙ sic qa ꝯiūctio semꝑ ꝯiungit diuersa. modo desperata sunt diuersa Quarta questio vtrū ꝯiūctio potest ꝯiūgere illa que nequeunt abesse adinuicē vel separari. vt ꝓpriā passionē cū subiecto. Dicēdū breuiter ꝙ si ꝓpria passio ꝛ subiectū capiūť ꝓ vna re inter ipa nō mediat coniūctio Ratio. qa ꝯiūctio semꝑ mediat inter diuersa. Si aūt subiectū. vt homo caperet ꝓ vno hoie vt ꝓ socrate. ꝛ ꝓpria passio risibile ꝓ alio homine vt ꝓ platone. tūc inter ipa mediat ꝯiūctio. Ratio. qa cōiunctio coniungit diuersa.

Notādū quarto ꝛ vltimo. Autor in textu ponit tale documētū quādo fit cōparatio ꝓprie dicta aliquoꝝ in aliqua ꝓprietate ꝑ hoc aduerbiū q̄. vel aliā dictionē. vel aduerbiū cōparatiuum tūc ambo extrema debēt cōuenire ꝛ participare in illa dispositione. vt cū ꝯcedo ꝙ plato est melior q̄. sortes. cōcludiť ꝙ sortes est bon⁹. et plato est bon⁹. Ratio. qa ꝯparatiu⁹ ꝓprie capt⁹ denotat suū positiuū dici de ambob⁹ cōparatis. Unde notādū ꝙ cōparatio est duplex. quedā est ꝓprie dicta quādo positiu⁹ cōparatiui in quo fit cōparatio diciť de ambob⁹ cōparatis. vt sortes est melior platone. Et hanc cōparationē ꝓprie dictā autor dicit rectā. Alia aūt est cōparatio improprie dicta quādo positiu⁹ cōparatiui in quo fit cōpatio nō denotatur dici de ambob⁹ cōparatis. sed tantū de vno. vt de⁹ est melior diabolo que valet tātū. de⁹ est bon⁹ ꝛ diabolus nō est bon⁹. ꝛ hāc ꝯparationē autor vocat nō rectā. Postea autor ī fine ponit vnū notabile. ꝛ ē hoc ꝙ relatio logicalis ē duplex. q̄dā extrinseca qñ relatiuū scʒ ꝛ suū correlatiuū ambo exp̄sse ponūť. vt pať filij pať. Intrinseca est qñ relatiuū ꝛ suū correlatiuū nō exp̄sse ponūť. sed in vna dictōe pluralis nūeri includūť. vt filiēs sūt quos ego cerno. q̄ valet istā. vn⁹ illoꝝ ē filius alteri⁹

In qua oratione est relatio extrinseca ⁊ manifesta. ⁊ tunc alexander dicit ꝙ in relatione manifesta ⁊ extrinseca correlatiuū immediate debet addi relatiuo ꝓpter hoc q̄a verbū determinat dependentiā alterius. sed in relatione extrinseca hoc nō debet fieri. De exemplo isto quare autor hoc ponit in fine varij diuersimode dicunt. Aliqui enim volunt ꝙ alexander per hoc exemplū voluit exprimere ydemptitatē ⁊ essentiā nature diuine. patris. ⁊ filij. ⁊ spiritus sancti. vt quasi diceret. Illi quos ego cerno in fide ⁊ credo vt patrē. filiū. ⁊ spiritū sanctū sunt similes in natura. q̄a tres persone ⁊ vna essentia. ⁊ sic alexander hic in fine egisset gratias deo de gratia sibi impensa vt librū hūc terminasset. Alij vero dicunt ꝙ alexander tetigisset fabulā quandam. quam scribit Gamfredus in noua poetria sua de quodā mercatore. quē vxor voluit decipere. licet ipe deceperit vxorē. quasi diceret alexāder. Mercator iste ⁊ vxor sua sunt similes in astutia. ⁊ hoc est plus cōmune. Unde dicit Gamfredus in hec verba. Rebus in agēdis vel cōiungendis longe distante marito. Uxor mecha parit puerum post multa euerso. De niue conceptū fingit: fraus mutua caute. Sustinet asportat vendit matriqꝫ reportat. Ridiculū simile liquefactū sole resurgit. Quicq̄d tamen alexander intendebat quod dictū est sufficit. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. Littera alexandri declarata est bene posita. Patet ex his que dicta sunt.

¶ Arguit̄ primo. Alexander excedit metas. ergo ꝓcessus suus nō valet. Probat̄ antecedens. Diuersi artifices habēt diuersa obiecta. sed grāmaticus ⁊ logicus sunt diuersi artifices. cōstat ꝙ logicꝰ habet cōsiderare de suppositionibus terminoꝝ. ergo nō grāmaticus. Maior est nota. similiter minor. Q aūt logicus habet determinare de suppositionibus terminoꝝ patet ex autoritate suppositionū. Dico verū argumentū concludit ꝙ logicus habet determinare de suppositionibꝰ terminoꝝ principaliter. licet grāmaticus minus principaliter ⁊ incidentaliter.

¶ Arguitur secūdo. Terminus nō supponit materialiter. igit̄ documentū alexandri nō valet. Probat̄ antecedens. q̄a si terminus supponeret materialiter. maxime pro se. vt dicit textus. sed hoc nō. Probatur. q̄a quicq̄d supponit significat. sed terminus nō significat seipm̄ igit̄ nō supponit pro seipo. Maior est nota. q̄a suppositio p̄supponit significationē. Minor ꝓbat̄. q̄a significare est rem ꝑ vocē ad placitū significare. vt dicit petrus hispanus in suppositionibus suis. ⁊ ꝑ con

sequens dictio nō significat seipam. Dico verū argumentū concludit ꝙ significare ad placitū ⁊ ꝓprie capiendo significare est significare rem. sed hic loquit̄ de significatione naturali quā omē ens significat seipsum. ⁊ sic dictio significat seipsam naturaliter.

¶ Arguit̄ tercio. Una p̄positio nō potest p̄poni alteri ꝑ appositionē igit̄. Probat̄ antecedens. q̄a p̄positio preponit̄ actō vel ablatiuo. vt dictū est ante. igit̄ vna p̄positio nō p̄ponit̄ alteri ꝑ appositionē. Tenet cōsequētia. q̄a p̄positio nō est alicuius casus. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ vna p̄positio bene p̄ponit̄ alteri nō ratiōe sui. sed ratiōe casus qui subintelligit̄. ⁊ sic cū dicit̄ de sub pede. ibi subintelligit̄ ille ablatiuus loco. valet em̄ tm̄. de loco qui erat sub pede.

¶ Arguit̄ quarto. Plures sunt p̄positiones que deseruiunt accusatiuo ⁊ ablatiuo. igit̄. Probat̄ sic. q̄a super etiā est vna. vt dicit donatus. igit̄ erunt q̄nqꝫ. Dico ꝙ super comprehendit̄ sub ly subter. et sic quattuor sunt principales. licet adhuc est supra.

¶ Arguit̄ q̄nto. Cōiunctio cōiungit adiectiuū cū substantiuo. Probatur sic. Cōiunctio cōiungit diuersa. sed adiectiuū ⁊ substantiuū significant diuersa. igit̄ Maior est nota. q̄a adiectiuū significat accidēs ⁊ substantiuū substātiā. modo substantia ⁊ accidens sunt p̄mo diuersa. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ adiectiuū ⁊ substantiuū significant diuersa formaliter. sed nō materialiter. immo scd̄m numerum significant eandē rem. Unde dicit̄ p̄mo topicoꝝ. Accidens ⁊ subiectū numero sunt idem.

¶ Arguit̄ sexto. Cōiunctio cōiungit adiectiuū ⁊ substantiuū. Probatur sic. In ista oratione. Asinus ⁊ silogisans currunt. Probat̄. q̄a asinus est substantiuū. ⁊ silogisans adiectiuū. q̄a est ꝑticipiū. Dico verū argumentū cōcluderet si silogisans esset adiectiuū huius qd̄ est asinus sed est adiectiuū huius substantiui homo subintellectū. q̄a valet tm̄ asinus ⁊ homo silogisans currunt.

¶ Arguit̄ septimo. Inter adiectiuū ⁊ substantiuū ponit̄ coniunctio. igit̄. Probat̄. q̄a inter adiectiuū ⁊ substantiuū ponit̄ copula verbalis. vt homo est bonus. ergo copula cōiunctionalis. Tenet cōsequētia q̄a nō est ratio diuersitatis. Dico ꝙ ratio diuersitatis est ista. q̄a copula cōiunctionalis est copula diuersitatis. sed copula verbalis ē copula ydemptitatis. vt dicit iohannes monachi.

¶ Arguitur vltimo. Alexander est superfluus. Probat̄ sic. q̄a determinat in fine de relatiuis logicalibꝰ. modo determinare de relatiuis logicalibus nō pertinet ad ꝓpositū. sed potius ad logicū. Dico verū

De impedimentis.

argumentũ concluderet si alexander hoc faceret sine causa ꝛ ratione. sed hoc facit ex aliqua causa. Aliqui enim dicunt eũ hoc fecisse vt sua doctrina de relatiuis esset sufficiẽs. determinat enim de relatiuis grammaticalibus. licuit etiam vt determinaret de relatiuis logicalibus. sed fecit hoc in fine. vt per hoc inueniret ꝙ hec determinatio sua nõ esset principalis. sed potius ad logicum hoc pertineret. Alij etiaꝫ dicunt ꝙ ideo fecit. quia in regimine genitiui toti ostendebat quomodo dictiones relatiue regunt obliquos suoꝝ correlatiuoꝝ. modo crederet aliquis ꝙ semper esset necessariũ correlatiuũ sequi relatiuum. hoc alexander ostendit in textu ꝛ dicit ꝙ nõ semꝑ oportet hoc fieri ꝛ in hoc terminatur ꝓpositũ alexandri. In cõplemento itaqꝫ hui⁹ exercicij honor sit deo. celsissimo ꝛ gratiarũ actio. qui est laudatus ꝛ benedictus in secula. Amen.

Exercitiũ secunde partis Alexandri Galli Cracouie impensis spectabilis viri dñi Johannis haller impressum. finiturqꝫ feliciter in vigilia annunciationis Marie virginis illibate. Anno christiane salutis. Millesimo quingentesimo decimo.

Laus deo glorioso.

Is to onoma tu patros ke tu yiu
ke tu agiu pneumatos Amin

